

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียน
โรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาวดลพร วัฒนาเจริญโกคา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษา นอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย
The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

LEARNING MANAGEMENT GUIDELINES TO ENHANCE LEARNING ABILITY AND
MORALITY OF LEARNERS IN NON-FORMAL PRIVATE SCHOOLS IN BANGKOK

Miss Dolaporn Wattanajaroenpoka

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Non – Formal Education

Department of Lifelong Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ
เรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขต
กรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวดลพร วัฒนาเจริญโกศา

สาขาวิชา

การศึกษานอกระบบโรงเรียน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร. ภัทรพล มหาจันทร์)

ดลพร วัฒนาเจริญโกศา : แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร. (LEARNING MANAGEMENT GUIDELINES TO ENHANCE LEARNING ABILITY AND MORALITY OF LEARNERS IN NON – FORMAL PRIVATE SCHOOLS IN BANGKOK) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ.ดร. วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา, 226 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนจากโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภททวิศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารโรงเรียน 20 คน ครูผู้สอน 40 คน และนักเรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ 169 คน รวมเป็นจำนวน 229 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและการจัดการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1) ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านการจัดหลักสูตร โรงเรียนจะจัดตามหลักสูตรแกนกลาง พบว่าผู้เรียนมีความแตกต่างกันและโรงเรียนยังมีการส่งเสริมจริยธรรมน้อย ผู้เรียนต้องการให้จัดหลักสูตรที่เน้นความเข้าใจและนำเรื่องความมีระเบียบวินัยมาบูรณาการในการจัดหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน พบว่ามีเวลาเรียนไม่พอ และผู้สอนไม่สามารถนำจริยธรรมมาเชื่อมโยงกับวิชาที่สอนได้ ผู้เรียนต้องการให้ผู้สอนมีเทคนิคที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจและมีการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมจริยธรรมให้ผู้เรียนเข้าร่วมได้ ด้านการวัดและประเมินผล พบว่าไม่สามารถรายงานผลเป็นเกรดได้และยังไม่มีเกณฑ์การวัดด้านจริยธรรม ผู้เรียนต้องการทราบผลการวัดและต้องการให้มีการวัดผลจริยธรรมในด้านความมีระเบียบวินัย ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน พบว่ายังไม่มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และส่งเสริมจริยธรรมอย่างเพียงพอ ผู้เรียนต้องการให้ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ และมีความปลอดภัย ผู้สอนเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านความมีระเบียบวินัย

2) แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านการจัดหลักสูตร ต้องจัดให้มีการสอดแทรกความรู้พื้นฐานของผู้เรียน จัดเนื้อหาให้ครอบคลุมปรับให้ทันสมัย และสอดแทรกจริยธรรมในใจที่คาถา การยกตัวอย่าง ด้านกระบวนการเรียนการสอน ต้องสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้สอนเข้าใจถึงความแตกต่างของผู้เรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญในการส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้สอนและผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผล กำหนดให้มีการสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ให้รางวัลเป็นแรงจูงใจ และมีการประเมินผลพฤติกรรมผู้เรียนรายคาบ ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ห้องเรียนต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนครบด้วย จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ จัดให้มีลานกิจกรรมเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมจริยธรรมภายในโรงเรียน

ภาควิชา การศึกษาศิลปศาสตร์..... ลายมือชื่อ.....

สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

ปีการศึกษา 2554.....

52833470 : MAJOR NON – FORMAL EDUCATION

KEYWORDS : LEARNING MANAGEMAEINT / GUIDELINES / LEARNING ABILITY / MORALITY / NON – FORMAL PRIVATE SCHOOLS

DOLAPORN WATTANAJAROENPOKA : LEARNING MANAGEMENT GUIDELINES TO ENHANCE LEARNING ABILITY AND MORALITY OF LEARNERS IN NON – FORMAL PRIVATE SCHOOLS IN BANGKOK. ADVISOR : ASST. PROF. WORARAT PATHUMCHAROENWATTANA, Ph.D.,226 pp.

The purposes of this survey research were to: 1) study state, problems and needs of learning management to enhance learning ability and morality of learners in non-formal private schools, Bangkok metropolis; 2) propose learning management guidelines to enhance learning ability and morality of learners in non-formal private schools, Bangkok metropolis. The research populations were the administrators, teachers, and students in non-formal private schools, Bangkok metropolis. The samples were totally 229 persons, which comprised of twenty administrators, forty teachers, and one hundred and sixty-nine students. The research instruments were the questionnaire forms and the focus group discussion.

The research findings were as follow:

1. The results of state, problems and needs of learning management consisted of four aspects: 1) curriculum management, 2) instructional processes, 3) measurement and evaluation, and 4) school environment. Curriculum Management was arranged through the core curriculum course; Problems included different background of learners and lack of efficient moral support from schools. Learners needed the integrated curriculum, focusing on the understanding subject matters and discipline. Instructional process: problems of learners' time, problems of being unable to relate the moral content to the subject matters of teachers. Learners needed teacher who had encouraged techniques for understanding and the participation in moral activities. Measurement and evaluation: problem of lacking report of academic progress to learners and lacking of learners moral criteria setting. Learners needed to know their academic progress results and moral evaluation, especially discipline. School environment: problems of learning and moral environment. Learners needed light and safety classrooms. In addition, they needed the teachers who can be their role model of discipline.

2. Learning management guidelines included the four aspects. Curriculum management: focus on understanding, analytical thinking, up-to-date contents, and morality in the instruction. Instructional processes emphasized the learner-centered approach. Teachers should understand the differences and diversities of learners. School administrators should focus on morality of teachers and learners. Measurement and evaluation should be provided the pre-test and post-test in every subjects, teachers should give rewards to learners for learning motivation, evaluate moral behavior in every periods. School environment, provide efficient and necessary facilities and providing self-directed learning center such as library, computers and activities zone for encouraging ethical activities in schools.

Department : Lifelong Education Student's Signature

Field of Study : Non – Formal Education Advisor's Signature

Academic Year : 2011

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ภัทรพล มหาจันทร์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย ที่ได้สละเวลาและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการปรับปรุงแก้ไขให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียนทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่วัยเด็กถึงระดับปริญญาตรี อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้เสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาในการตรวจและแก้ไข รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้คำตอบที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่าน รุ่นพี่ รุ่นน้อง เพื่อนๆ สาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณอัมพิกา แสงปิ่น คุณประพิมพ์ อัดตะนันท์ คุณจิรัฏฐา จารุพิสิฐธร คุณสุธาสิณี กาญจนกิจ สำหรับกำลังใจ คอยให้ความช่วยเหลือ คอยเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้วิจัยอดทนให้สามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ออกมาเสร็จสมบูรณ์ได้ และคอยสนับสนุนงานวิจัยในทุกๆ ด้านแก่ผู้วิจัย ทำให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้เป็นอย่างดีเสมอมา และขอขอบคุณผู้ที่คอยช่วยเหลือผู้วิจัยในทุกๆ ด้าน ซึ่งไม่สามารถกล่าวถึงในที่นี้ได้หมด

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัย มารดาและบิดาของผู้วิจัย นางเพ็ญประภา และนายไพศาล วัฒนาเจริญโกศา น้องสาวทั้งสองคน นางสาวพรนภาและนางสาวณัฐพร วัฒนาเจริญโกศา รวมทั้งญาติพี่น้องทุกคนที่ได้ให้ความรัก ความห่วงใย คอยช่วยเหลือสนับสนุนในด้านต่าง ๆ รวมถึงการเป็นกำลังใจ และแรงผลักดันอันสำคัญของผู้วิจัยในการศึกษาเล่าเรียน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	10
ขอบเขตงานวิจัย.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
ตอนที่ 1 การศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	15
ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	15
ปรัชญาและแนวคิดการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	18
ประเภทการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	24
สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้.....	27
ตอนที่ 2 พระราชบัญญัติ และนโยบายทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง.....	29
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.....	29
พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา	
ตามอัยยาศัย พ.ศ. 2551.....	38
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11	
พ.ศ. 2555 – 2559.....	41
ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ..	45
ตอนที่ 3 โรงเรียนเอกชนนอกระบบ.....	47
หลักสูตรของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ.....	48
การขอจัดตั้งโรงเรียนเอกชนนอกระบบ.....	48
ประเภทของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ.....	51
โรงเรียนกวดวิชา.....	52
ตอนที่ 4 การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ.....	58
ความหมายของการจัดการเรียนรู้.....	58
การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ.....	62
ตอนที่ 5 จริยธรรม.....	72
ความหมายของจริยธรรม.....	72
จริยธรรมของผู้เรียน.....	75
ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	78
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้.....	78
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม.....	79
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนกวดวิชา.....	84
ตอนที่ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	91

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	92
ชั้นที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ...	92
ชั้นที่ 2 นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียน และจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ.....	98
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	101
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชน นอกระบบ.....	103
ตอนที่ 1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	103
ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ....	113
ตอนที่ 1.3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ....	122
สรุปผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ....	132
สรุปผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ.....	134
ตอนที่ 2 ผลการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ.....	136

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2.1 แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียน ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ.....	136
ตอนที่ 2.2 แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียน เอกชนนอกระบบ.....	139
สรุปผลแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและ จริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร.....	147
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	152
สรุปผลการวิจัย.....	156
อภิปรายผลการวิจัย.....	163
ข้อเสนอแนะ.....	183
รายการอ้างอิง.....	185
ภาคผนวก.....	194
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	195
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	196
ภาคผนวก ค รายงานผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม.....	225
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	226

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ตารางแสดงความแตกต่างของการเรียนกวดวิชาประเภทต่าง ๆ..... 57
2	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ผู้บริหาร)..... 103
3	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ครูผู้สอน)..... 107
4	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ผู้เรียน)..... 108
5	ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนเกี่ยวกับการเลือกโรงเรียนกวดวิชา..... 111
6	ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของ ผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านการจัดหลักสูตร..... 123
7	ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของ ผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านกระบวนการเรียนการสอน..... 124
8	ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของ ผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านการวัดและประเมินผล..... 126
9	ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของ ผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน..... 126
10	ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของ ผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านการจัดหลักสูตร..... 129
11	ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของ ผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านกระบวนการเรียนการสอน..... 130
12	ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของ ผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านการวัดและประเมินผล..... 131
13	ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของ ผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน..... 131

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวโน้มของสังคมในอนาคตเป็นสังคมที่ทั่วโลกมีการเชื่อมโยงติดต่อกันอย่างกว้างขวาง สะดวก รวดเร็ว ระบบเศรษฐกิจและการค้าจะเป็นแบบไร้พรมแดน มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสาร วัฒนธรรมมีการเลือนไหลระหว่างกันมากขึ้น การเมืองแบบเสรีประชาธิปไตยจะได้รับการยอมรับจากทั่วโลก ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวย่อมมีผลกระทบต่อสังคมไทยด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาคนไทยให้สามารถปรับตัวชีวิตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยตามแนวโน้มของสังคมโลกได้ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2538)

เห็นได้ชัดจากที่ในปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนรวมทั้งประเทศไทยกำลังเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่การสร้างประชาคมอาเซียน 2558 ซึ่งจะเป็นการเปิดเสรีทางการค้า การบริการ การลงทุนและแรงงานในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งมีการส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือกันในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์และการบริหาร ดังนั้นจากปฏิญญาว่าด้วยแผนงานสำหรับประชาคมอาเซียนจึงได้เน้นย้ำในส่วนของความสำคัญของการศึกษาซึ่งจะเป็นกลไกในการนำอาเซียนให้บรรลุวิสัยทัศน์ โดยได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนามนุษย์ เสริมสร้างขีดความสามารถและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการสร้างอาเซียนสู่การเป็นประชาคมที่มีความมั่นคงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพมนุษย์เพื่อสร้างอนาคตที่รุ่งเรืองของอาเซียน จากการเปิดเสรีของประเทศในอาเซียนนี้เองทำให้เกิดความตระหนักเพื่อสร้างความเตรียมพร้อมให้กับเยาวชน ให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพ มีความเชี่ยวชาญในสายงาน มีทักษะด้านภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน ตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถทัดเทียมและนำไปแข่งขันกับประเทศอื่นๆในประชาคมอาเซียนได้ ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีนโยบายพัฒนาการศึกษา เพื่อให้การศึกษาของไทยเป็นไปอย่างมีคุณภาพ มีการกระจายโอกาสอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการรวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อให้สามารถก้าวทันและแข่งขันกับนานาชาติได้ (ศูนย์การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน, 2554 : ออนไลน์)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแนวพระราชดำริเกี่ยวกับความหมายของการศึกษา เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2520 ไว้ว่าการศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทักษะคติ ค่านิยม และคุณธรรมจริยธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว จะเห็นว่าการศึกษามีความหมายใน 2 มิติ คือมิติแรกเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องต่างๆ และมิติที่สองเป็นการพัฒนาบุคคลผู้ศึกษาเองให้มีความคิด ความประพฤติ ทักษะคติ ค่านิยม และคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งทั้งสองมิติแห่งความหมายนี้แยกกันไม่ได้ ตรงกันข้ามจะต้องควบคู่กันไป เพราะเมื่อบุคคลหนึ่งมีความรู้แต่มีความประพฤติ ทักษะคติ ค่านิยมและคุณธรรม ที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมจะนำไปสู่การใช้ความรู้ในทางที่ไม่ก่อประโยชน์ต่อทั้งตนเองและส่วนรวมได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ในงานสมัชชาขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (2552 - 2561) ซึ่งมีวิสัยทัศน์ คือ ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ คณะกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง(กนป.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน จึงกำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ สำหรับการดำเนินงานตั้งแต่บัดนี้จนถึงสิ้นสุด พ.ศ. 2561 ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

1. คนไทยและการศึกษาไทยมีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับสากล
2. คนไทยใฝ่รู้ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง
3. คนไทยใฝ่ดี มีคุณธรรมพื้นฐาน มีจิตสำนึกและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีจิตสาธารณะ มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย
4. คนไทยคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ มีทักษะในการคิดและปฏิบัติ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร

จากความมุ่งหมายและหลักการในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และเป้าหมายยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (2552 - 2561) ทั้งสี่ข้อจะเห็นได้ว่าจะมีความสอดคล้องกับแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีว่า การศึกษานั้นจะสมบูรณ์ต้องประกอบด้วยการศึกษาทางวิชาการและการศึกษาทางธรรม ทั้งนี้เพื่อการศึกษาทางธรรมคอยกำกับการศึกษาทางวิชาการให้ดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้องและสนองตอบต่อเป้าหมายที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

การศึกษาในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 3 ระบบการศึกษา มาตรา 15 กล่าวว่า การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน การศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ

การศึกษานอกระบบโรงเรียนในประเทศไทยสามารถแบ่งได้เป็น การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่จัดโดยภาครัฐบาลและการศึกษานอกระบบที่จัดโดยภาคเอกชน การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยภาครัฐบาลมีการจัดให้กับประชาชนทุกเพศทุกวัย ไม่มีการจำกัดพื้นฐานการศึกษาอาชีพประสบการณ์หรือความสนใจ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในด้านพื้นฐานแก่การดำรงชีวิต ความรู้ทางด้านทักษะ การประกอบอาชีพและความรู้ด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตซึ่งสามารถแบ่งได้ 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ ประเภทความรู้พื้นฐานสายสามัญ ประเภทความรู้และทักษะอาชีพ และประเภทข้อมูลความรู้ทั่วไป (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

ในส่วนของจัดการศึกษานอกระบบโดยภาคเอกชนก็เป็นการศึกษาที่อยู่คู่กับประเทศไทยมานานแล้วเช่นกัน โดยเป็นการจัดการศึกษาที่ช่วยส่งเสริมเพิ่มเติมจากการจัด

การศึกษาโดยภาครัฐบาล และเนื่องจากนโยบายการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1 ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก คือ เป็นการศึกษาตลอดชีวิตและให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อให้คนทั้งหมดได้รับโอกาสทางการศึกษาภาครัฐบาลไม่สามารถดำเนินการได้เองทั้งหมด จึงมีการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมกับภาระทั้งในการจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆ เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล และช่วยให้การจัดการศึกษามีรูปแบบที่หลากหลายสามารถตอบสนองสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนกลุ่มต่างๆ มากยิ่งขึ้น (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

โรงเรียนที่จัดตั้งโดยภาคเอกชน หรือโรงเรียนเอกชนจึงเป็นการจัดการศึกษาใน ส่วนที่รัฐไม่สามารถจัดได้ หรือจัดได้ไม่เพียงพอ มีทั้งในระดับก่อนประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา รวมทั้งการศึกษานอกระบบ (ก้านทิพย์ ชาตวิงศ์, 2537) ทำให้ในปัจจุบันมีโรงเรียน เอกชนกระจายอยู่ทั่วไปทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคและมีสัดส่วนเทียบกับโรงเรียนของรัฐใน อัตรา 19:81 และมีแนวโน้มว่าจะมีการเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน, 2550) และในจำนวนโรงเรียนเอกชนทั้งหมดกว่าครึ่งนั้นเป็นโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ซึ่ง โรงเรียนเอกชนนอกระบบเป็นการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไข สำคัญของการสำเร็จการศึกษา (พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 มาตรา 4) สามารถ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง สามารถปรับหลักสูตร รูปแบบการสอนให้เข้ากับ กลุ่มเป้าหมายได้ จึงทำให้ผู้ที่เรียนได้รับความรู้ที่เหมาะสม และตรงกับความต้องการทำให้ สามารถนำความรู้ไปใช้ดำเนินชีวิต ปรับปรุงอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่าง เหมาะสม(สุมาลี สังข์ศรี, 2545) อีกทั้งยังมีความพร้อมในด้านเงินทุน สื่อการเรียนการสอน สถานที่และการประชาสัมพันธ์ ทำให้เข้าถึงและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่าง รวดเร็วและดีกว่าสถานศึกษาของรัฐ(สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

จากพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ได้กำหนดประเภทและลักษณะ ของโรงเรียนเอกชนนอกระบบไว้ ดังต่อไปนี้

1. ประเภทสอนศาสนา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะการ สอนศาสนา

2. ประเภทศิลปะและกีฬา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาเกี่ยวกับดนตรี ศิลปะและกีฬา

3. ประเภทวิชาชีพ เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพเพื่อให้ผู้เรียนนำไปประกอบอาชีพหรือเพิ่มเติมทักษะในการประกอบอาชีพ

4. ประเภททวติวิชา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เสริมความรู้บางรายวิชาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ประเภทสร้างเสริมทักษะชีวิต เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เสริมสร้างความคิด เชาวน์ปัญญา และทักษะอื่น

จากจำนวนโรงเรียนเอกชนนอกระบบทั้งหมด โรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภทโรงเรียนทวติวิชาได้มีการขยายตัวเป็นอย่างมาก โดยในปี พ.ศ. 2538 มีเพียง 152 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2538) แต่ในพ.ศ. 2552 มีโรงเรียนทวติวิชาเป็นจำนวน 1,078 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2552) ซึ่งเพิ่มมากขึ้นถึง 7 เท่าตัวในระยะเวลา 14 ปี ในจำนวนโรงเรียนทวติวิชาทั้งหมด 1,078 โรงเรียนในปัจจุบันแบ่งเป็นโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 334 โรงเรียนและในเขตภูมิภาคอีก 744 โรงเรียน และมีผู้เรียนที่อยู่ในโรงเรียนทวติวิชาเป็นจำนวนมากกว่า 350,000 คน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2552)

โรงเรียนทวติวิชาเหล่านี้ตั้งขึ้นเพื่อสอนทวติวิชาในวิชาตามหลักสูตรสามัญของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ภาษาไทยและสังคม ทั้งนี้จะแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไปในลักษณะที่จะกำหนดเวลาเรียนเป็นครั้งคราว เช่น เปิดเฉพาะช่วงเย็น เปิดเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ หรือเปิดเฉพาะภาคฤดูร้อน เป็นต้น ในปัจจุบันโรงเรียนทวติวิชาไม่ได้จำกัดวงเฉพาะผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ต้องการสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัย หรือมุ่งเข้าเรียนต่อในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง แต่ยังคงกระจายลงไปถึงระดับประถมศึกษาและอนุบาล รวมทั้งการทวติวิชาเพื่อแข่งขันเข้าเรียนต่อในชั้นที่สูงขึ้น เช่น ระดับปริญญาโททั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการทวติวิชาเพื่อสอบแข่งขันเข้าทำงานในสายอาชีพเฉพาะ เช่น แอร์โฮสเตส ผู้พิพากษา ก็ได้รับความนิยมมากยิ่งขึ้น (สุดารัตน์ ศิริเมือง และน้ำฝน กัลญา, 2549)

นอกจากความรู้ในด้านวิชาการที่ผู้เรียนจะได้จากการศึกษานอกระบบโรงเรียน แล้วตามพระราชบัญญัติการศึกษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังได้มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับการศึกษาไว้ว่า การศึกษาไม่ใช่สิ่งที่จับหรือสิ้นสุดในตัวเอง แต่การศึกษาจะต้องนำไปสนองต่อเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายบางประการ โดยเฉพาะต่อสังคมส่วนรวม นั้นหมายความว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือที่จะช่วยนำพาให้บุคคลและสังคมไปสู่จุดหมายที่พึงประสงค์ได้ การศึกษาที่สมบูรณ์จะต้องรวมไปถึงการใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมได้จึงจะถือว่าเป็นการศึกษาในความหมายที่ครบถ้วน และการศึกษาที่จะนำไปสู่การศึกษาที่สมบูรณ์นี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้ว่าต้องประกอบด้วย การศึกษาทางด้านความรู้วิชาการและการศึกษาทางด้านจริยธรรม ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาทางด้านจริยธรรมคอยกำกับกับการศึกษาด้านความรู้ทางวิชาการให้ดำเนินการไปในทิศทางที่ถูกต้องและสนองตอบต่อเป้าหมายที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า ในการศึกษาที่ผู้เรียนควรได้รับความรู้ในด้านวิชาการไปควบคู่กับการได้รับความรู้ด้านการมีด้วย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้อย่างมีสติ มีความรับผิดชอบและนำความรู้ที่มีไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมได้ จึงจะเรียกได้ว่าเป็นการศึกษาที่สมบูรณ์ (ศูนย์สารสนเทศ สำนักประชาสัมพันธ์เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่, 2554 : ออนไลน์)

จริยธรรมเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงควมมีคุณค่าของคนแต่ละคนเป็นสิ่งที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคม นอกจากนี้แล้ว คุณธรรมจริยธรรมยังมีความสำคัญต่อพื้นฐานการศึกษา เพราะเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญยิ่งของคน คุณธรรมที่เป็นแนวทางประพจน์ในความเป็นพลเมืองไทย พลเมืองโลก คือ การดำเนินชีวิตโดย กายสุจริต วาจาสุจริต และมโนสุจริต มีความรับผิดชอบทางศีลธรรมและสังคม มีจิตสำนึกในเกียรติภูมิของความเป็นไทย รักแผ่นดินไทยและปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากจริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อพึงปฏิบัติธรรม ก็คือ คุณความดี จริยธรรมจึง หมายถึง คุณความดีที่เป็นข้อประพจน์ปฏิบัติ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) สอดคล้องกับ ประเวศ วะสี (2548) ที่กล่าวว่า จริยธรรม คือหลักความประพจน์ที่อบรมกิริยา และปลูกฝังลักษณะนิสัยให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรม เป็นเครื่องบ่งชี้ความเจริญของงามในการดำรงชีวิตอย่างมีระเบียบแบบแผน ตามวัฒนธรรมของบุคคลที่มีลักษณะความคิด ความประพจน์ที่ดีงาม ถูกต้องเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข จากการศึกษาของกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม พ.ศ. 2553 พบว่าปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมมีหลายประการ ที่สำคัญมีดังนี้ ปัญหาการเห็นห่างจากศาสนา ปัญหาการเป็นทาสของวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ปัญหาค่านิยมที่เปลี่ยนแปลง ปัญหาการรับวัฒนธรรมที่ไม่

เหมาะสมจากต่างประเทศ ปัญหาการทุจริตข้าราชการบงหลวง ปัญหาความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน

จากปัญหาและความหมายของจริยธรรมข้างต้นทำให้ทราบว่า ปัจจุบันปัญหา ด้านจริยธรรมมีผลกระทบต่อสังคม และประชาชนในทุกระดับ ซึ่งแม้รัฐบาลจะพยายามแก้ไข ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ ทั้งปัญหาสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาทางการเมือง ปัญหา อาชญากรรม และปัญหาเยาวชน เป็นต้น แต่ก็ยังเป็นเพียงการแก้ปัญหาจากปลายเหตุ และไม่สามารถแก้ไขได้อย่างยั่งยืน เนื่องจากปัญหาเหล่านี้ถูกสั่งสมมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ดังนั้นการ แก้ปัญหาด้านจริยธรรมควรเริ่มต้นด้วยการปลูกฝัง และส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรม และ จริยธรรมในการดำรงชีวิต ทั้งด้านความคิด การพูด และการกระทำ โดยเครื่องมือที่มีความสำคัญ อย่างยิ่งในการปลูกฝังค่านิยม และจริยธรรมที่ดีงามของสถาบันสังคม คือ การศึกษา สอดคล้อง กับ กัลป์ธีร์ พละศรี (2553) ที่กล่าวว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากคนไทยขาดคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม ทั้งนี้เพราะมีการปล่อยปละละเลยในเรื่องระบบ การควบคุมดูแลรวมไปถึงสถาบันที่มีหน้าที่ในการอบรมศีลธรรม จริยธรรม ย่อหย่อนในการอบรม บ่มนิสัยให้เยาวชนของชาติ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และรับผิดชอบต่อส่วนรวม มี คุณธรรม จริยธรรมที่ดีงามมีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย ขยัน อดทน ประหยัด อดออม ทางวัตถุ มุ่งพัฒนาคนให้มีชีวิตที่พอเพียง โดยโรงเรียนสมควรได้จัดกระบวนการเรียนรู้การพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน และเป็นพลเมืองดีของ สังคมต่อไปได้อย่างมีคุณภาพ

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมสำหรับผู้เรียน นักศึกษา โดยมุ่งเน้นที่จะสร้าง “สังคมเข้มแข็ง” ที่ให้คนในชาติอยู่เย็นเป็น สุขและอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม ตามที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 23 ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้น ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม และ มาตราที่ 24 ให้จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุล กัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แต่อย่างไรก็ตามจาก ปัญหาสถานการณ์บ้านเมืองของประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นวิกฤตทางเศรษฐกิจ ปัญหาความเสื่อม ถอยในด้านคุณธรรม จริยธรรมของคนในแวดวงอาชีพต่างๆ ทุกคนต่างลงความเห็นตรงกันว่า

เด็ก และเยาวชนไทยขาดการปลูกฝังในด้านคุณธรรม จริยธรรม หรืออาจจะมีการปลูกฝังอยู่บ้าง แต่ไม่เกิดผลที่ถาวร

ปัจจุบันมีโรงเรียนกวดวิชาเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากเพื่อรองรับต่อความต้องการของผู้เรียนและกลายเป็นเป็นเชิงธุรกิจมากขึ้น จากเจ้าของโรงเรียนที่ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ก็เริ่มมีนักธุรกิจเข้ามาลงทุนมากขึ้น เนื่องจากธุรกิจประเภทนี้มีการเติบโตสูงและมีแนวโน้มในอนาคตที่ดี ได้รับผลกระทบจากสภาวะเศรษฐกิจน้อยกว่าหลายๆ ธุรกิจ และที่สำคัญคือ โรงเรียนกวดวิชาเป็นธุรกิจที่ไม่ได้เสียภาษี ทำให้มีโอกาสประสบความสำเร็จมาก ถึงแม้ว่าผู้ประกอบการจะไม่ใช้ครูกก็ตาม(สุदारัตน์ ศิริเมือง และน้ำฝน กัลญา, 2549) จากปรากฏการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนกวดวิชาซึ่งมีการเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างต่อเนื่อง

แต่เนื่องจากโรงเรียนกวดวิชาเป็นสถานศึกษาเชิงธุรกิจทำให้โรงเรียนกวดวิชาต้องตื่นตัว และปรับปรุงคุณภาพเพื่อเอาใจผู้เรียนตลอดเวลา ประกอบกับครูผู้สอนมีภาระงานน้อยกว่าครูในโรงเรียนจึงสามารถพัฒนาการสอนของตนได้มากกว่า นอกจากนี้ผู้เรียนแต่ละคนยังมีโอกาสในการศึกษาก่อนว่าครูผู้สอนโรงเรียนกวดวิชาแต่ละที่เป็นอย่างไร มีวิธีการสอนและสื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้อย่างไร และผู้เรียนยังสามารถเลือกได้ว่าต้องการจะเรียนกับครูผู้สอนท่านใด ในขณะที่การศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นลักษณะบังคับว่าจะต้องเรียนวิชานี้กับครูคนนี้เท่านั้น ซึ่งต้องยอมรับว่าครูทุกคนตั้งใจสอนแต่ในบางครั้งวิธีการสอนที่แตกต่างทำให้ผู้เรียนเข้าใจ และสนใจแตกต่างกัน โดยจากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความต้องการของผู้เรียนในโรงเรียนกวดวิชาพบว่าเหตุผลในการเลือกเรียนกวดวิชาของผู้เรียนส่วนหนึ่งมาจากหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพราะสิ่งที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน คือ เทคนิคการสอนและหลักสูตร โดยบทเรียนของโรงเรียนกวดวิชาจะอิงเนื้อหาจากหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการทั้งหมด ดังนั้นโรงเรียนกวดวิชาที่สอนวิชาเหมือนกัน จะมีเนื้อหาที่แทบจะไม่แตกต่างกัน แต่สิ่งที่ทำให้โรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน คือ เทคนิคและรูปแบบการสอน (สุदारัตน์ ศิริเมือง และน้ำฝน กัลญา, 2549) กล่าวได้ว่าการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญและเป็นจุดเด่นของแต่ละโรงเรียนที่มีไม่เหมือนกัน ซึ่งหากแต่ละโรงเรียนเลือกใช้ให้เหมาะสมจะทำให้โรงเรียนนั้นๆ ประสบความสำเร็จในการการสอน สอดคล้องกับ บริษัทานโน เซิร์ช จำกัด (2550) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเลือกสถาบันกวดวิชาของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลพบว่าองค์ประกอบที่สำคัญของสถาบันกวดวิชาในความคิดเห็นของผู้บริโภค คือ ชื่อเสียงของสถาบันกวดวิชา ร้อยละ 27 ลำดับรองลงมา คือสถานที่ตั้งสำหรับการเรียนร้อยละ 16.5 และลำดับถัดมา

คือ อาจารย์ผู้สอน ร้อยละ 14.5 ตามลำดับ จากผลการวิจัยข้างต้นทำให้ทราบว่า การจัดการเรียน การสอน ทั้งด้านรูปแบบการสอนที่ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียง สถานที่ตั้งที่สะดวกสบายต่อผู้เรียน และผู้ปกครอง รวมทั้งอาจารย์ผู้สอนที่มีเทคนิคการสอนน่าสนใจจนกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน ทำให้ผู้เรียนจดจำบทเรียนได้ง่าย และเร็วขึ้น

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเน้นในด้าน อื่นๆ เป็นสำคัญ และในส่วนของผู้ปกครองมีมุมมองต่อโรงเรียนกวดวิชาในด้านที่เน้นในส่วนของ ธุรกิจ การแสวงหาผลกำไรจากผู้เรียน ในส่วนของนักวิชาการต่างๆ ก็จะมีมุมมองในประเด็น เกี่ยวกับ การกวดวิชาเป็นการเรียนตามแพชชั่น ไม่เป็นสิ่งที่จำเป็น เป็นต้น แต่ส่วนในด้านของการ ส่งเสริมจริยธรรมในผู้เรียนนั้นส่วนใหญ่คนกลับมองข้ามและคิดว่าไม่ใช่สิ่งที่จำเป็นสำหรับใน โรงเรียนกวดวิชา ซึ่งในความเป็นจริงแล้วหากพูดถึงคำว่า “จริยธรรม” ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ทุกคนใน สังคมควรต้องมีไม่ว่าจะใคร หรือประกอบอาชีพใดๆ ก็ตาม และเนื่องจากผู้เรียนในโรงเรียนกวด วิชาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่น จะเป็นวัยที่จะก้าวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ต่อไป การปลูกฝังในเรื่อง จริยธรรมจึงมีความสำคัญต่อผู้เรียนมาก ซึ่งการช่วยกันปลูกฝังจริยธรรมที่ดีให้กับผู้เรียนนั้น ไม่ จำเป็นว่าจะต้องมาจากครูผู้สอนในโรงเรียนเพียงเท่านั้น แต่ต้องมีความร่วมมือกันกับทาง ครอบครัวด้วยเพื่อผู้เรียนมีจริยธรรมตามที่ต้องการ แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าปัจจุบันจะมีโรงเรียน กวดวิชาหลายๆ แห่งให้ความสำคัญกับการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน แต่ก็ยังเป็นเพียงจำนวน น้อยเท่านั้น โรงเรียนกวดวิชาส่วนใหญ่ยังไม่ได้ให้การส่งเสริมมากนัก และการจัดการเรียนการ สอนที่ส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้เรียนยังไม่มีเป็นแนวทางให้เห็นในปัจจุบัน(สุชาติ ขำขจร, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2555)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภทโรงเรียนกวด วิชา โดยศึกษาสภาพในการจัดการเรียนรู้และการส่งเสริมด้านจริยธรรมของผู้เรียนในปัจจุบัน โดยผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นการนำเสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภทโรงเรียนกวดวิชา ซึ่งจะเป็น ประโยชน์สำหรับโรงเรียนเอกชนนอกระบบโดยเฉพาะโรงเรียนกวดวิชาในการนำไปเป็นข้อมูล สำหรับศึกษาการจัดการเรียนรู้และการส่งเสริมด้านจริยธรรมสอดแทรกในการสอนและสามารถ นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับโรงเรียนของตนเองได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบใน 4 ด้าน คือ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

2. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านประชากรที่ศึกษา คือ ผู้บริหาร ครู และผู้เรียนจากโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภทโรงเรียนกวดวิชาทั้งหมด จำนวน 334 โรงเรียน

2. ด้านเนื้อหา ศึกษาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภทโรงเรียนกวดวิชาที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน โดยศึกษาทั้งแนวคิดและวิธีการนำไปใช้ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการจัดหลักสูตร

2.2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

2.3 ด้านการวัดและประเมินผล

2.4 ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

แนวทาง หมายถึง ข้อเสนอแนะของการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภทโรงเรียนกวดวิชาที่สอดคล้องกับสภาพในปัจจุบัน

การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการ รูปแบบหรือเทคนิคหรือการจัดการเรียนรู้ที่โรงเรียนเอกชนนอกระบบนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

การจัดหลักสูตร หมายถึง การนำเป้าหมายหรือความต้องการของผู้เรียนมา กำหนดเนื้อหาสาระของการเรียนที่สอดคล้องกับเป้าหมายหรือความต้องการของผู้เรียน โดยจัดออกมาเป็นแผนเพื่อนำสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนต่อไป

กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง แบบแผนการดำเนินการสอนที่ได้รับการจัดอย่างเป็นระบบ และสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎี ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์

การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการหาระดับความรู้ ความสามารถ และทักษะของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลป้อนกลับให้แก่ตัวผู้เรียนเป็นระยะ เพื่อเป็นการกระตุ้นผู้เรียนและช่วยให้เห็นข้อบกพร่องในการดำเนินการแต่ละขั้นตอน โดยเกณฑ์การวัดและประเมินผลต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร

สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดบรรยากาศในโรงเรียน การให้ประโยชน์จากอาคารเรียน ห้องเรียน รวมทั้งสถานที่พักผ่อน และสาธารณูปโภคต่างๆ ภายในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความปลอดภัย ความสะดวกและเอื้อต่อการนำไปใช้

ความสามารถในการเรียน หมายถึง ศักยภาพในการเรียนที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปวิเคราะห์หรือนำไปใช้อ้างอิงให้เกิดประโยชน์ คือ มีความรู้ความจำในสิ่งที่เรียน มีความเข้าใจ สามารถคิดวิเคราะห์แยกแยะได้ สามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ได้ สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้

จริยธรรม หมายถึง สิ่งที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนประพฤติตนเป็นคนดี มีทัศนคติที่ดีในการดำรงชีวิต เป็นลักษณะที่ผู้เรียนควรมี ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัย

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ หรือผู้จัดการ หรือคณบดีใหญ่ของโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภทโรงเรียนกวดวิชา

ครู หมายถึง ครู หรือผู้สอนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภทโรงเรียนกวดวิชา

ผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบโรงเรียนประเภทโรงเรียนกวดวิชา ใน 3 ระดับ ได้แก่ ผู้เรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนเอกชนนอกระบบ หมายถึง โรงเรียนกวดวิชาที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยกำหนดมาตรฐานโรงเรียนเอกชนประเภทกวดวิชา พ.ศ. 2545 มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผล และเป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อมูลสภาพ ปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภทโรงเรียนกวดวิชา ทำให้สามารถหาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบที่เหมาะสมได้
2. ข้อมูลความต้องการของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภทโรงเรียนกวดวิชา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ได้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน

3. แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและ
จริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็น
แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนสำหรับ
โรงเรียนกวดวิชาเขตกรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษานอกระบบโรงเรียน

- 1.1 ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน
- 1.2 ปรัชญาและแนวคิดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
- 1.3 ประเภทการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
- 1.4 สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ตอนที่ 2 พระราชบัญญัติ และนโยบายทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
- 2.2 พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550
- 2.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
- 2.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 - 2559
- 2.5 ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561)

ตอนที่ 3 โรงเรียนเอกชนนอกระบบ

- 3.1 หลักสูตรของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

3.2 การขอจัดตั้งโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

3.3 ประเภทของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

3.4 โรงเรียนกวดวิชา

ตอนที่ 4 การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

4.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้

4.2 การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

ตอนที่ 5 จริยธรรม

5.1 ความหมายของจริยธรรม

5.2 จริยธรรมของผู้เรียน

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้

6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนกวดวิชา

ตอนที่ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษานอกระบบโรงเรียน

1.1 ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

สำหรับความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนนี้ ได้มีนักการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ ดังนี้คือ

ปฐุม นิคมานนท์ (2522) ได้ให้ความหมายว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมที่สังคมสนใจจัดขึ้นเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาโดยเฉพาะนอกเหนือจากการ

เรียนตามปกติในโรงเรียน กิจกรรมดังกล่าวอาจจัดเป็นกิจกรรมเฉพาะหรือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมอื่นใด ทั้งนี้เพื่อมุ่งสนองความต้องการด้านการเรียนรู้ตามแต่บุคคลจะสนใจ

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2533) ได้ให้ความหมายว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นได้ทั้งในและนอกระบบโรงเรียนโดยไม่มีรูปแบบที่แน่นอน จัดขึ้นตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียน ยึดหลักปรัชญาที่ว่า การศึกษา คือ ชีวิต ชีวิต คือ การศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนให้รู้จักความคิดตัดสินใจ รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีอิสรภาพจากสิ่งแวดล้อมมากที่สุด โดยมีวิธีการเป็นส่วนประกอบที่จะทำให้คน

สุนทร สุนันท์ชัย(2533) ได้ให้ความหมายว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนหมายถึง กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดขึ้นนอกระบบโรงเรียนไม่ว่าจะดำเนินการโดยเอกเทศหรือเป็นส่วนประกอบสำคัญของกิจกรรมอื่น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บริการแก่กลุ่มผู้เรียนทุกเพศ ทุกวัย

สุรกุล เจนอบรม (2533) ได้ให้ความหมายว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นกิจกรรมการศึกษาที่มีรูปแบบไม่แน่นอน จัดขึ้นตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียน เน้นการพัฒนาของผู้เรียนให้เสรีภาพและความรับผิดชอบแก่ผู้เรียนที่จะกำหนดทางเลือกความสนใจและแนวการดำเนินชีวิตของตนเอง

อาชญญา รัตนอุบล (2542) ได้ให้ความหมายว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นกิจกรรมทางการศึกษา และมวลประสบการณ์ความรู้ใดๆก็ตามที่ได้ขึ้นโดยบุคคล หน่วยงาน และสถาบันต่างๆในสังคม โดยมุ่งจัดขึ้นนอกเหนือไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียนภาคปกติโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่พึงประสงค์ของกลุ่มเป้าหมายต่างๆในสังคม โดยยึดหลักการที่ว่า กิจกรรมการศึกษานอกระบบนั้นๆจะสนองต่อความต้องการ ความสนใจและประยุกต์ใช้แก้ปัญหาให้แก่กลุ่มเป้าหมายนั้นได้ด้วย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

สมาลี สังข์ศรี (2545) ได้ให้ความหมายว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนปกติ เพื่อให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นประชากรนอกโรงเรียน ได้แก่ ประชากรก่อนวัยเรียน ประชากรในวัยเรียนแต่พลาดโอกาสเข้าศึกษาในระดับต่างๆ ตลอดจนประชากรที่พ้นวัยเรียนไปแล้วจนถึงผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมการศึกษามีวัตถุประสงค์ชัดเจน โดยมีกระบวนการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับสภาพความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย มีความยืดหยุ่นในเรื่องหลักสูตร เวลาเรียน สถานที่เรียน วิธีเรียน ในด้านผู้เรียนไม่มีข้อจำกัดเรื่องอายุ อาชีพ และพื้นฐานการศึกษา เน้นการเรียนเรื่องที่เป็นสภาพปัจจุบัน เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน หน่วยงานที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

อุ้นดา นพคุณ (2546) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่าเป็นกิจกรรมหรือโปรแกรมที่สถาบันต่างๆในสังคมจัดขึ้น โดยมีเจตนาและมีความมุ่งหมายที่จะจัดกิจกรรมทางการศึกษาให้แก่ประชาชนที่สามารถกำหนดได้ว่าเป็นใคร ผู้เรียนหรือผู้รับบริการเองมีเจตนาหรือวัตถุประสงค์ที่จะเรียนรู้และรับประสบการณ์ต่างๆเพื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวเองหรือการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มในชุมชน กิจกรรมดังกล่าวจัดให้แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกชุมชน และทุกระดับการศึกษา เพื่อให้บุคคล กลุ่มบุคคลหรือชุมชนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี โดยใช้ระยะเวลาสั้น หลักสูตรยืดหยุ่น ตอบสนองความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน สามารถแก้ปัญหาของกลุ่มและชุมชนได้

Combs (1974) ได้ให้ความหมายว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่จัดไว้นอกระบบปกติที่ดำเนินการอยู่ โดยอาจจัดแยกออกไปต่างหาก หรือจัดให้เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของกิจกรรมที่ใหญ่กว่า ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะตอบสนองความต้องการและความสนใจในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย

Knowles (1984) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า เป็นกระบวนการที่ผู้ใหญ่ได้เรียนรู้ต่อไปหลังจากที่ได้ออกจากโรงเรียนภาคปกติไปแล้วและเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นไว้สำหรับผู้ใหญ่ โดยสถาบันต่างๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ

จากความหมายทั้งหมดข้างที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น สามารถสรุปได้ว่าการศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง การจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นอย่างมาก เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และให้สอดคล้องกับสภาพสังคม และสิ่งแวดล้อม

ดังนั้นจึงมีความแตกต่างจากการศึกษาในระบบโรงเรียน ทั้งในด้านวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย รูปแบบการศึกษา ระเบียบและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เนื้อหาหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน ผู้สอน สถานที่เรียน การวัดและประเมินผลการเรียน และหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา การศึกษานอกระบบจะจัดบริการสำหรับกลุ่มเป้าหมายทุกวัยโดยไม่จำกัดอายุ พื้นฐานการศึกษา ประสบการณ์ ผู้สนใจสามารถใช้บริการได้ทันทีเมื่อมีความพร้อม และเมื่อมีความจำเป็นต้องหยุดพักไว้ก่อน และกลับเข้ามาเรียนใหม่ได้เมื่อต้องการ เนื้อหาหลักสูตรจะเปลี่ยนให้เหมาะสมกับ สภาพความต้องการของผู้เรียน เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องจริงและเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมเพื่อให้ ผู้เรียนนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต สถานที่เรียนไม่จำเป็นต้องเป็นที่โรงเรียนอาจเป็นที่บ้าน ผู้เรียน หรือสถานที่อื่น ๆ ที่สะดวกเหมาะสม วิธีการเรียนการสอนและเวลาเรียน จะยืดหยุ่นตาม ความพร้อมของครูและผู้เรียน การวัดและประเมินผลอาจไม่จำเป็นต้องเป็นการสอบ อาจจะมี ประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรม หน่วยงานที่จัดการศึกษานอกระบบไม่จำเป็นต้องเป็นโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น อาจจะเป็นหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน หรือองค์กรท้องถิ่น ก็ได้

1.2 ปรัชญาและแนวคิดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาหลายท่านได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับ ปรัชญาและแนวคิดการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ในความหมายต่างๆดังต่อไปนี้

คุนตา นพคุณ (2523) ได้อธิบายถึงภารกิจที่เป็นไปได้ของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อพัฒนาคนให้มีลักษณะ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการศึกษาอย่างกว้างขวางในหลายๆ รูปแบบตามลักษณะ และ สภาพแวดล้อมต่างๆ
2. จัดกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับผู้ปฏิบัติการณ์อยู่ เพื่อ เพิ่มพูนทักษะ ความรู้
3. จัดกิจกรรมในรูปแบบของการให้การศึกษา เพิ่มพูนความรู้ หรือการศึกษา ต่อเนื่องสำหรับผู้ที่ไม่ออกจากระบบการศึกษาในโรงเรียนแล้ว

สุนทร สุนันท์ชัย (2529) กล่าวว่า การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นเป็นการมุ่งผลิตเพื่อพัฒนาประชากร ทั้งนี้เพราะเป้าหมายสุดท้ายในการพัฒนา คือ มุ่งให้ประชาชนมีความสุขอยู่ดีกินดี โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา เน้นเรื่องการพึ่งพาตนเองของสังคมเน้นความร่วมมือในการพัฒนา เน้นอิสระในการตัดสินใจเลือก นั่นก็หมายถึง การยอมรับนับถือในศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของบุคคล

สุรกุล เจนอบรม (2541) กล่าวว่า การศึกษานอกโรงเรียนปัจจุบันได้กำหนดความมุ่งหมาย ไว้ดังนี้

1. เพื่อฝึกอบรมให้ผู้เรียนเป็น “คนคิดเป็น”
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้มีเครื่องมือในการเสาะแสวงหาความรู้ต่อไป
3. เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้นำความรู้ ทักษะและทักษะที่จำเป็นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม
4. เพื่อส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมอันดีงามซึ่งเป็นมรดกของชาติ

ปฐุม นิคมานนท์ และคณะ (2543) กล่าวว่า กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความเป็นทางการน้อยกว่า หรือมีความยืดหยุ่นมากกว่าการศึกษาในระบบโรงเรียน ด้วยเหตุนี้การศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงมีโครงสร้างที่ไม่ตายตัว มีความอ่อนตัว และคล่องตัวมากกว่าการศึกษาในระบบโรงเรียน ซึ่งลักษณะที่เป็นทางการน้อยหรือมีความยืดหยุ่นมากนี้เองถือได้เป็นข้อได้เปรียบของการศึกษานอกระบบ โดยลักษณะแห่งความยืดหยุ่นของการศึกษานอกระบบที่สำคัญในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความยืดหยุ่นด้านเวลาเรียน เนื้อหาส่วนใหญ่จะถูกแบ่งเป็นหน่วยย่อย ๆ ให้เหมาะสมกับเวลา ความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียน โดยอาจจัดหลักสูตรสั้นหรือยาวก็ได้ ซึ่งคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลักสำคัญ นอกจากนี้ การศึกษานอกระบบยังสามารถเปิดสอนในเวลาที่แตกต่างกัน เช่น เวลาเช้า กลางคืน หรือเปิดสอนวันหยุดเพื่อเอื้อต่อผู้เรียน
2. ความยืดหยุ่นด้านสถานที่เรียน การศึกษานอกระบบไม่ได้เจาะจงแน่นอนว่าจะต้องทำการสอนในโรงเรียนเสมอไป อาจจัดกิจกรรมขึ้นในโรงเรียน หรือจัดในสถานที่อื่นก็ได้ตาม

ความเหมาะสม หรือแล้วแต่ความสะดวกเท่าที่สามารถหาได้ ทำให้สถานที่เรียนของการศึกษานอกระบบจึงจัดได้หลายสภาพ ตามความสะดวก และตามลักษณะของกิจกรรม

3. ความยืดหยุ่นด้านตัวผู้เรียน การศึกษานอกระบบเป็นการจัดบริการให้แก่บุคคลหลายช่วงวัย ทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ โดยอาจจัดขึ้นเพื่อบุคคลช่วงวัยใดช่วงวัยหนึ่ง เฉพาะหรืออาจไม่จำกัดช่วงวัยก็ได้

4. ความยืดหยุ่นด้านตัวผู้สอน การเรียนการสอนในกิจกรรมการศึกษานอกระบบส่วนใหญ่จะใช้วิทยากรที่หลากหลาย อาจเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในอาชีพแขนงต่าง ๆ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นครูที่สอนเป็นประจำในหน่วยงานนั้น

5. ความยืดหยุ่นด้านวิธีเรียน การศึกษานอกระบบมีการใช้วิธีการสอน วิธีการเรียนที่แตกต่างกัน ไม่จำเป็นต้องเรียนในห้องเรียนเท่านั้น อาจเรียนผ่านสื่อต่าง ๆ หรือเรียนที่บ้านก็ได้

6. ความยืดหยุ่นด้านผู้จัดบริการ องค์กรหรือหน่วยงานที่ให้บริการการศึกษานอกระบบมีความหลากหลาย นับตั้งแต่องค์กรที่รับผิดชอบการศึกษาโดยตรง หน่วยงานอื่น หรือเอกชนก็สามารถจัดได้

7. ความยืดหยุ่นด้านระเบียบและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ กิจกรรมการศึกษานอกระบบจะมีการกำหนดกฎเกณฑ์และระเบียบอย่างหลวม ๆ ไม่ตายตัว ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสมควรด้วยเหตุและผล นอกจากนี้ยังต้องอยู่บนพื้นฐานที่ให้เกียรติซึ่งกันและกัน

อาชัญญา รัตนอุบล(2544) ได้อธิบายถึงลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. ประชากรเป้าหมาย จัดให้แก่ผู้ที่อยู่นอกโรงเรียน โดยไม่คำนึงถึงอายุของผู้เรียน มาจากทุกกลุ่มอายุ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ มีภารกิจด้านการประกอบอาชีพอยู่แล้ว รวมทั้งผู้ที่พลาดโอกาสจากการศึกษาภาคปกติอีกด้วย กิจกรรมที่จัดโดยทั่วไปแล้วจะไม่มีกำหนดพื้นความรู้เดิมของผู้เรียน

2. โครงสร้างและการบริหารงาน มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นได้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่จัดขึ้นของแต่ละหน่วยงานและจะมีลักษณะที่เป็นอิสระต่อกัน เนื่องจากมาจาก

หลายสังกัด การบริหารระดับท้องถิ่นจะมีบทบาทมากขึ้น และส่วนใหญ่จะดำเนินการภายใต้หน่วยงานของรัฐบาล หน่วยงานธุรกิจ องค์กร สมาคม และมูลนิธิต่างๆ ที่ให้ความสำคัญต่องานการศึกษาของระบบโรงเรียน

3. ปรัชญาการศึกษา มีปรัชญาการจัดการศึกษาที่ยึดหลักการเรียนรู้เพื่อชีวิตจริง ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการเรียนรู้เพื่อการทำงาน เน้นการศึกษาที่เน้นให้คนรู้จักคิด รู้จักตัดสินใจ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

4. วัตถุประสงค์ เป็นวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ภายใต้ระยะเวลาที่กำหนดไว้อันสั้น โดยมุ่งหวังให้เห็นผลของการเปลี่ยนแปลงโดยทันที และมีความสมบูรณ์ในตนเอง สนองความต้องการการเรียนรู้ที่เป็นปัจจุบันหรือในอนาคตอันใกล้ของบุคคลและสังคม

5. หลักสูตรและเนื้อหาวิชา หลักสูตรมีลักษณะที่เป็นเนื้อหาตรงกับความต้องการของส่วนบุคคล ส่วนใหญ่แล้วมักเป็นหลักสูตรระยะสั้น เพื่อมุ่งสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้ทันทีทันใด และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันที่ตนกำลังประสบอยู่ได้อย่างเหมาะสม ด้วยเหตุนี้ทำให้ส่วนใหญ่แล้วผู้เรียนจะร่วมกับผู้สอนกำหนดหลักสูตรตามที่ตนสนใจและเนื้อหาวิชาเน้นการลงมือปฏิบัติ

6. การเรียนการสอนและวิธีการ เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและสนับสนุนแหล่งวิทยาการและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ด้วยเหตุนี้คุณสมบัติของผู้สอนจึงไม่จำกัดคุณวุฒิ หากอาศัยบุคลากรที่มีความชำนาญด้านต่างๆ มาเป็นผู้สอนในลักษณะของวิทยากรผู้ให้ความรู้เฉพาะเรื่อง กิจกรรมการเรียนการสอนจะจัดในสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตประจำวันของผู้เรียน และเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะยืดหยุ่น และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับวิธีการเรียนการสอนและวิธีการจัดกลุ่มผู้เรียนก็จะจัดให้สนับสนุนบรรยากาศที่จะสามารถเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ได้ดี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ และไม่เน้นแบบแผนที่เคร่งครัดมากเกินไป

7. การลงทุนและค่าใช้จ่าย เป็นการลงทุนที่ประหยัดโดยใช้ทรัพยากรและบุคลากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้จึงไม่มีการกำหนด

ค่าใช้จ่ายในการเรียนการสอนไว้อย่างแน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นๆ

8. ระยะเวลา เวลาของการเรียนการสอนจะมีความยืดหยุ่นเป็นไปตามลักษณะของเรื่องที่จะศึกษาและลักษณะของกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่จัดขึ้น ซึ่งสามารถเรียนได้ในเวลาราชการนอกเวลา ตอนเย็น ตอนกลางคืน หรือช่วงใดช่วงหนึ่งก็ได้ตามความสะดวกและความเหมาะสมของผู้เรียน โดยไม่กำหนดเวลาไว้อย่างแน่นอน สามารถเรียนได้ตลอดชีวิต สำหรับระยะเวลาที่ใช้เรียนจะเป็นระยะเวลาช่วงสั้น โดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

9. สถานที่ ไม่มีสถานที่หรือสถาบันอย่างเป็นทางการแน่นอนตายตัว โดยสามารถใช้สถานที่ที่เหมาะสมกับสภาพชุมชนตามความสะดวกและโอกาสของผู้สอนและผู้เรียน เช่น บ้าน โรงเรียน ศาลาวัด ใต้ร่มไม้ เป็นต้น

10. ผลที่ได้รับ ผู้เรียนอาจจะได้รับใบประกาศ วุฒิบัตร หรือประกาศนียบัตร แต่อย่างไรก็ดี สิ่งต่างๆ เหล่านี้ไม่ใช่สิ่งจำเป็นหรือเป็นสิ่งที่สำคัญเท่ากับการได้รับและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของตนเองต่อไป

สุมาลี สังข์ศรี (2545) กล่าวว่า การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่นำปรัชญาหลายปรัชญาหลายปรัชญามาประยุกต์ผสมผสาน ซึ่งปรัชญาต่างๆ ที่นำมาเป็นหลักได้แก่ การศึกษาตลอดชีวิต พัฒนาการนิยม มนุษยนิยม คิดเป็น และปรัชญาทางพระพุทธศาสนา โดยหลักการจัดการศึกษานอกระบบยึดหลักการ ดังต่อไปนี้

1. ความครอบคลุมทั้งถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย
2. ความเท่าเทียมและเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา
3. การเปิดโอกาส สร้างโอกาส และขยายโอกาสทางการศึกษา
4. สนองความต้องการของบุคคลและสังคม
5. การจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้กลุ่มเป้าหมายมีสิทธิเลือก

6. มีความยืดหยุ่น และเข้าถึงได้ง่าย ลดกฎระเบียบ ขั้นตอนและเปิดโอกาสสำหรับทุกกลุ่มเป้าหมาย
7. จัดบริการให้ใกล้ชิดตัว เข้าถึงตัวผู้เรียน เช่น การใช้สื่อประเภทต่างๆ มีแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน
8. จัดกิจกรรมให้ผสมกลมกลืนกับวิถีชีวิต ไม่ให้แปลกแยกไปจากการดำเนินชีวิต
9. จัดกิจกรรมให้มีความต่อเนื่อง
10. สร้างแรงจูงใจ สร้างนิสัยใฝ่เรียน ใฝ่รู้ให้เครื่องมือในการแสวงหาความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย
11. ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ เอกชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน
12. ให้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ โดยเริ่มที่ชุมชน และชุมชนเป็นหลักในการดำเนินการ
13. เน้นการเรียนรู้ตามสภาพปัญหา
14. เปลี่ยนภาพของการศึกษาจากห้องเรียน การท่องจำ การบอกความรู้มาเป็นภาพของการร่วมเรียนรู้จากการดำเนินชีวิต และสภาพปัญหาจริงของการร่วมเรียนรู้จากการดำเนินชีวิต และสภาพปัญหาจริง

จากแนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาและแนวคิดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ได้กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการศึกษาที่เติมเต็มให้กับการศึกษาในระบบโรงเรียน เป็นการศึกษาที่เปิดโอกาสให้กับบุคคลทุกคน มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อเรียนแล้วสามารถนำสิ่งที่เรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิตในประจำวันได้ทันที

1.3 ประเภทการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาของไทยและต่างประเทศได้แบ่งประเภทการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ ดังนี้

อุดม เหยยกิจวงศ์(2527) ได้แบ่งประเภทของการศึกษานอกระบบโรงเรียนออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน เป็นกิจกรรมให้ความรู้เพื่อเป็นฐานในการดำรงชีวิต มุ่งช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีเครื่องมือในการประกอบอาชีพ และรู้จักศึกษาข้อมูลต่างๆมาประกอบในความคิด การตัดสินใจในชีวิตประจำวัน

2. กิจกรรมด้านทักษะเพื่อการดำรงชีวิต เป็นการเพิ่มพูนความรู้ด้านทักษะอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและการดำเนินชีวิต เป็นรูปแบบของการศึกษาที่จัดขึ้นตามความต้องการและความพร้อมของประชาชน เป็นการศึกษาคือช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาอาชีพ มีชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม

3. กิจกรรมด้านข่าวสารและข้อมูล เป็นการช่วยให้ข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์หรือความรู้รอบตัวเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

สุนทร สุนันท์ชัย (2529) ได้กล่าวถึงการศึกษานอกระบบโรงเรียนไทยพบว่ามีขอบข่ายครอบคลุมเนื้อหาต่างๆ 6 ประเภท ดังนี้

1. สามัญศึกษาทั่วไป เป็นการเทียบเท่าระบบโรงเรียน ตั้งแต่ชั้นอ่านออกเขียนได้จนถึงระดับอุดมศึกษา โดยผู้เรียนได้รับคุณวุฒิตามระดับที่ศึกษา

2. การฝึกอาชีพ ได้แก่ การฝึกทักษะอาชีพตามต้องการของผู้เรียนในสาขาต่างๆ

3. การศึกษาด้านสุขภาพ สวัสดิภาพ และชีวิตในครอบครัว ได้แก่ การป้องกันรักษา โรคภัยไข้เจ็บ โภชนาการ สวัสดิศึกษา การจัดสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

4. การศึกษาด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ การปกครองประเทศ การปกครองท้องถิ่นการออกเสียงเลือกตั้ง กิจการสาธารณะ การเสียภาษีอากร สิทธิหน้าที่ของประชาชน องค์การต่างๆ

5. การศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคล ได้แก่ การศึกษาเสรี การดนตรี ศิลปะ
นันทนาการ ศาสนา ฯลฯ

6. การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน ได้แก่ การศึกษาเพื่อมุ่งให้เกิดความสามารถใน
การมีส่วนร่วมในชุมชน

รัตนา พุ่มไพศาล (2530) ได้แบ่งประเภทของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
โดยพิจารณาจากจุดประสงค์และเนื้อหาของกิจกรรม ออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. การศึกษาด้านสามัญ หรือความรู้พื้นฐาน (General or Basic Education)
ได้แก่ ความรู้ด้านหนังสือ การอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ตลอดจนความสามารถดำรงชีวิตอยู่ใน
สังคม การศึกษาประเภทนี้ ได้แก่ การศึกษาก่อนประถมศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ
การศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ และมหาวิทยาลัยเปิด

2. การศึกษาด้านอาชีพ (Occupational Education) มุ่งพัฒนาความรู้ ทักษะที่
เกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และทักษะที่เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

3. การศึกษาสำหรับการพัฒนาชุมชน (Community Improvement Education)
ได้แก่ การให้การศึกษากับกิจการของท้องถิ่น และสถาบันชาติ ตลอดจนกระบวนการต่างๆ ใน
สังคม เช่น การปกครองในภูมิภาค การปกครองชาติ การร่วมมือสหกรณ์โครงการของชุมชนต่างๆ
และกิจกรรมอื่น ที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชน

4. การศึกษาสำหรับปรับปรุงความเป็นอยู่ในครอบครัว (Family
Improvement Education) ได้แก่ การปลูกฝังความรู้ ทักษะ ทศนคติที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพ
ของชีวิตของบุคคลในครอบครัว เช่น ความรู้ ความสามารถในเรื่องสุขภาพอนามัย เป็นต้น

5. การศึกษาประเภทที่มุ่งเสริมสร้างวัฒนธรรมแห่งชาติ เช่น การดนตรี
ศิลปะ สันทนาการ การศึกษาปรัชญาศาสนา เป็นต้น

อัญญา รัตนอุบล (2542) ได้แบ่งเนื้อหาการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ
โรงเรียนออกเป็น 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่ การศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา เป็นต้น

2. การศึกษาด้านทักษะอาชีพ คือ กิจกรรมฝึกอาชีพเพื่อมุ่งพัฒนาความรู้ทักษะที่เป็นประโยชน์เพื่อการประกอบตามความต้องการในสาขาวิชาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสาขาเกษตรกรรม พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม คหกรรม ศิลปกรรมและหัตถกรรม

3. การให้บริการข่าวสารข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมการจัดห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอ ห้องสมุดประชาชนตำบล ที่อ่านหนังสือและแหล่งความรู้ประจำหมู่บ้าน ห้องสมุดเคลื่อนที่ หน่วยโสตทัศนศึกษา วิทยุศึกษา โทรทัศน์ เพื่อการศึกษา ตลอดจนหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ เป็นต้น

4. การศึกษาด้านสุขภาพอนามัย การปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัว ชุมชนและสิ่งแวดล้อม คือ ความรู้ ทักษะและทัศนคติต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้แก่ การป้องกันรักษา รักษาโรคภัยไข้เจ็บ สุขภาพอนามัย โภชนาการ บริโภคศึกษา ความสัมพันธ์ในครอบครัว และการวางแผนครอบครัว เป็นต้น

5. การศึกษาเพื่อสันติภาพและด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ การสร้างความสงบเรียบร้อย การปกครองในระดับต่างๆ องค์การประชาชน การใช้สิทธิและหน้าที่ในกระบวนการทางสังคม เช่น กิจกรรมเพื่อชุมชน การเสียภาษีอากร การเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองประเทศ เป็นต้น

6. การศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคคล ได้แก่ กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรมทางศาสนา นันทนาการ การใช้เวลาว่างหรืองานอดิเรก เช่น นาฏศิลป์ การละคร การดนตรี การพักผ่อน การกีฬา และการจัดประเพณีท้องถิ่น

Philip Coombs(1974) แบ่งกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การศึกษาขั้นพื้นฐาน(General Education) เพื่อให้ประชาชนในชนบทอ่านออกเขียนได้ คิดเลขได้ นอกจากนั้นต้องมีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม

2. การศึกษาเพื่อปรับปรุงชีวิตครอบครัว (Family Education) เป็นการเสริมความรู้ ทักษะและเจตคติในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตครอบครัว เช่น ด้านสุขภาพอนามัย โภชนาการ การดูแลบ้านเรือน

3. การศึกษาเพื่อการปรับปรุงชุมชน (Community Development Education) เป็นการพัฒนาให้ประชาชนปรับปรุงชุมชนตนเองได้ ได้เรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆให้ชุมชนมีการร่วมมือกัน ช่วยแก้ปัญหาในชุมชนและการพัฒนาประเทศชาติ

4. การศึกษาเพื่อการอาชีพ (Vocation Education) เป็นการพัฒนาความรู้ ทักษะ กิจกรรมให้ประชาชนมีอาชีพ หรือเกี่ยวกับการประกอบกิจการทางเศรษฐกิจ เช่น ฝึกอาชีพตัดผม เลี้ยงปศุสัตว์ การทอผ้า และแก้เครื่องยนต์ เป็นต้น

จากประเภทของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ได้กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถตอบสนองกับบุคคลได้ทุกกลุ่ม สามารถเลือกจัดรูปแบบ หรือเนื้อหากิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายได้ ทำให้การศึกษาได้เข้าถึงในทุกชุมชนแม้จะอยู่ในที่ห่างไกลก็ตาม

1.4 สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นปัจจัยประการหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ ดังนั้นผู้สอนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ เพื่อที่จะได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้

นักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และให้ความหมายของสภาพแวดล้อมไว้หลากหลาย ดังนี้คือ

สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2538) ได้ให้ความหมายว่า สภาพแวดล้อม คือ สิ่งที่มีชีวิต สิ่งที่ไม่มีชีวิต และสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลสร้างขึ้น สิ่งมีชีวิต เช่น มนุษย์ สัตว์ พืช สิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น อาคาร สถานที่ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลสร้างขึ้น เช่น กฎระเบียบ บรรยากาศ สังคม และวัฒนธรรม เป็นต้น

สุวรรณณี สุขสมภักดิ์ (2530 อ้างถึงใน อรุณี โคตรสมบัติ, 2542) อธิบายว่า สภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งเร้าที่มีศักยภาพ เช่น บุคคล สิ่งของ วัตถุ สภาพการณ์ ทั้งที่เป็น

รูปธรรม แนวความคิด ความรู้สึก บรรยากาศ ระบบการศึกษา การปกครอง กิจกรรม ลักษณะของบริเวณ อาคารสถานที่ และสิ่งต่าง ๆ ทัวไป ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และพัฒนาทุกด้านของผู้เรียน

Pace and Stem (1965 อ้างถึงใน คีรีบุญ จงวุฒิเวศร์ สมพร ร่วมสุข และวรรณภา แสงวัฒนะกุล, 2547) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สภาพแวดล้อม หมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ สภาพการณ์ แนวคิดและลักษณะทางกายภาพที่เป็นสิ่งบังคับให้ทุกคนต้องปฏิบัติตาม เช่น ลักษณะของบริเวณอาคารสถานที่ สภาพการณ์การขัดแย้ง การประสานงาน แนวความคิดปรัชญา อุดมการณ์ กฎเกณฑ์ ระเบียบวินัย ข้อบังคับ และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นสภาพแวดล้อมที่จะเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง

จากความหมายของสภาพแวดล้อมที่ได้กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อม หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่ในสภาพการณ์เรียนรู้ อันจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน โดยสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ และทำให้การเรียนการสอนสามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

การจัดสภาพแวดล้อมตามแนวคิดของกรมวิชาการ (2536) ได้เสนอแนวคิดในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ดีของผู้เรียนไว้ 5 องค์ประกอบ สรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะของครู ครูที่มีคุณภาพควรมีพฤติกรรม ดังนี้

1.1 เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ซึ่งจะมีพฤติกรรม เช่น เข้าสอนตรงเวลา ตรวจงานสม่ำเสมอ ไม่ทิ้งห้องเรียน ไม่มาสาย และปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลาที่กำหนด

1.2 มีมาตรฐานการปฏิบัติ คือ จัดทำแผนการสอน หรือโครงการสอนตลอดภาคเรียนหรือตลอดปีการศึกษา ดำเนินการสอนตามแผนการสอนหรือโครงการสอนนั้น ๆ เข้าสอนและเลิกสอนตามเวลาที่กำหนดในตารางสอน และกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานของตนเองตลอดภาคเรียนหรือตลอดปีการศึกษาไว้

2. การจัดกระบวนการเรียนการสอน ผู้สอนควรดำเนินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี และพัฒนาสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพ

3. การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน ผู้สอนและผู้เรียนควรร่วมกันตกแต่งห้องเรียนให้สะอาดและสวยงาม จัดมุมประสบการณ์เสริมหลักสูตร จัดแสดงผลงานของผู้เรียน จัดกิจกรรมต่าง ๆ เสริมในหลักสูตรและนอกหลักสูตร จัดที่นั่งผู้เรียนหลาย ๆ รูปแบบ และจัดบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน

4. การจัดสภาพแวดล้อมนอกชั้นเรียน ผู้สอนและผู้เรียนควรร่วมกันจัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาดร่มรื่น สวยงามและปลอดภัย จัดนิทรรศการและป้ายนิเทศนอกชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ หรือในโอกาสที่เหมาะสม จัดกิจกรรมรักษาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และส่งเสริมการใช้บริการจากห้องสมุด

5. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้ปกครองและชุมชน ผู้สอนควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน ติดต่อกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอเพื่อแจ้งผลการเรียนของผู้เรียน นำทรัพยากรในท้องถิ่นมาช่วยพัฒนาการเรียนการสอน เชิญผู้ปกครองมาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน

ตอนที่ 2 พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

มาตรา 4 ได้ให้คำจำกัดความที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชนนอกระบบ ดังนี้

“การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“การศึกษาตลอดชีวิต” หมายความว่า การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

“มาตรฐานการศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการ เทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกัน คุณภาพทางการศึกษา

“การประกันคุณภาพภายใน” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของ สถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบ การบริหาร สถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและ ส่งเสริมสิทธิ หน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ รวมทั้ง ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และ ความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการ ประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่าง ต่อเนื่อง

มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

1. มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ

2. มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา
4. มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
5. ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆมาใช้ในการจัดการศึกษา
6. การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องของการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

3. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

4. ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

5. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น และทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ให้

สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวาระหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาในระดับต่างๆรวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตามมาตรา 10 วรคสอง วรคสาม และวรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวาระหนึ่งและวาระสองแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

มาตรา 43 การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อ

หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษารวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาได้ไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้กับประชาชนเพื่อให้สามารถนำไปพัฒนาตนเองได้ และสิ่งที่สำคัญคือ การให้ความรู้ไปควบคู่กับการส่งเสริมจริยธรรมเพื่อที่จะสามารถใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงต้องมีแนวทางที่เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างถูกต้อง มีคุณภาพและได้มาตรฐานอย่างเท่าเทียมกัน

2.2 พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“โรงเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในระบบหรือโรงเรียนนอกระบบ ที่มีใช้เป็นที่ตั้งสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

“โรงเรียนในระบบ” หมายความว่า โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

“โรงเรียนนอกระบบ” หมายความว่า โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา

“ผู้เรียน” หมายความว่า ผู้รับการศึกษารวมทั้งในโรงเรียน

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน

“ผู้จัดการ” หมายความว่า ผู้จัดการของโรงเรียนในระบบ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการของโรงเรียนในระบบ

“ผู้บริหาร” หมายความว่า ผู้บริหารของโรงเรียนนอกระบบ

“ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ในโรงเรียน

“ผู้สอน” หมายความว่า ผู้ทำหน้าที่ด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ในโรงเรียนนอกระบบ

“บุคลากรทางการศึกษา” หมายความว่า ผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในโรงเรียน

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า เลขธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเลขธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบหมาย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

“ตราสารจัดตั้ง” หมายความว่า ตราสารจัดตั้งนิติบุคคลของโรงเรียนในระบบ

มาตรา 14 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีเลขธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. รับผิดชอบงานธุรการ และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ
2. เสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชนต่อคณะกรรมการ
3. ส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ การประกันคุณภาพ การวิจัยและพัฒนาเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาเอกชน
4. รับผิดชอบการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุน
5. ดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาเอกชนตามมาตรการที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา 13 (4)
6. เป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูล และทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชน ตลอดจนติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน
7. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา 120 การจัดตั้งโรงเรียนนอกระบบ ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

ประเภทและลักษณะของโรงเรียนนอกระบบ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรของโรงเรียนนอกระบบ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 121 การขอรับใบอนุญาต และการออกใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนนอกระบบให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยผู้ขอรับใบอนุญาต จะต้องแนบรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนนอกระบบมาพร้อมกับคำขอและอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

1. ชื่อ ประเภท และลักษณะของโรงเรียนนอกระบบ
2. ที่ตั้ง และแผนผังแสดงบริเวณและอาคารของโรงเรียนนอกระบบ
3. หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการศึกษา
4. หลักเกณฑ์การคิดค่าธรรมเนียมการศึกษา และค่าธรรมเนียมอื่น รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการเพิ่มค่าธรรมเนียมดังกล่าว
5. รายการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้ได้รับอนุญาตจะเปลี่ยนแปลงรายการตามวรรคหนึ่งไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต ให้ผู้อนุญาตพิจารณาคำขออนุญาตให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขออนุญาต

มาตรา 121 ให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีผู้บริหารคนหนึ่งเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการบริหารงานของโรงเรียนนอกระบบให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและรายละเอียดตามมาตรา 121 วรรคหนึ่ง โดยผู้รับใบอนุญาตซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสองจะเป็นผู้บริหารเองก็ได้ และให้ส่งหลักฐานการแต่งตั้งหรือการเข้าเป็นผู้บริหารแล้วแต่กรณี ให้ผู้อนุญาตทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันแต่งตั้งหรือวันเข้าบริหาร

สรุปได้ว่า โรงเรียนนอกระบบเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาแตกต่างจากโรงเรียนในระบบ คือ มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบ วิธีการจัดได้ตามความเหมาะสมต่อผู้เรียน ถึงแม้ว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนนอกระบบจะสามารถยืดหยุ่นได้ แต่ก็ยังต้องมี

หน่วยงานที่คอยควบคุมดูแล โดยในส่วนของโรงเรียนนอกระบบที่จัดโดยเอกชนนั้นจะมีการควบคุมดูแลโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตามที่เหมาะสม สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันหรือต่อยอดไปยังการศึกษาด้านที่สูงขึ้นได้

2.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“การศึกษานอกระบบ” หมายความว่า กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมาย ผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้นและมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษา หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

“การศึกษาตามอัธยาศัย” หมายความว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคลซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

“ภาคีเครือข่าย” หมายความว่า บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น รวมทั้งสถานศึกษาอื่นที่มีได้สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีส่วนร่วมหรือมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรา 5 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติโดยให้บุคคลซึ่งได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วหรือไม่ก็ตามมีสิทธิได้รับ

การศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตาม
กระบวนการและการดำเนินการที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 6 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยให้ยึดหลักดังต่อไปนี้

1. การศึกษานอกระบบ

1.1 ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งถึง
เป็นธรรมและมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน

1.2 การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมใน
การจัดการเรียนรู้

2. การศึกษาตามอัธยาศัย

2.1 การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของ
ผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย

2.2 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา

2.3 การจัดการรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

มาตรา 7 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ ให้ดำเนินการเพื่อ
เป้าหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและ
สังคม ที่ใช้ความรู้และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม
ความมั่นคง และคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ ตามแนวทางการพัฒนาประเทศ

2. ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรม
การศึกษา

มาตรา 8 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับความสนใจและความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิตทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
3. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์และเทียบโอนผลการเรียนกับการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ

มาตรา 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้ความสำคัญแก่ผู้เกี่ยวข้องตามบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถเลือกใช้บริการได้หลากหลายตามความต้องการของตนเอง
2. ผู้จัดการเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบ และผู้จัดแหล่งการเรียนรู้สำหรับการศึกษาตามอัธยาศัย มีการดำเนินการที่หลากหลายตามศักยภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนโดยบูรณาการความรู้ ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม
3. ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน ซึ่งเป็นผู้ที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนและผู้จัดการเรียนรู้มีการดำเนินการที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

มาตรา 20 ให้สำนักงานจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบซึ่งเป็นระบบการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้สอดคล้องกับระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายใน โดยได้รับความร่วมมือ ส่งเสริม และสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายและสำนักงาน ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายใน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สรุปได้ว่า กระทรวงศึกษาธิการควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเนื่องจากเป็นการศึกษาที่ช่วยเติมเต็มให้กับผู้เรียน คือ สามารถเข้าถึงผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง สามารถจัดการเรียนรู้ได้ตามเหมาะสม และสอดคล้องกับความสนใจหรือวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ทำให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค

2.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคมนิสัยสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

1. **สังคมไทยเผชิญวิกฤตความเสื่อมถอยด้านคุณธรรม จริยธรรม มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีแนวโน้มเป็นสังคมปัจเจกมากขึ้น** การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผ่านกระแสโลกาภิวัตน์และโลกไซเบอร์ ทำให้คนไทยมุ่งแสวงหาความสุขและสร้างอัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เกิดเป็นวัฒนธรรมย่อยร่วมสมัยที่หลากหลายในรูปแบบการรวมกลุ่มของบุคคลที่สนใจเรื่องเดียวกันขณะเดียวกันมีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าส่วนรวม ทั้งนี้ จากการจัดอันดับคะแนนดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันทั่วโลกบ่งชี้ถึงความไม่สมดุลของธรรมาภิบาลการปกครองและปัญหาคอร์รัปชันในประเทศ โดยในปี ๒๕๕๒ ประเทศไทยได้รับคะแนนความโปร่งใส ไม่ทุจริต และคนในประเทศยอมรับไม่ได้กับการทุจริตเพียง 3.4 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน จัดอยู่ในลำดับที่ 84 จาก 180 ประเทศ และอยู่ในลำดับที่ 11 ของภูมิภาคเอเชีย ขณะที่ภาคส่วนต่างๆ ได้มีการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ แต่การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวมยังอยู่ในระดับต่ำ โดยมีสัดส่วนมูลค่าเพิ่มขององค์กรไม่แสวงหากำไรและอาสาสมัครต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพียงร้อยละ 1.6 ในช่วงปี ๒๕๔๙-๒๕๕๑ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 4 - 7 และเมื่อพิจารณาจากการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานด้านคนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้านชุมชน พบว่าเพิ่มขึ้นจาก 7.7 ล้านครัวเรือนในปี 2551 เป็น 8.2 ล้านครัวเรือนในปี 2552 คิดเป็นร้อยละ 96.0 และ 98.4 ของครัวเรือนทั้งหมดตามลำดับ นอกจากนี้ ความสัมพันธ์แบบเครือข่ายที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเริ่มหมดไป จากโครงสร้างครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงไปสู่ครัวเรือนที่อยู่คนเดียว ครัวเรือนที่อยู่ด้วยกันแบบไม่ใช่ญาติ และครัวเรือนที่มีอายุรุ่นเดียวกัน สองรุ่น และรุ่นกระโดด (ตายาย-หลาน) หรือครัวเรือนที่เป็นเพศเดียวกันพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันของสมาชิกใน

ครอบครัวเป็นแบบต่างคนต่างอยู่ สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวมีความเปราะบางจนนำไปสู่ปัญหาทางสังคมเพิ่มขึ้น เช่น อัตราการหย่าร้างเพิ่มขึ้นจาก 4.5 คู่ต่อพันครัวเรือนในปี 2545 เป็น 5.5 คู่ต่อพันครัวเรือนในปี 2553 ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวและความรุนแรงทางเพศต่อเด็กและสตรีเพิ่มขึ้น

2. บริบทการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกก่อให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจทั้งในระดับทวิภาคีและระดับพหุภาคี รวมทั้งความร่วมมือในประชาคมอาเซียน
ความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านมีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ประเทศไทย ทั้งแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาในประเทศไทยอย่างถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ในปี 2553 มีแรงงานข้ามชาติที่ถูกกฎหมายจำนวน 378,078 คน และผิดกฎหมายจำนวน 955,595 คน ทั้งนี้ ในปี 2558 จะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีทักษะฝีมืออย่างเสรีตามกรอบความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีข้อตกลงร่วมกันถึงคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพเพื่อให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานใน 7 สาขา ได้แก่ วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม วิชาชีพสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์และนักบัญชี และในระยะต่อไปจะเปิดในสาขาอื่นๆ รวมทั้งแรงงานกึ่งทักษะฝีมือด้วย ซึ่งจะมีผลทำให้ประเทศต้องมีเกณฑ์เพื่อเป็นมาตรฐานในการประเมินความสามารถของแรงงานที่จะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาคอาเซียน

การประเมินความเสี่ยง

ความเสี่ยงถอยทางคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมไทย ส่งผลให้สถาบันทางสังคมมีแนวโน้มอ่อนแอ คนในสังคมขาดความไว้วางใจและขาดการมีส่วนร่วมทางสังคม วิกฤตปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นความเสี่ยงที่จะส่งผลให้ประชาชนอยู่ร่วมกันยากลำบาก มีความถี่ในการใช้ความรุนแรงแก้ไขปัญหามากขึ้น ทั้งปัญหาในระดับครอบครัว และปัญหาความคิดเห็นแตกต่างทางการเมือง ประกอบกับกระบวนการยุติธรรมแก้ไขปัญหาได้ไม่เต็มที่ ทำให้ขาดความไว้วางใจกัน นอกจากนี้ กระแสวัฒนธรรมเสมือนจริงที่แพร่เข้ามาผ่านโลกไซเบอร์ ทำให้มีการสร้างเครือข่ายทางสังคมมากขึ้น มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและวิจารณญาณในการเลือกรับ-ปรับ-ใช้วัฒนธรรม ส่งผลให้ค่านิยมไทยมีการปรับเปลี่ยนไปตามวัฒนธรรมที่รับมา เด็กและเยาวชนที่ยังไม่มีภูมิคุ้มกันที่ดีพอ หรือขาดการใช้วิจารณญาณกลั่นกรอง จะเสี่ยงต่อการรับวัฒนธรรมที่ไม่ดีงามมาใช้โดยง่าย นอกจากนี้ ยังมีการใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมเสมือนจริงในเชิงของการสร้างปัญหามากกว่าเชิงสร้างสรรค์ ทำให้ความสัมพันธ์กับคนรอบข้างลดลง สร้างพื้นที่ส่วนตัวมากขึ้น นำไปสู่ความแตกแยกในครอบครัวและการมีส่วนร่วมในสังคมลดลง

การสร้างภูมิคุ้มกัน

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและปัจจัยเสี่ยงในอนาคตที่คาดว่าจะเป็ นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาคน การยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต บนหลักการพื้นฐานสำคัญที่คนไทยต้องมีความรู้ ใฝ่เรียนรู้ ตัดสินใจด้วยความระมัดระวัง มีสำนึกในศีลธรรมและจริยธรรม ดำเนินชีวิตด้วยความเพียร อดทน มีสติใช้ปัญญา จะนำไปสู่ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง สามารถดำเนินชีวิตอย่างสมดุลทุกด้าน จึงจำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้คนและสังคมไทย ในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. คนไทยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งในเรื่อง การศึกษา ทักษะการ ทำงาน และการดำเนินชีวิต เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันสำคัญในการดำรงชีวิตและปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21
2. คนไทยตระหนักถึงคุณค่าวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย สร้างจิตสำนึกที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์อยู่ร่วมกันด้วยความรัก ความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน บนความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อเป็นฐานในการก้าวไปสู่สังคมที่มีความใส่ใจและแบ่งปันต่อผู้อื่น ตลอดจนนำไปสู่การสร้างและพัฒนานวัตกรรมและผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่เชื่อมต่อกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศในอนาคต
3. สถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็ง ทำหน้าที่และบทบาทของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา และชุมชนให้เป็นสถาบันหลักในการพัฒนาความรู้ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงามและรู้คุณค่าความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นพลังทางสังคมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
2. เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานสากล และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย

3. เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ชุมชน และสังคมให้มั่นคงและเอื้อต่อการพัฒนาคนอย่างสอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต

เป้าหมายการพัฒนา

1. คนไทยทุกคนมีคุณภาพเพิ่มขึ้นทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา รวมทั้งมีอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมในทุกช่วงวัย

2. คุณภาพการศึกษาได้รับการยกระดับสู่มาตรฐานสากล ต่อยอดองค์ความรู้สู่นวัตกรรมและโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น

3. โอกาสในการเข้าถึงระบบสุขภาพที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น และปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพลดลงอย่างเป็นองค์รวม

4. สถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันชุมชน มีบทบาทในการบ่มเพาะและหล่อหลอมเด็ก เยาวชนและคนไทยให้เป็นคนดีมีคุณธรรมและจริยธรรมอย่างเข้มแข็งมากขึ้น

แนวทางการพัฒนา

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มในอนาคต สะท้อนให้เห็นความเสี่ยงที่อาจเกิดทั้งการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง สถาบันทางสังคม และปัจเจกบุคคล จำเป็นต้องเตรียมคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับโลกและภูมิภาค โดยเฉพาะในประชาคมอาเซียน ดังนั้น ช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จึงมุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้เข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการนำหลักคิดหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความเพียร มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคม และหนุนเสริมสถาบันทางสังคมให้แข็งแกร่งและเอื้อต่อการพัฒนาคน ดังนี้

1. การปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสม ส่งเสริมให้คนไทยมีบุตรที่มีคุณภาพและมีการกระจายตัวประชากรที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของพื้นที่

2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้เพียงพอและมีคุณภาพมาตรฐานเท่าเทียมกันระหว่างเขตเมืองและชนบท เพื่อจูงใจให้ประชาชนอยู่ในพื้นที่

3. การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม สร้างเสริมสุขภาพภาวะควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพระบบบริการสาธารณสุข

4. การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้คนทุกกลุ่มทุกวัยสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ใหม่ สร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย ควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชนประชาชน และสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย จัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ยืดหยุ่น หลากหลาย เข้าถึงได้ง่ายที่สัมพันธ์สอดคล้องกับวัฒนธรรม วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพในแต่ละท้องถิ่น โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เรียนรู้เป็นกลุ่มจนติดเป็นนิสัยใฝ่เรียนรู้

5. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนนาค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามของไทยเป็นฐานในการพัฒนาคนและสังคม

2.5 ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561)

จากการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ผ่านมา การศึกษาวิจัยทิศทางการศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาไทยในอนาคต ทั้งการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 นโยบายการศึกษาของรัฐบาลปัจจุบัน และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ประชากร พลังงานและสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเคลื่อนย้ายคน เงิน เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และความรู้อย่างเสรี เป็นต้น จึงกำหนดหลักการและกรอบแนวคิด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง บนฐานของหลักการและแนวทางแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังนี้

หลักการและกรอบแนวคิด เน้นการปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้ และเสนอกลไกที่จะก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ไม่ใช่ส่วนใดส่วนหนึ่งของระบบและพิจารณาระบบการศึกษาและเรียนรู้ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบการพัฒนาประเทศ ซึ่งต้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาระบบอื่นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เกษตรกรรม สาธารณสุข การจ้างงาน เป็นต้น

ระบบการศึกษา ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ ครู หลักสูตร สถานศึกษา และกระบวนการสร้างและถ่ายทอดความรู้ ประเด็นสำคัญที่สุดในการปฏิรูประบบ การศึกษานี้ คือ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างยั่งยืน เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า ปัจจัยสำคัญอื่น ๆ คือ ระบบการบริหารจัดการที่มีธรรมาภิบาล มีการกระจายอำนาจและทรัพยากรสู่ท้องถิ่น การ เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนส่งผลให้การศึกษา มีสัมฤทธิ์ผลสำหรับผู้เรียนทั่วประเทศ ทั้งในเมืองและชนบท ทั้งที่มีฐานะดีและยากจน

ระบบการเรียนรู้ คือระบบที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีความสามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และมี จริยธรรมนำความรู้ โดยอาจอยู่ในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา และมีปัจจัยและ เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเต็มตามศักยภาพ ทั้งที่มาจาก ระบบการศึกษาปกติและจากนอกระบบ เช่น สื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ทุกแห่งและ ทุกเวลา ประเด็นสำคัญในการปฏิรูประบบการเรียนรู้ คือการเน้นความสำคัญของปัจจัยที่ เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ นับตั้งแต่ครู ผู้ปกครอง ชุมชนบุคคลตัวอย่าง สื่อมวลชน รวมถึงสื่อ การเรียนการสอน และเทคโนโลยี เป็นต้น

จากหลักการและกรอบแนวคิดดังกล่าว จึงกำหนดวิสัยทัศน์สำหรับการปฏิรูป การศึกษาครั้งนี้ได้ดังนี้

วิสัยทัศน์ คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วน เพื่อให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย อย่างมีคุณภาพในทุกระดับ/ประเภทการศึกษา

เป้าหมาย ภายในปี 2561 มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเน้นประเด็นหลักสามประการ คือ

1. **พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย** พัฒนา ผู้เรียน สถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและเนื้อหา พัฒนาวิชาชีพครูให้เป็น

วิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงดูดคนเก่งดีและมีใจรักมาเป็นครู คณาจารย์ได้อย่างยั่งยืน ภายใต้ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

2. **โอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้** เพิ่มโอกาสการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3. **ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา** โดยเพิ่มบทบาทของผู้ที่อยู่ภายนอกระบบการศึกษาด้วย

ประเด็นหลักทั้งสามประการนี้จะส่งผลให้คนไทยยุคใหม่

- สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต
- มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์
- มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม
- มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกและความภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียจการทุจริต และต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง และสามารถก้าวทันโลก

นอกจากนี้ผู้เรียนทุกระดับ/ประเภทการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น กำลังแรงงานและผู้สูงอายุได้รับการศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีทักษะความรู้พื้นฐานทั้งในการดำรงชีวิตและในการทำงานอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เด็กก่อนวัยเรียนได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมให้สามารถเรียนรู้ และมีพัฒนาการตามวัย มีความพร้อมศึกษาเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น ผู้ด้อยโอกาส ยากไร้ พิการหรือทุพพลภาพ ผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก บกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา และชนต่างวัฒนธรรม ได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเสมอภาค

ตอนที่ 3 โรงเรียนเอกชนนอกระบบ

โรงเรียนเอกชนนอกระบบ ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 หมายความว่า โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไข สำคัญของการสำเร็จการศึกษา

3.1 หลักสูตรของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ มีลักษณะดังนี้

1. หลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
2. หลักสูตรต้นแบบที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจัดทำ หรือจัดร่วมกับหน่วยงานอื่น
3. หลักสูตรที่นำมาจากหน่วยงานอื่นทั้งในและต่างประเทศ หลักสูตรที่โรงเรียน จัดทำขึ้นเอง หลักสูตรที่โรงเรียนจัดทำร่วมกับโรงเรียนอื่นหรือหน่วยงานอื่น ซึ่งได้รับอนุมัติให้ใช้ หลักสูตรจากกระทรวงศึกษาธิการ

3.2 การขอจัดตั้งโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

ในการขอจัดตั้งโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ มีรายละเอียดในการขอจัดตั้ง ดังนี้

1. สถานที่และอาคาร

อาคาร เป็นเอกเทศหรือกรณีเป็นอาคารร่วมต้องแยกเป็นสัดส่วน ไม่ปะปนกับ กิจการอื่น เป็นอาคารที่ได้รับอนุญาตก่อสร้างหรือต่อเติมอาคารจากทางราชการให้ใช้เป็นอาคาร เรียน หรืออาคารนั้นวิศวกรประเภทวุฒิวิศวกร สาขาวิศวกรรมโยธาเป็นผู้ตรวจและรับรองความ มั่นคงแข็งแรงของอาคารเพื่อใช้เป็นอาคารเรียนและต้องจัดมาตรการป้องกันอัคคีภัยในโรงเรียน ด้วย

สถานที่และบริเวณโรงเรียน ต้องมีลักษณะกว้างขวางพอแก่กิจการของโรงเรียน คือ หลักสูตรที่โรงเรียนเปิดสอนที่มีระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน และไม่เกิน 600 ชั่วโมง ต้องมีพื้นที่ ใช้สอยไม่น้อยกว่า 100 ตารางเมตร และหลักสูตรที่โรงเรียนเปิดสอนที่มีระยะเวลาเรียนเกิน 6 เดือนหรือไม่เกิน 1 ปีและไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง ต้องมีพื้นที่ใช้สอยไม่น้อยกว่า 200 ตารางเมตร

ทั้งนี้สถานที่ตั้งของโรงเรียนไม่ขัดต่อสุขลักษณะหรืออนามัยของผู้เรียน การคมนาคมสะดวก ตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่อยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมที่อาจเกิดอันตรายใดๆ หรืออยู่ใกล้สถานที่ที่ไม่เหมาะสมแก่กิจการของโรงเรียน

ผู้ขอจัดตั้ง ต้องมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและอาคาร หรือกรณีเช่าต้องมีสัญญาเช่าอาคารจากผู้มีสิทธิในการให้เช่า มีกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยระบุวัตถุประสงค์การเช่าเพื่อใช้จัดตั้งโรงเรียน ยกเว้นกรณีการเช่าที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ที่ราชพัสดุ ที่ศาสนสมบัติกลาง ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่องค์การของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

ต้องจัดให้มีทางหนีไฟและความปลอดภัยของอาคาร ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 47(พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ในเรื่องการป้องกันอัคคีภัยและต้องติดตั้งอุปกรณ์ตัดวงจรไฟฟ้าแบบอัตโนมัติ

ห้องเรียนต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 20 ตารางเมตร และมีส่วนกว้างไม่น้อยกว่า 3.50 เมตร กรณีจำเป็นหากจัดการเรียนการสอนหรือฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคล สามารถจัดห้องเรียนได้ตามความเหมาะสมของหลักสูตร แต่ละห้องต้องมีแสงสว่างพอเพียงและมีระบบถ่ายเทอากาศที่ถูกลักษณะ มีห้องธุรการหรือห้องพักรูแยกต่างหากจากห้องเรียน จัดให้มีพื้นที่หรือห้องสำหรับพักผ่อนให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนที่มีอยู่ตามสมควร จัดให้มีน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาด ถูกลักษณะให้เพียงพอตามจำนวนผู้เรียนที่มีอยู่ และมีห้องส้วมแยกชาย-หญิง โดยถืออัตราส่วนจำนวนผู้เรียน 35 คนต่อ 1 ที่ หากเปิดสอนในแต่ละรอบเกิน 20 คนขึ้นไปให้เพิ่มอีก 1 ที่

2. ครู

ครูใหญ่จะต้องมีความรู้ปริญญาตรีและมีประสบการณ์เคยทำงานในสาขาที่เกี่ยวข้องหรือทำการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี ส่วนครูต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ต้องมีความรู้ปริญญาตรีในสาขาวิชาที่สอน ต้องมีความรู้ปริญญาตรีในสาขาวิชาอื่น และมีประกาศนียบัตรที่แสดงถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่สอน ต้องมีความรู้ไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์เคยประกอบวิชาชีพในสาขาวิชาที่สอนเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี สำหรับการสอนในสาขาวิชาที่ขาดแคลนหรือภูมิปัญญา

ท้องถิ่น ต้องมีความรู้พื้นฐานการศึกษาภาคบังคับหรือเทียบเท่า และมีความรู้ ความชำนาญ และมีประสบการณ์เคยประกอบอาชีพในสาขาวิชาที่สอนเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า 10 ปี ครูชาวต่างประเทศต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ คือ ต้องมีความรู้ปริญญาตรีในสาขาวิชาที่สอน ต้องมีความรู้ปริญญาในสาขาอื่นและมีประกาศนียบัตรที่แสดงถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่สอน สำหรับการสอนในสาขาวิชาที่ขาดแคลนต้องมีประกาศนียบัตรในสาขาวิชาที่สอนและต้องมีความรู้ ความชำนาญ และมีประสบการณ์เคยประกอบอาชีพในสาขาวิชาที่สอนเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า 10 ปี และจำนวนครูต่อผู้เรียน ห้องเรียนเรียนภาคทฤษฎี จะต้องจัดให้มีครู 1 คนต่อผู้เรียนไม่เกิน 40 คน ส่วนห้องเรียนภาคปฏิบัติ ต้องจัดให้มีครู 1 คนต่อผู้เรียนไม่เกิน 20 คน

3. หลักสูตรและสถานที่ฝึกปฏิบัติพร้อมอุปกรณ์

หลักสูตรที่ใช้ในการสอนต้องเป็นหลักสูตรมีระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี และไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง ทั้งนี้สามารถแบ่งหลักสูตรเป็นระดับต้น ระดับกลาง ระดับสูง หรือเรียนรวมทุกระดับก็ได้ โดยผู้เรียนจบแต่ละระดับหรือเรียนรวมทุกระดับสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ การขอให้หลักสูตรของโรงเรียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานกำหนด และจะใช้ได้เมื่อกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาอนุญาตให้ใช้เท่านั้น โรงเรียนต้องมีอุปกรณ์การสอน เครื่องมือและสถานที่ฝึกปฏิบัติที่เหมาะสมเพียงพอและสอดคล้องกับหลักสูตร

4. ความจุผู้เรียน

ห้องเรียนภาคทฤษฎี ให้คำนวณความจุ 1.5 ตารางเมตร ต่อผู้เรียน 1 คน ห้องเรียนภาคปฏิบัติให้คำนวณความจุผู้เรียนตามจำนวนอุปกรณ์

5. การประเมินผลการเรียนและการออกประกาศนียบัตร

โรงเรียนเป็นผู้ประเมินผลการเรียนและออกประกาศนียบัตรให้แก่ผู้เรียนตามเงื่อนไขที่กำหนดในหลักสูตรการออกประกาศนียบัตรต้องเป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

6. การเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน

การขอเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน ให้คำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของโรงเรียน สภาพท้องถิ่นและนโยบายของรัฐในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

7. การดำเนินกิจการโรงเรียน

ให้ผู้รับใบอนุญาตติดประกาศให้เห็นได้ชัดเจนในเรื่องต่อไปนี้ ได้แก่ ใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน ใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการ ใบอนุญาตให้เป็นครูใหญ่และครู ใบอนุญาตให้เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนและข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็น เช่น รายชื่อครูอาจารย์ หลักสูตร ระเบียบการ และรายการวัสดุอุปกรณ์ ผู้อนุญาตอาจจะให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งโรงเรียนวางเงินประกันตามความเห็นสมควรเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานกำหนด โรงเรียนที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งอยู่ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับให้เปิดทำการต่อไปได้ เว้นแต่มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดให้เป็นไปตามที่ระเบียบกำหนด ให้โรงเรียนส่งรายงานแสดงกิจการของโรงเรียนทุกปี หากขาดส่ง 3 ปีติดต่อกันให้พิจารณาดำเนินการตามกฎหมาย เว้นแต่โรงเรียนที่ได้รับอนุญาตเปิดทำการสอนหลักสูตรที่ระยะเวลาเรียนเกิน 1 ปี และเกิน 1,200 ชั่วโมง ให้เปิดทำการสอนตามหลักสูตรที่ได้รับอนุญาตต่อไปได้

สรุปได้ว่าการขอจัดตั้งโรงเรียนเอกชนนอกระบบผู้ขออนุญาตจะต้องศึกษาหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับอาคารและสถานที่ หลักสูตรและสถานที่ฝึกปฏิบัติพร้อมอุปกรณ์ ความจุผู้เรียน การประเมินผลการเรียน การออกประกาศนียบัตร และการเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน และปฏิบัติตามเงื่อนไขอย่างเคร่งครัด

3.3 ประเภทของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

ตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน(2552) เรื่องการกำหนดประเภทและลักษณะของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 120 แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจึงออกประกาศเรื่อง การกำหนดประเภทและลักษณะของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรของโรงเรียนเอกชนนอกระบบไว้ ดังต่อไปนี้

1. ประเภทสอนศาสนา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะการสอนศาสนา

2. ประเภทศิลปะและกีฬา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาเกี่ยวกับดนตรี ศิลปะและกีฬา

3. ประเภทวิชาชีพ เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพเพื่อให้ผู้เรียนนำไปประกอบอาชีพหรือเพิ่มเติมทักษะในการประกอบอาชีพ

4. ประเภททวติวิชา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เสริมความรู้บางรายวิชาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ประเภทสร้างเสริมทักษะชีวิต เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เสริมสร้างความคิด เชาวน์ปัญญา และทักษะอื่น

สรุปได้ว่า โรงเรียนเอกชนนอกระบบสามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภทโดยแบ่งตามประเภทของเนื้อหาที่สอน แต่ทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่าเป็นการสอนที่เน้นการนำไปใช้ได้จริงและนำไปใช้ได้ทันทีในชีวิตประจำวัน ช่วยเติมเต็มความต้องการในชีวิตของทุกคนเพิ่มเติมซึ่งในบางเนื้อหาไม่สามารถหาได้จากการศึกษาในระบบ ทุกคนสามารถเลือกเรียนได้แต่ละประเภทหรือทุกประเภทตามความต้องการของแต่ละบุคคล ช่วยให้แต่ละบุคคลเกิดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.4 โรงเรียนกวดวิชา

3.4.1 ความเป็นมาของการกวดวิชา

ในรายงานการวิจัยเรื่อง การกวดวิชาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย ศึกษาโดย ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ สรุปความเป็นมาของการกวดวิชาในประเทศไทยว่า ไม่มีหลักฐานชัดเจนว่าการกวดวิชาในประเทศไทยเริ่มต้นในสมัยใด แต่มีผู้กล่าวไว้ว่าการกวดวิชาเริ่มต้นตั้งแต่สมัยพระนารายณ์ โดยชาวจีน ที่มีฐานะดี จ้างครูจีนมาสอนภาษาจีนให้แก่บุคคลที่จะศึกษาในประเทศจีน หลังจากนั้นก็ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจน จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2497 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ กำหนดไว้ในมาตรา 20(5) ให้มีโรงเรียนกวดวิชาขึ้น จัดเป็นโรงเรียนเอกชนประเภทการศึกษาพิเศษ

ในปี พ.ศ. 2503 ได้มีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ มีลักษณะที่แยกสายการเรียน ทำให้มีจุดอ่อนในการเตรียมตัวเพื่อสอบเข้าแข่งขันของแต่ละสายการเรียน ที่

ต้องการจะให้ความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยได้ จึงทำให้การกวดวิชามีบทบาทมากขึ้น ในปี 2512 จึงได้มีการถกเถียงกันมากกว่าควรจะมีการขยายโรงเรียนกวดวิชาให้มากขึ้นหรือไม่ แต่กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่าไม่มีความจำเป็นเพราะทำให้ผู้ปกครองสิ้นเปลือง

ในปี พ.ศ. 2520 มีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ที่เน้นให้ผู้เรียน เรียนควบคู่กันทั้งวิชาสามัญและวิชาอาชีพ เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีพื้นฐานที่จะใช้ชีวิตได้อย่างดีในสังคม แต่กลับทำให้ผู้ที่มีความประสงค์จะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมีพื้นฐานทางวิชาการอ่อนลง จึงทำให้มีการขยายหรือซื้อขยายโรงเรียนกวดวิชามากขึ้นไปอีก แม้จะมีผู้ร้องเรียนขอให้ขยายเพิ่มขึ้น แต่กระทรวงศึกษาธิการ ในการประชุมอธิบดีในปี พ.ศ. 2521 และ 2524 ก็ยังไม่พิจารณาให้ขยายเพิ่มขึ้นเหมือนเดิม

ในระหว่างปี พ.ศ. 2520 - 2530 ได้มีการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของการกวดวิชากันอย่างกว้างขวาง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้สนับสนุนให้มีการศึกษาเรื่องของการกวดวิชาอยู่หลายเรื่อง พบว่าการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยมีการแข่งขันกันสูงมาก ผู้ที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้นั้นมีการกวดวิชาเพิ่มมากขึ้น การกวดวิชาจึงขยายวงกว้างขวางขึ้น และมีผลต่อการเรียนในโรงเรียนปกติ ทำให้ไม่สนใจเรียนในโรงเรียน โดยเฉพาะในปีสุดท้ายและมีแนวโน้มที่จะทำให้ครูในโรงเรียนสอนในแนวกวดวิชามากขึ้น อย่างไรก็ตามก็พบว่าผู้ที่ไม่ได้กวดวิชาก็สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้เช่นกัน นักวิชาการหลายคนได้ศึกษาวิเคราะห์และแสดงความเห็นเกี่ยวกับการกวดวิชาไว้มาก ส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าเป็นเพราะการแข่งขันในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยสูง การเตรียมตัวเพื่อการแข่งขันจึงมีสูงไปด้วยรูปแบบการกวดวิชาจึงมีหลากหลายขึ้นและขยายไปเป็นการกวดวิชาเพื่อการเข้าศึกษาในระดับต่าง ๆ อีกด้วย ซึ่งสะท้อนภาพการเอาชนะและนำไปสู่ระบบตัวใครตัวมันในวงการการศึกษาไทย

หลังจากที่ห้ามการขยายตัวของโรงเรียนกวดวิชามานาน ในปี พ.ศ. 2534 กระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติหลักการให้มีการเปิดโรงเรียนกวดวิชาขึ้นได้ และมีหลักเกณฑ์ที่รัดกุมขึ้น ทั้งสถานที่ ผู้บริหาร อาคาร อุปกรณ์ ฯลฯ โรงเรียนกวดวิชาจึงขยายตัวขึ้นอย่างกว้างขวาง และในระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2540 ได้มีความพยายามที่จะปรับปรุงการดูแลโรงเรียนกวดวิชาของเอกชนให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

หลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในปี พ.ศ. 2542 ความสนใจในเรื่องของกวดวิชาที่กลับมามีความกว้างขวางขึ้นอีก สถานบันราชภัฏสวนสุนันทาได้

จัดประชาพิจารณ์ขึ้นเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2542 และในปี พ.ศ. 2543 ข้อถกเถียงถึงบทบาทของโรงเรียนกวดวิชาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ก็มีการอภิปรายกันมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2544 สวนดุสิตโพลได้ทำการศึกษาเรื่องการเรียนรู้ต่อในสถาบันอุดมศึกษาและพบว่ากวดวิชายังจำเป็นอยู่ ในปลายเดือนมกราคม พ.ศ. 2544 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จึงได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนเอกชน ประเภทโรงเรียนกวดวิชาฉบับใหม่ขึ้น ซึ่งมีมาตรการในเชิงความปลอดภัยและคุณภาพที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.4.2 ประเภทของการกวดวิชา

คำว่า “กวดวิชา” เป็นคำทั่วไปที่ใช้กันอย่างแพร่หลายจนอาจกล่าวได้ว่าในสังคมไทยไม่มีใครที่จะปฏิเสธว่า ไม่รู้จักคำนี้ โดยเฉพาะผู้เรียนและพ่อแม่ผู้ปกครอง ความหมายที่ใช้และเข้าใจกันก็คือ การกวดวิชา หมายถึง การเรียนเพิ่มพิเศษไปจากชั้นเรียนปกติเพื่อเป้าหมายให้สอบเข้าศึกษาในสถาบันใดสถาบันหนึ่งได้ นอกจากนั้นการกวดวิชายังคงแฝงความหมายรวมไปถึงกิจกรรมในลักษณะอื่น เช่น เรียนพิเศษ เรียนเสริม เรียนซ่อม เรียนซ่อมเสริม เรียนเร่งรัด ตลอดจนใช้คำทับศัพท์ว่า ติว (tue) ด้วย ลักษณะรวมของการเรียนกวดวิชาจึงเป็นการเพิ่มเวลาในการศึกษาหาความรู้ตั้งแต่การเติมส่วนขาดตกบกพร่อง การเสริมเนื้อหาและทักษะในระดับชั้นเรียนที่ผู้เรียนศึกษาในปัจจุบันและรวมไปถึงการเตรียมการล่วงหน้าในชั้นเรียนต่อไป อันจะนำไปสู่การตามให้ทันและความทัดเทียมทางการศึกษา ตลอดจนมุ่งสู่ความเป็นเลิศเพื่อความเหนือกว่าแห่งศักยภาพของตนในทุกๆ ด้าน ภายใต้บริบทสังคมไทยที่ปรากฏในสภาพแห่งการแข่งขัน ต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่มีปริมาณจำกัดเมื่อเทียบกับจำนวนคนมหาศาลที่มีความต้องการเช่นเดียวกัน (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2544)

สำหรับรัฐ ซึ่งเป็นผู้กำหนดแนวนโยบายการศึกษาและอนุญาตให้มีรูปแบบของโรงเรียนกวดวิชาเกิดขึ้นนั้น ได้มีการให้ความหมายของโรงเรียนกวดวิชาตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ไว้ว่า โรงเรียนกวดวิชาเป็นโรงเรียนเอกชนประเภทหนึ่งตามมาตรา 15 (2) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดตั้งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกวดวิชาบางวิชา ตามหลักสูตรวิชาสามัญของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา มีวิธีการดำเนินการแตกต่างจากโรงเรียนประเภทอื่น โดยอาจกำหนดเวลาเรียนเป็นครั้งคราว เช่น เรียนเฉพาะวันหยุด หรือเรียนเฉพาะภาคฤดูร้อน หรือเปิดทำการสอนตลอดปี การรับผู้เรียนจะรับบุคคลทั่วไปที่ต้องการเพิ่มเติมและทบทวนความรู้เพื่อจะสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น

รวมถึงการรับผู้เรียนที่ต้องการเรียนซ่อมเสริมวิชาเรียนในชั้นเรียนได้คะแนนต่ำด้วย(ก้านทิพย์ ชาติวงศ์, 2539)

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของการเรียนกวดวิชาในหลายๆ ความหมาย ดังนี้

แสงเดือน ทวีสิน (2522) ได้ให้ความหมายของการเรียนกวดวิชาไว้ว่าเป็นการสอนเพื่อช่วยให้การสอนแบบบรรยาย (Lecture Method) ในห้องเรียนปกติมีความสมบูรณ์ขึ้น

กมล สุดประเสริฐ (2526) ได้ให้ความหมายว่า การกวดวิชาเป็นการสอนแบบเร่งรัดให้ผู้เรียนที่เรียนดีสามารถเข้าเรียนในระดับสูงต่อไปจนถึงระดับอุดมศึกษา

อภิชัย พันธเสน (2530) ให้ความหมาย “การสอนพิเศษ” หรือ “การกวดวิชา” ไว้ว่าหมายถึง การสอนเนื้อหาที่ผู้เรียนเรียนมาแล้วจากการเรียนการสอนในโรงเรียนปกติ เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและจำได้เป็นพิเศษ ทั้งนี้ยังได้ขยายความหมายเพิ่มเติมว่า การสอนพิเศษนั้นจะหวังผลเพื่อให้ความรู้ที่สอนนั้นเกิดประโยชน์โดยตรงในทันทีหรือในอนาคตอันใกล้ต่อผู้เรียน ซึ่งวิธีการสอนจะแตกต่างไปจากการสอนตามปกติทั่วไป เพราะเป็นการสอนที่ไม่ได้เพิ่มความรู้อย่างกว้างๆ แต่เป็นการสอนเพื่อจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งแน่นอนในเวลาที่ย่ำกัด

Carter (1959) การเรียนกวดวิชา (Tuition) คือ การเรียนการสอนที่ผู้เรียนจะต้องจ่ายค่าเล่าเรียนเป็นการตอบแทนผู้สอน ซึ่งไม่รวมถึง เอกสาร หนังสือ และบริการทางห้องสมุด

จากความหมายของการกวดวิชาดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การกวดวิชา คือ การสอนเนื้อหาวิชา กิจกรรม หรือประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ซึ่งเนื้อหาหรือประสบการณ์นั้นเป็นสิ่งที่ผู้เรียนเรียนมาแล้วในโรงเรียนปกติ เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและจำได้เป็นพิเศษเพื่อที่จะนำไปใช้สำหรับการสอบคัดเลือกเพื่อเรียนต่อหรือสอบแข่งขันเพื่อเลื่อนชั้นเรียนในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งวิธีการสอนจะเป็นแบบเร่งรัดในเวลาจำกัด ทั้งนี้ผู้เรียนจะต้องจ่ายค่าเล่าเรียนเป็นการตอบแทนให้กับผู้สอนด้วย

จากลักษณะและจุดมุ่งหมายของการเรียนกวดวิชาสามารถจำแนกได้เป็น 8 กลุ่มใหญ่ตามที่ สุพัฒน์ สุกมลสันต์ (2530) กล่าวไว้ คือ

1. การเรียนซ่อม (Remedial Learning) ได้แก่ การเรียนเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ครูให้แก่ผู้ที่เรียนตามปกติแล้วแต่ผู้เรียนยังเรียนไม่ทันผู้อื่น ด้วยเหตุผลต่างๆ

เช่น มีความสามารถไม่เพียงพอ มีเวลาไม่เพียงพอ หรือเพราะขาดเรียน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนนั้นสามารถเรียนได้ทันคนอื่น หรือเรียนให้ผ่านวัตถุประสงค์ขั้นต่ำตามที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาได้กำหนดไว้ เช่น ให้ผ่านวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้ หรืออาจกล่าวสั้นๆ ได้ว่า การเรียนซ่อม นั่นคือ การเรียนกวดวิชาให้สามารถมีความรู้ความสามารถทันผู้อื่นที่มีความรู้ความสามารถมากกว่า เปรียบเหมือนการวิ่งกวดหรือไล่กวดผู้อื่นที่อยู่ข้างหน้าให้ทัน

2. การเรียนเสริม (Extra Learning) ได้แก่ การเรียนเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรม หรือประสบการณ์ที่ครูจัดให้แก่ผู้เรียนที่เรียนตามปกติแล้วเรียนได้เก่งกว่าผู้อื่น เพราะเหตุผลต่างๆ เช่น มีเวลาเรียนมากกว่า มีสติปัญญาที่ดีกว่า หรือเพราะรู้เรื่องเหล่านั้นดีแล้ว เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนนั้นมีสิ่งอื่นได้เรียนรู้เพิ่มมากขึ้น หรือเพื่อให้ผู้เรียนนั้นเรียนกวดผู้อื่นที่อยู่ในระดับที่สูงกว่าตนเองในขณะนั้น เช่น ผู้เรียน ม.4 เรียนกวดเพื่อสอบเทียบ ม.6 และผู้เรียน ม.6 เรียนกวดวิชา เพื่อให้มีความรู้มากขึ้นเพื่อให้สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ เป็นต้น

3. การเรียนปรับสภาพ (Adapted Learning) ได้แก่ การเรียนเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรม หรือประสบการณ์ที่ครูจัดให้แก่ผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ทางวิชาการ หรือความพร้อมไม่เพียงพอที่จะไปเรียนร่วมกับผู้อื่นได้ จึงต้องมีการเรียนเพิ่มเติมปรับปรุงแก้ไขสิ่งเหล่านั้นก่อน เช่น ผู้เรียนอนุญาตต้องเรียนเพื่อปรับสภาพความพร้อมทางร่างกายและจิตใจก่อนในชั้นเตรียมประถม ก่อนไปเรียนในชั้นประถมปีที่ 1 นิสิตนักศึกษาที่รับจากโครงการพิเศษต้องเรียนปรับสภาพภาษาอังกฤษ ก่อนเปิดเรียนภาคต้นก่อนที่จะไปเรียนร่วมกับนิสิตนักศึกษาทั่วไป เป็นต้น

4. การเรียนแก้ไข (Corrective Learning) ได้แก่ การเรียนเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรม หรือประสบการณ์ที่ครูจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อแก้ไขความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนบางอย่างให้ถูกต้องเมื่อสิ่งที่ผู้เรียนเข้าใจนั้นคลาดเคลื่อน หรือไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง เช่น ผู้เรียนเรียนแก้ไขภาษาอังกฤษ เพราะว่าออกเสียงบางเสียงไม่ถูกต้องมานานแล้ว หรือเรียนแก้ไขวิชาคณิตศาสตร์ เพราะว่าแนววิธีคิดบางอย่างเกี่ยวกับการบวก ลบ คูณ และหาร ของหลักสูตรใหม่และเก่าแตกต่างกัน เป็นต้น การเรียนรู้ประเภทนี้มักเป็นการเรียนสิ่งที่เรียนรู้แล้วแต่ยังไม่ถูกต้อง จึงต้องมาเรียนแก้ไขให้ถูกต้องขึ้น

5. การเรียนเร่ง หรือ การเรียนเร่งรัด (Accelerated Learning) ได้แก่ การเรียนเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรม หรือประสบการณ์ที่ครูจัดให้แก่ผู้เรียนที่ฉลาด เพื่อให้ฉลาดยิ่งขึ้น เรียนรู้

เนื้อหามากขึ้น และได้เรียนในชั้นที่สูงขึ้น ซึ่งการเรียนประเภทนี้จุดหมายส่วนใหญ่คือ การเรียนเพื่อเรียนรู้ เช่น เรียนเร่งเพื่อสอบเทียบ ม.3 และ ม.6 เป็นต้น

6. การเรียนเฉพาะ (Specified Learning) ได้แก่ การเรียนเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรม หรือประสบการณ์ที่ครูจัดให้แก่ผู้เรียนโดยเฉพาะ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการหรือความสนใจเฉพาะบุคคลของผู้เรียน เช่น การเรียนเฉพาะวิชาดนตรีไทย การเรียนเฉพาะวิชาภาษาไทย และการเรียนเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ เป็นต้น

7. การเรียนพิเศษ (Special Learning) ได้แก่ การเรียนเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรม หรือประสบการณ์ที่ครูจัดให้แก่ผู้เรียนนอกชั้นเรียน หรือนอกหลักสูตร เช่น ผู้เรียน ม.5 เรียนพิเศษวิชาภาษาอังกฤษกับชาวต่างประเทศวันอาทิตย์ หรือเรียนพิเศษอิเล็กทรอนิกส์ในวันหยุด เป็นต้น

8. การเรียนติว (Tutorial Learning) ได้แก่ การเรียนเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรม หรือประสบการณ์ที่ครูหรือเพื่อนร่วมชั้น (peers or classmates) หรือเพื่อนรุ่นพี่จัดให้แก่ผู้เรียนสำหรับเนื้อหาบางอย่างเป็นครั้งเป็นคราว มักนิยมจัดทำกันเป็นกลุ่มเล็กๆ หรือเป็นการส่วนตัว เช่น นิสิตปีที่ 1 เรียนติวกับนิสิตชั้นปีที่ 4 หรือนักศึกษาปีที่ 2 ติววิชาต่างๆ กันเองก่อนสอบ เป็นต้น

วัตถุประสงค์หลักและลักษณะของผู้เรียนกวดวิชาของแต่ละประเภทการกวดวิชาที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นมีความหลากหลาย จึงได้สรุปไว้ในตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงความแตกต่างของการเรียนกวดวิชาประเภทต่างๆ

ประเภทของการกวดวิชา	สิ่งที่มุ่งกวดให้ทัน	วัตถุประสงค์หลัก	ลักษณะผู้เรียน
1. การเรียนซ่อม	ความรู้ความสามารถของเพื่อนร่วมชั้น	เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและข้อผิดพลาดต่างๆ ที่มีอยู่	เรียนอ่อนหรือขาดเรียน
2. การเรียนเสริม	ความรู้ความสามารถของตนเอง	เพื่อเรียนเนื้อหามากกว่าหรือสูงกว่าที่เรียนในชั้น	เรียนเก่งกว่าเพื่อนร่วมชั้น
3. การเรียนปรับสภาพ	ความรู้ความพร้อมของเพื่อนร่วมชั้นในอนาคต	เพื่อให้มีความรู้และความพร้อมในด้านต่างๆ	เรียนอ่อน อายุหรือวุฒิภาวะมีน้อยกว่าผู้อื่น
4. การเรียนแก้ไข	ความรู้ที่ถูกต้อง	เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดของความรู้ที่มีอยู่เดิม	ใครก็ตามที่เข้าใจผิดในข้อความรู้บางอย่าง
5. การเรียนเร่งรัด	ความรู้ความสามารถ	เพื่อเรียนเนื้อหาของชั้นที่	เรียนเก่งหรือเรียนได้

	ของผู้อื่นที่อยู่ในชั้นที่สูงกว่า	อยู่สูงกว่าขึ้นไปให้ได้	เร็ว
6. การเรียนเฉพาะ	ความก้าวหน้าของวิทยาการหรือความต้องการของตนเอง	เพื่อสนองความต้องการของตนเอง	มีความสนใจพิเศษกับสิ่งที่เรียน
7. การเรียนพิเศษ	ความรู้ความสามารถของเพื่อนร่วมชั้นหรือความต้องการของตนเอง	เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องที่มีหรือตอบสนองความสนใจของตนเอง	ผู้ใดก็ได้
8. การเรียนตัว	ความรู้ตามหลักสูตร	เพื่อเรียนรู้เนื้อหาของหลักสูตรให้ได้ครบถ้วน	ผู้ใดก็ได้
โดยรวมของการกวดวิชา	สิ่งที่คิดว่าขาดหรือยังไม่พร้อม	เพื่อเรียนรู้ให้ทันผู้อื่นหรือมากกว่าผู้อื่น	ผู้ใดก็ได้ ทั้งผู้ที่เรียนอ่อน ปานกลางหรือเก่ง

ที่มา: สุพัฒน์ สุขมลสันต์ (2530)

จากประเภทการกวดวิชาลักษณะต่างๆ ทำให้สามารถสรุปได้ว่าการกวดวิชานั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อกวดให้ทันเพื่อให้ถึงเป้าหมายที่บุคคลนั้นต้องการ ซึ่งอาจเกิดจากการขาดสิ่งนั้นหรือเพียงต้องการเพิ่มเติมให้มากขึ้น โดยเป้าหมายนั้นเกิดจากการเปรียบเทียบสถานะปัจจุบันกับเป้าหมายของตน หรือเปรียบเทียบกับผู้อื่น ซึ่งผู้ที่เลือกเรียนกวดวิชานั้นอาจเป็นผู้ใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีความสามารถต่ำ ผู้ที่มีความสามารถปานกลาง หรือผู้ที่มีความสามารถสูงอยู่แล้ว อีกทั้งยังได้ความว่า ประเภทของการกวดวิชาที่น่าจะสอดคล้องกับการเรียนกวดวิชาเพื่อการสอบวัดความรู้เพื่อเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามากที่สุดคือ การเรียนเสริม เนื่องจากเป้าหมายสำคัญคือการเก่งกว่าผู้อื่น

ตอนที่ 4 การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

4.1 ความหมายของการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ ได้นิยามความหมายของ “การเรียนรู้” ไว้ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ ดังนี้

ประดินันท์ อุปรมัย (2540) กล่าวว่า การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงของบุคคลอันมีผลเนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์ โดยการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นเหตุทำให้บุคคลเผชิญ

สถานการณ์เดิมแตกต่างไปจากเดิม ประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหมายถึง ทั้งประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม

วรรณี ลิ้มอักษร (2541) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือการกระทำที่ถาวรอันเนื่องมาจากประสบการณ์ที่ได้รับ หรือการได้ปฏิบัติฝึกฝน

ทิสนา แคมมณี(2544) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะบุคคลทำแทนกันไม่ได้ ครูที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง
2. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญา ต้องมีการใช้กระบวนการคิด สร้างความเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ ดังนั้นครูจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ
3. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม เพราะในเรื่องเดียวกัน อาจคิดได้หลายแง่ หลายมุมทำให้เกิดการขยาย เติมเต็มข้อความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่สังคมยอมรับด้วย ดังนั้นครูที่ปรารถนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ
4. การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เป็นความรู้ที่เบิกบาน เพราะหลุดพ้นจากความไม่รู้นำไปสู่ความใฝ่รู้ อยากรู้อีก เพราะเป็นเรื่องน่าสนุก ครูจึงควรสร้างภาวะที่กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้หรือคับข้องใจบ้าง ผู้เรียนจะหาคำตอบเพื่อให้หลุดพ้นจากความข้องใจ และเกิดความสุขขึ้นจากการได้เรียนรู้ เมื่อพบคำตอบด้วยตนเอง
5. การเรียนรู้เป็นงานต่อเนื่องตลอดชีวิต ขยายพรมแดนความรู้ได้ไม่มีที่สิ้นสุด ครูจึงควรสร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ไม่รู้จักจบ
6. การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลง เพราะได้รู้มากขึ้น ทำให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ เป็นการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ผลการพัฒนาของตัวเองด้วย

ดำรงศักดิ์ ชัยสนธิ (2549) สรุปความหมายของการเรียนรู้ ว่าเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนองบ่อยครั้งเข้าจนกลายเป็นพฤติกรรมที่ปรากฏขึ้นอย่างถาวร และลักษณะการเรียนรู้นี้เป็นลักษณะที่เกิดจากประสบการณ์หรือการฝึกฝนอันเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในร่างกาย โดยมีสมอง หรือประสาทสัมผัสของมนุษย์เป็นจักรกลที่สำคัญ สมองจะสั่งสมประสบการณ์ต่างๆไว้ในร่างของสมอง เมื่อบุคคลเผชิญกับปัญหา หรือประสบการณ์ใดๆสมองมนุษย์จะดึงเอาสิ่งเร้าที่ตนเคยได้เก็บสะสมไว้ในสมองมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยอัตโนมัติ ด้วยวิธีการแสดงออกอันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้

ประภัสสร โพธิ์ศรีทอง (2549) กล่าวว่า การเรียนรู้ คือ การรับแนวความคิดในการรับรู้ ประสบการณ์ และข้อมูลใหม่ๆ ซึ่งส่งผลให้เกิดการเพิ่มพูนทักษะความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้ หรือท้าทายต่อ ค่านิยม ทักษะคิดและความเชื่อ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคนทาคความเข้าใจกับโลกรอบๆตัวโดยเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์ใหม่ๆ การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง การพัฒนา การแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

Cronbach (1959) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลง อันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลประสบมา

Kimble(1964) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างถาวรในพฤติกรรม อันเป็นผลมาจากการฝึกที่ได้รับการเสริมแรง

Hilgard & Bower(1981) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันเป็นผลมาจากประสบการณ์และการฝึก ทั้งนี้ไม่รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่เกิดจากการตอบสนองตามสัญชาตญาณ ฤทธิ์ของยา หรือสารเคมี หรือปฏิกิริยาสะท้อนตามธรรมชาติของมนุษย์

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งกระบวนการเรียนรู้จะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิต มนุษย์จะมีการเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงก่อนตาย ซึ่งการเรียนรู้จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

ในการกำหนดเป้าหมายของการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน นักวิชาการได้เสนอว่าเป้าหมายการสอนควรประกอบด้วย 3 แบบ คือ

1. เป้าหมายด้านความรู้และความคิด)Cognitive Domain(
2. เป้าหมายด้านความรู้สึก)Affective Domain(
3. เป้าหมายด้านการปฏิบัติ)Psychomotor Domain(

บลูม (Bloom, 1956) อธิบายพฤติกรรมในด้านความรู้และความคิดเป็น 6 ขั้นตอน เรียงตามลำดับการเกิดพฤติกรรมจากต่ำสุดถึงขั้นสูงสุด

1. ความรู้ ความจำ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการจดจำจากประสบการณ์ต่าง ๆ และระลึกถึงเรื่องราวนั้น ๆ ได้ถูกต้องแม่นยำ
2. ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง ผู้เรียนสามารถแปลความ ขยายความ และสรุปใจความสำคัญ
3. การนำไปใช้ (Application) หมายถึง ผู้เรียนสามารถนำความรู้ซึ่งเป็นหลักการ ทฤษฎีไปใช้ในสภาพการณ์ที่ต่างออกไปได้
4. การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง ความสามารถในการแยกเรื่องราวที่สมบูรณ์ได้กระจายออกเป็นส่วนย่อย ๆ เช่น วิเคราะห์ความสัมพันธ์ องค์ประกอบ
5. การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อยเป็นเรื่องราวเดียวกันโดยการปรับปรุงของเก่าให้ดีขึ้น และมีคุณภาพสูงขึ้น
6. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถในการวินิจฉัยหรือตัดสินการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยยึดถือเกณฑ์เป็นหลัก

จากเป้าหมายของการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียนด้านความรู้และความคิดนั้น ผู้สอนส่วนใหญ่มักจะคาดหวังในระดับจำได้ ตอบได้ถูกต้องก็มีความพอใจ (เนื่องจากตามความคิดของผู้สอนเรื่องการเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนพฤติกรรมจากไม่รู้เป็นรู้ ไม่เข้าใจเป็นเข้าใจ) หากวิเคราะห์จะพบว่าการศึกษาที่ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมในระดับ “รู้ จำ และเข้าใจ” เป็นลักษณะการเรียนรู้เพียงผิวเผิน (Surface Learning) (Saljo, 1979) ซึ่งไม่นานก็จะลืม โดยทั่วไปผู้สอนคงไม่ต้องการให้ผู้เรียนลืมสิ่งที่ตนเองสอน ผู้สอนจึงต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้มีระดับที่สูงขึ้น

นั่นคือเมื่อผู้เรียนเรียนแล้ว ผู้เรียนมีความสามารถในการนำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าได้ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเป็นการเรียนรู้แบบลึก (Deep Learning) ทำให้ผู้เรียนมีความคงทน (Retention) ในการเรียนรู้

4.2 การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น และทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

การจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภททวิศึกษา(มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2549) แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ดังนี้

1. ด้านการจัดหลักสูตร

นักการศึกษาในปัจจุบันให้ความหมายของคำว่า หลักสูตร(Curriculum) ไว้ว่า หลักสูตรจะครอบคลุมความหมาย ทั้งเนื้อหาวิชาความรู้กิจกรรมต่างๆ การแนะแนว ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน ตลอดจนการช่วยผู้เรียนให้มีโอกาสฝึกฝนในด้านความเป็นผู้มีวินัยในตนเองอีกด้วย นักการศึกษาในปัจจุบันยอมรับว่า เนื้อหาวิชาความรู้ นั้น มีบทบาทเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เจริญเติบโตเพื่อออกไปเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม แต่นักการศึกษาในปัจจุบันก็ยังตระหนักอีกว่า ถ้าพึ่งแต่เนื้อหาวิชา ความรู้เพียงอย่างเดียวย่อมจะไม่เพียงพอ ผู้เรียนยังต้องการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการดำรงชีวิต ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดีและมีความสุข ซึ่งบทเรียนเกี่ยวกับการเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง และของผู้อื่นเกี่ยวกับความรับผิดชอบในหน้าที่ ตลอดจนการรู้จักปรับตนเองนั้นผู้เรียนจะไม่สามารถเรียนรู้ได้จากตำราหรือจากคำสั่งของครูอาจารย์เพียงอย่างเดียว ดังที่เมธี ปิลันธนานนท์ (2538) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า “หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งปวงที่โรงเรียน หรือ สถานศึกษาจัดขึ้นสำหรับผู้เรียนภายใต้การแนะแนว และการควบคุมของโรงเรียนหรือ สถานศึกษานั้น” เช่นเดียวกับทองจันทร์ หงส์ลดาธรมภ์และเฉลิม วราวิทย์ (2539) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า “หลักสูตร หมายถึง ช่วงระยะเวลาที่โรงเรียนต้องการเพื่ออบรม ผู้เรียนให้สามารถประกอบอาชีพได้เพื่อประโยชน์ของสังคมในอนาคต”

ในการเลือกเนื้อหาสาระที่นำมาสอนนั้น จำเป็นจะต้องนึกถึงความยากง่ายให้ พอเหมาะกับความสามารถของผู้เรียน และขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องให้มีความต่อเนื่องกับ ความรู้พื้นฐานของผู้เรียนด้วย สจัด อุทรานันท์ (2539) กล่าวว่าถ้าเนื้อหาสาระที่จะนำมาสอนมี ความยากจนเกินไป หรือไม่มีความต่อเนื่องกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เนื้อหาอันนั้นก็จะเป็น อุปสรรคที่ผู้เรียนไม่สามารถเอาชนะได้ ในลักษณะเช่นนี้การเรียนก็เกิดขึ้นด้วยความลำบากหรือ อาจจะไม่เกิดขึ้นเลยก็ได้

มีข้อสังเกตของธวัชชัย ชัยจิระฉายากุล (2539) ว่าหลักสูตรมีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) และเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการและความเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่เสมอ คุณสมบัติข้อนี้แสดงว่าประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้แก่ผู้เรียนจะไม่ซ้ำซาก เหมือนเดิมแต่จะเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันและโดยสิ้นเชิง แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะ ค่อยเป็นค่อยไปตามความจำเป็น เนื้อหาสาระใดที่ยังสนองเป้าหมายและจำเป็นต่อผู้เรียนสังคม

นั้นก็ยังคงไว้ ซึ่งในบางครั้งอาจคงเนื้อหาสาระไว้อย่างเดิม แต่การจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ อาจจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเสียใหม่ให้เหมาะสม

หลักสูตรจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในระบบการศึกษา การจัดการศึกษาจะดีขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับเรื่องของหลักสูตร เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนเป็นหัวใจในการดำเนินการ การศึกษาจะเป็นไปในทิศทางใดขึ้นอยู่กับหลักการของหลักสูตรเป็นสำคัญ เพราะหลักสูตรเป็นที่รวมจุดหมาย โครงสร้าง อัตราเวลาเรียน เนื้อหาและกิจกรรมต่างๆ เข้าไว้ด้วยกันทั้งหมด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ทั้งผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ปกครองควรมีความรู้เรื่องหลักสูตรให้ถ่องแท้ เพื่อจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน (กิติมา ปรีดีลภ, 2532)

สรุปได้ว่า การจัดหลักสูตรเป็นการกำหนดจุดหมายแนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ เจตคติและพฤติกรรมตามที่กำหนด การจัดหลักสูตรถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา ถ้าปราศจากหลักสูตรก็สอนไม่ได้เพราะไม่รู้จะสอนอะไร หรือหากจะสอนโดยการคิดเอาเองก็จะทำให้เกิดความสับสน อาจมีการสอนซ้ำไปซ้ำมา ไม่เรียงลำดับตามที่ควรจะเป็น ทำให้ผลการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ ด้านผู้เรียนเองก็จะมีอาการลำบากใจเพราะไม่ทราบว่าสิ่งที่เรียนไปนั้นสามารถนำไปเปรียบเทียบได้กับระดับใด

2. ด้านกระบวนการเรียนการสอน

เป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องทำการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม มีการสอนที่ถูกต้อง ตลอดจนมีการอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ หลักที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนควรจัดหาความรู้และคุณสมบัติอื่นที่ ต้องการให้แก่ผู้เรียนได้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เนื้อหาที่สอนควรยืดหยุ่นตามเหตุการณ์หรือสภาพท้องถิ่น และความสนใจของผู้เรียน การเรียนรู้ของผู้เรียนจะบังเกิดผลมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับกระบวนการสอนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในการใช้หลักสูตรเพราะเป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับผู้เรียน ซึ่งผู้สอนเป็นผู้จัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน โดยคำนึงถึง บรรยากาศ ความเหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (กิติมา ปรีดีลภ, 2532) สุมิตร คุณากร (2538) มีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การกระทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการ

ต่างๆ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนการพัฒนาไปตามเป้าหมายของหลักสูตรที่ต้องการ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นกระบวนการที่จะต้องร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน กับครูผู้สอนว่าจะทำอย่างไรจึงจะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความสามารถจนมีประสบการณ์ชีวิตที่มีคุณค่า เพื่อจะได้เป็นพลเมืองดีของสังคม ด้วยเหตุนี้เอง การจัดการกระบวนการเรียนการสอนจึงถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุด อย่างหนึ่งของโรงเรียน หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นหัวใจของกิจกรรมทั้งหมด ทั้งนี้ในการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่ดี นอกจากผู้บริหารและครูผู้สอนแล้ว ยังจำเป็นจะต้องมีองค์ประกอบอื่นๆ ที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน พอสรุปได้ดังนี้

1. เทคนิควิธีการสอนที่ดี การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนกวดวิชานั้น แต่ละแห่งนับว่ามีเทคนิคและวิธีการสอนที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจำแนกวิธีการสอนได้เป็น 5 วิธี ดังนี้ (แสงเดือน ทวีสิน, 2542)

1.1 วิธีสอนแบบบรรยาย หมายถึงรวมถึง การที่ผู้สอนพูด บอก เล่า อธิบายให้ผู้เรียนฟังเป็นวิธีที่รู้จักกันดีและใช้กันนาน แบ่งเป็น 2 แบบ คือ วิธีการสอนแบบบรรยายปากเปล่า และวิธีสอนแบบบรรยายตามหนังสือ

1.2 วิธีการสอนโดยวิธีฝึกปฏิบัติ เป็นวิธีการสอนที่มีความมุ่งหมายเน้นการพัฒนาทักษะไม่ว่าจะเป็นทางภาษา ทางดนตรีหรือข้อร้อง ลักษณะของการสอนแบบนี้ใช้วิธีการฝึกฝนซ้ำแล้วซ้ำอีก จนกระทั่งผู้เรียนเกิดทักษะที่ต้องการถึงขั้นที่กำหนด

1.3 วิธีการสอนโดยการถามอย่างเดี่ยว การสอนวิธีนี้มีหลักการ คือ ครูตั้งคำถามอย่างเดี่ยวให้ผู้เรียนตอบ อาจมีอุปกรณ์อื่นๆ ประกอบการสอนได้ ข้อดีคือ ผู้เรียนสนุก รู้จักคิดและติดตามผล ข้อเสียคือ ผู้เรียนอาจตอบคำถามไม่ได้เพราะไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

1.4 วิธีการสอนแบบตัวต่อตัว เป็นวิธีการสอนที่ใช้กันในหมู่ครอบครัวหรือรายซึ่งสามารถจ้างครูมาสอนผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามบ้านได้ แต่ได้มีการประยุกต์นำมาใช้ในโรงเรียนหลายรูปแบบคือ ผู้เรียนในระดับชั้นสูงกว่าสอนผู้เรียนในระดับชั้นที่ต่ำกว่า และผู้เรียนเก่งสอนผู้เรียนอ่อน

1.5 วิธีการสอนแบบใช้พี่เลี้ยง การจัดการเรียนการสอนแบบนี้เป็นการสอนเพื่อให้ผู้เรียนร่วมมือช่วยเหลือกัน โดยมีจุดประสงค์เพื่อการประหยัด ใช้ครูจำนวนน้อยสอน

ผู้เรียนได้มาก แต่ในปัจจุบันการสอนแบบใช้พี่เลี้ยงเป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน โดยแสดงความเป็นมิตร ช่วยเหลือและเข้าใจที่ดีต่อกัน

2. สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่ดี

สื่อ หมายความว่าถึง เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน เช่น เครื่องวีดิทัศน์ ระบบโทรทัศน์วงจรปิด เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดๆ ที่สามารถถ่ายทอดสัญญาณภาพและเสียงจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่งได้ การใช้สื่อมาช่วยในการเรียนการสอนในการเรียนกวดวิชา ปัจจุบันนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็น ซึ่งอาจพอสรุปได้ดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2539)

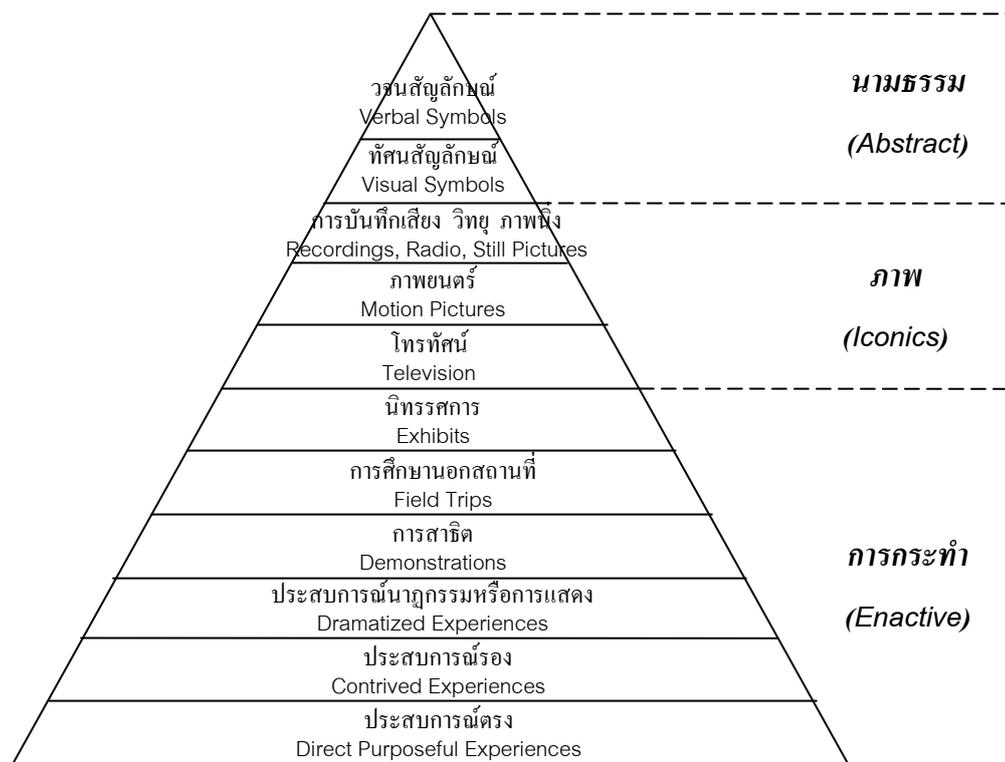
2.1 ปัจจุบันแต่ละโรงเรียนมีจำนวนผู้เรียนเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม ตามหลักการศึกษามุ่งให้การศึกษามีความเหมาะสมแก่การพัฒนาลักษณะของเด็กแต่ละคนโดยทั่วถึงกัน ดังนั้นการสอนโดยใช้วาจา ตำรา เหมือนกันสมัยก่อนจึงอาจไม่เพียงพอ

2.2 ปัจจุบันวิทยาการต่างๆ ทวีจำนวนมากขึ้นและขยายขอบข่ายอย่างกว้างขวาง ผู้เรียนจึงต้องเรียนรู้มากขึ้น ดังนั้นการจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้แต่ในตำราอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอ จะต้องใช้อุปกรณ์อื่นๆ เข้ามาช่วยเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้มากที่สุด

2.3 ปัจจุบันผู้สอนมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนซึ่งเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ทุกปี ดังนั้นการสอนจึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมืออื่นๆ เข้ามาช่วยผ่อนแรง

ชนะ กสิภรณ์ (2537) ได้สรุปว่าสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ ทำให้จุดประสงค์ที่กำหนดไว้บรรลุผลสำเร็จได้ ซึ่งครูเพียงแต่ใช้ความคิดและเวลาที่จะสามารถสร้างสื่อการสอนที่มีราคาถูกแต่มีคุณค่าสูงได้

และจากกรวยประสบการณ์ (Cone of Experience) ของ Dale ได้แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสื่อโสตทัศนูปกรณ์กับขั้นตอนของประสบการณ์การเรียนรู้ และการใช้สื่อแต่ละประเภท ดังนี้

ที่มา : Dale (1969)

Dale (1969) ได้กำหนดให้การศึกษานอกสถานที่เป็นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมประเภทหนึ่ง ในลำดับขั้นของกรวยประสบการณ์ (Cone of Experience) และกล่าวว่า การศึกษานอกสถานที่เป็นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายที่นำไปสู่ความสมบูรณ์ชัดเจนในเรื่องต่างๆ ประสบการณ์ตรงที่มีคุณค่า สามารถจะเกิดขึ้นได้ในระหว่างศึกษานอกสถานที่โดยตัวของกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่นั้น คือการดำเนินการสังเกตในสิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นจริงที่ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางกายภาพที่สมบูรณ์ในเหตุการณ์ต่างๆ อันเป็นสิ่งที่ไม่มีจากการเรียนในห้องเรียน

ขั้นตอนของประสบการณ์การเรียนรู้และการใช้สื่อแต่ละประเภท ดังนี้

1. ประสบการณ์ตรง เป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถรับรู้ได้ด้วยตนเองจากประสาทสัมผัสทั้งห้าซึ่งเกิดจากการได้ปฏิบัติกิจกรรมและได้เข้าไปอยู่ในสถานการณ์จริง

2. ประสบการณ์รื่อง เป็นประสบการณ์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงมากที่สุด เนื่องจากประสบการณ์ตรงบางอย่างนั้นไม่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้จริงอาจเป็นอันตรายเกินกว่าที่จะเรียนรู้ได้ อาจมีความยุ่งยากสลับซับซ้อน มีขนาดใหญ่หรือเล็กเกินไปทำให้ไม่สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงได้ จึงจำเป็นต้องจำลองหรือเลียนแบบให้มีลักษณะที่ใกล้เคียงหรือเหมือนจริงมากที่สุด เพื่อความสะดวก ปลอดภัยและง่ายต่อความเข้าใจ เช่น สถานการณ์จำลองหุ่นจำลอง เป็นต้น

3. ประสบการณ์นาฏการ เป็นการจำลองสถานการณ์อย่างหนึ่ง โดยไม่คำนึงถึงความเหมือนหรือใกล้เคียงกับประสบการณ์จริงเพื่อจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนด้วยเหตุที่มีข้อจำกัดต่างๆ ได้แก่ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อในอดีตสถานที่ หรือสิ่งที่เป็นนามธรรม ซึ่งไม่สามารถจัดเป็นประสบการณ์รื่องได้ เช่น การแสดงละครบทบาทสมมุติ เป็นต้น

4. การสาธิต เป็นการกระทำหรือแสดงให้ดูเป็นแบบอย่างประกอบการอธิบายหรือบรรยาย

5. การศึกษานอกสถานที่ เป็นประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้จากแหล่งความรู้ภายนอกห้องเรียนในสภาพความเป็นจริง เป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวางแผนและเดินทางไปศึกษาเรียนรู้ ณ สถานที่อันเป็นแหล่งความรู้ในเรื่องนั้น ซึ่งอยู่นอกสถานที่ที่เรียนกันอยู่เป็นปกติโดยมีการศึกษาสิ่งต่างๆ ในสถานที่นั้นตามกระบวนการหรือวิธีการที่ได้วางแผนไว้และมีการอภิปรายสรุปการเรียนรู้จากข้อมูลที่ได้ศึกษา (ทิสนา เขมมณี, 2543)

6. นิทรรศการ เป็นการนำประสบการณ์ที่สามารถสัมผัสได้หลาย ๆ ด้านมาจัดแสดงผสมผสานร่วมกัน

7. โทรทัศน์และภาพยนตร์ เป็นประสบการณ์ที่ให้ทั้งภาพเคลื่อนไหวและมีเสียงประกอบ แต่โทรทัศน์ มีความเป็นรูปธรรมมากกว่าภาพยนตร์เนื่องจากโทรทัศน์สามารถนำเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนั้นมาให้ชมได้ในเวลาเดียวกันที่เรียกว่า “การถ่ายทอดสด” ในขณะที่ภาพยนตร์เป็นการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและต้องผ่านกระบวนการล้างและตัดต่อฟิล์มก่อนจึงจะนำมาฉายให้ชมได้

8. การบันทึกเสียง วิทยูและภาพนิ่ง เป็นประสบการณ์ที่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทางตาหรือทางหูเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น

9. ทักษะสัญลักษณ์ เป็นสัญลักษณ์ที่สามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสทางตา

10. วจนสัญลักษณ์ เป็นสัญลักษณ์ทางภาษา

3. ด้านการวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผล เป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องทำการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าได้รับผลแค่ไหน เพียงไร หรือจะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร จึงจำเป็นที่จะต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนที่ผู้สอนได้ดำเนินการไปแล้ว

การวัดผล (Measurement) เป็นการเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเปรียบกับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถืออยู่ ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปธรรมคือ จะแสดงผลของการวัดออกมาเป็นตัวเลขเพื่อแสดงว่าผู้เรียนมีความรู้มากน้อยเพียงใด จากที่ได้เรียนไปแล้วและอาจบอกได้หลังจากการสอบว่าผู้เรียนได้คะแนนเท่าไร โดยนำผลที่ได้กับคำตอบที่ผู้สอนเตรียมไว้ว่าเป็นคำตอบที่ถูกไปเปรียบเทียบ ทั้งนี้ในช่วงหนึ่งๆ การวัดผลและประเมินผลมีความหมายแตกต่างกัน ดังนี้

การประเมินผล (Evaluation) เป็นการกำหนดค่า หรือราคาจากคะแนนที่ได้จากการวัดนั้นๆ เช่น เก่งหรือไม่เก่ง ดีหรือไม่ดี เมื่อได้คะแนนจากการวัดมาแล้ว ยังบอกไม่ได้ทีเดียวว่าผู้เรียนคนนั้นเก่งหรือไม่เก่ง จะต้องใช้วิจารณญาณพิจารณาต่อไปอีกด้วย โดยอาจเปรียบเทียบกับผู้เรียนคนอื่นที่เรียนในกลุ่มเดียวกัน (กิติมา ปรีดีดิถก, 2532)

การวัดและประเมินผลเป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการเรียนการสอน เพราะการวัดและประเมินผลจะช่วยให้เกิดประโยชน์ดังนี้(พรสวรรค์ จงสุมามาลย์, 2546)

1. เพื่อปรับปรุงการสอนของคุณ ทำให้ครูทราบว่าผลการสอนของตนเป็นอย่างไร และจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

2. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ทราบว่าตนเองก่อนอ่อนอย่างไร และผู้สอนก็จะได้ทราบเช่นกันว่าผู้เรียนคนไหนเก่งหรืออ่อนแค่ไหน จะได้แก้ไขปรับปรุงเป็นรายๆต่อไป

3. เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารโรงเรียน ทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร แผนการสอนและบันทึกการสอนที่นำมาสู่ภาคปฏิบัติว่า ประสบปัญหาอย่างไร ตรงไหนที่ควรแก้ไขหรือพัฒนาต่อไป

4. เพื่อเป็นข้อมูลทางการศึกษาทั่วไป เช่น เพื่อแสดงผลการเรียนจบ และเป็นหลักฐานให้ผู้ปกครองได้ทราบ

5. การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการต่อเนื่องของการเรียนการสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ การประเมินผลก่อนเรียน การประเมินผลระหว่างเรียน และการประเมินผลหลังเรียน

สรุปได้ว่า การวัดและการประเมินผลมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะไม่เพียงทำให้ทราบความก้าวหน้าในตัวผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังเป็นข้อมูลเพื่อให้ผู้สอนได้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และยังเป็นเครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเพราะผลจากการวัดและประเมินผลจะเป็นพื้นฐานที่ช่วยในการตัดสินใจปรับปรุงวิธีการสอน การแนะแนว การประเมินผลหลักสูตรแบบเรียน การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนการจัดระบบบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน

4. ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

ภุขงค์ อังคปริษาเศรษฐ์ (2536) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า สถานที่เรียนควรจะไม่ร้อนหรือเย็นจนเกินไป มีแสงสว่างเพียงพอ สะอาดและเป็นระเบียบ ที่นั่งเปลี่ยนให้เหมาะสมกับเทคนิคการสอนและไม่มีเสียงรบกวน ซึ่งสอดคล้องกับสุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2537) ที่กล่าวไว้ว่า ในการจัดสถานที่เรียนควรเป็นที่พึงพอใจสำหรับผู้เรียน ได้แก่ การจัดโต๊ะ เก้าอี้ และเครื่องมือเครื่องใช้ ควรจะให้ผู้เรียนมีความสุขเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้และถ้าผู้เรียนต้องการมีความสัมพันธ์กับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มก็สามารถปรับโต๊ะเก้าอี้ได้โดยสะดวก นอกจากนี้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความจำเป็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่อย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเรียนวิชาชีพซึ่งเน้นที่การฝึกทักษะ วัสดุอุปกรณ์ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ เป็นเครื่องมือจูงใจให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนและยังช่วยให้ครูผู้สอนสามารถสอนได้สะดวกรวดเร็ว ตลอดจนการสื่อความหมายของครูและผู้เรียน สามารถเข้าใจกันได้ชัดเจนและตรงกัน ดังนั้นวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนควรอยู่ในสภาพที่ใช้ได้อยู่เสมอมีจำนวนพอเพียงกับ

ผู้เรียนและมีสภาพไม่ล้าสมัยจนเกินไป และมีบรรยากาศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และความรักใคร่ สามัคคีกันและวิถีทางในการดำเนินชีวิตของผู้ใช้บริการ เช่น ความเจริญเติบโต ความเหน็ดเหนื่อย การอยู่ร่วมกันเล่นด้วยกัน พักผ่อนด้วยกัน ดังนั้นโรงเรียนและห้องเรียนจึงไม่ควรเป็นโลกหนึ่งที่ต่างจากชีวิตประจำวันของผู้เรียน และควรมีบรรยากาศอบอุ่นของความเป็นบ้าน หรือครอบครัวอยู่ข้างเพื่อช่วยในการปรับตัวและเสริมสร้างสุขภาพจิต

วิจิตร วุฒมายงกูร (2538) กล่าวว่าด้านอาคารโรงเรียนที่ดีควรมีองค์ประกอบต่างๆ อย่างเหมาะสม เป็นต้นว่า ขนาด รูปร่าง รูปลักษณะ วัสดุอุปกรณ์ สี แสง ทิศนัยภาพ ทิศทางลม การจัดระเบียบภายในอาคาร เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ สุขลักษณะ ความปลอดภัย ความสดชื่น ความสุขสบายและอบอุ่น

อรพินธ์ นาคประเสริฐ (2539) กล่าวว่าการจัดสภาพบรรยากาศในห้องเรียน เห็นว่าโรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของผู้เรียน ห้องเรียนก็เป็นหนึ่งของผู้เรียนซึ่งจะต้องใช้เวลาอยู่ในห้องวันละหลายชั่วโมง ฉะนั้นการจัดบรรยากาศของห้องทั้งภายในและภายนอกรอบๆ ห้องให้น่าอยู่ น่าดู น่าอาศัย มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม ส่งเสริมด้านวิชาการ และด้านคุณธรรม เชื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งต่อสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้เรียน เพราะเป็นสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็กอย่างใกล้ชิด และเป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีลักษณะนิสัยที่ดีได้

พรสวรรค์ จงสุมาลย์ (2546) กล่าวว่านักการศึกษาโดยทั่วไปยอมรับกันว่า ผู้สอนไม่ใช่ตัวจักรสำคัญที่จะสร้างความเจริญเติบโตในทุกๆ ด้านกับผู้เรียนเพียงอย่างเดียว อาคารเรียนและสภาพของโรงเรียนเองก็มีส่วนเสริมสร้างความเจริญงอกงามให้แก่ผู้เรียนอยู่มาก เพราะการตกแต่งอาคารสถานที่และบริเวณให้มีส่วนเกื้อกูลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกชื่นชมเยิน เป็นแรงจูงใจให้อยากมาเรียน มีความรู้สึกห่วงแหนและภาคภูมิใจในโรงเรียน ลักษณะเช่นนี้จะช่วยหล่อหลอมพฤติกรรมของเด็กได้

จะเห็นได้ว่าสิ่งอำนวยความสะดวกและบรรยากาศสภาพแวดล้อมนั้น นับเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งอาจสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาประเภททวิศึกษา ควรจะสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนการสอนในหลายๆ ด้าน อันได้แก่ บรรยากาศทางด้านหลักสูตร วิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมิน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน การบริการทางวิชาการ

และอาคารสถานที่ ทั้งนี้เพราะบรรยากาศการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อทัศนคติ พฤติกรรม แรงจูงใจ และประสบการณ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างมาก

จากการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ประเภทกวดวิชาตามข้างต้นนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนนอกระบบประกอบด้วย

1. การจัดหลักสูตร
2. กระบวนการเรียนการสอน
3. การวัดผลและประเมินผล
4. สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

และในแต่ละโรงเรียนมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันซึ่งสามารถจำแนกในเบื้องต้นได้ 5 แบบดังนี้

1. การเรียนรู้แบบบรรยาย
2. การเรียนรู้โดยวิธีฝึกปฏิบัติ
3. การเรียนรู้โดยการถามอย่างเดียว
4. การเรียนรู้แบบตัวต่อตัว
5. การเรียนรู้แบบใช้พี่เลี้ยง

ตอนที่ 5 จริยธรรม

5.1 ความหมายของจริยธรรม

นักการศึกษาของไทยและต่างประเทศได้ให้ความหมายของคำว่า จริยธรรม ให้ความหมาย ดังนี้

แปลก สนธิรักษ์ และวิทย์ วิศุทเวทย์ (2522) กล่าวว่า จริยธรรม คือ หลักธรรมอันเป็นแนวทางในการปฏิบัติในการกระทำที่เป็นไปตามครรลองครองธรรมมีลักษณะพิเศษ คือเป็นการให้คุณประโยชน์แก่ผู้อื่น

สุลักษณ์ ศิวรักษ์ (2522) กล่าวว่า จริยธรรม คือ หลักแห่งการดำรงชีวิตอันประเสริฐ หรือหลักแห่งการประพฤติตนตามความนิยมของสังคม

พนัส หันนาคินท์ (2523) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองเกษมสุขขึ้นในสังคมและสมาชิกในสังคม การที่จะปฏิบัติให้เป็นไปเช่นนี้ได้ผู้ปฏิบัติต้องรู้จักว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด ดังนั้นการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมจึงต้องประกอบกันทั้งความรู้สึกทางใจและการปฏิบัติทางกายอันสอดคล้องกับความรู้สึกทางจิต

ดวงเดือน พันธมนาวิน(2524) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมในทัศนะของนักพฤติกรรมศาสตร์ไว้ดังนี้

1. เชิงความรู้ หมายถึง การมีความรู้ที่ว่าสังคมของคนนั้นถือว่า การกระทำชนิดใดดีควรกระทำและการกระทำชนิดใดเลว ควรงดเว้น ลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมและไม่เหมาะสมมากนักน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงพฤติกรรม หรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วย ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ทางสังคมและศาสนาส่วนใหญ่ เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิด

2. เชิงทัศนคติ คือ ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทัศนคติด้านจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมนั้น ๆ หรืออาจกล่าวได้ว่า ค่านิยมเชิงจริยธรรมของสังคมจะเป็นตัวกำหนดทัศนคติเชิงจริยธรรมของสมาชิกในสังคม แต่ก็เป็นไปได้ที่ทัศนคติเชิงจริยธรรมของสมาชิกในสังคมอาจแตกต่างกันไปจากค่านิยมของสังคมได้ เพราะทัศนคติมีความหมายรวมความรู้และความรู้สึกไว้ด้วยกัน ดังนั้นทัศนคติเชิงจริยธรรม จึงอาจใช้ทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของบุคคลได้แม่นยำกว่าเชิงความรู้

3. เชิงเหตุผล หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำ หรือไม่กระทำพฤติกรรมทางจริยธรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจที่อยู่

เบื้องต้นหลังการกระทำของบุคคล การศึกษาจริยธรรมของบุคคลในเชิงเหตุผลนี้ จะทำให้ทราบว่า คนที่มีจริยธรรมแตกต่างกัน อาจมีระดับจริยธรรมแตกต่างกันได้

4. เชิงพฤติกรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรือ งดเว้นแสดงพฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ

สุมน อมรวิวัฒน์(2530) สรุปความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม คือ แบบแผนของความประพฤติที่ยึดหลักของศีลธรรม ลักษณะที่แตกต่างระหว่าง “ศีลธรรม” และ “จริยธรรม” ก็คือศีลธรรมเป็นหลักการของคุณงามความดีที่มนุษย์ยึดถือปฏิบัติ อิงหลักศาสนาและมีหลักเป็นสากล ส่วนจริยธรรมนั้นแม้จะมีความหมายบางส่วนคล้ายคลึงกับคำว่าศีลธรรม แต่มักเป็นคำที่ใช้ในสาขาวิชาพฤติกรรมศาสตร์ เน้นลักษณะของความประพฤติที่สังคมนิยมชมชอบว่า ถูกต้องเหมาะสม

สิวลี ศิริวิไล(2532) ให้ความหมายว่า จริยธรรม หมายถึง กฎเกณฑ์ความประพฤติที่มนุษย์ควรประพฤติให้สมกับได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นผู้มีเหตุผล มีความคิดและสติปัญญา ได้แก่ สัตว์ประเสริฐผู้มีปรีชาญาณ คือ บ่อเกิดของสำนักทางจริยธรรม

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530 (2535) ให้นิยามของคำว่าจริยธรรม หมายถึง การประพฤติแต่สิ่งที่ดีงาม โดยถือปฏิบัติเป็นประจำและเป็นแบบอย่างที่ดี

Piaget(1960) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นลักษณะประสบการณ์ของมนุษย์ และหน้าที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดเตรียมทางสังคมในเรื่องความสนใจและอนามัยของแต่ละบุคคล ความสัมพันธ์ร่วมกันในรูปของสิ่งที่ควรกระทำและสิทธิ

Brown(1965) ได้อธิบายว่า จริยธรรมหมายถึงระบบของกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ความประพฤติที่ผิดหรือถูกของบุคคล จริยธรรมมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนามาจากประสบการณ์ของบุคคล โดยจริยธรรมประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ความรู้ (knowledge) ความประพฤติ (conduct) และ ความรู้สึก (feeling)

Kohlberg(1969) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในสังคม ซึ่งบุคคลจะพัฒนาจนกระทั่งมีพฤติกรรมเป็นของตนเอง โดยสังคมจะเป็นตัวตัดสินผลของการกระทำนั้นว่าเป็นการกระทำที่ถูกหรือผิด

จากความหมายของจริยธรรมดังกล่าวพอสรุปได้ว่า จริย หมายถึง ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ ธรรม หมายถึง คุณธรรม ความดี ความชอบ ความถูกต้อง ดังนั้นจริยธรรมจึงหมายถึงความประพฤติที่บุคคลพึงมีในเรื่องความดี ความชอบ ความถูกต้องเป็นการประพฤติปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม อันจะก่อให้เกิดความสงบสุขความเจริญรุ่งเรือง เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

5.2 จริยธรรมของผู้เรียน

ในการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียน เอกชนนอกระบบ ผู้วิจัยได้ศึกษาจริยธรรมของผู้เรียนที่นักรับการศึกษาให้ไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2524) กล่าวถึงจริยธรรมที่ควรปลูกฝังสำหรับ สังคมไทย 8 ประการคือ

1. การใฝ่สัจธรรม เป็นค่านิยมเกี่ยวกับการยึดถือความจริง ยอมรับความจริง เชื่อหรือศรัทธาในสิ่งที่มีเหตุผล หรือในสิ่งที่มีหลักฐานข้อมูลรองรับ และสามารถพิสูจน์ตรวจสอบได้
2. การใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาเป็นค่านิยมเกี่ยวกับการใช้กระบวนการค้นหาความจริงหรือทางออกอย่างมีเหตุผล เหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาหรือขจัดอุปสรรคข้อยุ่งยากต่างๆ ที่เผชิญอยู่
3. ความเมตตากรุณา เป็นค่านิยมเกี่ยวกับการเสียสละสิ่งของ กำลังกาย ความคิดหรือผลประโยชน์ส่วนตนให้กับผู้อื่น นิยมการเอื้อเฟื้อช่วยเหลือผู้อื่น กล่าววาจาเหมาะสม
4. สติ สัมปชัญญะ เป็นค่านิยมเกี่ยวกับการระลึกรู้ตัวอยู่เสมอว่าตนกำลังทำสิ่งใด ความพร้อมตื่นตัวในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างฉับไว
5. ความไม่ประมาท เป็นค่านิยมเกี่ยวกับการวางแผนมีการเตรียมพร้อม มีการคาดการณ์ได้ถูกต้อง
6. ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นค่านิยมเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตรงต่อความจริง และความถูกต้องดีงาม

7. ความขยันหมั่นเพียร เป็นค่านิยมเกี่ยวกับการมีความพอใจในหน้าที่การงานของตนมีใจจดจ่อกับงาน มีความเพียรพยายาม มีการไตร่ตรองปรับปรุงงาน สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติงานให้บรรลุสำเร็จครบถ้วน

8. หิริ โอตตัปปะ เป็นค่านิยมเกี่ยวกับความละอายเกรงกลัวไม่ปรารถนาต่อการประพฤติชั่ว หรือสิ่งที่ผิด ไปจากศีลธรรมและมาตรฐานความดีงามของสังคมทุกชนิด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯเคยรับสั่งเกี่ยวกับเรื่องความดีตั้งแต่ปี 2525 ว่าความดีทำยากแต่จำเป็นต้องทำ หาไม่ความชั่วจะเข้าครอบงำ ฉะนั้นการเป็นคนเก่งจึงยังไม่พอ จึงต้องเน้นในเรื่องของจริยธรรมคุณธรรมด้วย

จริยธรรมคุณธรรม 4 ประการ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

1. การรักษาความสัตย์ ความจริงใจต่อตนเองที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม

2. การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์และความดี

3. การอดทน อดกลั้น อดออมที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัตย์ สุจริตไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด

4. การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

กิติพงษ์ วงศ์สุนทร (2527) ได้กล่าวถึงคุณธรรม จริยธรรมที่ควรปลูกฝังให้กับผู้เรียน เพื่อที่จะได้เป็นเยาวชนที่ดีของชาติช่วยพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าซึ่งครูอาจารย์จะต้องปลูกฝังให้กับผู้เรียน คือ

1. ความรับผิดชอบ

2. ความซื่อสัตย์

3. ความมีเหตุผล
4. ความกตัญญูกตเวที
5. ความมีระเบียบวินัย
6. ความเสียสละ
7. ความสามัคคี
8. ความประหยัด
9. ความยุติธรรม
10. ความอดุสหาหะ
11. ความเมตตากรุณา

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม (2553) ได้กล่าวถึงจริยธรรมของเด็กและเยาวชนที่ควรยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ มีดังนี้

1. ความกตัญญูกตเวที
2. ความมีระเบียบวินัย
3. ความสามัคคี
4. การคบเพื่อน
5. ความเมตตากรุณา
6. ความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน
7. หลักการเรียนเก่ง

8. การรู้จักตนเอง
9. ความจริงใจซื่อตรง
10. การคารวะนอบน้อม
11. ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และวัฒนธรรมไทย

ตอนที่ 6 รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้

งานวิจัยในประเทศ

ชินะพัฒน์ ชื่นแด่ม (2542) ได้ศึกษาผลการใช้กระบวนการเรียนการสอน ตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ ของไวคอตสกี ที่มีต่อทักษะภาษาไทยและการกำกับตนเอง ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้การวิจัยแบบทดลอง ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนกลุ่มทดลองโดยรวม มีคะแนนทักษะภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีการกำกับตนเองหลังเรียน ทั้งจากการประเมินตนเองและการประเมินจากอาจารย์ผู้สอน สูงกว่าก่อนเรียน

สาคร พงษ์พุก (2550) ศึกษาการใช้เอกสารประกอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทาชุมเงิน วิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพ ของเอกสารประกอบการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพ 84.99 / 93.77 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังการใช้เอกสารประกอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อเอกสารประกอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสาระพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

Milena Bandiera and Costanza Bruno (2006) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้กระบวนการจัดการเรียนแบบมีส่วนร่วมในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์สำหรับผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมในประเทศอิตาลี จำนวน 10 ครั้งกับผู้เรียน 144 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีความสามารถในการเรียนวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนมีความแตกต่างกัน ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับผู้สอนต้องเลือกวิธีการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียน และในการจัดการเรียนรู้ยังมีปัจจัยอื่นๆ อีก เช่น สื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

งานวิจัยในประเทศ

พีระพงษ์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2541) ทำวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนกระสังพิทยาคม อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

1. การสอดแทรกในการสอนรายวิชาต่าง ๆ ครูอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนได้ปลูกฝังคุณธรรม โดยในชั้นการนำเข้าสู่บทเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ได้พูดถึงเนื้อหาหรือกิจกรรมที่ครอบคลุมหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติได้มากน้อยเท่าไร โรงเรียนกำหนดการปลูกฝังคุณธรรมทุกด้านในการสอนเนื้อหาวิชาในทุกรายวิชาและทุกครั้งที่ทำการสอน ปัญหาที่พบส่วนมากจะเกิดจากตัวผู้เรียนเอง คือ ผู้เรียนบางส่วนไม่ได้ให้ความสนใจ อีกทั้งยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องดังกล่าวเท่าที่ควร การสอดแทรกคุณธรรมด้านต่าง ๆ ในเนื้อหาวิชาที่สอน เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ยาก เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนขาดเทคนิควิธีการปลูกฝังคุณธรรมด้านต่าง ๆ ซึ่งโรงเรียนแก้ปัญหาโดยจัดทำโครงการอบรมสัมมนาเทคนิควิธีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ครู อาจารย์

2. การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมโดยตรง โรงเรียนได้ดำเนินการโดยการสอน รายวิชาที่มีเนื้อหาด้านคุณธรรม จริยธรรม มีการใช้สื่อการสอนเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม มีการอบรมหน้าเสาธงโดยครูเวรและครูที่ปรึกษา มีการอบรมประจำสัปดาห์ โดยคณะกรรมการงาน คุณธรรมและจริยธรรม เชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้การอบรม มีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญ ทางศาสนาและวันสำคัญอื่น ๆ การจัดกิจกรรมค่ายพุทธบุตร แต่โรงเรียนขาดงบประมาณในการ ดำเนินการ ผู้เรียนบางส่วนยังไม่มี การปฏิบัติตนตามเป้าหมาย เนื่องจากสื่อจากภายนอกมีอิทธิพล เช่น สื่อวิทยุ โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ มีการลอกเลียนแบบในตัวอย่างที่ไม่เหมาะสม โรงเรียนได้ แก้ปัญหาโดยการให้คำแนะนำในการเลือกสื่อ การเชิญวิทยากรมาให้การอบรมมากขึ้น และจัดสรร งบประมาณให้เพิ่มเติม

3. การบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน โรงเรียนได้มีการกำหนด กฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน อาจารย์ทุกคนและผู้เรียนร่วมมือกัน การจัดกิจกรรมการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมพิเศษนอกเหนือจากการเรียนการสอน จัด บรรยายสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ปัญหาสำคัญ ที่พบคือ การจัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมไม่สามารถจัดได้ครบทุกระดับชั้น ผู้เรียนบางส่วนขาด ความสนใจและไม่กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม โรงเรียนแก้ปัญหาโดยจัดให้มีป้ายคำเตือน คำสุภาพเพื่อปลูกฝังคุณธรรมด้านต่าง ๆ ขอความร่วมมือจากส่วนราชการชุมชนและวัด เพื่อ กำหนดมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

ไพฑูรย์ การเพียร (2542) ได้ศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมความมีวินัยใน ตนเองของผู้เรียน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการและปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจง ความถี่ หาค่า ร้อยละ โดยใช้หลักการบริหาร 4 ด้าน คือ การวางแผนด้านกระตุ้นและจูงใจ ด้าน การประสานงาน และด้านการประเมินผลพบว่า ด้านการวางแผนครูผู้สอนกำหนดเป้าหมายใน การส่งเสริมทำแผนงาน โครงการและกิจกรรมรองรับที่สามารถนำไปปฏิบัติได้โดยจะส่งเสริม สถานการณ์และโอกาสค่านึงถึงพฤติกรรมที่แสดงออกมาในปัจจุบันของผู้เรียนเป็นหลัก ด้าน กระตุ้นและจูงใจครูผู้สอนให้ความสำคัญในการรักษาความสะอาดของสถานศึกษา การมอบ เกียรติบัตรและรางวัลให้กับผู้เรียนที่มีมารยาทดีงามการทำทำผู้เรียนที่ทำผิดตามระเบียบวินัย โดย การว่ากล่าวตักเตือนและอบรมสั่งสอนให้เด็กผู้ผิดชอบพฤติกรรมปฏิบัติ

กรมวิชาการ (2545) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมสภาพแวดล้อมและค่านิยมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความดีและความสุขของผู้เรียนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียน สถาบันการศึกษาที่เคยได้รับรางวัลพระราชทานประเภทสถานศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา และการศึกษาวชิราวุธ ประจำปีการศึกษา 2529 - 2544 จำนวน 99 แห่งใน 13 เขตการศึกษา ซึ่งกระจายใน 27 จังหวัด โดยเก็บข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาจำนวน 6,093 คน ด้วยการสัมภาษณ์และสอบถามในช่วงเดือน กรกฎาคม - กันยายน 2544 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ค่านิยมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความดี และความสุขของผู้เรียน จำแนกตาม ค่านิยมที่ปลูกฝัง วิธีการปลูกฝัง และผลที่เกิดขึ้น ดังนี้

1. ค่านิยมที่ปลูกฝัง ค่านิยมที่สถานศึกษาปลูกฝังแก่ผู้สอนและผู้เรียนคล้ายคลึงกัน ได้แก่

1.1 ความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา

1.2 การเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมที่พึงประสงค์

1.3 มีระเบียบวินัย แต่งกายสุภาพเรียบร้อยถูกระเบียบ

1.4 มีคารวะธรรม สัมมาคารวะ มารยาทดี พุดจาไพเราะสุภาพเรียบร้อย

1.5 มีน้ำใจเอื้ออาทรต่อกัน เสียสละให้อภัย มีเมตตากรุณา

1.6 อนุรักษ์ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย รักธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และภูมิใจในความเป็นไทย

2. วิธีปลูกฝังค่านิยม สถานศึกษาปลูกฝังค่านิยมแก่ผู้สอน และผู้เรียนด้วยวิธีการ ดังนี้

2.1 ประชุมครู/อาจารย์เพื่อกำหนดค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา และมอบหมายให้ดูแลกิจกรรม/โครงการต่างๆ โดยเน้นการทำงานร่วมกัน

2.2 ส่งครู/อาจารย์ไปประชุมสัมมนาศึกษาดูงานและศึกษาต่อเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ และศักยภาพของครู

2.3 ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ ครู/อาจารย์

2.4 ฝึกผู้เรียนให้ปฏิบัติตามค่านิยมของสถานศึกษาโดยผ่านการจัดกิจกรรม โครงการ และมีการติดตาม รายงานผลรวมทั้งประชาสัมพันธ์

2.5 ให้ครู/อาจารย์ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน โดยการสอดแทรกในการเรียนการสอนและยกย่องผู้มีความประพฤติดี

2.6 อบรมบ่มนิสัยผู้เรียนที่หน้าเสาธง นิมนต์พระมาเทศน์ที่สถานศึกษา พาไปพัฒนาจิตที่วัดและเข้าค่ายพุทธธรรม

3. ผลที่เกิดขึ้น ผู้สอนและผู้เรียนมีพฤติกรรมเป็นไปตามที่สถานศึกษาคาดหวัง ดังนี้

3.1 ครู/อาจารย์ และผู้เรียนมีคุณธรรมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์

3.2 มีความรับผิดชอบมากขึ้น

3.3 มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางราชการและสถานศึกษา

3.4 มีสัมมาคารวะ กิริยามารยาทงาม อ่อนน้อมถ่อมตน พุดจาไพเราะ

งานวิจัยต่างประเทศ

Kohlberg (1976) ซึ่งได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิง จริยธรรมกับระดับอายุ โดยแบ่งเหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับอายุ โดยแบ่งเหตุผลเชิงจริยธรรม ออกเป็น 6 ชั้น ผลการวิจัยพบว่า เด็กอเมริกันอายุ 7, 10, 13, และ 16 ปี มีแนวโน้มที่จะใช้เหตุผล ในชั้นที่สูงขึ้นตามอายุ กล่าวคือเด็กอายุ 7 ปี แทบทุกคน (90 เปอร์เซ็นต์) ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้น ที่ 1 และ 2 เด็กอายุ 10 ปี แม้จะยังใช้เหตุผลในชั้นที่ 1 และ 2 เสียส่วนมาก (50 เปอร์เซ็นต์) แต่มี อีกพวกหนึ่งใช้เหตุผลในชั้นที่ 3 และ 4 (35 เปอร์เซ็นต์) ในเด็กวัยรุ่นตอนต้นอายุ 13 ปี ใช้เหตุผลใน ชั้นที่ 3 และ 4 (50 เปอร์เซ็นต์) และมีพวกที่ใช้เหตุผลในชั้นที่ 1 และ 2 น้อยกว่า 20 เปอร์เซ็นต์ ส่วน วัยรุ่นตอนปลายอายุ 16 ปี จะใช้เหตุผลในชั้นที่ 5 และ 6 (23 เปอร์เซ็นต์) ซึ่งมากกว่ากลุ่มเด็กที่มี

อายุต่ำกว่าทุกกลุ่ม ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นเด่นชัดว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมทางด้านนี้ โคลเบอร์กเชื่อว่าเป็นผลของความพยายามของเด็กที่จะตีความหมายของประสบการณ์ของตนในสังคมที่ซับซ้อน โดยเด็กมีความสามารถในการใช้มากขึ้นตามลำดับ การศึกษาของโคลเบอร์กนี้สอดคล้องกับเรสต์ (Rest . 1977 : 82) ที่ได้ทำการศึกษาระยะยาวเป็นเวลา 2 ปี กับเด็กวัยรุ่นอายุ 16 – 20 ปี จำนวน 88 คน และพบพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นทั้งในเด็กอายุมากกับอายุน้อยโดยเด็กอายุมากจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นความคิดด้วยหลักการ(Principled Moral Thinking) และกลุ่มที่มีอายุน้อยกว่าจะเปลี่ยนระดับของจริยธรรมจากระดับก่อนเกณฑ์ไปยังระดับตามเกณฑ์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นสูงขึ้นตามระดับอายุ

Wicks(1981) ได้ทำการวิจัยเรื่องจริยธรรมกับโรงเรียนพบว่า ความเห็นขัดแย้งกันและจุดประสงค์ที่ไม่ตรงกันของสังคมทำให้การฝึกอบรมจริยธรรมเป็นทางการในโรงเรียนเกิดความยุ่งยาก ถ้าทำไม่ได้การทำค่านิยมให้กระจ่าง และการจัดโปรแกรมจริยศึกษาในโรงเรียนให้ทั่วถึงเป็นการสร้างกุศลที่เกิดปัญหา แม้กระนั้นจริยศึกษาที่มีประสิทธิภาพก็บ่งบอกให้เห็นได้ในการสอนวิชาต่าง ๆ ที่ประกอบด้วยการศึกษาพื้นฐานที่ดี เช่น ครูคณิตศาสตร์อาจส่งเสริมผู้เรียนให้คิดหาวิธีที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาจัดเรียงให้เป็นระเบียบ ครูอาจให้ผู้เรียนอธิบายความหมาย โดยนัยทางจริยธรรมของการเก็บรวบรวมข้อสนเทศ โดยใช้คอมพิวเตอร์ ครูวิทยาศาสตร์อาจให้ผู้เรียนตระหนักถึงค่านิยมที่พิจารณาตัดสินวิธีการที่วิทยาศาสตร์นำมาใช้ คือ การเปิดเผยต่อการสร้างกฎเกณฑ์ ขึ้นใหม่ของความจริง หรือการทดลองทฤษฎีต่าง ๆ อย่างเข้มงวดกวาดขันก่อนจะยอมรับ ครูภาษาอังกฤษมีอุปกรณ์การสอนมากมาย ที่จะให้รูปแบบของความประพฤติที่เป็นมนุษย์ ด้วยการเขียนเกี่ยวกับความประพฤติที่ดีหรือเลว และการสะท้อนภาพให้เห็นวิธีที่คนเปลี่ยนแปลง ในขณะที่พวกเขาได้รับความกระจ่างหรือได้รับความทุกข์ทรมาน หรือขณะที่เขาค้นพบวิธีที่พฤติกรรมของตนมีผลกระทบต่อชีวิตคนอื่น ครูประวัติศาสตร์และสังคมศึกษา อาจจะทำช่องว่างให้เต็มหรือดเว้นเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นประเพณีในอดีตโดยครูจำเป็นต้องเตือนใจผู้เรียนของตนว่า สิ่งที่เลือกเฟ้นมาให้ศึกษาสะท้อนให้เห็นทัศนะอย่างหนึ่งที่คัดออกไปมากกว่าที่จะยอมรับกัน ศิลปะเป็นพาหนะที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งที่ถ่ายทอดค่านิยมต่อมา เช่น ประติมากรรมและสถาปัตยกรรมในยุคทอง สามารถให้โอกาสสอนแนวความคิดทางศีลธรรมที่มีความสมดุลและได้สัดส่วนของชาวกรีกได้ โดยทางจริยธรรมจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะนำเยาวชนและผู้ใหญ่ให้กลับคืนมาสู่สังคมที่ให้ความร่วมมือกับนอกชั้นเรียน

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การส่งเสริมจริยธรรมในผู้เรียนต้องเป็นความร่วมมือกันทั้งทางครอบครัวและโรงเรียน สำหรับที่โรงเรียนจะช่วยส่งเสริมได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมคือ นำมาสอนผู้เรียนในวิชาเรียนวิชาพระพุทธศาสนาหรือนำไปบูรณาการสอดแทรกกับเนื้อหาในวิชาต่างๆเพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้โดยง่าย

6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนกวดวิชา

งานวิจัยในประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2524) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้เรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนกวดวิชา ผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนที่มากวดวิชาจะเป็นผู้เรียนหญิงมากกว่าผู้เรียนชาย และจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนรัฐบาลเป็นส่วนมาก ขณะเดียวกันเป็นผู้เรียนที่เรียนอยู่ในระดับค่อนข้างดี ผลการเรียนอยู่ในช่วงร้อยละ 60 – 79 ผู้เรียนส่วนใหญ่ที่เรียนในภาคฤดูร้อนมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดแต่ผู้เรียนที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครจะจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานครจะเรียนกวดวิชาตลอดปีควบคู่กับภาคฤดูร้อน ในด้านความคิดเห็นของผู้เรียนและผู้ปกครองในเรื่องการเรียนกวดวิชาส่วนใหญ่คิดว่า การกวดวิชาเป็นการทบทวนบทเรียนที่เรียนมา และดีกว่าอยู่บ้านเฉยๆ สำหรับด้านความเชื่อผู้เรียนเชื่อว่าการกวดวิชาทำให้สอบคัดเลือกได้ ในด้านการเลือกโรงเรียนกวดวิชานั้น ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับอิทธิพลจากผู้ปกครอง ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เลือกตามเพื่อน และผู้เรียนทั้งสองระดับเห็นว่าโรงเรียนกวดวิชามีส่วนช่วยให้รู้แนวข้อสอบคัดเลือก เป็นการเตรียมความพร้อมและเกิดความมั่นใจในการสอบคัดเลือกสาเหตุที่ผู้ปกครองผู้เรียนให้ผู้เรียนกวดวิชา เพราะคิดว่าเป็นการช่วยทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว สาเหตุรองลงมาคือ เป็นความต้องการของผู้เรียนเองในด้านความคิดเห็นของผู้ปกครองผู้เรียนทั้งสองระดับมีความคิดสอดคล้องกับผู้เรียนในเรื่องการเรียนกวดวิชา คือ เห็นด้วย กับการเรียนกวดวิชา และคิดว่าผู้เรียนได้รับความรู้เพิ่มเติมหลักการเรียนตลอดจนเป็นแนวทางทำข้อสอบคัดเลือก และผู้ปกครองเห็นด้วยกับการที่ผู้เรียนมาเรียนกวดวิชาเป็นส่วนมาก ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการสอบคัดเลือกนั้นยังเน้นหนักในด้านวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวการสอนของโรงเรียนกวดวิชา ที่เน้นหนักเฉพาะวิชาการที่ใช้ในการสอบคัดเลือกเป็นประการสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2526) ได้ศึกษาเรื่องการกวดวิชากับการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษา พบว่าผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผ่านการแข่งขันการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเป็นผู้ที่เคยเรียนกวดวิชา โดยเฉพาะผู้เรียนที่มีอายุน้อย บิดามารดามีการศึกษาในระดับดีคือ สูงกว่าในระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า รายได้ของครอบครัวในแต่ละเดือนอยู่ในระดับดี ผู้เรียนจะมีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี และมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ผู้ที่ไม่เรียนกวดวิชา คือ ผู้เรียนที่มีบิดามารดา ประกอบอาชีพเกษตรและการประมง และเป็นผู้ที่เข้าศึกษาในโรงเรียนที่มีความนิยมปานกลางเป็นส่วนใหญ่ สำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาพบว่า ผู้ที่มีอายุน้อยส่วนใหญ่เรียนกวดวิชา และเป็นผู้ที่มีความสามารถเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยจำกัด ผู้ที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยจำกัดรับ หรือผู้ที่ยื่นกวดวิชา การศึกษาของบิดามารดาจะอยู่ในระดับสูงกว่าอนุปริญญาหรือเทียบเท่า เป็นครอบครัวที่มีรายได้ดี ผู้เรียนมีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีที่ 4 และปีที่ 5 อยู่ในเกณฑ์ดีและมี ภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร ผู้ที่ไม่ได้เรียนกวดวิชาคือผู้เรียนที่บิดามารดาประกอบอาชีพเกษตร หรือการประมง และเป็นผู้ที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิดและวิทยาลัยเอกชนเป็นส่วนใหญ่ ผู้ที่ยื่นกวดวิชาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษาให้เหตุผลต่อการเรียนกวดวิชาว่าช่วยทบทวนวิชาที่เรียนมาและเชื่อว่าช่วยให้ทำข้อสอบคัดเลือกได้ สำหรับผู้ที่ไม่เรียนกวดวิชา ให้เหตุผลว่าไม่เรียนกวดวิชาเพราะมั่นใจว่าตัวเองมีความรู้และความสามารถพอเพียงและเพราะไม่เชื่อว่าการเรียนกวดวิชาทำให้สอบคัดเลือกได้

สำหรับวิธีการสอนในโรงเรียนกวดวิชานั้น ผู้เรียนกวดวิชาทั้งสองระดับคิดว่าวิธีการสอนดีกว่าโรงเรียนเดิม และเนื้อหาที่เรียนในโรงเรียนกวดวิชาสอดคล้องกับเนื้อหาข้อสอบที่ใช้ในการสอบคัดเลือกในระดับปานกลาง ผู้เรียนกวดวิชาทั้งสองระดับส่วนใหญ่ไม่เชื่อว่าสอบคัดเลือกได้เพราะการกวดวิชาอย่างเดียว ความคิดเห็นของผู้เรียนกวดวิชาและไม่เรียนกวดวิชาในเรื่องการกวดวิชา พบว่าผู้เรียนและไม่เรียนกวดวิชาทั้งสองระดับเห็นด้วยกับการกวดวิชาเป็นส่วนใหญ่ แต่ผู้ที่เคยเรียนกวดวิชาเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้มีการกวดวิชามากขึ้นจำนวนน้อยกว่าผู้ที่ไม่เคยเรียนกวดวิชา ผู้เรียนกวดวิชาและไม่เคยเรียนกวดวิชามีความเห็นว่าเนื้อหาของข้อสอบคัดเลือกไม่สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร แต่มีความเชื่อว่าผู้สอบคัดเลือกได้มีความรู้ความสามารถมากกว่าผู้ที่สอบคัดเลือกไม่ได้

ด้านความสัมพันธ์ของตัวแปรในเรื่องการกวดวิชาประเภทโรงเรียนกวดวิชาตลอดจนภูมิหลังของครอบครัว โรงเรียนเดิม ผลการเรียนเดิมและภูมิฐานะเดิม พบว่าตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับการสอบคัดเลือกของผู้เรียนและนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ผู้เรียนหญิงมีโอกาสเข้าศึกษาในโรงเรียนที่มีความนิยมสูงได้มากกว่าโรงเรียนที่มีความนิยมปานกลาง ในขณะที่ระดับอุดมศึกษาสัดส่วนของผู้เรียนชายสามารถสอบเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยจำกัดรับได้มากกว่าการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิดและเอกชน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เรียนที่เคยเรียนกวดวิชาจะเรียนกวดวิชาประเภทตลอดทั้งปีและภาคฤดูร้อน โอกาสเข้าศึกษาในโรงเรียนที่มีความนิยมได้มากกว่าในทำนองเดียวกัน นักศึกษาที่เคยเรียนกวดวิชาและเรียนประเภทตลอดทั้งปีและภาคฤดูร้อนก็มีโอกาสเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยจำกัดรับได้มากกว่าเช่นกัน การกวดวิชาเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลระดับสูงต่อการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา

เมชวิน พุ่มมาลี(2543) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทนอกระบบโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทนอกระบบโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเกี่ยวกับความพร้อมในปัจจุบัน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดการ การบริหารด้านกิจการผู้เรียน/นักศึกษา และด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนเอกชนประเภทนอกระบบโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจากปัจจัยทั้ง 7 ด้าน แต่ละด้านโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับพร้อมมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ด้านกิจการผู้เรียนนักศึกษา ด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนและการจัดการ การบริหารตามลำดับ
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านปรัชญาและเป้าหมาย

ของโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านการจัดการ การบริหาร ปัจจัยด้านกิจการผู้เรียนนักศึกษาและปัจจัยด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิตติมา อัจฉริยากุล (2544) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าเรียนกวดวิชาของผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าเรียนกวดวิชาของผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ ผลการเรียนของผู้เรียน ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา รายได้ต่อเดือนของครอบครัวของผู้เรียน ค่านิยมของผู้เรียน ค่านิยมทางสังคม การได้รับข้อมูลข่าวสาร การได้รับการแนะนำจากอาจารย์ การพูดคุยและชักชวนจากเพื่อน และการแนะนำและการสนับสนุนจากบิดามารดาและญาติพี่น้อง ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าเรียนกวดวิชาของผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ ระดับชั้นเรียน อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา และการรับรู้สภาพแวดล้อมของโรงเรียนกวดวิชา

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2544) ศึกษาเรื่องการกวดวิชาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย พบว่าสภาพทั่วไปของการกวดวิชาสะท้อนถึงปัญหาของการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงความแตกต่าง ความเหลื่อมล้ำ และความได้เปรียบเสียเปรียบทางการศึกษาคือ เด็กที่เก่งจะมีโอกาสได้กวดวิชามากกว่าเด็กที่เรียนค่อนข้างอ่อน เด็กที่อยู่ในเมืองมีโอกาสกวดวิชาสูงกว่าเด็กที่อยู่นอกเมือง และเด็กที่ครอบครัวมีอาชีพรับราชการหรือค้าขายมีโอกาสกวดวิชามากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวเกษตรกรหรือประมง เป็นต้น จากการที่เด็กไปเรียนกวดวิชายังสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษานั้นยังเน้นในด้านการสอบค่อนข้างมาก ผู้เรียนจึงต้องการไปเรียนเพื่อที่จะมีโอกาสสอบได้คะแนนดีกว่าคนอื่น แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนยังมีปัญหา และการเรียนกวดวิชาช่วยให้มีความเข้าใจในวิชาที่เรียนมากขึ้น ดังนั้นจึงขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขเป็นประการใหญ่ๆ 2 ประการ คือ จะต้องมีการกำหนดเกณฑ์กลางและการดูแลคุณภาพของโรงเรียนกวดวิชาให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่วางไว้ คือถ้าจะยังมีอยู่ต้องดูแลให้มีคุณภาพที่ดีที่สุด ให้ผู้เรียนได้ประโยชน์เต็มที่ หรือถ้าจำเป็นต้องกวดวิชา ในหน่วยของโรงเรียนหรือครูก็ตาม โรงเรียนอาจจะจัดกวดให้เลย แต่กวดในเป้าหมายและภาวะขอบเขตที่จำกัดและจำเป็นเพื่อให้ทันกับความรู้สึกและความเชื่อที่ว่าถ้าเราไม่กวดเราจะไม่ทันคนอื่น

สุพจน์ ภิญญภัตสร (2545) ได้ศึกษาอุปสงค์ของการเรียนกวดวิชาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเรียนกวดวิชาและสำรวจความต้องการเรียนกวดวิชาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ที่เรียนกวดวิชา เพราะเชื่อว่าการกวดวิชาจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น รองลงมาเพื่อช่วยทบทวนวิชาที่เรียนในโรงเรียน โดยเห็นว่าวิธีการสอนของโรงเรียนกวดวิชาดีกว่าในโรงเรียนที่เรียนอยู่ การกวดวิชาช่วยให้เกิดความพร้อมและความมั่นใจในการเรียน ตลอดจนการทำคะแนนสอบที่โรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่จะเรียนกวดวิชาในภาคเรียนปกติมากกว่าที่จะเรียนเฉพาะปิดภาคเรียนฤดูร้อน ใช้เวลาในการเรียน 1 วันต่อสัปดาห์ มีค่าใช้จ่ายในการเรียนประมาณ 1,001 -3,000 บาทต่อภาคเรียน โดยมีผู้ปกครองเป็นผู้ชักจูงให้เรียนกวดวิชา สำหรับนักเรียนที่ไม่เรียนกวดวิชา เพราะเห็นว่าเป็นการเสียค่าใช้จ่ายมาก นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าโรงเรียนกวดวิชาช่วยให้มีประสบการณ์กว้างขวางขึ้น ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ช่วยทบทวนวิชาที่เรียนมาและมีความได้เปรียบในการทำคะแนนสอบ ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการเรียนกวดวิชามากที่สุด คือ การที่เคยเรียนกวดวิชามาก่อน รองลงมา คือ การเรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง

หม่อมหลวงพงศ์ถวัลย์ ทวีวงศ์(2545) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเรียนกวดวิชาของผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดระยอง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลคือ เพศ และคะแนนเฉลี่ยสะสม มีความสัมพันธ์กับระดับแรงจูงใจในการเรียนกวดวิชาของผู้เรียนอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ แต่แผนการเรียน ระดับชั้นเรียน และรายได้ผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับระดับแรงจูงใจในการเรียนกวดวิชาของผู้เรียนอย่างมีความสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยด้านการเรียนกวดวิชาของผู้เรียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านวิชาการ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน ปัจจัยด้านอิทธิพลชักจูงจากบุคคลและสื่อ และปัจจัยด้านค่านิยมทางสังคม พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับแรงจูงใจในการเรียนกวดวิชาของผู้เรียนอย่างมีความสำคัญทางสถิติ

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ(2547) ศึกษาผลการกวดวิชาของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลต่อการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่าการเรียนกวดวิชาไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ทำให้ผู้เรียนสอบเรียนต่อได้ แต่การสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้นั้นปัจจัยอยู่ที่ตัวผู้เรียนเอง โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาจึงไม่จำเป็นต้องเร่งกวด

วิชาก่อนสอบเพียงเพื่อการสอบเรียนต่อ แต่ควรส่งเสริมให้มีการเรียนรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น หรือเรียนกวดวิชาแบบซ่อมเสริมในบางเนื้อหาวิชาที่ยังอ่อนอยู่ โดยที่ GPA เป็นตัวแปรสำคัญในการสอบเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา จึงควรมุ่งพัฒนาตัวผู้เรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาก็ควรจะลดความสำคัญของการสอบคัดเลือกที่จะทำให้เกิดการติวข้อสอบหรือกวดวิชาแบบแก๊งข้อสอบ แต่ควรให้ความสำคัญกระบวนการเรียนรู้ของตัวผู้เรียน ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ผลการศึกษานี้ก็ควรมีการเผยแพร่ให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และสร้างค่านิยมในการศึกษาเพื่อมิให้การเรียนให้ความสำคัญกับการกวดวิชาเพื่อเตรียมตัวเข้าเรียนต่อเป็นสำคัญ

งานวิจัยต่างประเทศ

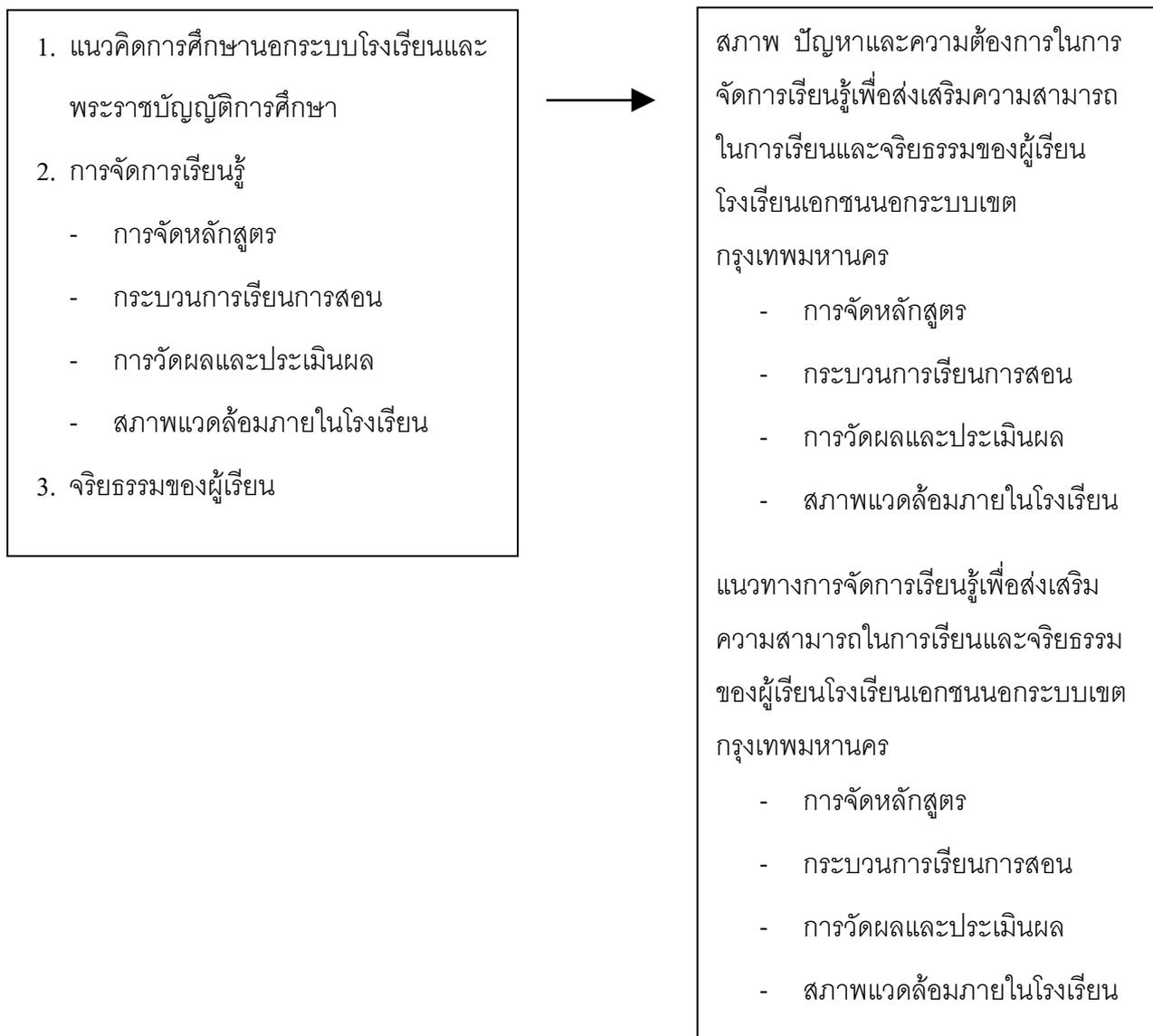
Mark Bray (1999) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการกวดวิชาในแถบเอเชียทั้งในประเทศกัมพูชา สิงคโปร์ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ฯลฯ และรวมไปถึงประเทศในแถบอเมริกาเหนือ และแอฟริกา ซึ่งให้เห็นถึงขนาดของการกวดวิชา รวมไปถึงจำนวนผู้เรียนที่กวดวิชาในประเทศนั้นๆ สำหรับรายละเอียดของแรงจูงใจหรือค่านิยมในการกวดวิชาในแต่ละประเทศไม่ได้แตกต่างกันมาก คือ ถ้ามองสาเหตุของฝ่ายอุปทานหรือครูผู้สอนนั้น ส่วนใหญ่ครูผู้สอนจะมีปัญหาจากการที่เงินเดือนจากการสอนประจำไม่พอใช้ในแต่ละเดือน จึงทำให้ต้องหารายได้พิเศษจากการสอนหนังสือตามที่ตัวเองถนัด ประกอบกับค่านิยมในประเทศนั้นๆ ที่ให้ความสำคัญอย่างมากกับการที่ได้เรียนในสถาบันอุดมศึกษา ทำให้มีความต้องการครูสอนพิเศษ

Polydorides (1999) ศึกษาวิจัยในระดับจูเนียร์ไฮสกูล พบว่ามีสหสัมพันธ์ในทางบวกเล็กน้อยระหว่างการเรียนรู้กวดวิชา กับสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ทางวิชาการที่แสดงโดยเกรดเฉลี่ยของผู้เรียน(GPA) แม้ว่าสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ทางวิชาการที่แสดงโดยคะแนนทดสอบแห่งชาติจะแสดงถึงสหสัมพันธ์ในทางลบก็ตาม

Sawada and Kobayashi (1999) ได้วิเคราะห์ผลของการเข้าเรียนพิเศษ (Juku attendance) ที่มีต่อความรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ในเด็กประถมและมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 375 คน ใน 8 โรงเรียน โดยอยู่ในการควบคุมของสมาคมประเมินผลสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาระหว่างประเทศ พบว่า เวลาที่ใช้ในการเรียนพิเศษช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสมากขึ้นในการเรียนและปรากฏผลในรูปของคะแนนทดสอบการแก้ปัญหาทางเรขาคณิตและตรีโกณมิติ

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ที่เรียนกวดวิชาเพราะเชื่อว่าการเรียนกวดวิชาจะทำให้มีคะแนนดีขึ้น มีความมั่นใจในการเตรียมตัวสอบ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการสอนที่เน้นเนื้อหาและการทำโจทย์เป็นหลัก โดยผู้ที่เรียนกวดวิชาส่วนใหญ่เป็นผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

ขั้นที่ 2 นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

มีวิธีดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

เป็นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยจากการตอบแบบสอบถามของผู้เรียน รวมทั้งจากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารโรงเรียนเอกชนนอก ในประเด็นที่เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกทม. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เรียน ครูและผู้บริหาร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และผู้เรียนจากโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภททกวติวิชาในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง(Sample Size) จากตารางสำเร็จรูปของเคร็ชชีและมอร์แกน(Krejcie and Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ ขนาดประชากรเท่ากับ 300 หน่วย ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมเท่ากับ 169 หน่วย จึงได้ทำการเก็บกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภททกวติวิชารวมเป็นจำนวน 169 โรงเรียนโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน(Multi-Stage Random Sampling) สามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. ผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนนอกระบบโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอลล์(Snowball sampling) โดยใช้เกณฑ์ในการเลือก คือ เป็นผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนนอกระบบโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้รับการประกันคุณภาพจากกระทรวงศึกษาธิการ เปิดทำการสอนมาไม่ต่ำกว่า 3 ปี และผู้บริหารมีประสบการณ์ทำงานในโรงเรียนเอกชนนอกระบบอย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป

2. ครูผู้สอนของโรงเรียนเอกชนนอกระบบโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง(Purposive Random sampling) โดยใช้เกณฑ์ในการเลือก คือ เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร มีประสบการณ์ทำงานในโรงเรียนเอกชนนอกระบบอย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป

3. ผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภททกวติษาในเขตกรุงเทพมหานคร รวมเป็นจำนวน 169 คน ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ชุด โดยมีลักษณะ ดังนี้

1. นำข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาข้อมูล จากเอกสาร ตำรา พระราชบัญญัติ อินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศได้เป็นสภาพ ปัญหา ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ เพื่อนำมาสร้างเป็นเครื่องมืองานวิจัย

2. สร้างแบบสอบถามจากข้อสรุปที่ได้ศึกษามา

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและพิจารณาตรวจสอบแก้ไขตามความเหมาะสม จากนั้นนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการวิจัย 1 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนเอกชนนอกระบบ 2 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง การใช้ภาษา การตั้งคำถาม ฯลฯ สามารถสรุปภาพรวมสิ่งที่ปรับแก้ไขได้ ดังนี้

- ปรับเปลี่ยนภาษาในการตั้งคำถามให้เหมาะสม
- ควรปรับข้อคำถามให้มีคำว่า “อย่างไร” เพื่อให้ผู้ตอบได้อธิบายเพิ่มเติม

โดยดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Item – Objective Congruency Index : IOC) มีค่ามากกว่า 0.5 ทุกข้อมคำถาม สามารถนำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลงานวิจัยได้

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้(Try out) กับผู้เรียน 30 คน เพื่อดูความถูกต้อง ความเหมาะสมในการใช้ และความครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ พบว่า ภาษามีความชัดเจน สื่อความได้ จำนวนข้อของคำถามมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

5. ปรับปรุงแก้ไข แล้วสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล

6. แบบสอบถามสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ สำหรับผู้บริหาร แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ระยะเวลาที่เปิดโรงเรียนมาแล้ว จำนวนครูผู้สอน ระดับการศึกษาที่เปิดสอน

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

ตอนที่ 3 สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

2. แบบสอบถามสำหรับครู แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน สถานะ วิชาที่สอน จำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

ตอนที่ 3 สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียน โรงเรียนเอกชนนอกระบบ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

3. แบบสอบถามสำหรับผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา วิชาที่เรียน จำนวนวันที่เรียนต่อสัปดาห์ ปัจจัยในการเลือกเรียน เหตุผลที่เรียนกวดวิชา

ตอนที่ 2 ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตรวัดประมาณค่า(Rating Scale) 5 ช่วงระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผล

ระดับคะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียน โรงเรียนเอกชนนอกระบบ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตรวัดประมาณค่า(Rating Scale) 5 ช่วงระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

1.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภททกววิชา โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยหาข้อมูลรายชื่อของโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภททกววิชาในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้รับการประกันคุณภาพ จากเว็บไซต์ของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำไปใช้ในการสุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ติดต่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากผู้บริหารโรงเรียนทกววิชาวรรณสรณ์ (เคมี อ.อู่) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยด้วยแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียน
3. นัดวันและเวลาที่ทางโรงเรียนสะดวกให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้วันนัดเป็นวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2554
4. เตรียมแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เพียงพอโดยนำไปถ่ายเอกสารและเตรียมไว้ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย
5. ผู้วิจัยไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภททกววิชา โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหาร ครู และผู้เรียน ในวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2554 ที่อาคารวรรณสรณ์ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์เนื้อหา(Content analysis)(สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2549) และนำเสนอในรูปความเรียง

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน(Descriptive Statistic) เช่น ความถี่ ร้อยละ และแปลผลเป็นในรูปความเรียง

ขั้นที่ 2 นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

เมื่อผู้วิจัยได้ผลวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร จากผู้บริหาร ครูและผู้เรียนในชั้นตอนที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบโดยการสรุปผล จากนั้นนำผลการสรุปสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาสรุปเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คัดเลือกจากมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาเอกชน ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภททวติศึกษา ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภททวติศึกษา และนายกสมาคมผู้บริหารโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภททวติศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง(Purposive Random sampling) จำนวน 7 ท่าน เพื่อให้ได้ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อสร้างแนวทางการจัดการ

เรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ โดยเลือกจากผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบอย่างชัดเจน ได้แก่ นายกสมาคมผู้บริหารโรงเรียนเอกชนนอกระบบ 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาเอกชน 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภททวิศึกษา 3 คน และครูโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภททวิศึกษา 2 คน รวมเป็นจำนวน 7 คน โดยผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการเลือกผู้เชี่ยวชาญดังนี้

เกณฑ์ของผู้วิจัยในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาหาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

1. เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับหรือเป็นที่รู้จักในฐานะผู้บริหารโรงเรียนเอกชนนอกระบบ
2. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบมากกว่า 2 ปีขึ้นไป

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้เครื่องมือวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยสรุปผลจากการศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครในขั้นตอนที่ 1
2. ผู้วิจัยนำผลจากการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบจากขั้นตอนที่ 1 มาจัดทำเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม โดยเนื้อหาภายใน คือ การสรุปภาพรวมการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

3. ติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มและแจ้งสถานที่ในการสนทนากลุ่ม คือ ห้องประชุมของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ ในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 เวลา 14.00 - 16.00 น.

4. เตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ แนวทางการสนทนากลุ่ม เทปบันทึกเสียงการสนทนา รวมทั้งเครื่องดื่มและอาหารว่าง

5. ชักซ้อมความเข้าใจระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยในการทำหน้าที่จัดบันทึกการสนทนาเพื่อให้เข้าใจขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและการประสานงานต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการสนทนา

6. จากนั้นเมื่อจบการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยสรุปแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบที่ได้จากการสนทนากลุ่ม รวมทั้งข้อเสนอแนะในประเด็นที่น่าสนใจที่เกิดจากการสนทนากลุ่ม โดยสรุปออกมาเป็นความเรียงหรือตารางตามความเหมาะสม

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบโดยการจัดการสนทนากลุ่ม โดยคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ จำนวน 7 ท่าน ในเวลาและสถานที่ที่ได้กำหนดไว้

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นรวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิ มาทำการวิเคราะห์สรุปข้อมูลตามแนวทางที่ สุกางค์ จันทวานิช(2543) และชายโพธิ์ลีตา(2550)เสนอไว้ โดยจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นต่าง ๆ (Categories) แล้วจึงวิเคราะห์ถึงสาเหตุและผล (Analytic Induction) โดยใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ผล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียน และจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ สภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ สามารถแยกเป็นข้อย่อยได้ ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร

1.1.2 ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน

1.1.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียน

1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

1.2.1 ผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

1.2.1.1 ผลการวิเคราะห์**สภาพ ปัญหา**ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม**ความสามารถในการเรียน**ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบจากแบบสอบถาม**ผู้บริหาร**

1.2.1.2 ผลการวิเคราะห์**สภาพ ปัญหา**ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม**ความสามารถในการเรียน**ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบจากแบบสอบถาม**ครูผู้สอน**

1.2.2 ผลการวิเคราะห์**สภาพ ปัญหา**ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม**จริยธรรม**ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

1.2.2.1 ผลการวิเคราะห์**สภาพ ปัญหา**ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม**จริยธรรม**ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบจากแบบสอบถาม**ผู้บริหาร**

1.2.2.2 ผลการวิเคราะห์**สภาพ ปัญหา**ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม**จริยธรรม**ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบจากแบบสอบถาม**ครูผู้สอน**

1.3 ผลการวิเคราะห์**ความต้องการ**ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม**ความสามารถในการเรียนและจริยธรรม**ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

1.3.1 ผลการวิเคราะห์**ความต้องการ**ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม**ความสามารถในการเรียน**ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบจากแบบสอบถาม**ผู้เรียน**

1.3.2 ผลการวิเคราะห์**ความต้องการ**ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม**จริยธรรม**ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบจากแบบสอบถาม**ผู้เรียน**

ตอนที่ 2 ผลการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

2.1 แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม**ความสามารถในการเรียน**ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

2.2 แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม **จริยธรรม** ของผู้เรียน โรงเรียนเอกชนนอกระบบ

รายละเอียดในแต่ละตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ สภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อ ส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร

จากการศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.73 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ดังนี้

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม(ผู้บริหาร) (N = 20)

	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	11	55.00
	หญิง	9	45.00
	รวม	20	100.00

ตารางที่ 2 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์(ผู้บริหาร) (N = 20)

	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	3	15.00
	30 - 40 ปี	8	40.00
	41 -50 ปี	6	30.00
	มากกว่า 50 ปี	3	15.00
	รวม	20	100.00
ระดับการศึกษา	อนุปริญญา/ปวส.	0	0.00
	ปริญญาตรี	10	50.00
	ปริญญาโท	8	40.00
	ปริญญาเอก	2	10.00
	รวม	20	100.00
ประสบการณ์การทำงานเป็นผู้บริหาร	ต่ำกว่า 2 ปี	4	20.00
	2 - 5 ปี	9	45.00
	6 - 10 ปี	4	20.00
	มากกว่า 10 ปี	3	15.00
	รวม	20	100.00

ตารางที่ 2 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์(ผู้บริหาร) (N = 20)

	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โรงเรียนเปิดมาแล้ว เป็นระยะเวลา	ต่ำกว่า 2 ปี	0	0.00
	2 - 5 ปี	14	70.00
	6 - 10 ปี	4	20.00
	มากกว่า 10 ปี	2	10.00
	รวม	20	100.00
จำนวนครูผู้สอนใน โรงเรียน	ต่ำกว่า 5 คน	10	50.00
	5 - 10 คน	6	30.00
	11 - 15 คน	3	15.00
	16 - 20 คน	0	0.00
	มากกว่า 20 คน	1	5.00
รวม	20	100.00	
ระดับชั้นที่เปิดสอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ประถมศึกษาตอนต้น	12	60.00
	ประถมศึกษาตอนปลาย	14	70.00
	มัธยมศึกษาตอนต้น	20	100.00
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	18	90.00

จากตารางที่ 2 พบว่ามีผู้บริหารที่เป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นเพศชาย ร้อยละ 55.00 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 45.00 โดยผู้บริหารที่เป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีอายุในช่วง 30

- 40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 30.00 และมีอายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 15.00 เท่ากับมีอายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 15.00

ในด้านระดับการศึกษาพบว่าผู้บริหารที่ เป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จบการศึกษาในระดับชั้นปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาเป็นระดับปริญญาโท ร้อยละ 40.00 และปริญญาเอก ร้อยละ 10.00 โดยมีประสบการณ์ทำงานในการเป็นผู้บริหารมากที่สุด ในช่วงระหว่าง 2 – 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมาอยู่ในช่วงต่ำกว่า 2 ปี ร้อยละ 20.00 ซึ่งเท่ากับอยู่ในช่วงระหว่าง 6 – 10 ปี ร้อยละ 20.00 และอยู่ในช่วงมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 15.00

ในส่วนของระยะเวลาที่โรงเรียนเปิดทำการสอนมากที่สุดอยู่ในช่วงระหว่าง 2 – 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาอยู่ในช่วงระหว่าง 6 – 10 ปี ร้อยละ 20.00 และเปิดมานานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 10.00 ส่วนจำนวนครูผู้สอนในโรงเรียนมีครูผู้สอนจำนวนต่ำกว่า 5 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา มีครูผู้สอนอยู่ในช่วงระหว่าง 5 – 10 คน ร้อยละ 30.00 อยู่ในช่วงระหว่าง 15 – 20 คน ร้อยละ 15.00 และมีครูผู้สอนมากกว่า 20 คน ร้อยละ 5.00 ในส่วนของระดับชั้นที่เปิดสอนพบว่า ระดับชั้นที่มีการเปิดสอนมากที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาเป็นระดับชั้นมัธยมปลาย ร้อยละ 90.00 ระดับชั้นประถมปลาย ร้อยละ 70.00 และระดับชั้นประถมต้น ร้อยละ 60.00

1.1.2 ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน

จากการศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 17.47 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ในส่วนของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ดังนี้

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์(ครูผู้สอน) (N = 40)

	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	14	35.00
	หญิง	26	65.00
	รวม	40	100.00
อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	18	45.00
	30 - 40 ปี	13	32.50
	41 -50 ปี	7	17.50
	มากกว่า 50 ปี	2	5.00
	รวม	40	100.00
จำนวนชั่วโมง สอนต่อสัปดาห์	น้อยกว่า 5 ชม.	7	17.50
	5 – 10 ชม.	9	22.50
	11 – 15 ชม.	4	10.00
	16 – 20 ชม.	6	15.00
	มากกว่า 20 ชม.	14	35.00
	รวม	40	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่ามีครูผู้สอนที่เป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นเพศชาย ร้อยละ 35.00 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.00 โดยผู้บริหารที่เป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีอายุในช่วงต่ำกว่า 30 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 30 – 40 ปี ร้อยละ 32.50 ช่วงอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ 17.50 และมีอายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 5.00

ในด้านระดับการศึกษาพบว่าครูผู้สอนที่เป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จบการศึกษาในระดับชั้นปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.00 รองลงมาเป็นระดับปริญญาโท ร้อยละ 15.00 ส่วนในระดับอนุปริญญา/ปวส. และระดับปริญญาเอก ไม่มีครูผู้สอนที่จบการศึกษาในระดับนี้ คิดเป็นร้อยละ 0.00 โดยมีประสบการณ์ทำงานในการเป็นครูผู้สอนมากที่สุดในช่วงต่ำกว่า 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.50 รองลงมาอยู่ในช่วงระหว่าง 2 – 5 ปี ร้อยละ 32.50 อยู่ในช่วงระหว่าง 6 – 10 ปี ร้อยละ 17.50 และอยู่ในช่วงมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 7.50

ในด้านสถานะของครูผู้สอนพบว่าครูผู้สอนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานะเป็นครูประจำมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 57.50 และเป็นครูพิเศษ ร้อยละ 42.50 ส่วนจำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่มีจำนวนชั่วโมงที่สอนมากกว่า 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงมา มีจำนวนชั่วโมงที่สอนอยู่ระหว่าง 11 – 15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ร้อยละ 22.50 มีจำนวนชั่วโมงสอนน้อยกว่า 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ร้อยละ 17.50 มีจำนวนชั่วโมงสอนอยู่ระหว่าง 16 – 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ร้อยละ 15.00 และมีจำนวนชั่วโมงสอนอยู่ระหว่าง 5 – 10 ชั่วโมง ร้อยละ 10.00

1.1.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียน

จากการศึกษาความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบจำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 73.80 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ดังนี้

ตารางที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N = 169)

สถานภาพ		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	38	22.50
	หญิง	131	77.50
	รวม	169	100.00

ตารางที่ 4 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N = 169)

	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ	7 - 9 ปี	1	0.60
	10 - 12 ปี	9	5.40
	13 - 15 ปี	96	56.80
	16 - 18 ปี	63	37.30
	รวม	169	100.00
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 1 - 3	2	1.20
	ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	10	5.90
	มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3	28	16.60
	มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6	129	76.30
	รวม	169	100.00

ตารางที่ 4 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N = 169)

	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนวันที่เรียน (ต่อสัปดาห์)	1 วัน	56	33.10
	2 วัน	72	42.60
	3 วัน	17	10.10
	4 วัน	11	6.50
	5 วัน	7	4.10
	6 วัน	4	2.40
	7 วัน	2	1.20
	รวม	169	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่ามีผู้เรียนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 22.50 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 77.50 โดยผู้เรียนผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุในช่วง 13 – 15 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 56.80 รองลงมาคือมีอายุอยู่ในช่วง 16 – 18 ปี ร้อยละ 37.30 มีอายุอยู่ในช่วง 10 -12 ร้อยละ 5.40 และอยู่ในอายุช่วง 7 – 9 ร้อยละ 0.60

ในด้านระดับการศึกษาพบว่าผู้เรียนผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.30 รองลงมาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 คิดเป็นร้อยละ 16.60 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ร้อยละ 5.90 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ร้อยละ 1.20 โดยจำนวนวันที่เรียนต่อสัปดาห์พบว่าเรียนจำนวน 2 วันต่อสัปดาห์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.60 รองลงมาเรียน 1 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 33.10 เรียน 3 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 10.1 เรียน 4 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 6.50 เรียน 5 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 4.10 เรียน 6 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 2.40 และเรียน 7 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 1.20

ตารางที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนเกี่ยวกับการเลือกโรงเรียนกวดวิชา (N = 169)

ข้อ	คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1	เหตุผลที่เลือกเรียนกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
	- เพื่อเตรียมตัวศึกษาต่อ	88	52.10
	- เพื่อให้ผลการเรียนดีขึ้น	109	64.50
	- เพื่อส่งเสริมเทคนิคในการเรียนให้ดีขึ้น	77	45.60
	- เรียนตามกลุ่มเพื่อน	20	11.80
	- ผู้ปกครองแนะนำ	30	17.80
2	ในการตัดสินใจเลือกเรียนกวดวิชา ได้มีการเปรียบเทียบโรงเรียน กวดวิชาแต่ละแห่งหรือไม่		
	- ไม่ได้เปรียบเทียบ	99	58.60
	- เปรียบเทียบ	70	41.40
3	ปัจจัยใดที่นำมาเปรียบเทียบเลือกโรงเรียนกวดวิชา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
	- ความมีชื่อเสียง	53	31.40
	- ราคาที่เหมาะสม	59	34.90
	- ความสะดวกในการเดินทาง	73	43.20
	- อาจารย์ที่สอนมีคุณภาพ	125	74.00
	- เนื้อหา/หลักสูตรน่าสนใจ	121	71.60
	- มีการส่งเสริมการขายหรือให้ส่วนลด	11	6.50

ตารางที่ 5 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนเกี่ยวกับการเลือกโรงเรียนกวดวิชา (N = 169)

ข้อ	คำถาม	จำนวน	ร้อยละ
4	เหตุผลที่เรียนกวดวิชาในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
	- เพื่อเรียนล่วงหน้า	72	42.60
	- เรียนที่โรงเรียนไม่เข้าใจ	82	48.50
	- ช่วยให้ผลการเรียนดีขึ้น	111	65.70
	- เตรียมสอบเข้าศึกษาต่อ	92	54.40
	- เพื่อนชวน	13	7.70
	- ผู้ปกครองให้เรียน	21	12.40
	- ครูที่โรงเรียนแนะนำ	2	1.20

จากตารางที่ 5 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกเรียนโรงเรียนกวดวิชาพบว่าเหตุผลที่ผู้เรียนเลือกที่จะเรียนกวดวิชามากที่สุด เนื่องจากเพื่อให้ผลการเรียนดีขึ้น ร้อยละ 64.50 รองลงมาเพื่อเตรียมตัวศึกษาต่อ ร้อยละ 52.10 เพื่อส่งเสริมเทคนิคในการเรียนให้ดีขึ้น ร้อยละ 45.60 จากการที่ผู้ปกครองแนะนำ ร้อยละ 17.80 และเป็นการเรียนตามกลุ่มเพื่อน ร้อยละ 11.80 โดยในการการตัดสินใจเลือกเรียนกวดวิชา ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ได้มีการเปรียบเทียบโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่ง คิดเป็นร้อยละ 58.60 ส่วนผู้เรียนที่ได้มีการเปรียบเทียบโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่ง คิดเป็นร้อยละ 41.40

ในด้านปัจจัยที่นำมาเปรียบเทียบเลือกโรงเรียนกวดวิชา พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกจากอาจารย์ที่สอนมีคุณภาพมากที่สุด ร้อยละ 74.00 รองลงมาเลือกจากเนื้อหา/หลักสูตร น่าสนใจ ร้อยละ 71.60 ความสะดวกในการเดินทาง ร้อยละ 43.20 ราคาที่เหมาะสม ร้อยละ 34.90 ความมีชื่อเสียง ร้อยละ 31.40 และมีการส่งเสริมการขายหรือให้ส่วนลด ร้อยละ 6.50 ในส่วนเหตุผลที่ทำให้ผู้เรียนเลือกเรียนกวดวิชาในปัจจุบัน พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกเรียนเพราะช่วยให้ผลการเรียนดีขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 65.70 รองลงมาเพราะเตรียมสอบเข้าศึกษาต่อ ร้อยละ 54.4 เพราะเรียนที่โรงเรียนไม่เข้าใจ ร้อยละ 48.50 เพราะเพื่อเรียนล่วงหน้า ร้อยละ 42.60 เพราะผู้ปกครองให้เรียน ร้อยละ 12.40 เพราะเพื่อนชวน ร้อยละ 7.70 และเพราะครูที่โรงเรียนแนะนำ ร้อยละ 1.20

1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

1.2.1 ผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

1.2.1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบจากแบบสอบถามผู้บริหาร ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.73 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ สามารถสรุปได้เป็น 4 ด้านดังนี้

ด้านการจัดหลักสูตร

ในระดับชั้นประถมศึกษา มีการจัดหลักสูตรการสอนเป็นไปตามรายวิชาบังคับ ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย สังคม ภาษาอังกฤษ ส่วนในระดับชั้นมัธยมจะมีการจัดหลักสูตรที่เน้นรายวิชาเฉพาะสายวิชาที่เรียน รวมทั้งวิชาเฉพาะทางอาชีพที่ผู้เรียนต้องใช้ในการสอบเพื่อศึกษาต่อ เช่น ฟิสิกส์ เคมี ชีวะ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ วิชาความถนัดทางวิชาชีพครู วิชาความถนัดทางวิศวะ วิชาความถนัดทางการแพทย์ วิชาความถนัดทางสถาปัตยกรรม เป็นต้น ในด้านการสร้างหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความรู้ความจำของผู้เรียน เน้นการสรุปเนื้อหาที่สำคัญ คอยเน้นย้ำหรือทบทวนบ่อยโดยเฉพาะในกลุ่มผู้เรียนที่อายุน้อยๆ เช่น ระดับชั้นประถมศึกษา ในด้านส่งเสริมความเข้าใจจะเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจโดยการสอนแบบมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเนื้อหา มีการใช้แบบทดสอบ การทำแบบฝึกหัด เพื่อให้เข้าใจและจดจำได้นานกว่าการท่องจำอย่างเดียว ในบางโรงเรียนมีการจัดชั้นเรียนเสริมเพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับพื้นฐาน หรือทบทวนความรู้ที่ได้เรียนแล้ว และจะต้องนำมาใช้ในบทเรียนต่อไป ในด้านส่งเสริมการคิดวิเคราะห์แยกแยะได้ของผู้เรียนจะเป็นการฝึกทำโจทย์ ทำข้อสอบโดยในแต่ละเรื่องจะให้ครูผู้สอนวิเคราะห์มาก่อนแล้วให้ผู้เรียนสังเกต วิเคราะห์โจทย์เพื่อเลือกวิธีทำหรือคำตอบที่เหมาะสมได้ ในการสังเคราะห์องค์ความรู้จะให้ผู้เรียนได้ฝึกทำแบบฝึกหัดโดยมีวิธีคิดที่หลากหลาย และสามารถจัดเป็นวิธีการเฉพาะของตนได้ แต่การสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการสังเคราะห์องค์ความรู้นั้นสามารถทำได้ในบางรายวิชานั้น เช่น วิชาคณิตศาสตร์ วิชาฟิสิกส์

เป็นต้น ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันหรือแก้ปัญหาเป็นการชี้ให้ผู้เรียนเห็นถึงการนำไปใช้ทั้งในด้านการเรียนและในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมีการจัดหลักสูตรโดยแบ่งหลักสูตรออกเป็นระดับชั้น แบ่งออกเป็นตามเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความต้องการ รวมทั้งแบ่งตามวัตถุประสงค์ของผู้เรียน เช่น ระดับเตรียมความรู้พื้นฐานใช้ในการเรียนที่โรงเรียนหรือสอบที่โรงเรียน ระดับความรู้ขั้นสูงใช้สอบแข่งขันหรือใช้ในการสอบเข้าศึกษาต่อ ในส่วนของเอกสารประกอบการเรียนจะเป็นหนังสือที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้นเองแยกเป็นแต่ละระดับชั้นและเนื้อหาที่ต้องเรียนส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของแบบฝึกหัดพร้อมเฉลย และยังมีเอกสารประกอบการเรียนเพิ่มเติม

ในส่วนของปัญหาที่พบส่วนใหญ่ในการจัดหลักสูตร คือ เนื่องจากเป็นการสอนผู้เรียนแบบเป็นกลุ่มใหญ่ในแต่ละชั้นเรียนมีผู้เรียนที่มาจากโรงเรียนต่างๆกัน ซึ่งผู้เรียนแต่ละโรงเรียนจะสอนเนื้อหาไม่เหมือนกัน บางโรงเรียนสอนเนื้อหาสลับเทอม มีการเรียงลำดับเนื้อหาวิชาไม่เหมือนกัน

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนการสอนจะจัดโดยก่อนเปิดเรียนจะเตรียมเนื้อหาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ จัดทำเอกสารการสอน และเตรียมสื่อการสอนหรือเอกสารประกอบเพิ่มเติม ในด้านการสอนจะมีการทบทวนเนื้อหาเก่าก่อนแล้วจึงสอนเนื้อหาใหม่ มีการสรุปและให้ผู้เรียนฝึกทำแบบฝึกหัด ในส่วนของเทคนิคการสอนและการดึงดูดผู้เรียนนั้นจะขึ้นอยู่กับครูแต่ละคนจะมีวิธีการของตัวเองที่แตกต่างกันไป จุดเด่นของกระบวนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละโรงเรียนจะแตกต่างกันไป โดยส่วนใหญ่จะเน้นที่ให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่ถูกต้อง ในด้านความรู้ความจำจะสอนเนื้อหาอย่างละเอียดแล้วจะเน้นในส่วนที่สำคัญด้านความเข้าใจและด้านการคิดวิเคราะห์แยกแยะได้จะสอนอย่างเป็นลำดับขั้นตอนพร้อมทั้งให้ทำแบบฝึกหัดหลากหลายรูปแบบ ในส่วนของการสังเคราะห์องค์ความรู้ทางโรงเรียนจะให้ผู้เรียนฝึกทำแบบฝึกหัดเป็นส่วนใหญ่เช่นกัน ในการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันหรือแก้ปัญหาให้ทำแบบฝึกหัดมากๆเพื่อที่จะได้จำได้ว่าถ้าถามแบบนี้จะต้องตอบอะไร มีจุดสังเกตตรงไหนบ้าง เป็นต้น สื่อหลักๆที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอนจะใช้คือ หนังสือเรียนของโรงเรียน โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ สื่อจริงที่จะช่วยสร้างความเข้าใจได้ดี

ในส่วนของปัญหาที่พบส่วนใหญ่ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนนั้น ไม่ต่างกับการจัดหลักสูตร คือ เนื่องจากเป็นการสอนผู้เรียนแบบเป็นกลุ่มใหญ่ในแต่ละชั้นเรียนมี ผู้เรียนที่มาจากโรงเรียนต่าง ๆ กัน ซึ่งผู้เรียนแต่ละโรงเรียนจะสอนเนื้อหาไม่เหมือนกัน บางโรงเรียน สอนเนื้อหาสลับเทอม มีการเรียงลำดับเนื้อหาวิชาไม่เหมือนกันจึงทำให้การสอนไม่ตรงกับเนื้อหา ที่ผู้เรียนแต่ละคนต้องนำไปใช้

ด้านการวัดและประเมินผล

ในภาพรวมโรงเรียนส่วนใหญ่จะมีการวัดผลผู้เรียนโดยใช้แบบทดสอบ หลังเรียน ส่วนการทดสอบก่อนเรียนจะมีอยู่บ้างแต่ส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนในระดับชั้น ประถมศึกษามากกว่า ส่วนการติดตามผลของผู้เรียนจะมีการติดตามผลงานของผู้เรียนว่า สามารถสอบแข่งขันหรือสอบเข้าได้ที่โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยใดบ้าง

ในส่วนของปัญหาที่พบเนื่องมามีส่วนน้อยมากที่โรงเรียนจะมีการวัดและ ประเมินผลผู้เรียนทำให้ส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีปัญหา ส่วนโรงเรียนที่มีการวัดและประเมินผลจะมี ปัญหาคือ ผู้เรียนจะขาดเรียนในวันที่มีการจัดทดสอบ

ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

ในการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียนทางโรงเรียนจะมีกล่องรับความคิดเห็นรวมถึงมีการทำแบบสอบถามความพึงพอใจจากทั้ง ผู้เรียนและผู้ปกครอง ในการดูแล บำรุง รักษาอาคารสถานที่ที่มีเจ้าหน้าที่ดูแลเฉพาะเพราะการ ดูแลโรงเรียนให้สวยงามสะอาดตาจะส่งผลต่อภาพลักษณ์ของโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมที่ ส่งเสริมต่อการเรียนนอกจากจะจัดห้องเรียนให้สะอาด น่าเรียน ยังมีการจัดสภาพแวดล้อมให้เข้า กับวิชาที่สอนด้วย เช่น มีบอร์ดความรู้ ตกแต่งด้วยภาพตามวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริการและสวัสดิการที่จัดให้ผู้เรียนได้จัดให้มีมุมพักผ่อน โดยมีบริการของว่าง บริการตู้ น้ำดื่ม มีหนังสือให้อ่านมีและที่นั่งพักผ่อนเพียงพอ การจัดการจำนวนของผู้เรียนแต่ละ ห้องเรียนจะจัดตามกฎของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ในแต่ละห้องจะไม่ให้แออัดและมีเจ้าหน้าที่ คอยดูแลผู้เรียนอย่างทั่วถึง ระบบรักษาความปลอดภัยในอาคารเรียน มีระบบความปลอดภัยสูง มีการติดตั้งกล้องวงจรปิด มีระบบเตือนไฟไหม้ แขนงที่แสดงทางหนีไฟ อุปกรณ์ดับเพลิง รวมทั้งพนักงานทุกคนได้ผ่านการฝึกซ้อมหนีไฟแล้ว และในโรงเรียนบางแห่งยังมีพนักงานรักษา ความปลอดภัยด้วย

สำหรับปัญหานั้นโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนแต่จะมีปัญหาจากภายนอกโรงเรียน เช่น การมีเสียงดังมาจากการจัดกิจกรรมภายนอกโรงเรียน

1.2.1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพ

ปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบจากแบบสอบถามครูผู้สอน ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 17.47 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ สามารถสรุปได้เป็น 4 ด้านดังนี้

ด้านการจัดหลักสูตร

มีการวิเคราะห์และปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัจจุบันโดยมีการปรับปรุงเนื้อหาให้ตรงกับหลักสูตรกลางของกระทรวงศึกษาธิการ หาข้อมูลอ้างอิงจากหนังสือเล่มใหม่ๆแล้วนำมาปรับปรุงข้อสอบหรือแบบทดสอบในทุกๆเทอม มีการสอดแทรกเนื้อหาที่เป็นเรื่องปัจจุบันทันเหตุการณ์ เช่น เรื่องการเมือง เรื่องภัยพิบัติในปัจจุบัน ซึ่งทำให้ครูผู้สอนและผู้เรียนมีประสบการณ์ร่วมกันเกิดการเชื่อมโยง ทำให้สามารถนำมาใช้ได้จริงและผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น มีการจัดทำแผนการสอนในแต่ละครั้งเพื่อเป็นการสรุปเนื้อหาได้อย่างครบถ้วน มีการลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายากช่วยให้สอนได้ครบถ้วนตามเวลาที่กำหนด การจัดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความรู้ความจำ มีการจัดทำโดยเน้นในส่วนที่จำเป็นต้องจำเนื้อหาที่มีการกระตุ้นให้คิดตามที่ครูผู้สอนพูด โดยใช้วิธีการถามตอบ มีการสอนเทคนิคการจำให้กับผู้เรียน จัดทำเอกสารสรุปเนื้อหาและให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดเพื่อที่ผู้เรียนจะได้จดจำเรื่องที่เรียนได้ การจัดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความเข้าใจของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ครูผู้สอนจะเน้นในการจัดทำเนื้อหาที่สามารถเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตประจำวัน อาจมีเอกสารประกอบเพิ่มเติมเพื่อเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น การคิดวิเคราะห์แยกแยะได้และการสังเคราะห์องค์ความรู้ในการจัดหลักสูตรจะจัดทำโดยอยู่ในรูปของเอกสารสรุปเนื้อหาและแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะได้ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันหรือแก้ปัญหาจัดโดยการถามคำถามกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกแก้ปัญหาด้วยตนเอง

ปัญหาในการจัดหลักสูตรจะไม่ค่อยมีเนื่องจากเป็นงานของฝ่ายวิชาการของโรงเรียน และส่วนใหญ่เป็นไปตามกฎของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ก็ยังมีปัญหาในส่วนที่ผู้เรียนมีพื้นฐานต่างกันและแต่ละโรงเรียนเรียงลำดับเนื้อหาแตกต่างกัน

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

จุดเด่นของการสอนส่วนใหญ่แบ่งได้เป็นสองประเภท คือ ประเภทแรกมีจุดเด่นอยู่ที่การสอนที่สนุกสนาน เป็นกันเองกับผู้เรียน เพื่อลดช่องว่างระหว่างวัยทำให้ผู้เรียนรู้สึกกล้าที่จะพูดคุยหรือถามในสิ่งที่สงสัย ประเภทที่สองมีจุดเด่นที่การสอนที่ทุ่มเท ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้มากๆ สอนตรงประเด็น เนื้อหาครบถ้วน แต่ในโดยรวมครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนกวดวิชาจะเน้นสอนโดยใช้คำพูดที่เข้าใจง่าย ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย ไม่ซับซ้อน เน้นความเข้าใจและ ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการทำข้อสอบหรือการสอบแข่งขันได้ เอกสารที่ใช้ในการสอนเป็นหนังสือของทางโรงเรียนจัดทำขึ้นเอง มีการแจกเอกสารเพิ่มเติมในห้องเรียน และมีให้ผู้เรียนจดเพิ่มเองอีกด้วย มีทั้งเนื้อหาและแบบฝึกหัด ในส่วนของเทคนิคในการสอนให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความจำครูผู้สอนแต่ละคนจะมีเทคนิคแตกต่างกันแต่ส่วนมากจะเน้นเป็นการพูดย้ำบ่อยๆในสิ่งที่ต้องจำ มีการยกตัวอย่างที่ตรงกับ lifestyle ของผู้เรียน เช่น เทียบกับเพลง กับการ์ตูน ทำให้จำได้ง่ายและสนุก ด้านเทคนิคให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ครูผู้สอนจะเน้นการอธิบายให้เห็นภาพ ใช้คำพูดง่ายๆ กระชับ และใช้การทำแบบฝึกหัดมากๆจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น ด้านเทคนิคการคิดวิเคราะห์แยกแยะ ครูผู้สอนจะใช้เทคนิคที่หลากหลายส่วนใหญ่จะใช้วิธีจัดเรียงเนื้อหาจากง่ายไปยาก แยกประเด็นในแต่ละเรื่องเพื่อให้ง่ายต่อการคิดวิเคราะห์และสุดท้ายให้ทำแบบทดสอบเพื่อให้เกิดความแม่นยำยิ่งขึ้น ในด้านการสังเคราะห์องค์ความรู้และการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาจะเน้นการฝึกทำแบบฝึกหัดจากโจทย์ที่หลากหลายมีต้องใช้หลายๆวิธีการมาผสมกันแล้วครูผู้สอนจะเฉลยพร้อมแสดงวิธีคิดในหลายๆรูปแบบ สื่อหรืออุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการสอน แบ่งเป็นสื่อหลักที่ใช้ในห้องเรียนส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือ กระดานไวท์บอร์ด โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ ส่วนสื่อเสริมจะได้แก่ ภาพประกอบต่างๆ โมเดลและไฟล์วิดีโอประกอบเนื้อหาที่เรียน เป็นต้น

ในส่วนของปัญหาที่พบเกี่ยวกับด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา แต่จะมีบ้างจากการที่ผู้เรียนมีพื้นฐานแตกต่างกันในแต่ละชั้นเรียนทำให้เวลาสอนสอนได้ไม่ครบเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ได้หรือบางโรงเรียนเรียนเนื้อหาไม่ตรงกับที่โรงเรียนกวดวิชาทำให้ต้องมีการนัดเรียนเพิ่มเติมในบางครั้ง เป็นต้น

ด้านการวัดและประเมินผล

ในการวัดและประเมินผลผู้เรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนกวดวิชาจะให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด หรือครูผู้สอนถามให้ผู้เรียนตอบ รองลงมา มีการให้ทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละเรื่อง การวัดและประเมินผลด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์แยกแยะ การสังเคราะห์องค์ความรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันหรือแก้ไข ส่วนใหญ่ไม่มีการวัดและประเมินผลอย่างเป็นทางการครูผู้สอนจะให้การสังเกตจากการทำแบบฝึกหัดของผู้เรียนว่าในข้อคำถามที่เป็นการวัดและประเมินผลความรู้ความจำผู้เรียนทำได้หรือไม่ หากทำไม่ได้ก็จะเน้นย้ำในกระบวนการเรียนการสอนให้มากขึ้น เป็นต้น เป็นการปรับเปลี่ยนไปตามผู้เรียนที่เรียนและนำไปปรับปรุงแผนการสอนในครั้งต่อไป

ในส่วนของปัญหาที่พบเกี่ยวกับด้านการวัดและประเมินผลคือ เนื่องจากเป็นโรงเรียนกวดวิชาในการวัดและประเมินผลอาจมีผู้เรียนไม่มา และไม่ได้คิดออกมาเป็นเกรด เป็นเพียงการวัดและประเมินความเข้าใจเท่านั้น และไม่สามารถจัดให้มีการวัดและประเมินได้เหมือนโรงเรียนในระบบเพราะมีเวลาในการเรียนจำกัด

ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนส่วนมากพบว่าเป็นกระดานไวท์บอร์ด หรือกระดาน smart board โทรทัศน์ เครื่องขยายเสียง ไมโครโฟน คอมพิวเตอร์ รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่ควบคุมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โดยส่วนใหญ่ครูผู้สอนเห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนที่มีอยู่นั้นเพียงพอต่อการเรียนการสอนผู้เรียนและเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนในห้อง แต่ในบางวิชา เช่น วิชาสายวิทยาศาสตร์ครูผู้สอนเห็นว่าควรมีเครื่องฉาย Visualizer ด้วย สภาพแวดล้อมส่วนใหญ่เอื้อประโยชน์ต่อการสอนของครูผู้สอนเป็นอย่างดีเพราะถูกออกแบบเหมาะสมกับการเรียน แต่ในบางโรงเรียนยังมีปัญหาจากเสียงจากภายนอกเข้ามาทำให้ทั้งครูผู้สอนและผู้เรียนไม่มีสมาธิ

ในส่วนของปัญหาเกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนพบว่าใน ส่วนของครูผู้สอนไม่มีปัญหาในด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

1.2.2 ผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม **จริยธรรม** ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

1.2.2.1 ผลการวิเคราะห์สภาพ

ปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบจากแบบสอบถามผู้บริหาร

ด้านการจัดหลักสูตร

ในการนำเรื่องความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัยมาสอดแทรกในหลักสูตรโดยนำมาแทรกในเอกสารประกอบการสอนหรือแผนการจัดกิจกรรมนอกจากในบทเรียนแล้วครูผู้สอนจะมีการนำมาสอนผู้เรียนระหว่างการเรียนการสอนด้วย เช่น สอนให้ซื่อสัตย์ ไม่ลอกข้อสอบ ตรงต่อเวลา รู้จักประหยัด เป็นต้น แผนปฏิบัติการและโครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมนั้นทางโรงเรียนจะมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาต่างๆ มีการเข้าร่วมโครงการช่วยเหลือสังคมแล้วสามารถให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมได้ เช่น โครงการเก็บกล่องนมไปบริจาคทำโต๊ะ เก้าอี้ให้ผู้เรียนที่ชายแดน โครงการบริจาคสิ่งของให้ผู้ประสบภัยน้ำท่วม โครงการทำดี(เรียนดี)ให้แม่ดู และยังมีการอบรมบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้และให้สอนผู้เรียนด้วยการพัฒนา E.Q. ไปควบคู่กับความรู้

ในด้านปัญหาในการจัดหลักสูตรที่ส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนทางโรงเรียนไม่มีปัญหาในด้านนี้เพราะเห็นว่าไม่ใช่จุดมุ่งหมายหลักของผู้เรียนที่มาเรียนที่โรงเรียนนี้

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ในการสอดแทรกเรื่องความซื่อสัตย์ ความประหยัดและความมีระเบียบวินัย มีการสอดแทรกในเอกสารประกอบการสอนและการสอนของครูผู้สอน เช่นเดียวกับการจัดหลักสูตรซึ่งโรงเรียนคิดว่าการนำเนื้อหาสาระด้านจริยธรรมมาสอดแทรกในการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ควรทำเมื่อมีโอกาส แต่ไม่ถึงกับเป็นสิ่งจำเป็นต้องมีเพราะในบางรายวิชา เช่น วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ที่เกี่ยวกับการคำนวณ ไม่มีส่วนเชื่อมโยงกับเรื่องจริยธรรม จริยธรรมที่ควรนำมาสอดแทรกเพิ่มเติมในการสอนในโรงเรียนในความคิดเห็นของผู้บริหาร ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจรู้จักแบ่งปัน ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และความกตัญญู

ในด้านปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนทางโรงเรียนไม่มีปัญหาในด้านนี้เพราะเห็นว่าไม่ใช่จุดมุ่งหมายหลักของผู้เรียนที่มาเรียนที่โรงเรียนนี้

ด้านการวัดและประเมินผล

ในการวัดและประเมินผลด้านจริยธรรมทางผู้บริหารเห็นว่ามีผลสำคัญ แต่เป็นสิ่งที่ต้องยอมรับว่าไม่สามารถวัดได้ถึงจริยธรรมของบุคคลนั้นจริงๆ และการวัดและประเมินผลของโรงเรียนกวดวิชาอาจจะวัดอะไรไม่ได้มากเพราะเวลาที่ผู้เรียนอยู่ที่โรงเรียนเป็นเวลา ที่ค่อนข้างสั้น เมื่อเทียบกับโรงเรียนในระบบ ในส่วนของการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัย โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการวัดและประเมินผลในด้านนี้ แต่อาจจะมีโครงการทำกิจกรรมร่วมกับผู้เรียนขึ้นมาแทน เช่น โครงการของหายได้คืนเป็นโครงการรณรงค์ให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์

ในด้านปัญหาในการวัดและประเมินผลด้านจริยธรรมของผู้เรียนทางโรงเรียนนั้นคือโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการวัดและประเมินผลด้านจริยธรรมของผู้เรียน

ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

ในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความรู้เรื่องความซื่อสัตย์ ความประหยัดและความมีระเบียบวินัยในโรงเรียนกวดวิชามีน้อย ส่วนใหญ่เป็นจุดบริการอำนวยความสะดวกต่างๆมากกว่า ส่วนการให้บริการแหล่งความรู้ด้านจริยธรรม จะอยู่ในรูปแบบของการบริการหนังสือที่ส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมมากที่สุด

โรงเรียนกวดวิชาส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียน

1.2.2.2 ผลการวิเคราะห์สภาพ

ปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบจากแบบสอบถามครูผู้สอน

ด้านการจัดหลักสูตร

ในการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับจริยธรรม คือ ความซื่อสัตย์ ความประหยัดและความมีระเบียบวินัยในหลักสูตร ครูผู้สอนจะเน้นในเรื่องความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์และความประหยัด ตามลำดับ โดยพยายามสอดแทรกทุกครั้งเมื่อมีโอกาส เช่น ในช่วงเวลาที่ผู้เรียนกำลังจดบันทึก แต่ในความคิดเห็นส่วนใหญ่ของครูผู้สอนมีความคิดว่าการที่ผู้เรียน

มาเรียนที่โรงเรียนกวดวิชาเป็นการเรียนเพื่อต้องการหาความรู้ที่มากกว่าที่สอนในโรงเรียนของตน และนำความรู้ไปสอบเท่านั้น อีกทั้งในการเรียนในโรงเรียนกวดวิชาแต่ละครั้งมีเวลาที่จำกัด ครูผู้สอนต้องการอธิบายเนื้อหาให้ผู้เรียนเรียนให้ทันภายในเวลา และเห็นว่าที่โรงเรียนในระบบ หรือที่บ้านมีเวลามากกว่าจึงเป็นความจำเป็นที่ผู้สอนที่โรงเรียนควรจะต้องเป็นผู้สอดแทรกลงไปในการเรียนของโรงเรียนในระบบ

ปัญหาในการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมลงไปเป็นหลักสูตรคือ ไม่ได้จัดอย่างเป็นรูปแบบเป็นทางการ เพียงแค่อาศัยการสอดแทรกเมื่อมีโอกาสเท่านั้น

ด้านกระบวนการเรียนการสอน

ในการสอดแทรกความรู้ด้านจริยธรรมเรื่องความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัยในกระบวนการเรียนการสอนจะเป็นการเล่าเรื่องหรือเป็นการยกตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียน ในด้านเทคนิคในการสอดแทรกความรู้ด้านจริยธรรมจะเป็นการที่ครูผู้สอนทำให้ดูเป็นตัวอย่างที่ดี พูดคุยกันถึงสถานการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมและสอนผู้เรียนไปพร้อมๆกันด้วย นอกจากนั้นครูผู้สอนแสดงความคิดเห็นว่านอกจากจริยธรรมทั้งสามข้อในข้างต้นแล้วจริยธรรมที่คิดว่าควรนำมาสอดแทรกในการสอน ได้แก่ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความมีน้ำใจ ความกตัญญู ความขยันอดทนและความปรองดองกัน

ปัญหาในการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมลงไปในกระบวนการเรียนการสอนพบว่าในส่วนของครูผู้สอนไม่มีปัญหาในด้านการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมลงไปในกระบวนการเรียนการสอนเนื่องจากครูผู้สอนเห็นว่าไม่ใช่เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับโรงเรียนกวดวิชา

ด้านการวัดและประเมินผล

ครูผู้สอนมีความคิดว่าการวัดและประเมินผลด้านจริยธรรมมีความสำคัญมาก แต่คำตอบที่ได้จากผู้เรียนอาจจะไม่ตรงกับการกระทำจริงๆซึ่งทำให้ผลที่ได้คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง สิ่งที่สำคัญจริงๆไม่ใช่คะแนนแต่เป็นการปฏิบัติจริงของผู้เรียนในส่วนของ การวัดและประเมินผลของจริยธรรมทั้งสามด้านโรงเรียนกวดวิชาส่วนใหญ่ไม่มีการจัดการวัดและประเมินผลนี้ ส่วนใหญ่เป็นการใช้การสังเกตของครูผู้สอนในห้องเรียนถึงพฤติกรรม

ของผู้เรียนเท่านั้นซึ่งหากผู้เรียนมีความประพฤติดีครูผู้สอนก็จะให้คำชมเชย และหากผู้เรียนมีความประพฤติที่ไม่ดีครูผู้สอนจะคอยตักเตือนแต่จะไม่มี การลงโทษร้ายแรง

ปัญหาในการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับจริยธรรมพบว่าใน ส่วนของครูผู้สอนไม่มีปัญหาในด้านการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับจริยธรรมเนื่องจากไม่มีการวัดและประเมินผลนี้รวมทั้งครูผู้สอนเห็นว่าไม่ใช่เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับโรงเรียนกวดวิชา

ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

ในการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมเรื่อง ความซื่อสัตย์ ความประหยัดและความมีระเบียบวินัย โดยในบริเวณโรงเรียนจะมีการจัดวาง หนังสืออ่านสำหรับเสริมความรู้โดยเฉพาะหนังสือธรรมะ และนิตยสารไว้บริการ ในความคิดเห็น ของครูผู้สอนมีความคิดว่าสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่ช่วยเสริมสร้างจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนคือ การที่มีครูผู้สอนเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน

ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เกี่ยวกับจริยธรรมพบว่าใน ส่วนของครูผู้สอนไม่มีปัญหาในด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เกี่ยวกับจริยธรรมเนื่องจาก ครูผู้สอนเห็นว่าไม่ใช่เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับโรงเรียนกวดวิชา

1.3 ผลการวิเคราะห์**ความต้องการ**ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

1.3.1 ผลการวิเคราะห์**ความต้องการ**ในการ จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม**ความสามารถในการเรียน**ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ**จาก แบบสอบถามผู้เรียน**

จากการศึกษา**ความต้องการ**ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ จำนวน 169 คน ได้ผลการศึกษา **ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียน**ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชน นอกระบบในด้านการจัดหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 6 ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียน
โรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านการจัดหลักสูตร

ข้อ	ความต้องการ	N	\bar{X}	SD	ระดับความ ต้องการ
1	ท่านต้องการทราบวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของเนื้อหาวิชาที่เรียน	169	4.42	0.66	มาก
2	ท่านต้องการให้เนื้อหาสาระมีความครอบคลุม	169	4.57	0.62	มากที่สุด
3	ท่านต้องการให้เนื้อหาสาระสอดคล้องกับ ความรู้เดิมของผู้เรียน	169	4.42	0.71	มาก
4	ท่านต้องการให้มีแบบฝึกหัดเพื่อฝึกทักษะการ เรียนรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้	169	4.33	0.76	มาก
5	ท่านต้องการให้หลักสูตรเน้นในด้านความรู้ ความจำของผู้เรียน	169	3.83	0.96	มาก
6	ท่านต้องการให้หลักสูตรเน้นในด้านความเข้าใจ ของผู้เรียน	169	4.65	0.58	มากที่สุด
7	ท่านต้องการให้หลักสูตรเน้นในด้านการคิด วิเคราะห์แยกแยะได้ของผู้เรียน	169	4.44	0.65	มาก
8	ท่านต้องการให้หลักสูตรเน้นในด้านการ สังเคราะห์องค์ความรู้ได้ของผู้เรียน	169	4.27	0.78	มาก
9	ท่านต้องการให้หลักสูตรเน้นในด้านการรู้จัก ประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหา ได้ของผู้เรียน	169	4.41	0.76	มาก
รวม			4.37	0.72	มาก

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความต้องการในการจัดการ
เรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านการจัด

หลักสูตรโดยรวมในระดับมาก โดยมีความต้องการให้หลักสูตรเน้นในด้านความเข้าใจของผู้เรียนมากที่สุด ($\bar{x} = 4.65$) รองลงมาคือ ต้องการให้เนื้อหาสาระมีความครอบคลุม ($\bar{x} = 4.57$) และต้องการให้หลักสูตรเน้นในด้านการคิดวิเคราะห์แยกแยะได้ของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.44$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านกระบวนการเรียนการสอน

ข้อ	ความต้องการ	N	\bar{X}	SD	ระดับความต้องการ
1	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน	169	4.69	0.56	มากที่สุด
2	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนมีเทคนิควิธีการสอนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ง่าย	169	4.70	0.54	มากที่สุด
3	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนมีวิธีการดึงดูดความสนใจของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอน	169	4.50	0.73	มากที่สุด
4	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน เช่น การถามตอบ	169	4.15	0.85	มาก
5	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย	169	3.96	0.82	มาก
6	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนมีเทคนิควิธีการที่หลากหลาย	169	4.46	0.65	มาก
7	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนสรุปและทบทวนเนื้อหาเดิมก่อนเรียนเนื้อหาใหม่	169	4.33	0.79	มาก
8	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนแนะนำแหล่งความรู้เสริมและเพิ่มเติมหลังการเรียน	169	4.17	0.84	มาก
9	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนเน้นจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้เกิดความรู้ความจำ	169	3.81	1.07	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ) ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านกระบวนการเรียนการสอน

ข้อ	ความต้องการ	N	\bar{X}	SD	ระดับความต้องการ
10	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนเน้นจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้เกิดความเข้าใจ	169	4.60	0.66	มากที่สุด
11	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนเน้นจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์แยกแยะได้	169	4.43	0.68	มาก
12	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนเน้นจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้เกิดการสังเคราะห์องค์ความรู้	169	4.33	0.73	มาก
13	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนเน้นจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้เกิดการรู้จักประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหา	169	4.45	0.71	มาก
รวม			4.35	0.75	มาก

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมในระดับมาก โดยมีความต้องการให้ครูผู้สอนมีเทคนิควิธีการสอนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ง่าย ($\bar{x} = 4.70$) รองลงมาคือ ต้องการให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน ($\bar{x} = 4.69$) และต้องการให้ครูผู้สอนเน้นจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้เกิดความเข้าใจ ($\bar{x} = 4.60$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียน
โรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านการวัดและประเมินผล

ข้อ	ความต้องการ	N	\bar{X}	SD	ระดับความ ต้องการ
1	ท่านต้องการให้มีการวัดและประเมินผลก่อนเรียน	169	3.75	0.95	มาก
2	ท่านต้องการให้มีการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน	169	3.78	0.88	มาก
3	ท่านต้องการให้มีการวัดและประเมินผลหลังเรียน	169	4.14	0.80	มาก
4	ท่านต้องการทราบผลการวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงตนเอง	169	4.18	0.80	มาก
รวม			3.96	0.86	มาก

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านการวัดและประเมินผลโดยรวมในระดับมาก โดยมีความต้องการทราบผลการวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงตนเอง ($\bar{x} = 4.18$) รองลงมาคือ ต้องการให้มีการวัดและประเมินผลหลังเรียน ($\bar{x} = 4.14$) และต้องการให้มีการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน ($\bar{x} = 3.78$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียน
โรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

ข้อ	ความต้องการ	N	\bar{X}	SD	ระดับความ ต้องการ
1	ท่านต้องการให้ห้องเรียนสะอาด มีขนาดเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน	169	4.31	0.83	มาก

ตารางที่ 9 (ต่อ) ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

ข้อ	ความต้องการ	N	\bar{X}	SD	ระดับความต้องการ
2	ท่านต้องการให้มีจำนวนโต๊ะ และเก้าอี้เพียงพอ กับจำนวนผู้เรียน	169	4.34	0.84	มาก
3	ท่านต้องการให้ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอในการเรียนการสอน	169	4.36	0.83	มาก
4	ท่านต้องการให้อุณหภูมิภายในห้องเรียนมีความเหมาะสม	169	4.11	0.95	มาก
5	ท่านต้องการให้มีการตกแต่งและการใช้สีภายในห้องเรียนมีความเหมาะสม	169	4.18	0.87	มาก
6	ท่านต้องการให้มีสถานที่ให้ผู้เรียนได้ใช้พักผ่อน ก่อนถึงเวลาเรียน	169	4.09	0.96	มาก
7	ท่านต้องการให้ระหว่างช่วงพักมีการสร้างบรรยากาศภายนอกห้องเรียน เช่น เปิดเพลง เปิดวิดีโอ	169	3.68	1.29	มาก
8	ท่านต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งความรู้ทั่วไป	169	3.97	0.98	มาก
9	ท่านต้องการให้ห้องน้ำสะอาดเรียบร้อยและมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	169	4.18	0.96	มาก
10	ท่านต้องการให้อาคารเรียนมีความปลอดภัย	169	4.36	0.82	มาก
11	ท่านต้องการให้สถานที่ตั้งของโรงเรียนสะดวกต่อการเดินทาง	169	4.36	0.83	มาก

ตารางที่ 9 (ต่อ) ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

ข้อ	ความต้องการ	N	\bar{X}	SD	ระดับความต้องการ
12	ท่านต้องการให้มีมุมหรือห้องให้สืบค้นหาความรู้เพิ่มเติม	169	3.99	1.02	มาก
	รวม		4.16	0.93	มาก

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนโดยรวมในระดับมาก โดยมีความต้องการให้ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอในการเรียนการสอน ต้องการให้อาคารเรียนมีความปลอดภัยและต้องการให้สถานที่ตั้งของโรงเรียนสะดวกต่อการเดินทางเท่ากัน ($\bar{x} = 4.36$) รองลงมาคือ ต้องการให้มีจำนวนโต๊ะ และเก้าอี้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ($\bar{x} = 4.34$) และต้องการให้ห้องเรียนสะอาด มีขนาดเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน ($\bar{x} = 4.31$) ตามลำดับ

1.3.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบจากแบบสอบถามผู้เรียน

จากการศึกษาความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ จำนวน 169 คน ได้ผลการศึกษาความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบในด้านการจัดหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 10 ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านการจัดหลักสูตร

ข้อ	ความต้องการ	N	\bar{X}	SD	ระดับความต้องการ
1	ท่านต้องการให้โรงเรียนมีการนำจริยธรรมมาบูรณาการในการจัดหลักสูตร	169	3.98	0.77	มาก
2	ท่านต้องการให้โรงเรียนมีการนำจริยธรรมเรื่องความซื่อสัตย์มาบูรณาการในการจัดหลักสูตร	169	4.05	0.82	มาก
3	ท่านต้องการให้โรงเรียนมีการนำจริยธรรมเรื่องความประหยัดมาบูรณาการในการจัดหลักสูตร	169	4.02	0.77	มาก
4	ท่านต้องการให้โรงเรียนมีการนำจริยธรรมเรื่องความมีระเบียบวินัยมาบูรณาการในการจัดหลักสูตร	169	4.19	0.81	มาก
5	ท่านต้องการให้นำจริยธรรมเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัยมาสอดแทรกในหลักสูตร	169	4.07	0.84	มาก
รวม			4.06	0.80	มาก

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านการจัดหลักสูตรโดยรวมในระดับมาก โดยมีความต้องการให้โรงเรียนมีการนำจริยธรรมเรื่องความมีระเบียบวินัยมาบูรณาการในการจัดหลักสูตร ($\bar{x} = 4.19$) รองลงมาคือ ต้องการให้นำจริยธรรมเรื่องอื่นๆนอกเหนือจากความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัยมาสอดแทรกในหลักสูตร ($\bar{x} = 4.07$) และต้องการให้โรงเรียนมีการนำจริยธรรมเรื่องความซื่อสัตย์มาบูรณาการในการจัดหลักสูตร ($\bar{x} = 4.05$) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชน
นอกระบบ ด้านกระบวนการเรียนการสอน

ข้อ	ความต้องการ	N	\bar{X}	SD	ระดับความ ต้องการ
1	ท่านต้องการให้มีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับ จริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์	169	4.14	0.80	มาก
2	ท่านต้องการให้มีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับ จริยธรรมในด้านความประหยัด	169	4.02	0.80	มาก
3	ท่านต้องการให้มีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับ จริยธรรมในด้านความมีระเบียบวินัย	169	4.12	0.81	มาก
4	ท่านต้องการให้โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อ ส่งเสริมจริยธรรมให้ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมได้ อย่างหลากหลาย	169	4.17	0.78	มาก
รวม			4.11	0.80	มาก

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความต้องการในการจัดการ
เรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านกระบวนการเรียนการสอน
โดยรวมในระดับมาก โดยมีความต้องการให้โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมให้
ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมได้อย่างหลากหลาย ($\bar{x} = 4.17$) รองลงมาคือ ต้องการให้มีการสอดแทรก
ความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{x} = 4.14$) และต้องการให้มีการสอดแทรกความรู้
เกี่ยวกับจริยธรรมในด้านความมีระเบียบวินัย ($\bar{x} = 4.12$) ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านการวัดและประเมินผล

ข้อ	ความต้องการ	N	\bar{X}	SD	ระดับความต้องการ
1	ท่านต้องการให้มีการวัดและประเมินผลในด้านจริยธรรมของผู้เรียนในด้านความซื่อสัตย์	169	3.93	0.99	มาก
2	ท่านต้องการให้มีการวัดและประเมินผลในด้านจริยธรรมของผู้เรียนในด้านความประหยัด	169	3.91	0.97	มาก
3	ท่านต้องการให้มีการวัดและประเมินผลในด้านจริยธรรมของผู้เรียนในด้านความมีระเบียบวินัย	169	3.97	0.98	มาก
รวม			3.94	0.98	มาก

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านการวัดและประเมินผลโดยรวมในระดับมาก โดยมีความต้องการให้มีการวัดและประเมินผลในด้านจริยธรรมของผู้เรียนในด้านความมีระเบียบวินัย ($\bar{x} = 3.97$) รองลงมาคือ ต้องการให้มีการวัดและประเมินผลในด้านจริยธรรมของผู้เรียนในด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{x} = 3.93$) และต้องการให้มีการวัดและประเมินผลในด้านจริยธรรมของผู้เรียนในด้านความประหยัด ($\bar{x} = 3.91$) ตามลำดับ

ตารางที่ 13 ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

ข้อ	ความต้องการ	N	\bar{X}	SD	ระดับความต้องการ
1	ท่านต้องการให้โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้เรียน	169	4.01	0.91	มาก
2	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนเป็นตัวอย่างดีให้กับผู้เรียนในด้านความซื่อสัตย์	169	4.21	0.91	มาก

ตารางที่ 13 (ต่อ) ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียน
เอกชนนอกระบบ ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

ข้อ	ความต้องการ	N	\bar{X}	SD	ระดับความ ต้องการ
3	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนเป็นตัวอย่างดีให้กับ ผู้เรียนในด้านความประหยัด	169	4.08	0.92	มาก
4	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนเป็นตัวอย่างดีให้กับ ผู้เรียนในด้านความมีระเบียบวินัย	169	4.27	0.86	มาก
5	ท่านต้องการให้โรงเรียนจัดมุมหรือห้องที่ช่วย ส่งเสริมจริยธรรม	169	4.03	1.08	มาก
รวม			4.12	0.94	มาก

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อ
ส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนโดยรวม
ในระดับมาก โดยมีความต้องการให้ครูผู้สอนเป็นตัวอย่างดีให้กับผู้เรียนในด้านความมีระเบียบ
วินัย($\bar{x} = 4.27$) รองลงมาคือ ต้องการให้ครูผู้สอนเป็นตัวอย่างดีให้กับผู้เรียนในด้านความ
ซื่อสัตย์($\bar{x} = 4.21$) และต้องการให้ครูผู้สอนเป็นตัวอย่างดีให้กับผู้เรียนในด้านความประหยัด(\bar{x}
 $= 4.08$) ตามลำดับ

**สรุปผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ**

ด้านการจัดหลักสูตร มีการจัดหลักสูตรเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางที่
กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ การสร้างหลักสูตรเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความจำและ
ความเข้าใจเป็นสำคัญ มีการสอดแทรกเนื้อหาที่เป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน เชื่อมโยงกับเนื้อหาเพื่อให้
ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น มีการจัดทำเอกสารประกอบการ
เรียน โดยทางโรงเรียนจัดทำขึ้นเองในรูปแบบของหนังสือสรุปเนื้อหาและหนังสือแบบฝึกหัดพร้อมเฉลย

ปัญหาด้านการจัดหลักสูตรที่พบ คือ การที่ผู้เรียนแต่ละคนมีพื้นฐานต่างกันมาก
ที่สุด เพราะการเรียนแบบกลุ่มใหญ่ในแต่ละชั้นเรียนจะมีผู้เรียนที่หลากหลาย แต่ละโรงเรียนสอน

เนื้อหาเรียงลำดับแตกต่างกัน ทำให้ผู้เรียนมีความต้องการเรียนเนื้อหาวิชาที่แตกต่างกันแม้จะอยู่ในระดับชั้นเดียวกันก็ตาม

ความต้องการที่พบ คือ ผู้เรียนต้องการให้หลักสูตรเน้นในด้านความเข้าใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.65$) รองลงมา คือ ต้องการให้มีเนื้อหาสาระที่ครบถ้วน ครอบคลุม ($\bar{x} = 4.57$) และน้อยที่สุด คือ ต้องการให้หลักสูตรเน้นในด้านความรู้ ความจำของผู้เรียน ($\bar{x} = 3.83$)

ด้านกระบวนการเรียนการสอน ผู้สอนเน้นการที่ความต้องการให้ผู้เรียนได้รับความรู้ด้านเนื้อหาที่ตรงประเด็น คือ มีการสอนที่ครบถ้วนแล้วเน้นในส่วนที่สำคัญเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการทำข้อสอบหรือสอบแข่งขันได้ทันที ผู้สอนแต่ละคนมีการใช้เทคนิคในการสอนแตกต่างกัน เน้นการพูดย้ำ ๆ ในส่วนที่สำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความจำ มีการนำสื่อการสอนมาใช้โดยสื่อหลักที่ใช้ในห้องเรียนส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือ กระดานไวท์บอร์ด โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ ส่วนสื่อเสริม ได้แก่ ภาพประกอบต่าง ๆ โมเดลและไฟล์วิดีโอประกอบเนื้อหาที่เรียน เป็นต้น

ปัญหาด้านกระบวนการเรียนการสอนที่พบมากที่สุด คือ เวลาในการเรียนไม่พอ และเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายได้ง่ายในเวลาเรียน เพราะเวลาในการสอนมีน้อยแต่เนื้อหาที่ผู้เรียนต้องเรียนมีมาก ทำให้เวลาเรียนไม่พอ และในกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนแบบอัดเนื้อหาให้กับผู้เรียน เมื่อต้องเรียนต่อเนื่องกันเป็นเวลานานจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายอ่อนล้าได้ ผู้สอนจึงต้องตระหนักในด้านการดึงดูดความสนใจของผู้เรียนโดยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย

ความต้องการที่พบ คือ ผู้เรียนต้องการให้ผู้สอนมีเทคนิควิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ง่ายมากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$) รองลงมาต้องการให้ผู้สอนเป็นผู้ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน ($\bar{x} = 4.69$) น้อยที่สุด คือ ต้องการให้ผู้สอนใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย ($\bar{x} = 3.96$)

ด้านการวัดและประเมินผล ในโรงเรียนกวดวิชาจะมีการวัดและประเมินผลหลังเรียน(Post - test) เป็นส่วนใหญ่ โดยมีทั้งหลังเรียนจบบทเรียนแต่ละบทและหลังจบการเรียนตลอดทั้งคอร์ส และในขณะที่เรียนในห้องจะมีแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนทำโดยผู้สอนจะคอยสังเกตการทำแบบฝึกหัดในระหว่างเรียนของผู้เรียน เพื่อนำมาปรับปรุงการสอนในครั้งต่อไป ส่วนการติดตามผลของผู้เรียนจะมีการติดตามว่าผู้เรียนสามารถสอบแข่งขันหรือสอบเข้าได้ที่โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยได้บ้าง

ปัญหาด้านการวัดและประเมินผลที่พบมากที่สุด คือ ไม่สามารถรายงานผลออกมาเป็นเกรดเหมือนกับโรงเรียนในระบบได้ เพราะการวัดและประเมินผลในโรงเรียนกวดวิชา ยังไม่สามารถบังคับให้ผู้เรียนเข้าร่วมได้ทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นการขอความร่วมมือ และเป็นเพียงการวัดและประเมินความเข้าใจเท่านั้น

ความต้องการที่พบ คือ ผู้เรียนต้องการทราบผลการวัดและประเมินผลเพื่อนำมาปรับปรุงตนเองมากที่สุด ($\bar{x} = 4.18$) รองลงมา คือ ต้องการให้มีการวัดและประเมินผลหลังเรียน ($\bar{x} = 4.14$) น้อยที่สุด คือ ต้องการให้มีการวัดและประเมินผลก่อนเรียน ($\bar{x} = 3.75$)

ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน มีการอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีการกำหนดขนาดห้องและจำนวนผู้เรียนแต่ละห้องตามกฎของกระทรวงศึกษาธิการ ในห้องเรียนเน้นความสว่างและสะอาด มีสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิเช่น เครื่องขยายเสียง ไมโครโฟน โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เครื่องปรับอากาศ โดยมีเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนในห้อง ด้านนอกห้องเรียนมีการจัดมุมพักผ่อน มีบริการของว่าง ตู้น้ำดื่ม และมีระบบรักษาความปลอดภัยสูง

ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่พบมากที่สุด คือ ยังไม่มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในพื้นที่ส่วนภายนอกห้องเรียนที่เน้นให้การสร้างบรรยากาศผ่อนคลาย เป็นมุมพักผ่อน แต่ยังไม่มีการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และในส่วนภายในห้องเรียนมีปัญหาจากเสียงภายนอกที่เข้ามารบกวนทำให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนไม่มีสมาธิในการเรียน

ความต้องการที่พบ คือ ผู้เรียนต้องการให้ภายในห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอในการเรียนการสอน ต้องการให้อาคารเรียนมีความปลอดภัย และต้องการให้สถานที่ตั้งของโรงเรียนสะดวกต่อการเดินทางมากที่สุด ($\bar{x} = 4.36$) รองลงมา คือ ต้องการให้มีจำนวนโต๊ะ และเก้าอี้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ($\bar{x} = 4.34$) น้อยที่สุด คือ ต้องการให้ระหว่างช่วงพักมีการสร้างบรรยากาศภายนอกห้องเรียน เช่น เปิดเพลง เปิดวีดีโอ ($\bar{x} = 3.68$)

สรุปผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

ด้านการจัดหลักสูตร ในการจัดหลักสูตรจะเน้นให้ผู้สอนนำความรู้ด้านจริยธรรม คือ ความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัย ไปสอดแทรกในเนื้อหาหรือแบบฝึกหัดทุกครั้งเมื่อมีโอกาส ในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางโรงเรียนจะมีการจัดกิจกรรม

ในวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม เช่น จัดพระพุทธรูปให้บูชาในวันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา เป็นต้น

ปัญหาด้านการจัดหลักสูตรที่พบมากที่สุด คือ โรงเรียนสามารถส่งเสริมผู้เรียนด้านจริยธรรมได้น้อยหรือแทบจะไม่มีเลย เพราะจุดมุ่งหมายของผู้เรียนที่มาเรียนที่โรงเรียนกวดวิชาคือ ต้องการความรู้เป็นเนื้อหาสาระที่นำไปใช้เรียนที่โรงเรียน หรือนำไปสอบแข่งขันเท่านั้น

ความต้องการที่พบ คือ ผู้เรียนมีความต้องการที่จะให้มีการนำจริยธรรมเรื่องความมีระเบียบวินัยมาบูรณาการในการจัดหลักสูตรมากที่สุด ($\bar{x} = 4.19$) รองลงมา คือ ต้องการให้นำจริยธรรมเรื่องอื่น ๆ นอกเหนือจากความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัยมาสอดแทรกในหลักสูตร ($\bar{x} = 4.07$) น้อยที่สุด คือ ต้องการให้โรงเรียนมีการนำจริยธรรมมาบูรณาการในการจัดหลักสูตร ($\bar{x} = 3.98$)

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีการนำความรู้ด้านจริยธรรม คือ ความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัยไปสอดแทรกในเอกสารประกอบการสอน และในกระบวนการสอนของผู้สอน นอกจากนั้นยังมีการจำจริยธรรมอื่น ๆ มาสอดแทรกเพิ่มเติมด้วย เช่น ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ ความกตัญญู ความขยันอดทน เป็นต้น

ปัญหาด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่พบมากที่สุด คือ ผู้สอนยังไม่สามารถนำจริยธรรมมาเชื่อมโยงกับวิชาที่สอนได้ เช่น ในบางรายวิชาที่เป็นการคำนวณ ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ ผู้สอนจะไม่สามารถนำจริยธรรมมาเชื่อมโยงในการสอนได้ เพราะเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นการแก้โจทย์ปัญหา นอกจากนั้นการนำจริยธรรมมาสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ก็ยังมีน้อย เนื่องจากผู้สอนยังไม่เห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้เรียน

ความต้องการที่พบ คือ ผู้เรียนต้องการให้โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมให้ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมได้อย่างหลากหลายมากที่สุด ($\bar{x} = 4.17$) รองลงมา คือ ต้องการให้มีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{x} = 4.14$) น้อยที่สุด คือ ต้องการให้มีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมในด้านความประหยัด ($\bar{x} = 4.02$)

ด้านการวัดและประเมินผล ในการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านจริยธรรม ผู้สอนใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในห้องเรียน ซึ่งหากผู้เรียนมีความประพฤติที่ดี ผู้สอนจะให้คำชมเชย และหากผู้เรียนมีความประพฤติที่ไม่ดี ผู้สอนจะคอยตักเตือนแต่จะไม่มีการลงโทษร้ายแรง

ปัญหาด้านการวัดและประเมินผลที่พบมากที่สุด คือ โรงเรียนกวดวิชายังไม่มี การกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลผู้เรียนในด้านจริยธรรม และเวลาที่ผู้เรียนอยู่ที่โรงเรียน เป็นเวลาที่ค่อนข้างสั้น ทำให้การวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านจริยธรรมทำได้ยาก เมื่อเทียบกับ โรงเรียนในระบบ

ความต้องการที่พบ คือ ผู้เรียนต้องการให้มีการวัดและประเมินผลจริยธรรมของ ผู้เรียนในด้านความมีระเบียบวินัยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.97$) รองลงมา คือ ต้องการให้มีการวัดและ ประเมินผลจริยธรรมของผู้เรียนในด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{x} = 3.93$) น้อยที่สุด คือ ต้องการให้มีการ วัดและประเมินผลจริยธรรมของผู้เรียนในด้านความประหยัด ($\bar{x} = 3.91$)

ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัย เน้นการที่ ผู้สอนเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้เรียน ในส่วนของการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนจะเน้นเป็น การจัดสวนบริการหนังสือสำหรับเสริมความรู้ในด้านจริยธรรมโดยเฉพาะ ได้แก่ หนังสือธรรมะ และหนังสือที่ส่งเสริมจริยธรรมด้านอื่น ๆ เป็นต้น

ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่พบมากที่สุด คือ ยังไม่มีการจัด สภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้เรียนได้เท่าที่ควร โดยเฉพาะภายนอกห้องเรียน ซึ่งมี พื้นที่มากและเป็นแหล่งรวมตัวของผู้เรียนและผู้ปกครองของโรงเรียนกวดวิชาในช่วงเวลาที่ยังไม่ถึง เวลาเข้าเรียน

ความต้องการที่พบ คือ ผู้เรียนต้องการให้ผู้สอนเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้เรียนใน ด้านความมีระเบียบวินัยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.27$) รองลงมา คือ ต้องการให้ผู้สอนเป็นตัวอย่างที่ดี ให้กับผู้เรียนในด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{x} = 4.21$) น้อยที่สุด คือ ต้องการให้โรงเรียนจัด สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้เรียน ($\bar{x} = 4.01$)

ตอนที่ 2 ผลการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

2.1 แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ เรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

ด้านการจัดหลักสูตร มีผู้ทรงทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็น จำนวน 7 ท่านให้ความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและ

จริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ได้แก่ มีการจัดเนื้อหาหลักสูตรตามหลักสูตรโดยแบ่งตามระดับชั้น ตามเนื้อหา ตามวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามที่เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละคน มีการปรับเนื้อหาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารและคณะครูผู้สอนเป็นผู้ร่วมกันออกแบบหลักสูตร มีครูผู้สอนรวบรวมแบบฝึกหัดแยกเป็นหนังสือเสริมให้ผู้เรียนโดยแบบทดสอบจะเน้นการเรียนรู้ทุกด้าน ทั้งด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์แยกแยะ การสังเคราะห์องค์ความรู้ การรู้จักประยุกต์ใช้ มีการนำสถานการณ์จริงมาเชื่อมโยงกับบทเรียนทั้งในส่วนของเนื้อหาและแบบฝึกหัด มีการจัดทำหนังสือเรียนให้มีรูปแบบที่สวยงาม มีสีสัน น่าเรียน

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนนั้นจากการสนทนากลุ่มได้ให้ความคิดเห็นว่า โรงเรียนกวดวิชานั้นจะเน้นการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความจำ และความเข้าใจมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนจะนำสิ่งที่เรียนไปใช้ในการทำข้อสอบทั้งที่โรงเรียนหรือสอบเข้าแข่งขันต่าง ๆ ได้ทันที โดยให้ความเห็นว่าผู้เรียนที่มาเรียนที่โรงเรียนกวดวิชาส่วนใหญ่จำเป็นต้องหาสิ่งที่เรียกว่า “ทางลัด” ในการเรียน เปรียบเสมือนกับคนที่ไปใช้บริการสถานบริการลดความอ้วนเพื่อให้ตนเองมีรูปร่างผอม ทั้ง ๆ ที่ทุกคนล้วนรู้ว่าการจะมีรูปร่างที่ผอมได้ดีที่สุดคือ การออกกำลังกาย แต่ปัจจุบันคนเราต้องการความรวดเร็ว ว่องไว จึงไปใช้บริการสถานบริการเหล่านี้แทน ซึ่งก็เหมือนกับโรงเรียนกวดวิชาที่ผู้เรียนต่างก็รู้ว่าหากต้องการจะมีความรู้ที่ถาวร มีความเข้าใจในสิ่งที่เรียนอย่างถ่องแท้ สิ่งที่ดีที่สุด คือการตั้งใจเรียนในห้องเรียนที่โรงเรียน แต่ในปัจจุบันผู้เรียนส่วนใหญ่มีความคิดว่าการเรียนนั้นไม่จำเป็นต้องรู้วิธีการที่ถูกต้องตามลำดับขั้นตอนเพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้อง แต่คิดว่าจะใช้วิธีการอะไรก็ได้ เช่น สูตรลัด การหาคำสำคัญ (keyword) หรือวิธีการอื่น ๆ อะไรก็ได้ที่ทำให้ได้คำตอบที่ถูกต้องก็เพียงพอแล้ว ดังนั้นในกระบวนการเรียนการสอนแม้ว่าจะสอนวิธีการลัดที่ให้ผู้เรียนนำไปใช้สอบ ครูผู้สอนควรจะสอนให้ผู้เรียนเข้าใจในวิธีการคิดที่แท้จริงด้วย ให้รู้ว่าสิ่งที่ถูกต้องจริง ๆ นั้นมีกระบวนการ วิธีการคิดอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์แยกแยะได้ว่าในแต่ละคำถามต้องใช้วิธีการแบบไหนบ้าง นอกจากนี้ยังจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ และรู้จักการประยุกต์ใช้ความรู้ เนื่องจากการที่ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนอย่างแท้จริง จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้กับตนเอง สร้างวิธีการคิด การจำที่เหมาะสมกับตัวเองได้ ทำให้ความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่ติดตัวกับผู้เรียนได้นาน ในส่วนของครูผู้สอนนั้นครูผู้สอนต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศในห้องเรียนโดยเน้นความสนุกสนาน ให้ความเป็นกันเองกับผู้เรียน ซึ่งในส่วนนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับโรงเรียนกวดวิชา เพราะจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย

คลาย ไม่เครียด ไม่กดดัน ทำให้ผู้เรียนมาเรียนตามที่กำหนดไว้ได้ นอกจากนั้นครูผู้สอนจะต้องมีการใช้เทคนิควิธีการสอนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละคนหรือแต่ละโรงเรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนจำแม่น เข้าใจง่าย ครูผู้สอนต้องมีความรู้รอบตัวและเป็นคนทันสมัยเพื่อที่จะสามารถเข้าใจผู้เรียนได้ดี ให้คำแนะนำกับผู้เรียนได้ โดยเฉพาะด้านการเรียน

ด้านการวัดและประเมินผล สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลที่ทางโรงเรียนเป็นผู้จัดให้ โดยทางโรงเรียนจะให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (pretest) และแบบทดสอบหลังเรียน (posttest) โดยการทำแบบทดสอบก่อนเรียนนั้นมีเพื่อให้ผู้เรียนได้ทดสอบความรู้ที่มีอยู่โดยเมื่อทราบผลแล้วทางโรงเรียนจะมีเกณฑ์บอกได้ว่าผู้เรียนควรจะเริ่มเรียนในเรื่องใดก่อน โดยผู้เรียนจะต้องยอมรับตามเกณฑ์ของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งซึ่งจะมีเกณฑ์ที่แตกต่างกันไป เปรียบเสมือนเป็นการสอบวัดระดับว่าผู้เรียนเหมาะสมกับระดับใดเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วนการทดสอบหลังเรียนนั้นจะเป็นการนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลเพื่อดูพัฒนาการของผู้เรียนว่ายังมีสิ่งใดที่ต้องปรับปรุง และเป็นการดูว่าการสอนมีประสิทธิภาพหรือไม่ด้วย เพราะหากว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีพัฒนาการที่ดีขึ้นอาจจะแสดงได้ว่าผู้สอนไม่มีความสามารถมากพอ ถือเป็นกรวัดและประเมินผลผู้สอนไปด้วยในอีกทางหนึ่ง ในการออกข้อสอบเพื่อใช้ในการวัดและประเมินผลแต่ละโรงเรียนควรออกข้อสอบที่สามารถวัดได้ทั้งด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์แยกแยะได้ การสังเคราะห์องค์ความรู้ การรู้จักประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหา ให้ครบถ้วน และผลจากการวัดและประเมินผู้เรียนนั้นทางโรงเรียนจะถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เรียนมี ทำเพื่อให้ผู้เรียนเห็นการพัฒนาของตนเอง ไม่ใช่เป็นการประเมินแบบแข่งขันคือ ผู้เรียนจะได้รู้เฉพาะคะแนนของตนเองเท่านั้นเพื่อไม่ให้เกิดการเปรียบเทียบ มีการติดตามผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและอาจมีการให้รางวัลเมื่อผู้เรียนทำคะแนนได้ตามที่กำหนดไว้

2. การวัดและประเมินผลด้วยตนเอง โดยผู้เรียนสามารถทำได้จากการที่โรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งจะมีการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนเป็นของตัวเองอยู่แล้วในแต่ละโรงเรียน ดังนั้นนอกจากเอกสารที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนแล้วโรงเรียนแต่ละแห่งควรทำเอกสารเพิ่มเติมโดยอาจอยู่ในรูปของแบบฝึกหัดพร้อมคำอธิบายเพื่อให้

ผู้เรียนสามารถนำมาใช้ประเมินผลตนเองได้ อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งในเอกสารที่ผู้เรียนใช้ประเมินผลตนเองนั้น ครูผู้สอนควรคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนทำหรือให้ผู้เรียนนำมาให้ตรวจดูบ้าง เพื่อเป็นการตรวจว่าผู้เรียนได้ทำหรือไม่ และเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำมาซักถามในสิ่งที่ต้องการคำอธิบายเพิ่มเติมจากที่เฉลย

ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ควรมีการออกแบบห้องเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้คือ มีการอำนวยความสะดวกทุกอย่างตามที่ผู้เรียนต้องการ เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ มีเครื่องปรับอากาศ โต๊ะเก้าอี้เพียงพอ มีอุปกรณ์ในการสอนที่หลากหลายและครบครันเมื่อครูผู้สอนมีความต้องการใช้อุปกรณ์พิเศษที่จำเป็นเพิ่มเติมทางโรงเรียนก็จะจัดเตรียมไว้ให้พร้อมใช้ได้ทันที ในห้องเรียนมีบรรยากาศที่ผ่อนคลายผู้เรียนสามารถกินขนมหรือทำอย่างอื่นได้ แต่ต้องไม่รบกวนผู้อื่นในห้องเรียน ครูผู้สอนเป็นตัวอย่างที่ดี มีบอร์ดข่าวประชาสัมพันธ์หรือให้ความรู้โดยมีการปรับให้ทันสมัยอยู่ตลอด โรงเรียนมีระบบรักษาความปลอดภัยอย่างดี มีการติดตั้งกล้องวงจรปิด มีระบบสัญญาณเตือนไฟไหม้ มีเจ้าหน้าที่คอยตรวจตราในด้านความปลอดภัยโดยเฉพาะ มีมุมพักผ่อนสำหรับผู้เรียนที่มาก่อนเวลาหรือสำหรับผู้ปกครองและมีการบริการหนังสือหรือน้ำดื่ม

2.2 แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม **จริยธรรม** ของผู้เรียน
โรงเรียนเอกชนนอกระบบ

ด้านการจัดหลักสูตร มีการจัดเนื้อหาหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนในด้านจริยธรรม จะมีการนำจริยธรรมทั้งความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัย รวมทั้งจริยธรรมอื่นๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนมาสอดแทรกเชื่อมโยงกับบทเรียนโดยแทรกอยู่ในเนื้อหาและแบบฝึกหัด ซึ่งเป็นการสอดแทรกครั้งละน้อยๆ แต่บ่อยๆ อย่างต่อเนื่อง เพราะว่าการจัดหลักสูตรของโรงเรียนกวดวิชาสามารถจัดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้เรียน ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนต่างยอมรับว่ามีความสำคัญ แต่ในความเป็นจริงที่สามารถทำได้ คิดเป็นร้อยละ 20 – 30 จากการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด เนื่องจากการเรียนกวดวิชาเป็นการเน้นเรื่องเนื้อหา การเตรียมความพร้อมเรื่องเทคนิคในการทำข้อสอบ การหาวิธีการที่จะเอาชนะผู้อื่น ซึ่งต่างจากการเรียนในระบบโรงเรียนที่เน้นการพัฒนาศักยภาพ และสติปัญญา พัฒนาความคิด จริยธรรม ความพร้อมที่จะอยู่ในสังคม และพร้อมที่จะออกไปเป็นพลังในการพัฒนาประเทศชาติ อีกทั้งยังมีปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนกวดวิชา

สามารถส่งเสริมจริยธรรมได้อย่างจำกัด เช่น เวลา โดยเวลาที่ครูโรงเรียนกวดวิชาอยู่กับผู้เรียนที่โรงเรียนกวดวิชานั้นมีน้อย และได้เจอกันเฉพาะเวลาเข้าห้องเรียน ต่างกับครูประจำชั้นในระบบโรงเรียนที่อยู่กับผู้เรียนในวันหนึ่ง 7-8 ชั่วโมง และความสัมพันธ์ระหว่างครูประจำชั้นกับผู้ปกครองของผู้เรียนก็มีความใกล้ชิดกันมากกว่าครูในโรงเรียนกวดวิชา เพราะที่โรงเรียนจะมีการจัดประชุมผู้ปกครองทุกเทอม ครูและผู้ปกครองได้พบปะพูดคุย ปรีกษากัน และมีกิจกรรมสานสัมพันธ์ในห้องเรียนทำให้ผู้ปกครองได้รู้จักกันเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้วยกันอีกด้วย ดังนั้นการที่โรงเรียนกวดวิชานำหลักจริยธรรมมาสอดแทรกลงในบทเรียนโดยสอดแทรกอยู่ในใจพท์คำถาม คำถามชวนคิด ยกตัวอย่าง จึงเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด เช่น

- วิชาสังคมศึกษาสามารถยกตัวอย่างบุคคลสำคัญประวัติศาสตร์ที่มีจริยธรรมที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง เช่น การที่ในหลวงของเราทรงเป็นตัวอย่างของความประหยัด ดังเห็นได้จากเรื่อง “หลอดยาสีฟันของในหลวง” ที่ทรงใช้จนแบนราบเรียบเพื่อไม่ให้ยาสีฟันเหลือทิ้ง หรือในเรื่องอื่น ๆ มีบันทึกว่าในปีหนึ่ง ๆ ในหลวงทรงเบิกดินสอเพียง 12 แท่ง โดยใช้เดือนละแท่งและทรงใช้จนกระทั่งดินสอกุดจนใช้ไม่ได้แล้วเสมอ เป็นต้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงความประหยัดของพระองค์ท่าน และเป็นสิ่งที่ประชาชนทุกคนสามารถนำมาใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันของตนเองได้ สามารถนำมาเป็นตัวอย่างในการดำรงชีวิตด้านการประหยัด หรือ จากการเรียนเรื่อง สามก๊ก ประวัติของกวนอู ในเรื่อง สามก๊กที่เรียกได้ว่าเป็นเทพเจ้าแห่งความซื่อสัตย์ เพราะเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น และถึงแม้จะตายไปก็ยังเป็นบุคคลที่ผู้คนให้รักและเคารพตลอดไป สามารถนำมาเป็นตัวอย่างในการดำรงชีวิตด้านความซื่อสัตย์ โดยเห็นได้จากที่ยกตัวอย่างมา

- วิชาภาษาไทย สามารถสอดแทรกได้หลายประเด็น โดยยึดหลักคิดดี พูดดี ทำดี เนื่องจากวิชาภาษาไทยมุ่งให้เกิดทักษะทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยนำเรื่องเกี่ยวกับจริยธรรมมาให้ผู้เรียนอ่านเป็นบทความต่าง ๆ เรื่องราวต่าง ๆ บทกลอน ยกตัวอย่างเหตุการณ์ปัจจุบันหรือเหตุการณ์ที่ผู้เรียนสนใจ มาเชื่อมโยงเข้ากับบทเรียน มาให้ผู้เรียนศึกษา ให้แสดงความคิดเห็น หรือตีความไปด้วยกัน อีกทั้งยังได้ความรู้ในเรื่องจริยธรรมไปพร้อม ๆ กัน เช่น โคลงโลกนิติ ที่สอนในเรื่องของการมีระเบียบวินัย ซึ่งในโคลงโลกนิติสอนให้รู้จักการมีวินัยเรื่องเวลา ให้รู้จักการแบ่งเวลาในแต่ละวัน จากที่กล่าวว่า

คนตื่นคืนหนึ่งซ้ำ

จริงเจียว

มด้าวิถีโยชน์เดียว คุยร้อย
 สงสารหมู่พาลเที่ยว ทางเนิน นานนา
 เพราะบ่เห็นธรรมน้อย หนึ่งให้เป็นคุณ

มีความหมายว่า เริ่มต้นเข้าไปนิดเดียว เหมือนเข้าไปเป็นร้อยโยชน์ ตื่นสายไปแค่ครึ่งชั่วโมง ชีวิตก็รอนรน รีบเร่งทำอะไรไม่ทันไปทั้งวัน เพียงแค่ตื่นเช้า ชีวิตเราก็จะมีความพร้อมสำหรับทุกอย่าง ซึ่งการจะตื่นเช้าด้วยความสดชื่นอย่างนี้ย่อมเป็นผลจากการเข้านอนเร็วตรงเวลา

- วิชาคณิตศาสตร์สามารถสร้างโจทย์ปัญหาที่ส่งเสริมจริยธรรมได้ เช่น จากโจทย์ที่ว่า “ให้แบ่งขนมเค้ก 20 ชิ้น ให้เด็ก 5 คน เด็กจะได้ขนมคนละกี่ชิ้น” สามารถเปลี่ยนได้เป็น “แม่มีขนม 20 ชิ้น ด้วยความรักลูกจึงแบ่งให้ลูก 5 คนเท่า ๆ กัน ลูกจะได้คนละกี่ชิ้น” ซึ่งจากโจทย์ที่ยกตัวอย่างมาจะแสดงให้เห็นถึงความรัก ความเมตตา เป็นการสอดแทรกจริยธรรมในด้านอื่นๆเพิ่มเติมนอกเหนือจากจริยธรรมที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นสิ่งที่โรงเรียนกวดวิชาสามารถทำได้ นอกจากการสอดแทรกในเรื่อง ความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัย

นอกจากการสอดแทรกในบทเรียนแล้วการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมจริยธรรมภายในโรงเรียนก็เป็นสิ่งที่ทางโรงเรียนให้ความสำคัญ โดยสามารถทำได้ทั้งทางโรงเรียนจัดให้เองและเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาจัดกิจกรรม เช่น โครงการของหายได้คืน เป็นการรณรงค์ให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ โครงการช่วยลดโลกร้อนโดยรณรงค์ให้ผู้เรียนรู้จักการนำสิ่งของต่าง ๆ นำมารีไซเคิล โครงการรณรงค์เกี่ยวกับการลดใช้กระดาษ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่อง ความประหยัด โครงการรณรงค์การเข้าแถวซื้อของ หรือรับของที่ทางโรงเรียนแจกให้ เพื่อเป็นการช่วยปลูกฝังให้เกิดความมีระเบียบวินัย รวมทั้งการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันวิสาขบูชา เป็นต้น

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ครูผู้สอนต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศในห้องเรียนโดยเน้นความสนุกสนาน ให้ความเป็นกันเองกับผู้เรียน ไม่มีการดูด่าว่ากล่าว หรือทำรุนแรงกับผู้เรียนเด็ดขาด ครูผู้สอนส่วนใหญ่ล้วนมีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่ตนเอง

สอน และจุดเด่นของโรงเรียนกวดวิชาที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ชื่นชอบและแตกต่างจากโรงเรียนในระบบ คือ ความเป็นกันเอง และบรรยากาศที่ผ่อนคลายระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน โดยจะเห็นได้ว่าผู้เรียนจะชอบการที่ครูผู้สอนเล่าเรื่องสนุกสนานต่าง ๆ ให้ฟัง ทั้งเรื่องตลก เรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันในโลกของเรา ประสบการณ์ชีวิตต่าง ๆ ของครูผู้สอน แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งที่เรียนด้วย เป็นต้น ซึ่งในช่วงเวลานี้ผู้เรียนส่วนใหญ่จะให้ความสนใจมาก ดังนั้นผู้สอนจึงควรเล่าเรื่องต่าง แล้วสอดแทรกแง่คิดในด้านจริยธรรมแก่ผู้เรียนกลับไปด้วย ทั้งในด้านความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัย รวมทั้งจริยธรรมที่เหมาะสมในด้านอื่น ๆ ด้วย เพราะการเล่าเรื่องในลักษณะนี้จะทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกรู้สีกว่าครูผู้สอนกำลังสอนวิชาจริยธรรมอยู่ แต่เป็นเหมือนกับการเล่าสู่กันฟังมากกว่า ซึ่งผู้เรียนนำไปคิดและนำไปปฏิบัติตาม

- ในส่วนกระบวนการเรียนการสอนผู้สอนสามารถนำจริยธรรมมาใส่ในกระบวนการจัดการเรียนสอนได้ทั้งในขั้นนำ ชั้นสอน และขั้นสรุป โดยในขั้นนำซึ่งเป็นการเกริ่นเข้าเรื่องที่จะสอนผู้สอนสามารถเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมหรือการยกคำพูดมาให้ผู้เรียนได้ขบคิด เช่น ในการเรียนเรื่องสถิติในวิชาคณิตศาสตร์ ผู้สอนสามารถอธิบายได้ว่าทำไมเราถึงต้องเรียนสถิติ โดยการที่เราเรียนสถิตินั้นอย่างน้อยเราสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาที่รายรับ – รายจ่ายของตนเอง เพื่อดูว่าเราจะสามารถใช้จ่ายอย่างไรให้เกิดความประหยัดได้มากขึ้น เป็นต้น ในขั้นสอนสามารถนำจริยธรรมมาเสริมได้ในส่วนของการตั้งโจทย์ปัญหา การยกตัวอย่างหรือกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง และในขั้นสรุปสามารถนำสิ่งที่ได้สอนมาสรุปและชี้ถึงแนวทางการนำมาใช้ให้สัมพันธ์กับจริยธรรมตามความเหมาะสมของเนื้อหา

- การใช้สื่อในการเรียนการสอน ในโรงเรียนกวดวิชาจะมีการจัดทำสื่อการเรียนการสอนเป็นของตัวเอง เช่น หนังสือเรียน เอกสารประกอบการเรียนต่าง ๆ ซึ่งในหนังสือที่ใช้เรียนสามารถให้ความรู้ด้านจริยธรรมได้ โดยใส่เป็นคำพูดที่ส่งเสริมจริยธรรมตามหน้าหนังสือหรือเอกสารที่มีที่ว่าง เพื่อช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึก เช่น “ขยันในวันนี้ เพื่ออนาคตที่ดีในวันข้างหน้า” “การลอกข้อสอบเป็นบาป” “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” เป็นต้น

- การกระทำตนให้เป็นตัวอย่างดี โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ในส่วนของผู้บริหาร และในส่วนของผู้สอน

ผู้บริหาร

- เริ่มจากการคัดเลือกบุคคลที่จะมาเป็นครูผู้สอนในโรงเรียน โดยในตอนแรกจะดูจากบุคลิกภาพ ทักษะคนที่มีความรู้ต่อการสอนเป็นหลัก เนื่องจากความมีจริยธรรมของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งที่อยู่ในจิตใจ ต้องใช้เวลาในการศึกษาและสังเกต ดังนั้นเมื่อเข้ามาเป็นครูแล้วทางโรงเรียนจะมีระยะเวลาในการประเมินตัวครูผู้สอนซึ่งเป็นการประเมินทั้งด้านคุณภาพการสอนและด้านจริยธรรมโดยควรมีระยะเวลาในการพัฒนาการของครูผู้สอนเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป

- การปลูกฝังจริยธรรมความเป็นครูให้กับครูในโรงเรียน โดยทางโรงเรียนจะมีการจัดให้มีพระสงฆ์มาเทศน์ให้ความรู้กับครูในโรงเรียน โดยหัวข้อที่เทศน์จะเป็นจริยธรรมที่เป็นหลักสากล ครูผู้สอนสามารถเข้าฟังได้ทุกศาสนา โดยสิ่งที่ได้รับฟังสามารถนำมาเชื่อมโยงกับการสอนได้ เช่น หน้าที่ความเป็นครู และในแต่ละปีควรมีการจัดให้ครูไปปฏิบัติธรรมซึ่งเป็นการเน้นผลในระยะยาว เพื่อให้ครูมีสมาธิในการสอนมากขึ้น ทำให้เป็นคนใจเย็น และมีความสุขกับการทำงาน แต่มีปัจจัยที่สำคัญต่อการจัดกิจกรรม คือ เงินทุน เนื่องจากโรงเรียนกวดวิชาถือเป็นธุรกิจอย่างหนึ่ง ซึ่งการทำธุรกิจนั้นทุกคนล้วนแต่หวังในผลกำไร แต่ในการจัดกิจกรรมเสริมจริยธรรมเหล่านี้ให้กับครูผู้สอนเป็นสิ่งที่โรงเรียนต้องลงทุน และสิ่งที่ได้ตอบแทนกลับมาเป็นจิตสำนึกในจริยธรรมของครูผู้สอน ไม่สามารถวัด ประเมินค่า หรือออกมาในรูปแบบของรายได้ อีกทั้งยังมีหลายกรณีที่เมื่อครูมีความเชี่ยวชาญในการสอนมากขึ้น ก็ได้ลาออกเพื่อไปเป็นครูในระบบซึ่งจะมีสิทธิ์ได้รับสวัสดิการที่ดีกว่า แต่หากมองในด้านของการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความคิดเห็นว่าการส่งเสริมจริยธรรมให้กับครูผู้สอนเป็นสิ่งที่ดี กล่าวไว้ว่า “หากโรงเรียนทำได้ก็เป็นสิ่งที่สมควรทำ” โดยทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ของโรงเรียนและของผู้บริหารในโรงเรียนแต่ละแห่ง แต่ถึงอย่างไรก็ตามในการจัดกิจกรรมในส่วนนี้จากการสนทนากลุ่มมีความคิดเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี ควรผลักดันให้เกิดขึ้นในทุกโรงเรียนเนื่องจากครูนั้นก็จะเป็นครู เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน หากครูผู้สอนมีความคิดดี มีสติ มีสมาธิในการสอนก็จะทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดี ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่ดีและเป็นความรู้ที่ถูกต้อง ซึ่งถือว่าเป็นการช่วยการศึกษาของประเทศชาติอีกทางหนึ่ง

- การตั้งวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ควรมีกรอบของโรงเรียนที่เอื้อกับจริยธรรม โรงเรียนควรระบุจริยธรรมของโรงเรียนให้ชัดเจน เช่น จริยธรรมประจำโรงเรียนคือ ความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัย เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทอย่างยิ่งในระดับหน่วยปฏิบัติ ที่จะให้การกระตุ้นยั่วยุ ปลูกเร้า ทำทนาย เพื่อให้ความ

ฝันหรือเป้าหมายเกิดความเป็นส่วนร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน มิใช่เป็นของคน ๆ เดียว เมื่อทุกคนมีส่วนร่วม ยอมรับเป้าหมายตรงกันทุกคน จะทำให้ครูผู้สอนและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีความกระตือรือร้น ทุ่มเทกับการทำงาน และเพื่อให้ทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของจริยธรรม ผู้บริหารจะต้องมีการส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เช่น ความมีระเบียบวินัย โดยสามารถกำหนดได้ว่าผู้เรียนควรมาเรียนทุกครั้ง หากไม่มาเรียนตามเวลา ผู้เรียนสามารถมาเรียนชดเชยได้คนละไม่เกิน 3 ครั้ง เป็นต้น จะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนรู้จักความมีระเบียบวินัย เนื่องจากในการเรียนต้องเรียนอย่างต่อเนื่อง หากผู้เรียนขาดเรียนบ่อยจะทำให้การเรียนไม่ต่อเนื่อง และทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจบทเรียนได้เท่าที่ควร

ผู้สอน

- ในการสอนผู้เรียนในโรงเรียนกวดวิชานอกจากการเรียนในส่วนเนื้อหาแล้ว ส่วนใหญ่ผู้สอนจะมีการเล่าเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนาน ไม่เบื่อกับการเรียน ซึ่งส่วนมากเรื่องที่เล่าจะเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้สอน เรื่องตลกขบขัน ต่างๆ โดยในส่วนนี้ผู้สอนสามารถนำจริยธรรมมาเชื่อมโยงได้ ช่วยสร้างจิตสำนึกด้านจริยธรรมให้กับผู้เรียนได้

- ผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน เนื่องจากการกระทำมีค่ามากกว่าคำพูด โดยในห้องเรียนแต่ละห้องจะมีผู้สอนเพียงคนเดียว ผู้เรียนทุกคนจะคอยดูผู้สอนอยู่ตลอดเวลา และผู้สอนที่ปฏิบัติตนที่ดีจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเคารพ ความชื่นชม ทำให้ผู้เรียนรู้สึกอยากปฏิบัติตนเป็นคนดีตามที่ครูผู้สอนปฏิบัติ หากผู้สอนประพฤติตัวไม่ดีก็จะส่งผลให้ผู้เรียนทำตาม ดังนั้นผู้สอนจึงควรมีความประพฤติที่ดีเพื่อที่จะได้เป็นตัวอย่างที่ดีให้ผู้เรียนเห็นและประพฤติตาม เช่น ในด้านความมีระเบียบวินัย ผู้สอนสามารถแสดงให้ผู้เรียนเห็นได้โดยการมาสอนตรงเวลา เลิกสอนตรงเวลา เป็นต้น สามารถวัดได้ว่าผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียนได้หรือไม่ โดยที่ในแต่ละวิชาทางโรงเรียนจะให้ผู้เรียนทำแบบสอบถามเพื่อประเมินผู้สอน โดยมีข้อคำถามที่ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อจริยธรรมของครูผู้สอนที่แสดงออกเป็นตัวอย่างที่ดีในห้องเรียน

ด้านการวัดและประเมินผล ในการวัดและประเมินผลด้านจริยธรรมสำหรับโรงเรียนกวดวิชา เป็นที่รู้กันว่าจุดประสงค์หลักของผู้เรียนที่มาเรียนที่โรงเรียนกวดวิชานั้นมาเพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านวิชาการ และเนื่องจากการเรียนในโรงเรียนกวดวิชาใช้เวลา

น้อย การส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้เรียนจึงทำได้ไม่เต็มที่ ดังนั้นการวัดและประเมินผลผู้เรียนในด้านจริยธรรมจึงทำได้จำกัดเช่นกัน โดยหลัก ๆ สามารถวัดได้จากการสังเกตผู้เรียนจากครูผู้สอนและบุคลากรเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนช่วยกันสอดส่อง แต่จากการสังเกตผู้เรียนเพียงอย่างเดียวนั้นทางผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามันไม่เพียงพอเนื่องจากในแต่ละโรงเรียนมีผู้เรียนเป็นจำนวนมาก และมีผู้เรียนมีความหลากหลาย ครูผู้สอนและเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนไม่สามารถจดจำผู้เรียนได้ทั้งหมด ดังนั้นเพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรมจึงควรให้มีการจัดทำบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งสามารถบันทึกลงในบัตรประจำตัวนักเรียนได้ เนื่องจากในปัจจุบันบัตรนักเรียนเป็นบัตร smart card สามารถบันทึกข้อมูลได้และในอนาคตมีความเห็นว่าการพัฒนาระบบให้ผู้ปกครองสามารถตรวจเช็คได้ว่าผู้เรียนมีความประพฤติที่โรงเรียนอย่างไรบ้างในรูปแบบออนไลน์ โดยในส่วนพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินผลการมีจริยธรรมของผู้เรียนนั้น สามารถอ้างอิงได้จากการปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนซึ่งแสดงให้เห็นถึงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ และความมีระเบียบวินัย การบันทึกข้อมูลการเข้าเรียน การมาสาย แสดงให้เห็นถึงความประหยัดและความมีระเบียบวินัย โดยสามารถบันทึกพฤติกรรมได้จากการตรวจบัตรนักเรียนเวลาที่มาเรียน นอกจากนี้การดูภาพบันทึกจากกล้องวงจรปิดภายในโรงเรียนก็เป็น การช่วยสอดส่องพฤติกรรมของผู้เรียนได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งผลที่ได้ทางโรงเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ใน 2 ด้าน คือ

- นำสรุปผลบันทึกความประพฤติมอบให้กับผู้เรียนหรือผู้ปกครองในลักษณะคล้ายกับการรายงานผลการเรียนในโรงเรียนในระบบ และเนื่องจากในโรงเรียนกวดวิชาจะไม่มีมาตรการในการลงโทษผู้เรียนเพราะ ดังนั้นจึงจะมีเพียงการตักเตือนเป็นรายบุคคลแต่จะไม่มี การลงโทษใด ๆ กับตัวผู้เรียน

- โรงเรียนสามารถนำข้อมูลที่ได้ออกไปเก็บเป็นฐานข้อมูลว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเป็นอย่างไร และเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยนำไปวิเคราะห์ถึงสิ่งที่เกิดขึ้นว่าต่อไปหากมีผู้เรียนประพฤติตัวเช่นนี้จะใช้วิธีการอย่างไรในการแก้ปัญหา

ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ในการจัด

สภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้เรียน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมด้านจิตวิทยา

- **สภาพแวดล้อมทางกายภาพ** เป็นสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับอาคารสถานที่ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สามารถแบ่งได้เป็น ภายในห้องเรียน และภายนอกห้องเรียน

- ภายในห้องเรียน ควรมีการออกแบบภายในห้องเรียนให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปลูกฝังจริยธรรม คือ มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย มีการอำนวยความสะดวกทุกอย่างตามที่ผู้เรียนต้องการ เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ มีเครื่องปรับอากาศ มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โต๊ะเก้าอี้เพียงพอ การจัดที่นั่งไม่ให้งอแง ควรให้ผู้เรียนทุกคนเห็นครู พื้นหน้าห้องยกสูงขึ้นเพื่อให้ครูสามารถมองเห็นผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงเช่นกัน มีอุปกรณ์ในการสอนอยู่ในสภาพพร้อมใช้ เมื่อครูผู้สอนมีความต้องการใช้อุปกรณ์พิเศษที่จำเป็นเพิ่มเติมทางโรงเรียนก็จะจัดเตรียมไว้ให้พร้อมใช้ได้ทันที

- ภายนอกห้องเรียน มีบอร์ดข่าวประชาสัมพันธ์ หรือให้ความรู้โดยมีการปรับให้ทันสมัยอยู่ตลอด โรงเรียนมีระบบรักษาความปลอดภัยอย่างดี มีการติดตั้งกล้องวงจรปิด มีระบบสัญญาณเตือนไฟไหม้ มีเจ้าหน้าที่คอยตรวจตราในด้านความปลอดภัยโดยเฉพาะ และโดยส่วนใหญ่โรงเรียนกวดวิชาทุกโรงเรียนจะมีมุมพักผ่อนสำหรับผู้เรียนที่มาก่อนเวลาหรือสำหรับผู้ปกครอง โดยมีการบริการหนังสือหรือน้ำดื่ม ซึ่งในส่วนใหญ่มุมพักผ่อนนี้จะมีพื้นที่โล่งบริเวณรอบๆที่นั่งรอที่จัดไว้ให้ผู้ปกครองและผู้เรียน เป็นพื้นที่นอกเหนือจากที่นั่งสำหรับผู้ปกครอง และผู้เรียนที่มารอเรียน โดยจากการสนทนากลุ่มทางผู้เชี่ยวชาญจึงมีความคิดเห็นตรงกันว่าในโรงเรียนกวดวิชาสามารถใช้พื้นที่ว่างที่มีอยู่แล้วตรงนี้ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมจริยธรรม ซึ่งผลสรุปจากการสนทนากลุ่มมีความคิดเห็นให้เรียกพื้นที่ส่วนนี้ว่า “ลานกิจกรรม” โดยสามารถแบ่งเป็นส่วนใช้สอยต่าง ๆ ได้แก่

- เป็นส่วนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน เป็นบอร์ดที่ติดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน คำขวัญ คติประจำโรงเรียน จริยธรรมประจำโรงเรียน เป็นต้น

- มีการจัดบอร์ดให้ความรู้ที่เปลี่ยนไปได้เรื่อย ๆ เช่น ให้ความรู้เรื่องวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่น่าสนใจและเหมาะสมกับผู้เรียน โครงการจิตอาสาต่าง ๆ ประมวลภาพถ่ายกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านจริยธรรมที่โรงเรียนจัดให้ผู้เรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เป็นต้น

- เป็นพื้นที่ใช้จัดกิจกรรมในโรงเรียน
หมุนเวียนตามเทศกาล เช่น ในวันสงกรานต์จะมีการตั้งพระพุทธรูปให้สงฆ์น้ำพระ วันพ่อหรือวัน
แม่มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ทำของขวัญที่ตัวเองให้กับคุณพ่อคุณแม่ เป็นต้น

- เป็นพื้นที่ใช้กิจกรรมโดยอนุญาตให้
หน่วยงานภายนอกเข้ามาจัดกิจกรรมกับผู้เรียนและผู้ปกครองในโรงเรียนได้ แต่ต้องผ่านการ
พิจารณาของโรงเรียนก่อนว่ามีความเหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่

- **สภาพแวดล้อมด้านจิตวิทยา** เป็นการจัดบรรยากาศ
ในห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ครูผู้สอนมีความเป็นกันเองกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมี
ความรู้สึกเปิดเผยไว้กว้างใจ และเป็นที่พักของผู้เรียนได้ ตัดสินปัญหาของผู้เรียนด้วยความเป็น
ธรรม ไม่โกรธง่าย สามารถควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม มีความพยายามและกระตือรือร้นที่
จะสอนผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อที่จะฝึกให้
ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้ด้วยตนเองนอกเหนือจากการเรียนภายในห้องเรียน โดยมีครูคอย
ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และคอยอบรมผู้เรียนโดยสอดแทรกจริยธรรมที่ผู้เรียนควรมีคือ ความ
ซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัย รวมทั้งจริยธรรมในเรื่องอื่น ๆ ด้วย เช่น ความ
กตัญญู ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน เป็นต้น

**สรุปผลแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียน
และจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร**

ผู้วิจัยได้สรุปออกเป็น 4 ด้านได้แก่

1. ด้านการจัดหลักสูตร แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่

แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียน

- จัดเนื้อหาสาระให้ครอบคลุมตามรายวิชา
- กำหนดหลักสูตรที่เน้นด้านความคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียน
- จัดหลักสูตรที่เน้นความเข้าใจของผู้เรียน

- จัดหลักสูตรโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
- กำหนดให้มีการปรับเนื้อหาในหลักสูตรให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ
- จัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
- จัดให้มีการสอบวัดระดับความรู้พื้นฐานของหลักสูตร

แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียน

- กำหนดให้สอดแทรกเนื้อหาด้านจริยธรรมลงในหลักสูตร
- กำหนดให้สอดแทรกเนื้อหาด้านจริยธรรมนอกเหนือจากเนื้อหาที่สอดคล้องกับความประหยัด และความมีระเบียบวินัย เช่น ความกตัญญู ความรับผิดชอบ และความมีน้ำใจ ลงในหลักสูตรด้วย
- กำหนดให้สอดแทรกหลักจริยธรรมลงในบทเรียน โดยสอดแทรกไว้ใน ใจหทัยคำถาม คำถามชวนคิด และการยกตัวอย่าง

2. ด้านกระบวนการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่

แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียน

- ผู้สอนต้องมีความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน
- ผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- ผู้สอนต้องมีเทคนิคการสอนเฉพาะตัว
- จัดการเรียนการสอนที่เน้นทั้งความจำ ความเข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้ได้
- ผู้สอนต้องใช้สื่อประกอบที่หลากหลาย และดึงดูดความสนใจได้ดี
- ผู้สอนต้องสอนโดยเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

ได้

แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียน

- ผู้บริหาร และครูผู้สอนต้องตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมจริยธรรมให้กับนักเรียน
- กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเป็นครูที่ดี
- ให้อาจารย์ และยกย่องครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครูในโรงเรียน เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ครูคนอื่นๆ ปฏิบัติตาม

3. ด้านการวัด และประเมินผล แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่

แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียน

- กำหนดให้มีการสอบวัดประเมินผลก่อนเรียน
- กำหนดให้มีการทดสอบหลังจบหลักสูตร
- กำหนดให้มีการสอบจัดอันดับภายในโรงเรียน
- กำหนดให้ผู้เรียนมีสิทธิทราบผลการประเมินของตนเองเท่านั้น
- ให้อาจารย์แก่นักเรียนที่สอบได้อันดับสูงสุด เพื่อเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนคนอื่นๆ สนใจเข้าสอบจัดอันดับมากขึ้น
- จัดทำเอกสาร หรือแบบฝึกหัดทำแบบ เพื่อให้ผู้เรียนประเมินตนเอง
- ครูผู้สอนต้องสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนจากการตอบคำถาม การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน และการทำแบบฝึกหัด
- กำหนดให้มีการประเมินผู้สอนหลังจบหลักสูตร

แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียน

- กำหนดให้มีการประเมินทั้ง นักเรียน ครูผู้สอน และโรงเรียน

- กำหนดให้ประเมินนักเรียนโดยการบันทึกพฤติกรรมรายคาบลงในแบบบันทึกพฤติกรรมเพื่อนำมาทำเป็นรายงานผลการประเมินความประพฤติหลังจบหลักสูตรให้กับผู้ปกครองพิจารณา

- กำหนดให้นักเรียนประเมินตนเองโดยใช้แบบสอบถาม

- กำหนดให้ประเมินครูผู้สอนโดยให้ผู้บริหาร นักเรียน และครูผู้สอนเองประเมินเกี่ยวกับการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรม

- กำหนดให้ประเมินโรงเรียน โดยให้นักเรียน และผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม เจ้าหน้าที่ และการจัดกิจกรรมของโรงเรียนมีความเหมาะสมในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนหรือไม่

4. ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่

แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียน แบ่งเป็นภายในห้องเรียน และภายนอกห้องเรียน

สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

- ห้องเรียนต้องมีแสงสว่างเพียงพอ
- กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยประจำวัน
- ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน
- ต้องมีมุม หรือห้องสำหรับค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม เช่น ห้องคอมพิวเตอร์

ห้องสมุด เป็นต้น ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน

สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

- จัดให้มีพื้นที่สำหรับเผยแพร่ หรือสอดแทรกความรู้ต่างๆ
- จัดสถานที่ หรือปรับปรุงพื้นที่ให้สามารถกั้นเสียงรบกวนจากภายนอกได้

แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียน แบ่งเป็นด้านกายภาพ และด้านจิตวิทยา ได้แก่

ด้านกายภาพ

- จัดพื้นที่สำหรับส่งเสริมกิจกรรม
- จัดลานกิจกรรมเพื่อใช้ในการสืบสานประเพณีต่างๆ
- ประชาสัมพันธ์ หรืออนุญาตให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมกิจกรรมในพื้นที่ที่โรงเรียนจัดให้
- จัดสภาพแวดล้อม ปัจจัยเกื้อหนุน บรรยากาศ สถานการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านกิจกรรม เช่น มุมสมาธิ ห้องเรียนที่สงบ เรียบร้อย

ด้านจิตวิทยา

- ครูผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายในชั้นเรียน
- ครูผู้สอนต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ก่อให้เกิดสมาธิ และความสบายใจในการเรียนรู้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและ
จริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัย
มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียน
และจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

ขั้นที่ 2 นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียน
และจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

เพื่อเป็นการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อ
ส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ สามารถแบ่ง
ออกได้เป็นขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1.1 ศึกษาสภาพ ปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบด้วยแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 1.2 ศึกษาความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบด้วยแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 1.1 ศึกษาสภาพ ปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบด้วยแบบสอบถาม เพื่อหาข้อมูลด้านสภาพ ปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

ขั้นตอนที่ 1.1 : กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนเอกชนนอกระบบในเขตกรุงเทพมหานคร โดยส่วนที่เป็นผู้บริหารใช้วิธีการเลือกแบบสโนว์บอลล์ (Snowball sampling) จำนวน 20 คน และในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random sampling) จำนวน 40 คน ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น

ขั้นตอนที่ 1.1 : เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลมาสร้างแบบสอบถามสภาพ ปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเป็นแบบสอบถามปลายเปิดโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ตอนที่ 3 สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ โดยในตอนที่ 2, 3 จะแบ่งออกเป็น 4 ด้านตามกรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1.1 : วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย การศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยมีการเก็บข้อมูลโดยนำเครื่องมือแบบสอบถามไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนที่โรงเรียนกวดวิชาที่ได้ติดต่อขออนุญาตไว้แล้ว เพื่อให้ได้ข้อมูลของสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

ขั้นตอนที่ 1.1 : การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนมาทำการวิเคราะห์สรุปข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาตามแนวทางที่ สุกางค์ จันทวานิช (2543) และชายโพธิ์สิตา (2550) เสนอไว้ด้วยเทคนิคการตัดปะ (Scissor and Sort Technique) จากนั้นตีความ

จัดหมวดหมู่ และเปรียบเทียบคำตอบของผู้ตอบแต่ละคน โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหาด้านความจริง (Pragmatically Content Analysis) และวิเคราะห์เนื้อหาด้านความหมายของคำพูด (Semantically Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 1.2 ศึกษาความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบด้วยแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 1.2 : กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนเอกชนนอกระบบในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นผู้เรียนจำนวน 169 คน โดยผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

ขั้นตอนที่ 1.2 : เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลมาสร้างแบบสอบถามความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ตอนที่ 3 ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ โดยในตอนที่ 2, 3 จะแบ่งออกเป็น 4 ด้านตามกรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1.2 : วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย การศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยมีการเก็บข้อมูลโดยนำเครื่องมือแบบสอบถามไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เรียนที่โรงเรียนกวดวิชาที่ได้ติดต่อขออนุญาตไว้แล้ว เพื่อให้ได้ข้อมูลของความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

ขั้นตอนที่ 1.2 : การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เรียนมาทำการวิเคราะห์สรุปข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

ขั้นที่ 2 นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและ จริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

จากการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบแล้ว นำข้อมูลที่ได้มา
สรุปและนำมาเป็นประเด็นในการหาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ
เรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบโดยการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus
Group) ซึ่งวิธีการดำเนินการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2 : กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการ
เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 ท่าน โดยผู้วิจัยกำหนด
ขนาดกลุ่มสนทนาตามแนวคิดของ Stewart and Shamdasani (1990) และชาย โพธิ์สิตา (2550)
ซึ่งเสนอว่าผู้เชี่ยวชาญควรมีประมาณกลุ่มละ 6 – 12 คน เพื่อให้ได้รับคำตอบที่เพียงพอต่อ
ประเด็นคำถามที่ต้องการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 : เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การนำเสนอแนว
ทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียน
เอกชนนอกระบบ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นที่ 1 มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำ
เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเพื่อช่วยกำหนดแนวทางการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 : การเก็บรวบรวมข้อมูล การนำเสนอแนว
ทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียน
เอกชนนอกระบบด้วยการจัดการสนทนากลุ่ม โดยคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มตามเกณฑ์ที่ได้
กำหนดไว้จำนวน 7 คน ที่ห้องประชุม สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ

ขั้นตอนที่ 2 : การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จาก
การบันทึกการสนทนากลุ่ม และข้อมูลที่ได้จากแถบบันทึกเสียงระหว่างการสนทนากลุ่ม มาทำการ
วิเคราะห์สรุปข้อมูลตามแนวทางที่ สุกางค์ จันทวานิช (2543) และชาย โพธิ์สิตา (2550) เสนอไว้
ด้วยเทคนิคการตัดปะ (Scissor and Sort Technique) จากนั้นตีความ จัดหมวดหมู่ และ

เปรียบเทียบคำตอบโดยทำการวิเคราะห์เนื้อหาด้านความจริง (Pragmatically Content Analysis) และวิเคราะห์เนื้อหาด้านความหมายของคำพูด (Semantically Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้แบ่งการสรุปผลการวิจัยออกเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้สามารถสรุปผลการศึกษาปัญหา และความต้องการจากการสอบถามปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน คือ 1. ด้านการจัดหลักสูตร 2. ด้านกระบวนการเรียนการสอน 3. ด้านการวัดและประเมินผล และ 4. ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านได้ดังนี้

1. ด้านการจัดหลักสูตร

สภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบเกี่ยวกับด้านการจัดหลักสูตร โดยสภาพปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ความแตกต่างของผู้เรียน เนื่องจากการเรียนแบบกลุ่มใหญ่ในแต่ละชั้นเรียนจะมีผู้เรียนที่หลากหลาย แต่ละโรงเรียนสอนเนื้อหาเรียงลำดับแตกต่างกัน ทำให้ผู้เรียนมีความต้องการเรียนเนื้อหาวิชาที่แตกต่างกันแม้จะอยู่ในระดับชั้นเดียวกันก็ตาม

ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบเกี่ยวกับด้านการจัดหลักสูตร โดยความต้องการที่ผู้เรียน

ต้องการมากที่สุด คือ ต้องการให้หลักสูตรเน้นในด้านความเข้าใจ รองลงมาคือ ต้องการให้มีเนื้อหาสาระที่ครบถ้วน ครอบคลุม และน้อยที่สุด คือ ต้องการให้หลักสูตรเน้นในด้านความรู้ ความจำของผู้เรียน

สภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบเกี่ยวกับด้านการจัดหลักสูตร โดยสภาพปัญหาที่พบมากที่สุด คือ โรงเรียนสามารถส่งเสริมผู้เรียนด้านจริยธรรมได้น้อยหรือแทบจะไม่มีเลย เนื่องจากจุดมุ่งหมายของผู้เรียนที่มาเรียนที่โรงเรียนกวดวิชาคือ ต้องการความรู้เป็นเนื้อหาสาระที่นำไปใช้เรียนที่โรงเรียน หรือนำไปสอบแข่งขันเท่านั้น

ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบเกี่ยวกับด้านการจัดหลักสูตร โดยความต้องการที่ผู้เรียนต้องการมากที่สุด คือ ต้องการที่จะให้มีการนำจริยธรรมเรื่องความมีระเบียบวินัยมาบูรณาการในการจัดหลักสูตร รองลงมา คือ ต้องการให้นำจริยธรรมเรื่องอื่น ๆ นอกเหนือจากความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัยมาสอดแทรกในหลักสูตร และน้อยที่สุด คือ ต้องการให้โรงเรียนมีการนำจริยธรรมมาบูรณาการในการจัดหลักสูตร

2. ด้านกระบวนการเรียนการสอน

สภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบเกี่ยวกับด้านกระบวนการเรียนการสอน โดยสภาพปัญหาที่พบมากที่สุด คือ เวลาในการเรียนไม่พอ และเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายได้ง่ายในเวลาเรียน เนื่องจากเวลาในการสอนมีน้อยแต่เนื้อหาที่ผู้เรียนต้องเรียนมีมาก ทำให้เวลาเรียนไม่พอ และในกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนแบบอัดเนื้อหาให้กับผู้เรียน เมื่อต้องเรียนต่อเนื่องกันเป็นเวลานานจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย อ่อนล้าได้ ผู้สอนจึงต้องตระหนักในด้านการดึงดูดความสนใจของผู้เรียนโดยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย

ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบเกี่ยวกับด้านกระบวนการเรียนการสอน โดยความต้องการที่ผู้เรียนต้องการมากที่สุด คือ ต้องการให้ผู้สอนมีเทคนิควิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ

ได้ง่าย รองลงมา คือ ต้องการให้ผู้สอนเป็นผู้ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน และน้อยที่สุด คือ ต้องการให้ผู้สอนใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย

สภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบเกี่ยวกับด้านกระบวนการเรียนการสอน โดยสภาพปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ผู้สอนยังไม่สามารถนำจริยธรรมมาเชื่อมโยงกับวิชาที่สอนได้ เช่น ในบางรายวิชาที่เป็นการคำนวณ ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ ผู้สอนจะไม่สามารถนำจริยธรรมมาเชื่อมโยงในการสอนได้ เนื่องจากเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นการแก้โจทย์ปัญหา นอกจากนั้นการนำจริยธรรมมาสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ก็ยังมีน้อย เนื่องจากผู้สอนยังไม่เห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้เรียน

ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบเกี่ยวกับด้านกระบวนการเรียนการสอน โดยความต้องการที่ผู้เรียนต้องการมากที่สุด คือ ต้องการให้โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมให้ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมได้อย่างหลากหลาย รองลงมา คือ ต้องการให้มีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์ และน้อยที่สุด คือ ต้องการให้มีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมในด้านความประหยัด

3. ด้านการวัด และประเมินผล

สภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบเกี่ยวกับด้านการวัด และประเมินผล โดยสภาพปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ไม่สามารถรายงานผลออกมาเป็นเกรดเหมือนกับโรงเรียนในระบบได้ เนื่องจากการวัดและประเมินผลในโรงเรียนกวดวิชายังไม่สามารถบังคับให้ผู้เรียนเข้าร่วมได้ทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นการขอความร่วมมือ และเป็นเพียงการวัดและประเมินความเข้าใจเท่านั้น

ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบเกี่ยวกับด้านการวัด และประเมินผล โดยความต้องการที่ผู้เรียนต้องการมากที่สุด คือ ต้องการทราบผลการวัดและประเมินผลเพื่อนำมาปรับปรุงตนเอง รองลงมา คือ ต้องการให้มีการวัดและประเมินผลหลังเรียน และ น้อยที่สุด คือ ต้องการให้มีการวัดและประเมินผลก่อนเรียน

สภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบเกี่ยวกับด้านการวัด และประเมินผล โดยสภาพปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด คือ โรงเรียนกวดวิชายังไม่มีการกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลผู้เรียนในด้านจริยธรรม เนื่องจากเวลาที่ผู้เรียนอยู่ที่โรงเรียนเป็นเวลาที่ค่อนข้างสั้น ทำให้การวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านจริยธรรมทำได้ยาก เมื่อเทียบกับโรงเรียนในระบบ

ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบเกี่ยวกับด้านการวัด และประเมินผล โดยความต้องการที่ผู้เรียนต้องการมากที่สุด คือ ต้องการให้มีการวัดและประเมินผลจริยธรรมของผู้เรียนในด้านความมีระเบียบวินัย รองลงมา คือ ต้องการให้มีการวัดและประเมินผลจริยธรรมของผู้เรียนในด้านความซื่อสัตย์ และน้อยที่สุด คือ ต้องการให้มีการวัดและประเมินผลจริยธรรมของผู้เรียนในด้านความประหยัด

4. ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

สภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบเกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยสภาพปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด คือ ยังไม่มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในพื้นที่ส่วนภายนอกห้องเรียนที่เน้นให้การสร้างบรรยากาศผ่อนคลาย เป็นมุมพักผ่อน แต่ยังไม่มีการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และในส่วนภายในห้องเรียนมีปัญหามาจากเสียงภายนอกที่เข้ามารบกวนทำให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนไม่มีสมาธิในการเรียน

ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบเกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยความต้องการที่ผู้เรียนต้องการมากที่สุดมี 2 ประเด็น คือ ต้องการให้ภายในห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอในการเรียนการสอน ต้องการให้อาคารเรียนมีความปลอดภัย และต้องการให้สถานที่ตั้งของโรงเรียนสะดวกต่อการเดินทาง รองลงมา คือ ต้องการให้มีจำนวนโต๊ะ และเก้าอี้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน และน้อยที่สุด คือ ต้องการให้ระหว่างช่วงพักมีการสร้างบรรยากาศภายนอกห้องเรียน เช่น เปิดเพลง เปิดวิดีโอ

สภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบเกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยสภาพปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ยังไม่มีการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้เรียนได้เท่าที่ควร โดยเฉพาะภายนอกห้องเรียน ซึ่งมีพื้นที่มาก และเป็นแหล่งรวมตัวของผู้เรียนและผู้ปกครองของโรงเรียนทวิศึกษาในช่วงเวลาที่ยังไม่ถึงเวลาเข้าเรียน

ความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบเกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยความต้องการที่ผู้เรียนต้องการมากที่สุด คือ ต้องการให้ผู้สอนเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้เรียนในด้านความมีระเบียบวินัย รองลงมา คือ ต้องการให้ผู้สอนเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้เรียนในด้านความซื่อสัตย์ และน้อยที่สุด คือ ต้องการให้โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้เรียน

ตอนที่ 2 ผลการหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร

จากผลการศึกษาปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร และนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) กับผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน คือ 1. ด้านการจัดหลักสูตร 2. ด้านกระบวนการเรียนการสอน 3. ด้านการวัดและประเมินผล และ 4. ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำเสนอแนวทางจากการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร โดยสามารถนำเสนอแนวทางในแต่ละด้านได้ดังนี้

1. ด้านการจัดหลักสูตร

จากผลการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดหลักสูตร มีดังนี้ 1. จัดเนื้อหาสาระให้ครอบคลุมตามรายวิชา 2. กำหนดหลักสูตรที่เน้นด้านความคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียน 3. จัดหลักสูตรที่เน้นความเข้าใจของผู้เรียน 4. จัดหลักสูตรโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก 5. กำหนดให้มีการปรับเนื้อหาในหลักสูตรให้มีความ

ทันสมัยอยู่เสมอ 6. จัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 7. จัดให้มีการสอบวัดระดับความรู้พื้นฐานของหลักสูตร

จากผลการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดหลักสูตร มีดังนี้ 1. กำหนดให้สอดแทรกเนื้อหาด้านจริยธรรมลงในหลักสูตร 2. กำหนดให้สอดแทรกเนื้อหาด้านจริยธรรมนอกเหนือจากความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัย เช่น ความกตัญญู ความรับผิดชอบ และความมีน้ำใจ ลงในหลักสูตรด้วย 3. กำหนดให้สอดแทรกหลักจริยธรรมลงในบทเรียน โดยสอดแทรกไว้ในโจทย์คำถาม คำถามชวนคิด และการยกตัวอย่าง

2. ด้านกระบวนการเรียนการสอน

จากผลการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ด้านกระบวนการเรียนการสอน มีดังนี้ 1. ผู้สอนต้องมีความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน 2. ผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 3. ผู้สอนต้องมีเทคนิคการสอนเฉพาะตัว 4. จัดการเรียนการสอนที่เน้นทั้งความจำ ความเข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้ได้ 5. ผู้สอนต้องใช้สื่อประกอบที่หลากหลาย และดึงดูดความสนใจได้ดี 6. ผู้สอนต้องสอนโดยเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

จากผลการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ด้านกระบวนการเรียนการสอน มีดังนี้ 1. ผู้บริหาร และครูผู้สอนต้องตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมจริยธรรมให้กับนักเรียน 2. กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเป็นครูที่ดี 3. ให้อาจารย์ และยกย่องครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครูในโรงเรียน เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ครูคนอื่นๆ ปฏิบัติตาม

3. ด้านการวัด และประเมินผล

จากผลการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการวัด และประเมินผล มีดังนี้ 1. กำหนดให้มีการสอบวัดประเมินผลก่อนเรียน 2. กำหนดให้มีการทดสอบหลังจบหลักสูตร 3. กำหนดให้มีการสอบจัดอันดับภายในโรงเรียน 4. กำหนดให้ผู้เรียนมี

สิทธิทราบผลการประเมินของตนเองเท่านั้น 5. ให้อาจารย์แก่นักเรียนที่สอบได้อันดับสูงสุด เพื่อเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนคนอื่นๆ สนใจเข้าสอบจัดอันดับมากขึ้น 6. จัดทำเอกสาร หรือแบบฝึกหัดทำแบบ เพื่อให้ผู้เรียนประเมินตนเอง 7. ครูผู้สอนต้องสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนจากการตอบคำถาม การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน และการทำแบบฝึกหัด 8. กำหนดให้มีการประเมินผู้สอนหลังจบหลักสูตร

จากผลการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการวัด และประเมินผล มีดังนี้ 1. กำหนดให้มีการประเมินทั้ง นักเรียน ครูผู้สอน และโรงเรียน 2. กำหนดให้ประเมินนักเรียนโดยการบันทึกพฤติกรรมรายคาบลงในแบบบันทึกพฤติกรรมเพื่อนำมาทำเป็นรายงานผลการประเมินความประพฤติหลังจบหลักสูตรให้กับผู้ปกครองพิจารณา 3. กำหนดให้นักเรียนประเมินตนเองโดยใช้แบบสอบถาม 4. กำหนดให้ประเมินครูผู้สอนโดยให้ผู้บริหารนักเรียน และครูผู้สอนเองประเมินเกี่ยวกับการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรม 5. กำหนดให้ประเมินโรงเรียน โดยให้นักเรียน และผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม เจ้าหน้าที่ และการจัดกิจกรรมของโรงเรียนมีความเหมาะสมในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนหรือไม่

4. ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

จากผลการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน มีดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน 1. ห้องเรียนต้องมีแสงสว่างเพียงพอ 2. กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยประจำชั้น 3. ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน 4. ต้องมีมุม หรือห้องสำหรับค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด เป็นต้น ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน 1. จัดให้มีพื้นที่สำหรับเผยแพร่ หรือสอดแทรกความรู้ต่างๆ 2. จัดสถานที่ หรือปรับปรุงพื้นที่ให้สามารถกันเสียงรบกวนจากภายนอกได้

จากผลการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน มีดังนี้ ด้านกายภาพ 1. จัดพื้นที่สำหรับส่งเสริมจริยธรรม 2. จัดลานกิจกรรมเพื่อใช้ในการสืบสานประเพณีต่างๆ 3. ประชาสัมพันธ์ หรืออนุญาตให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมในพื้นที่ที่โรงเรียนจัดให้ 4. จัดสภาพแวดล้อม ปักจี้เกื้อหนุน

บรรยากาศ สถานการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านจริยธรรม เช่น มุมสมาธิ ห้องเรียนที่สงบ เรียบร้อย เป็นต้น ด้านจิตวิทยา 1. ครูผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายในชั้นเรียน 2. ครูผู้สอนต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ก่อให้เกิดสมาธิ และความสบายใจในการเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา และความต้องการเพื่อนำเสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้และจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยแบ่งประเด็นในการอภิปรายเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 อภิปรายผลการศึกษาปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้และจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 อภิปรายผลการนำเสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้และจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 อภิปรายผลการศึกษาปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้และจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร

จากผลการสอบถามปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้และจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน คือ 1. ด้านการจัดหลักสูตร 2. ด้านกระบวนการเรียนการสอน 3. ด้านการวัดและประเมินผล และ 4. ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยในแต่ละด้านได้ดังนี้

1. **ด้านการจัดหลักสูตร** พบว่าสภาพปัญหาและความต้องการมีความสอดคล้องกัน โดยผู้วิจัยสามารถอภิปรายปัญหา และความต้องการด้านการจัดหลักสูตรเพื่อ

ส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้และจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้

ปัญหาและความต้องการด้านการจัดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากการเรียนแบบกลุ่มใหญ่ในแต่ละชั้นเรียนจะมีผู้เรียนที่หลากหลาย แต่ละโรงเรียนสอนเนื้อหาเรียงลำดับแตกต่างกัน ทำให้ผู้เรียนมีความต้องการเรียนเนื้อหาวิชาที่แตกต่างกันแม้จะอยู่ในระดับชั้นเดียวกันก็ตาม และความต้องการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครด้านการจัดหลักสูตรโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ซึ่งความต้องการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ด้านการจัดหลักสูตรที่ผู้เรียนต้องการมากที่สุด คือ ต้องการให้หลักสูตรเน้นในด้านความเข้าใจ เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้ต่างกัน ดังนั้นเทคนิคด้านความจำอาจไม่เหมาะกับนักเรียนทุกคน หลักสูตรการเรียนการสอนจึงควรเน้นให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากกว่าด้านความจำ ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2550) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเกิดขึ้นจากพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การจัดการศึกษามีเป้าหมายสำคัญที่สุดคือ การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุด ตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน แต่เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ ความถนัดและยังมีทักษะพื้นฐานอันเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการเรียนรู้ อันได้แก่ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน ความสามารถทางสมอง ระดับสติปัญญา และการแสดงผลของการเรียนรู้ออกมาในลักษณะที่ต่างกัน จึงควรมีการจัดการที่เหมาะสมในลักษณะที่แตกต่างกัน ตามเหตุปัจจัยของผู้เรียนแต่ละคน และผู้ที่มีบทบาทสำคัญในกลไกของการจัดการนี้คือ ผู้สอน แต่จากข้อมูลอันเป็นปัญหาวิกฤตทางการศึกษาและวิกฤตของผู้เรียนที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่า ผู้สอนยังแสดงบทบาทและทำหน้าที่ของตนเองไม่เหมาะสม จึงต้องทบทวนทำความเข้าใจซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตทางการศึกษาและวิกฤตของผู้เรียนต่อไป

ปัญหาและความต้องการด้านการจัดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาโรงเรียนไม่สามารถส่งเสริมผู้เรียนด้านจริยธรรมได้ เนื่องจากจุดมุ่งหมายของผู้เรียนที่มาเรียนที่โรงเรียนกวดวิชาคือต้องการความรู้เป็นเนื้อหาสาระที่นำไปใช้เรียนที่โรงเรียน หรือนำไปสอบแข่งขันเท่านั้น และความต้องการเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครด้านการจัด

หลักสูตรโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ซึ่งความต้องการเพื่อส่งเสริมจริยธรรมด้านการจัดหลักสูตรที่ผู้เรียนต้องการมากที่สุด คือ ต้องการที่จะให้มีการนำจริยธรรมเรื่องความมีระเบียบวินัยมาบูรณาการในการจัดหลักสูตร เนื่องจากการจัดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมจริยธรรมเพียงอย่างเดียวนั้นทำได้ยาก จึงควรใช้วิธีการสอดแทรกเรื่องระเบียบวินัยลงในวิชาต่างๆ ของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ พระมหาดิศร ทิรสีโล (2540) ได้ให้แนวคิดในการปลูกฝัง ค่านิยมต่อศิษย์ไว้ว่า การปลูกฝังค่านิยมเป็นเรื่องยากเพราะเป็นเรื่องของจิตใจ ศรัทธาและความเชื่อครูจะต้องเป็นผู้ให้ความรู้ความกระจ่างแก่นักเรียน ครูควรปฏิบัติดังนี้ 1. การอบรมสั่งสอน คือ พยายามยกตัวอย่างอธิบายที่เป็นรูปธรรมให้นักเรียนมองเห็นแนวคิดทางปฏิบัติให้ได้ เช่น ต้องการให้นักเรียนเลิกเล่นการพนัน ครูต้องแจ่มแจ้งให้เข้าใจว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะเลิกเล่นการพนันได้ ในการเรียนการสอนครูควรสอดแทรกค่านิยมที่ดีไว้ด้วยเสมอและติดตามการปฏิบัติของนักเรียน 2. การชักจูงให้เชื่อตาม ครูที่มีความสามารถชักจูงให้ศิษย์ประพฤติคล้ายตามได้จะเป็นครูที่สร้างศรัทธาหลาย ๆ ด้านไว้สำหรับศิษย์ เช่น มีวาทศิลป์ มีจิตวิทยาสูง สอนดี มีบุคลิกภาพดีและเป็นแบบอย่างที่ดีเมื่อศิษย์เกิดความเชื่อถือแล้วครูย่อมจูงใจให้ประพฤติ ปฏิบัติและยึดถือค่านิยมที่ดีได้ง่าย เช่น ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อ ความเสียสละ ความกล้าหาญตลอดจนสร้างค่านิยมในวัฒนธรรมไทย 3. การกระทำเป็นตัวอย่างแนวคิดนี้พฤติกรรมของครูเป็นสิ่งสำคัญ ครูจะต้องทำตัวเป็นแม่แบบอยู่เสมอ คือ ครูจะต้องปฏิบัติตามที่สอนเขา เช่น การสูบบุหรี่ การดื่มเหล้า ให้โทษแก่ร่างกาย ครูจะต้องไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มเหล้า เช่นนี้ศรัทธาของศิษย์จึงจะมีในตัวครู การอบรมสั่งสอนใดๆ ย่อมมีประโยชน์ ครูควรยึดมั่นในคุณธรรมย่อมเป็นแม่แบบที่ดีในด้านความประพฤติของศิษย์ ความโน้มเอียงต่าง ๆ ของศิษย์ก็จะเป็นไปแต่ในทางที่ดีงาม 4. การให้รางวัลและลงโทษเป็นวิธีที่จูงใจเพื่อนำไปสู่จุดหมายที่ต้องการ หรือความต้องการที่มีผลตอบสนอง การจูงใจมีทั้งทางบวก เช่น การให้รางวัล การชมเชย เป็นต้น และการจูงใจในทางลบ เช่น การทำโทษ คาตโทษ ตำหนิ เป็นต้น การกระทำทั้ง 2 อย่างนี้ อย่ากระทำพร่ำเพรื่อ เพราะจะทำให้เกิดความเคยชินไปจะทำให้การให้รางวัล และการทำโทษไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร ควรดูโอกาสและเวลาที่เหมาะสม

2. **ด้านกระบวนการเรียนการสอน** พบว่าสภาพปัญหาและความต้องการมีความสอดคล้องกัน โดยผู้วิจัยสามารถอภิปรายปัญหา และความต้องการด้านกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้และจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้

ปัญหาและความต้องการด้านกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาเรื่องเวลาในการเรียนไม่พอ และนักเรียนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายได้ง่ายในเวลาเรียน เรียน เนื่องจากเวลาในการสอนมีน้อยแต่เนื้อหาที่ผู้เรียนต้องเรียนมีมาก ทำให้เวลาเรียนไม่พอ และในกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนแบบอัดเนื้อหาให้กับผู้เรียน เมื่อต้องเรียนต่อเนื่องกันเป็นเวลานานจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย อ่อนล้าได้ ผู้สอนจึงต้องตระหนักในด้านการดึงดูดความสนใจของผู้เรียนโดยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย และความต้องการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครด้านกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ซึ่งความต้องการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ด้านกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้เรียนต้องการมากที่สุด คือ ต้องการให้ผู้สอนมีเทคนิควิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ง่าย เนื่องจากระยะเวลาในการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมีน้อย และจำกัดว่าการเรียนในโรงเรียนในระบบ ดังนั้นผู้สอนจึงควรมีเทคนิคการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำได้ง่าย เช่น มีสูตรในการจำ เข้าใจง่าย และนำไปประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Eby (1998) เทคนิคและทักษะการสอนของครู การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิคและทักษะการสอนของครูล้วนมีอิทธิพลต่อบรรยากาศในชั้นเรียนได้ทั้งสิ้น การสร้างแรงจูงใจ การแปรเปลี่ยนความสนใจ การเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายจะทำให้เด็กไม่เบื่อเมื่อเทียบกับการที่ครูใช้วิธีสอนแบบเดียวเป็นระยะเวลายาวนานจนเกินไป เช่นการใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ทำให้เด็กอาจเรียนรู้ได้ไม่เท่ากับที่ครูตั้งใจจะสอนเพราะเด็กเกิดความเบื่อหน่ายไม่สนใจเรียน อาจชวนเพื่อนคุยหรือแกล้งเพื่อนกลายเป็นปัญหาในชั้นเรียนที่ครูจะต้องจัดการซึ่งแท้ที่จริงแล้วสาเหตุสำคัญอาจอยู่ที่ตัวครูเองก็เป็นได้ ดังนั้นวิธีการหนึ่งที่ครูควรจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดการชั้นเรียนคือ การที่ครูจะต้องเตรียมการสอนโดยยึดหลักที่สำคัญในการพิจารณาเลือกใช้วิธีสอนที่หลากหลาย มีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนนอกจากนี้ควรเลือกใช้ทักษะและเทคนิคการสอนที่ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนมากขึ้น

ปัญหาและความต้องการด้านกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาผู้สอนยังไม่สามารถนำจริยธรรมมาเชื่อมโยงกับวิชาที่สอนได้ เช่น ในบางรายวิชาที่เป็นการค้าขาย ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ ผู้สอนจะไม่สามารถนำจริยธรรมมาเชื่อมโยงในการสอนได้ เนื่องจากเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นการแก้โจทย์ปัญหา นอกจากนี้การนำจริยธรรมมาสอดแทรกใน

กระบวนการเรียนการสอนวิชาอื่นๆ ก็ยังมีน้อย เนื่องจากผู้สอนยังไม่เห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้เรียน และความต้องการเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครด้านกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ซึ่งความต้องการเพื่อส่งเสริมจริยธรรมด้านกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้เรียนต้องการมากที่สุด คือ ต้องการให้โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมให้ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมได้ อย่างหลากหลาย เนื่องจากการส่งเสริมจริยธรรมผ่านการเรียนการสอนด้านทฤษฎีเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ได้ ดังนั้นการเข้าร่วมกิจกรรมและได้ลงมือปฏิบัติจริงจะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ประภาศรี พรหมประกาย (2555 : ออนไลน์) ได้เสนอขั้นตอนการดำเนินการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมไว้ว่า การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการเรียนการสอนสามารถทำได้ในขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน ระหว่างการสอน การทำกิจกรรมในห้องเรียน การสรุป และการวัดผล โดยมีแนวทางการปฏิบัติดังนี้ 1. วิชาที่สอน ให้พิจารณาเป้าหมายของวิชาที่สอน เนื้อหาของเรื่องที่จะสอนให้ชัดเจนแล้วสร้างกรอบความคิดของคุณธรรมที่สามารถเชื่อมโยงถึงเนื้อหาและกิจกรรมของวิชานั้นๆ เช่น การสอนสถิติ เรื่องการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลตามค่านั้น หรือให้นักศึกษาตัดข่าวจากหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอนมาแสดงความคิดเห็นร่วมกันสรุป หรือวิจารณ์ เช่น ข่าวผลของการตรวจปริมาณของยาฆ่าแมลงในพืชผักที่มากเกินไป ร่วมกันวิเคราะห์ผลเสียที่เกิดขึ้นโดยแทรกความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา นอกจากนั้นอาจารย์สามารถประเมินคุณธรรม จริยธรรมได้จากการแสดงความคิดเห็น การวิจารณ์ของนักศึกษาโดยอาจารย์เป็นผู้ประสานหรือช่วยสรุปชี้แนะ

2. กำหนดคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องการสอดแทรก คุณธรรมจริยธรรมที่นำมาสอดแทรกนั้น ควรสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนจึงจะช่วยให้เข้าใจ เกิดการเรียนรู้ และมีจิตสำนึกในเรื่องนั้นนอกจากนั้น ควรสอดคล้องกับวิชาเอก/วิชาชีพ โดยการกำหนดจรรยาบรรณในวิชาชีพ และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลา ซึ่งควรปลูกฝังให้เป็นวินัยประจำตัวของทุกคน ดังนั้น จึงควรกำหนดพฤติกรรมอย่างเป็นรูปธรรมให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงในการเรียนการสอนแต่ครั้งกลวิธีต่างๆ ในการสอดแทรกเนื้อหา และหลักการด้านคุณธรรมจริยธรรมนี้ ผู้สอนควรกำหนดกิจกรรมเสริม ช่วงจังหวะที่ต้องการสอดแทรกให้ชัดเจน และยกตัวอย่างให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอนในการสอน/การทำกิจกรรมทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องด้วยการให้ข้อวิเคราะห์ วิจารณ์จากคดีพจน์ เพลง นิทาน หรือให้วิเคราะห์วิจารณ์สถานการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับปัญหาสังคมทั้งสาเหตุปัญหา ผลที่เกิดขึ้นการแก้ไข และการป้องกัน เป็นต้น

3. ด้านการวัด และประเมินผล พบว่าสภาพปัญหาและความต้องการมีความสอดคล้องกัน โดยผู้วิจัยสามารถอภิปรายปัญหา และความต้องการด้านการวัดและประเมินผล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้และจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้

ปัญหาและความต้องการด้านการวัดและประเมินผลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาที่โรงเรียนกวดวิชาไม่สามารถรายงานผลออกมาเป็นเกรดเหมือนกับโรงเรียนในระบบได้ เนื่องจากการวัดและประเมินผลในโรงเรียนกวดวิชายังไม่สามารถบังคับให้ผู้เรียนเข้าร่วมได้ทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นการขอความร่วมมือ และเป็นเพียงการวัดและประเมินความเข้าใจเท่านั้น และความต้องการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครด้านการวัดและประเมินผลโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ซึ่งความต้องการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ด้านการวัดและประเมินผลที่ผู้เรียนต้องการมากที่สุด คือ ต้องการทราบผลการวัดและประเมินผลเพื่อนำมาปรับปรุงตนเอง เนื่องจากการวัดและประเมินผลจะทำให้ทราบความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนว่ามีการพัฒนาขึ้นหรือไม่ ดังนั้นจึงควรให้นักเรียนได้ทราบผลของตนเองด้วย เพื่อให้นักเรียนได้ประเมินความพร้อมในการเตรียมสอบของตนเอง และวิเคราะห์ว่าผลการทดสอบเป็นที่น่าพอใจสำหรับตนเองหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับ นางลักษณ์ วิรัชชัย (2546) การวัดและการประเมินผล เป็นกระบวนการหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากการวัดเป็นการตรวจสอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนในรูปของคะแนน หรือคำบรรยายที่เกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แสดงออกทั้งในระยะเวลาก่อนระหว่าง หรือหลังจากการเรียนการสอน ส่วนการประเมินผลเป็นกระบวนการนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการวัดมาพิจารณาตัดสินว่า ผู้เรียนสามารถบรรลุตามเป้าหมายหรือจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาเพียงใด มีสิ่งใดที่ต้องการปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น ซึ่งประโยชน์ของการวัดและการประเมินผลของการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ นอกจากนี้แล้วผลจากการวัดและการประเมินยังเป็นข้อมูลที่ครูนำมาใช้ในการปรับปรุงการสอนของตนให้มีคุณภาพ และเกิดแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ปัญหาและความต้องการด้านการวัดและประเมินผลเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาเรื่องโรงเรียนกวดวิชายังไม่มีการกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลผู้เรียนในด้านจริยธรรม เนื่องจากเวลาที่

ผู้เรียนอยู่ที่โรงเรียนเป็นเวลาที่ยาวนาน ทำให้การวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านจริยธรรมทำได้ยาก เมื่อเทียบกับโรงเรียนในระบบ และความต้องการเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครด้านการวัดและประเมินผลโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ซึ่งความต้องการเพื่อส่งเสริมจริยธรรมด้านการวัดและประเมินผลที่ผู้เรียนต้องการมากที่สุด คือ ต้องการให้มีการวัดและประเมินผลจริยธรรมของผู้เรียนในด้านความมีระเบียบวินัย เนื่องจากความมีระเบียบวินัยสามารถวัดได้ชัดเจนที่สุด รวมทั้งความมีระเบียบวินัยมีผลกระทบต่อส่วนรวม และการเรียนร่วมกันโดยตรง เช่น หากนักเรียนเก็บเก้าอี้ไม่เป็นระเบียบ เดินเข้าเดินออก ระหว่างการเรียนการสอนจะทำให้นักเรียนคนอื่นๆ เกิดความรำคาญได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิธร ชันติธรางกูร (2551) ปัญหาอย่างหนึ่งที่พบได้บ่อยในหลายโรงเรียน คือ การควบคุมดูแลนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและตั้งใจเรียน แม้กระทั่งครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนที่มีความเชื่อมั่นในวิธีการควบคุมชั้นเรียน โดยนักเรียนต้องเชื่อฟังและอยู่ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด ซึ่งเป็นแนวทางที่ไม่สอดคล้องกับแนวการเรียนการสอนในปัจจุบันที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ได้คิดลงมือทำกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ตื่นตัว ตื่นใจ หรือมีใจจดจ่อผูกพันกับสิ่งที่ทำ มิใช่เพียง ทำไปให้เสร็จภารกิจเท่านั้น ดังนั้นการที่ครูจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมนั้น กิจกรรมนั้นจะต้องมีลักษณะที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่าง “active” คือช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกมีความกระตือรือร้นตื่นตัว มีความจดจ่อ ผูกพันกับสิ่งที่ทำ เพื่อก่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และครูที่สามารถดำเนินการดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จนั้นจึงได้รับการยอมรับว่าเป็น “ครูมืออาชีพ”

4. ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน พบว่าสภาพปัญหาและความต้องการมีความสอดคล้องกัน โดยผู้วิจัยสามารถอภิปรายปัญหา และความต้องการด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้และจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้

ปัญหาและความต้องการด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาไม่มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในพื้นที่ส่วนภายนอกห้องเรียนที่เน้นให้การสร้างบรรยากาศผ่อนคลาย เป็นมุมพักผ่อน แต่ยังไม่มีการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และในส่วนภายในห้องเรียนมีปัญหาจากเสียงภายนอกที่เข้ามารบกวนทำให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนไม่มีสมาธิในการ

เรียน และความต้องการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนผลโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ซึ่งความต้องการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ผู้เรียนต้องการมากที่สุด คือ ต้องการให้ภายในห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอในการเรียนการสอน ต้องการให้อาคารเรียนมีความปลอดภัย และต้องการให้สถานที่ตั้งของโรงเรียนสะดวกต่อการเดินทาง เนื่องจากพื้นฐานการตัดสินใจของผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานมาเรียนที่โรงเรียนกวดวิชานอกจากความมีชื่อเสียงและประสิทธิภาพของโรงเรียนแล้ว ระบบความปลอดภัยที่น่าเชื่อถือ และสะดวกต่อการไปรับไปส่งนั้นเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ สุพิน บุญชูวงศ์ (2531) บรรยายการศึกษาการเรียนรู้หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งในและนอกชั้นเรียนเพื่อกระตุ้นหรือส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรักอยากเรียน มีความกระตือรือร้นสนใจในสิ่งที่เรียน การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จึงเป็นการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนเพื่อช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนที่น่าสนใจและจูงใจให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน นอกจากนี้ยังช่วยแก้ปัญหาในการปกครองชั้นเรียนและแก้ปัญหาเรื่องวินัยได้อีกด้วย ในขณะที่ Eby (1998) กล่าวถึงบรรยากาศชั้นเรียนว่า เป็นการรวมเอาลักษณะการจัดห้องเรียนที่เป็นระเบียบเรียบร้อย การตกแต่งห้องเรียน การควบคุมดูแลการ

ปัญหาและความต้องการด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาการไม่มีการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้เรียนได้เท่าที่ควร โดยเฉพาะภายนอกห้องเรียน ซึ่งมีพื้นที่มาก และเป็นแหล่งรวมตัวของผู้เรียนและผู้ปกครองของโรงเรียนกวดวิชาในช่วงเวลาที่ยังไม่ถึงเวลาเข้าเรียน และความต้องการเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ซึ่งความต้องการเพื่อส่งเสริมจริยธรรมด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ผู้เรียนต้องการมากที่สุด คือ ต้องการให้ผู้สอนเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้เรียนในด้านความมีระเบียบวินัย เนื่องจากการมีระเบียบวินัยเป็นความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และต้องการให้นักเรียนรู้จักรักษาความสะอาด เข้าเรียนตรงต่อเวลา และจัดโต๊ะเรียนของตนเองให้เป็นระเบียบ ครูจะต้องปลูกฝังและเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ การเพียร (2542) ได้ศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

และปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ หาค่า ร้อยละ โดยใช้หลักการบริหาร 4 ด้าน คือ การวางแผนด้านกระตุ้นและจูงใจ ด้านการประสานงานและด้านการประเมินผลพบว่า ด้านการวางแผนครูผู้สอนกำหนดเป้าหมายในการส่งเสริมทำแผนงาน โครงการและกิจกรรมรองรับที่สามารถนำไปปฏิบัติได้โดยจะส่งเสริมสถานการณ์และโอกาสค้ำึงถึงพฤติกรรมที่แสดงออกมาในปัจจุบันของนักเรียนเป็นหลัก ด้านกระตุ้นและจูงใจครูผู้สอนให้ความสำคัญในการรักษาความสะอาดของสถานศึกษา การมอบเกียรติบัตรและรางวัลให้กับนักเรียนที่มีมารยาทดีงามการทำให้นักเรียนที่ทำผิดตามระเบียบวินัย โดยการว่ากล่าวตักเตือนและอบรมสั่งสอนให้เด็กู้ผิดชอบ พฤติกรรมปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน นอกจากนี้ยังกระตุ้น และสนับสนุนให้ผู้ปกครองทราบถึงความสำคัญของการมีวินัย ด้านการประสานงาน มีการประสานงานกับผู้ร่วมงานและผู้ปกครองนักเรียนตลอดจนฝ่ายปกครองในโรงเรียน เพื่อรับทราบปัญหาและดำเนินการส่งเสริมการมีวินัยนักเรียนเพื่อหาแนวทางและรูปที่เหมาะสมต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ด้านการประเมินครูผู้สอนมีการประเมินผลโครงการส่งเสริมวินัยในตนเองอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมแบบไม่เป็นทางการ และพบว่านักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น รายงานผลโดยใช้วีรยงานให้ที่ประชุมทราบด้วยวาจา แต่ขาดหลักฐานการรายงานผลเป็นลายลักษณ์อักษร ควรจัดให้มีหลักฐานในการรายงานผลด้วย

ตอนที่ 2 อภิปรายผลการนำเสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้และจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร

จากผลการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้และจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน คือ ทั้ง 4 ด้าน คือ 1. ด้านการจัดหลักสูตร 2. ด้านกระบวนการเรียนการสอน 3. ด้านการวัดและประเมินผล และ 4. ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยผู้วิจัยสามารถอภิปรายการนำเสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้และจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานครแต่ละด้านได้ดังนี้

1. **ด้านการจัดหลักสูตร** พบว่า การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบันโรงเรียนกวดวิชาส่วนใหญ่ จัดหลักสูตรการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางที่กระทรวงกำหนดไว้ จึงทำให้โรงเรียนกวดวิชาไม่สามารถตอบสนองความต้องการของ

นักเรียนได้ครบถ้วนเท่าในโรงเรียน ทั้งในด้านเนื้อหาที่แต่ละโรงเรียนจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาต่างกัน และยังเน้นเฉพาะการสอนแบบท่องจำให้ได้โดยเร็วมากกว่าความเข้าใจ นอกจากนี้โรงเรียนกวดวิชามีการรับสมัครนักเรียนเป็นหลักสูตรที่จัดตามระดับชั้น โดยไม่มีการสอบวัดระดับความรู้พื้นฐาน เพื่อให้ นักเรียนสามารถลงเรียนหลักสูตรที่เหมาะสมกับระดับความสามารถในการเรียนรู้ของตนเอง ดังนั้นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดหลักสูตร ที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการมาประกอบกับการสนทนากลุ่ม จึงมีดังนี้ 1. จัดเนื้อหาสาระให้ครอบคลุมตามรายวิชา 2. กำหนดหลักสูตรที่เน้นด้านความคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียน 3. จัดหลักสูตรที่เน้นความเข้าใจของผู้เรียน 4. จัดหลักสูตรโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก 5. กำหนดให้มีการปรับเนื้อหาในหลักสูตรให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ 6. จัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 7. จัดให้มีการสอบวัดระดับความรู้พื้นฐานของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ ปริญญา แก้วไทรนันท์ (2545) ได้กล่าวว่า การเรียนกวดวิชา หมายถึง การเรียนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการนอกเวลาเรียนปกติ โดยไม่ใช่เป็นการศึกษาที่มีเนื้อหาใหม่ แต่เป็นการเรียนเน้นเนื้อหาในบางเรื่องบางตอนของเนื้อหาทั้งหมดที่ผู้เรียนกวดวิชาได้เคยศึกษาไปแล้วจากการเรียนแบบปกติ โดยที่ผู้สอนจะเน้นให้ผู้เข้ารับการกวดวิชามีความสนใจ เข้าใจ หรือจำได้เป็นพิเศษ ทั้งนี้เพื่อหวังว่าผลความรู้เหล่านั้นจะเกิดประโยชน์โดยตรงทันที หรืออนาคตอันใกล้ต่อผู้เรียนกวดวิชา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งภายในเวลาจำกัด บางครั้งการเรียนกวดวิชามีค่าอื่นที่ใช้เรียกกัน เช่น การติว การเรียนพิเศษ การเรียนเสริม เป็นต้น และสอดคล้องกับ สุพัฒน์ สุขมลสันต์ (2530) ได้อธิบายถึงเหตุผลของการกวดวิชา ดังนี้

เหตุผลทางวิชาการ 1. ต้องการแก้ไขข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาด หรือทดแทนความรู้ที่ขาดหายไป เพื่อให้เรียนทันเพื่อนร่วมชั้น หรือเพื่อนร่วมรุ่น 2. ต้องการเรียนเนื้อหาเพิ่มเติมจากที่เรียนแล้วในหลักสูตรซึ่งตนได้เรียนรู้แล้วเพื่อให้ตนมีความรู้ความสามารถมากเพิ่มขึ้น 3. ต้องการเรียนเนื้อหาเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถเรียนลัดไปเรียนชั้นหรือหลักสูตรที่สูงกว่าได้ 4. ต้องการทบทวน ตรวจสอบ หรือให้แน่ใจในเนื้อหาต่างๆที่ตนเรียนหรือรู้อยู่เพื่อให้แม่นยำมากขึ้นในการสอบเลื่อนระดับที่ตนเรียนอยู่ในปัจจุบัน หรือระดับที่สูงกว่าหรือในตำแหน่งหน้าที่ต่างๆที่ตนต้องสอบแข่งขันเพื่อบรรจุ 5. ต้องการเรียนปูพื้นฐานความรู้บางอย่างที่มีการเรียนรู้เป็นลำดับขั้น เพื่อให้สามารถเรียนรู้เนื้อหาขั้นที่ยากยิ่งขึ้นไปได้ และเหตุผลทางด้านสติปัญญาและจิตวิทยา 1. สติปัญญาของผู้เรียนแตกต่างกัน ทำให้เรียนรู้ได้มากน้อยต่างกันในเวลาเท่าๆ กัน 2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ผู้เรียนมีวิธีการเรียนรู้ เจตคติ และแรงจูงใจในการเรียนแตกต่างกัน

จึงเรียนมากน้อยต่างกันในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน และสอดคล้องกับ ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2539) ที่พบว่าหลักสูตรควรมีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) และเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการและความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนและสังคมอยู่เสมอ คุณสมบัติข้อนี้แสดงว่าประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้แก่ผู้เรียนจะไม่ซ้ำซากเหมือนเดิมแต่จะเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันและโดยสิ้นเชิง แต่จะเปลี่ยนแปลงในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปตามความจำเป็น เนื้อหาสาระใดที่ยังสนองเป้าหมายและจำเป็นต่อผู้เรียน สังคมนั้นก็ยังคงไว้ ในบางครั้งอาจจะคงเนื้อหาสาระไว้อย่างเดิม แต่การจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ อาจจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเสียใหม่ให้เหมาะสม

การส่งเสริมจริยธรรมด้านการจัดหลักสูตร ของโรงเรียนกวดวิชา พบว่าโรงเรียนกวดวิชาส่วนใหญ่สามารถทำได้เพียง 20 – 30 เปอร์เซ็นต์จากการสอนทั้งหมด เนื่องจากโรงเรียนกวดวิชาส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการจัดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมจริยธรรมเท่าที่ควร เพราะไม่ใช่ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียน และผู้ปกครองที่ลี้วนสนใจเพียงการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน (2546) ที่กล่าวว่า การกวดวิชาเป็นการเน้นเรื่องเนื้อหา การเตรียมความพร้อมเรื่องเทคนิคในการทำข้อสอบ การหาวิธีการที่จะเอาชนะผู้อื่น แต่ถึงกระนั้นการเรียนในโรงเรียนกวดวิชาก็ยังสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจริยธรรมนอกเหนือจากความรู้ด้านวิชาการได้ โดยมีครูผู้สอนเป็นกำลังสำคัญ โดยการนำหลักจริยธรรมมาสอดแทรกลงในบทเรียนโดยสอดแทรกอยู่ในโจทย์คำถาม คำถามชวนคิด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความใส่ใจของผู้สอนที่มีต่อผู้เรียน และแสดงถึงความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานสอนของโรงเรียนของตนเองและต่อผู้เรียน

ดังนั้นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดหลักสูตร ที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการมาประกอบกับการสนทนากลุ่ม จึงมีดังนี้ 1. กำหนดให้สอดแทรกเนื้อหาด้านจริยธรรมลงในหลักสูตร 2. กำหนดให้สอดแทรกเนื้อหาด้านจริยธรรมนอกเหนือจากความรู้ที่ข้อดี ความประหยัด และความมีระเบียบวินัย เช่น ความกตัญญู ความรับผิดชอบ และความมีน้ำใจ ลงในหลักสูตรด้วย 3. กำหนดให้สอดแทรกหลักจริยธรรมลงในบทเรียน โดยสอดแทรกไว้ในโจทย์คำถาม คำถามชวนคิด และการยกตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับ อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา (2550) ที่กล่าวว่า คุณค่าความเป็นมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของคนดี ดังนั้นจึงควรให้มีจริยธรรมเป็นส่วนหนึ่งของทุก ๆ วิชาที่เราสอนให้กับผู้เรียน ทุกวิชาก็ต้องให้ผู้เรียนได้เห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ และยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 –

2559 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้เข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความเพียร มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยอาจอยู่ในรูปของในระบบการศึกษาหรือนอกระบบการศึกษาตามที่กล่าวถึงใน ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546) ที่ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาทั้งการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม การจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาการจัดการส่งเสริมจริยธรรมในสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น และสำคัญเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะสถานศึกษาเอกชน ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541) กล่าวไว้ว่า รัฐบาลมีนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน โดยสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและให้มากขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาที่นอกเหนือจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาที่เป็นความต้องการเฉพาะของกลุ่มคน และมีเป้าหมายให้เอกชนจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและในปริมาณที่มากขึ้น โดยให้หน่วยงานของรัฐให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ และทรัพยากร ตลอดจนการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาของเอกชน รวมทั้งปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อการดำเนินการ และให้เป็นไปในลักษณะของการส่งเสริมมากกว่าควบคุม ดังนั้นสถานศึกษาเอกชนจะมีการจัดการให้มีคุณภาพได้ ต้องมีกิจกรรมการเรียนการสอนจริยธรรมควบคู่กันไป ตามที่กำหนดในมาตรฐานที่ 7 ของการมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ คือ ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านจริยธรรม คือ ซื่อสัตย์ ประหยัด และมีระเบียบวินัย

2. ด้านกระบวนการเรียนการสอน พบว่า การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบันโรงเรียนกวดวิชาส่วนใหญ่เน้นการเรียนการสอนที่ให้ครูเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากต้องการความรวดเร็วในการสอน และสามารถแสดงเทคนิคการสอนเฉพาะของแต่ละคนได้มากกว่าการให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นการเรียนการสอนของโรงเรียนกวดวิชาจึงเน้นการสอนเฉพาะเนื้อหาที่มีความสำคัญเพื่อให้นักเรียนสามารถไปสอบได้ เนื้อหาที่สอนจึงไม่ครอบคลุมเท่าในโรงเรียนในระบบ ดังนั้นการสอนที่เร็วจนเกินไปจึงทำให้นักเรียนที่เรียนช้าไม่สามารถเรียนตามเพื่อนร่วมชั้นได้ทัน และนักเรียนที่เรียนเร็วจะเกิดความเบื่อหน่ายได้

ดังนั้นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ด้านกระบวนการเรียนการสอนที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการมาประกอบกับการสนทนากลุ่ม จึงมีดังนี้ 1. ผู้สอนต้องมีความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน 2. ผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 3. ผู้สอนต้องมีเทคนิคการสอนเฉพาะตัว 4. จัดการเรียนการสอนที่เน้นทั้งความจำ ความเข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้ได้ 5. ผู้สอนต้องใช้สื่อประกอบที่หลากหลาย และดึงดูดความสนใจได้ดี 6. ผู้สอนต้องสอนโดยเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย (2542) ได้ยึดหลักการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่สำคัญ คือ ส่งเสริมการศึกษาที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมเมื่อใด สามารถศึกษาหาความรู้ได้ตลอดเวลา มีความยืดหยุ่นในกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ ไม่ต้องเคร่งครัดในระบบระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆเหมือนการศึกษาในระบบโรงเรียน เช่น ในเรื่องของพื้นฐานความรู้ว่าต้องจบระดับนั้นระดับนี้ก่อน จึงจะเข้าเรียนได้ ผู้เรียนสามารถเข้าเรียนได้เมื่อมีความพร้อม และออกได้เมื่อมีความจำเป็น หนังสือเรียนที่มีประสิทธิภาพมีการสรุปเนื้อหาที่สำคัญให้อย่างครบถ้วนละเอียด ผู้เรียนสามารถนำมาอ่านก่อนสอบได้ สอดคล้องกับชัยยงค์ พรหมวงศ์(2539) ที่พบว่าปัจจุบันการใช้สื่อมาช่วยในการเรียนการสอนในโรงเรียนกวดวิชาปัจจุบันนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็น เนื่องจากการที่โรงเรียนมีผู้เรียนเพิ่มมากขึ้นดังนั้นการสอนโดยใช้วาจา ตำราเหมือนกับสมัยก่อนย่อมไม่เพียงพอ และปัจจุบันวิทยาการต่างๆได้มีมากขึ้น ผู้เรียนจึงต้องเรียนรู้มากขึ้น ดังนั้นจะต้องใช้อุปกรณ์อื่นๆ เข้ามาช่วยเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้มากที่สุด

การส่งเสริมจริยธรรมด้านกระบวนการเรียนการสอน ของโรงเรียนกวดวิชาพบว่านอกจากการนำจริยธรรมมาใส่ในกระบวนการเรียนการสอน ทั้ง 3 ชั้น คือ ชั้นนำ ชั้นสอน และชั้นสรุปแล้ว ในการส่งเสริมจริยธรรมให้กับนักเรียนจะเน้นการปลูกฝังให้ครูผู้สอนเป็นผู้มีคุณธรรม และจริยธรรมที่ดี เช่น บางโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้ครูภายในโรงเรียนฟังเทศน์ หรือการทำบุญร่วมกัน เป็นต้น โดยไม่ได้บังคับให้ครูทุกคนต้องสอนเรื่องจริยธรรมให้กับผู้เรียน ดังนั้นกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมให้กับนักเรียนในชั้นเรียนจึงขึ้นอยู่กับความใส่ใจของครูผู้สอน และเทคนิคการสอนของครูแต่ละคนว่าสามารถสอดแทรกลงในบทเรียนให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย หรือรู้สึกว่าตนมาเรียนวิชาจริยธรรมได้หรือไม่

ดังนั้นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ด้านกระบวนการเรียนการสอนที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการมาประกอบกับการสนทนากลุ่ม จึงมีดังนี้ 1. ผู้บริหาร และครูผู้สอนต้อง

ตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมจริยธรรมให้กับนักเรียน 2. กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเป็นครูที่ดี 3. ให้รางวัล และยกย่องครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครูในโรงเรียน เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ครูคนอื่น ๆ ปฏิบัติตาม ซึ่งสอดคล้องกับ ปรีชา อบรมมาลี (2549) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมให้เยาวชนมีพฤติกรรมที่ดี และเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคตนั้น โรงเรียนจะเป็นสถาบันหนึ่งที่มีบทบาทหน้าที่อบรมบ่มเพาะให้เยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้อบรมศีลธรรม เพื่อให้เยาวชนเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม โรงเรียนจึงเป็นสถาบันที่มีความสำคัญในการปลูกฝังจริยธรรมแก่เยาวชน และบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการส่งเสริมจริยธรรมให้นักเรียนก็คือ ครู ดังนั้นครูจึงเป็นบุคลากรที่สำคัญของสถานศึกษาที่ทำหน้าที่กำกับดูแล อบรม สั่งสอน และปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมให้แก่เยาวชน นอกจากการเรียนการสอนทางวิชาการ โดยครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ต้องเป็นผู้มีจริยธรรม เพราะครูเป็นต้นแบบของนักเรียน และนักเรียนจะเลียนแบบจากครู ซึ่งสอดคล้องกับ ธนู แสงวงศ์ (2505) ที่มีความเห็นว่าลักษณะของครูที่ดีควรมี 5 ประการ คือ มีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน มีความรักในอาชีพครู มีจรรยาครูชื่อสัตย์ต่ออาชีพ มีคุณสมบัติส่วนตัวดีมีความซื่อตรง และมีรูปร่างท่าทางดี ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนได้ดีขึ้น และตามที่พระพุทธรักษาภิกขุ (2530) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่ดีไว้ว่า ครูในฐานะที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นปูชนียบุคคล ควรประกอบด้วยจริยธรรมของครู คือมีหน้าที่พัฒนามนุษย์ให้เป็นในทางที่ถูกทุกวิถีทาง มีจิตใจเปี่ยมด้วยเมตตา กรุณาและปัญญา ครูต้องสร้างผู้เรียนให้มีสติปัญญา มีเหตุผล ช่วยให้เขาหลุดพ้นจากสัญชาตญาณอย่างสัตว์ สามารถสร้างบ้าน สร้างชาติและสังคมโลก รู้จักผิดชอบชั่วดี เชื่อฟังบิดามารดา ให้เป็นคนชื่อสัตย์ รู้ว่าตนเองได้ทำดีถูกต้อง มีคุณค่า ควรแก่การภาคภูมิใจ

ในการจัดกิจกรรมเสริมด้านต่าง ๆ ให้กับครูผู้สอนนั้นต้องขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารในแต่ละโรงเรียนเป็นหลัก และถึงแม้ว่าจะมีหลายกรณีที่เมื่อครูมีความเชี่ยวชาญในการสอนมากขึ้น ก็ได้ลาออกเพื่อไปเป็นครูในระบบซึ่งจะมีสิทธิ์ได้รับสวัสดิการที่ดีกว่า แต่อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมครูให้เป็นครูที่ดีนั้นมีความสำคัญและยังเป็นสิ่งที่ควรทำ เพราะเป็นการช่วยให้การศึกษาของไทยมีคุณภาพมากขึ้น เนื่องจากครูนั้นก็จะเป็นครู และจะยังเป็นบุคลากรที่ช่วยพัฒนาในวงการการศึกษาต่อไป

3. ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ไม่มีการประเมิน หรือทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดพื้นฐานความรู้ของนักเรียน ในบางโรงเรียนมีการประเมิน หรือทำแบบทดสอบหลังเรียน แต่การทดสอบรายคาบยังไม่มีโรงเรียนใดกำหนดให้นักเรียนได้ประเมินตนเองหลังเรียนจบในแต่ละครั้ง

รวมทั้งการทดสอบเพื่อจัดอันดับผู้เรียนหลังจบหลักสูตร โดยจัดให้มีการสอบตามความสมัครใจ เพื่อให้นักเรียนไม่คิดว่า การมาเรียนกวดวิชาทำให้รู้สึกถูกบังคับ หรือลำบากใจ นอกจากนี้โรงเรียนกวดวิชาส่วนใหญ่เน้นการสอนเพื่อสอบ ดังนั้นจึงสนใจเฉพาะผลการสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัย ของนักเรียนมากกว่ากำหนดให้นักเรียนประเมินผู้สอนหลังจบหลักสูตร เพื่อให้ผู้สอนมีการพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการวัดและการประเมินผลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการมาประกอบกับการสนทนากลุ่ม จึงมีดังนี้ 1. กำหนดให้มีการสอบวัดประเมินผลก่อนเรียน 2. กำหนดให้มีการทดสอบหลังจบหลักสูตร 3. กำหนดให้มีการสอบจัดอันดับภายในโรงเรียน 4. กำหนดให้ผู้เรียนมีสิทธิทราบผลการประเมินของตนเองเท่านั้น 5. ให้อำนาจแก่นักเรียนที่สอบได้อันดับสูงสุด เพื่อเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนคนอื่นๆ สนใจเข้าสอบจัดอันดับมากขึ้น 6. จัดทำเอกสาร หรือแบบฝึกหัดทำยบท เพื่อให้ผู้เรียนประเมินตนเอง 7. ครูผู้สอนต้องสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนจากการตอบคำถาม การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน และการทำแบบฝึกหัด 8. กำหนดให้มีการประเมินผู้สอนหลังจบหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ พรสวรรค์ จงสุมา มาลัย(2546) ที่พบว่า การวัดและประเมินผลช่วยให้เกิดประโยชน์ คือ ทำให้ครูทราบว่าผลการสอนของตนเองเป็นอย่างไรและจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ทำให้ทราบว่าผู้เรียนคนไหนเก่ง คนไหนอ่อนจะได้ปรับปรุงเป็นรายๆต่อไป และสอดคล้องพร้อมพรรณ อุดมสิน(2539) ที่พบว่า การวัดและประเมินผลเป็นองค์ประกอบและหัวใจของสำคัญของการเรียนการสอน เพราะทำให้ไม่เพียงแต่การทราบความก้าวหน้าในตัวผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังนำไปเป็นข้อมูลเพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้อีกด้วย

นอกจากการให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนแล้วครูผู้สอนยังใช้วิธีการสังเกตจากการทำแบบฝึกหัดของผู้เรียนในห้องเรียน การแจกเอกสารเพิ่มเติมที่โรงเรียนจัดทำขึ้นเองโดยเป็นแบบฝึกหัดพร้อมกับเฉลยทำยเล่มเพื่อให้ผู้เรียนได้ประเมินผลตนเอง เพื่อเป็นการวัดและประเมินผลอีกทางหนึ่ง สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองของ Knowles (1975) ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองสรุปได้ว่า การที่ผู้เรียนเริ่มเรียนรู้ด้วยตนเอง จะเรียนรู้ได้มากกว่าและดีกว่าผู้ที่รอรับจากผู้อื่น ผู้เรียนที่เรียนรู้โดยชี้นำตนเองจะเรียนอย่างตั้งใจอย่างมีจุดมุ่งหมายและอย่างมีแรงจูงใจสูง นอกจากนี้ยังใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่าผู้ที่รอรับความรู้ และสำหรับการติดตามผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโรงเรียนส่วนใหญ่จะมีการติดตามผลว่าผู้เรียนได้มีการสอบเข้าแข่งขันหรือสอบเข้าศึกษาต่อได้ที่โรงเรียนหรือ

มหาวิทยาลัยใดบ้าง ในบางโรงเรียนมีการมอบรางวัลให้เมื่อผู้เรียนทำคะแนนได้ตามที่โรงเรียนกำหนดเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน

การส่งเสริมจริยธรรมด้านการวัดและประเมินผล ของโรงเรียนกวดวิชา พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีการวัด และประเมินผลด้านจริยธรรม เนื่องจากโรงเรียนกวดวิชาเป็นโรงเรียนที่ให้อิสระทั้งครูผู้สอน และผู้เรียน จึงมีเพียงการตักเตือน หรือต่อว่ากรณีนักเรียนมีความประพฤติไม่เหมาะสม แต่จะไม่มีบทลงโทษทางวินัย เพราะโรงเรียนกวดวิชาเป็นโรงเรียนเชิงพาณิชย์ที่มุ่งหวังผลกำไร และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพื่อเพิ่มชื่อเสียงให้กับโรงเรียนมากกว่าการส่งเสริมจริยธรรม ดังนั้นโรงเรียนกวดวิชาจึงไม่สามารถดูแลความประพฤติของผู้เรียนได้เท่ากับครูผู้สอนในระบบ ซึ่งมีปัจจัยสำคัญ คือ เวลา เนื่องจากระยะเวลาที่ผู้เรียนอยู่ในโรงเรียนกวดวิชามีระยะสั้นเพียงครั้งละ 1 – 2 ชั่วโมงในแต่ละครั้งที่เข้าเรียน แต่การจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนนั้น ต้องใช้เวลามาก

ดังนั้นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร การวัดและการประเมินผลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการมาประกอบกับการสนทนากลุ่ม จึงมีดังนี้ 1. กำหนดให้มีการประเมินทั้งนักเรียน ครูผู้สอน และโรงเรียน 2. กำหนดให้ประเมินนักเรียนโดยการบันทึกพฤติกรรมรายคาบลงในแบบบันทึกพฤติกรรมเพื่อนำมาทำเป็นรายงานผลการประเมินความประพฤติหลังจบหลักสูตรให้กับผู้ปกครองพิจารณา 3. กำหนดให้นักเรียนประเมินตนเองโดยใช้แบบสอบถาม 4. กำหนดให้ประเมินครูผู้สอนโดยให้ผู้บริหาร นักเรียน และครูผู้สอนเองประเมินเกี่ยวกับการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรม 5. กำหนดให้ประเมินโรงเรียน โดยให้นักเรียน และผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม เจ้าหน้าที่ และการจัดกิจกรรมของโรงเรียนมีความเหมาะสมในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับ อัจฉอง ชุมสาย ณ อยุธยา (2546) ที่กล่าวว่าเราสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนได้ในระยะเวลาอย่างน้อย 1 – 3 เดือน ซึ่งหน้าที่นี้เหมาะกับครูผู้สอนในระบบมากกว่าเพราะครูผู้สอนในระบบจะมีความใกล้ชิดกับผู้เรียน รู้จักผู้เรียนเป็นระยะเวลานาน มีเวลาที่อยู่ด้วยในแต่ละวันมาก และสามารถติดต่อกับผู้ปกครองได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ กรมสามัญศึกษา (2530) กล่าวว่า ครูประจำชั้นต้องเป็นผู้คอยสอดส่องดูแลและช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อปกครองผู้เรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อรับรู้ความเคลื่อนไหวของผู้เรียน คอยช่วยเหลือและแก้ปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียน ช่วยป้องกันเหตุการณ์ร้ายที่เกิดขึ้น และถ้าเกิดขึ้นแล้วจะช่วยระงับเหตุการณ์เหล่านั้น และสอดคล้องกับ ศิริชัย นามบุรี (2555 : ออนไลน์) ที่ได้นำเสนอเทคนิค วิธีวัด และประเมินจริยธรรมของผู้เรียนว่า การวัดและประเมินจริยธรรมของผู้เรียนนั้น ควร

วัดให้ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ ความรู้ทางจริยธรรม เจตคติเชิงจริยธรรม การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมทางจริยธรรม อาจใช้ทั้งวิธีการประเมินโดยผู้อื่น และประเมินตนเองร่วมกัน อีกทั้งต้องพิจารณาเลือกใช้เครื่องมือ ให้เหมาะสมในแง่ความสะดวกในการใช้ และประสิทธิภาพในการวัด โดยในด้านความรู้เชิงจริยธรรม สามารถใช้แนวความคิดการวัดด้านพุทธิพิสัย 6 ระดับของ Bloom (1956) ประกอบด้วยการวัดความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าในด้านเจตคติเชิงจริยธรรม ซึ่งเป็นการวัดความรู้สึกรู้สึกใช้แนวการวัดจิตพิสัยของ Bloom และคณะ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ การรับรู้ การตอบสนอง การเห็นคุณค่า การจัดระบบ และการสร้างลักษณะนิสัย สำหรับด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม ใช้ทฤษฎีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral Reasoning: MR) ของ Kohlberg ที่แบ่งเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับมี 2 ขั้น คือ ระดับก่อนกฎเกณฑ์ของสังคม (ขั้นหลบหลีกการถูกลงโทษ และขั้นแสวงหารางวัล) ระดับตามกฎเกณฑ์สังคม (ขั้นทำตามสิ่งที่ผู้อื่นเห็นชอบ และขั้นทำตามหน้าที่ตนเองในสังคม) ระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม (ขั้นกระทำตามสิทธิอันพึงมีพึงได้ของคนหมู่มากและขั้นกระทำตามอุดมการณ์สากล) ส่วนด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ใช้แบบสังเกตบันทึกพฤติกรรม ซึ่งมีเทคนิคในการสังเกต เช่น การบันทึกแบบต่อเนื่องบันทึกความถี่ บันทึกความยาวนานของการเกิดพฤติกรรม การบันทึกระยะเวลาก่อนตอบสนอง การบันทึกพฤติกรรมในช่วงเวลาที่สนใจ และการสุ่มบันทึกเวลาที่สนใจ การบันทึกพฤติกรรมดังกล่าว เป็นการจัดเก็บข้อมูลพฤติกรรมผู้เรียนไว้ในฐานข้อมูล (Database) เพื่อนำมาวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมตามเกณฑ์การประเมินในภายหลัง

4. ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน พบว่า การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนโดยเน้นด้านความสะดวก การตกแต่งอาคารเรียนให้มีความสวยงาม น่ามอง และทันสมัย รวมทั้งมีการจัดการด้านความปลอดภัยที่ดี แต่อาจมีบางโรงเรียนเท่านั้นที่มีระบบการป้องกันไฟที่นำเชื้อถื้อหรือมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยดูแลประจำชั้นของอาคาร หรือประจำแต่ละห้อง ส่วนใหญ่จะเป็นเพียงการติดตั้งวงจรถัดเท่านั้น นอกจากนี้ยังไม่มีโรงเรียนกวดวิชาใดที่มีการจัดพื้นที่สำหรับนักเรียนเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด เป็นต้น และปัญหาสำคัญของโรงเรียนกวดวิชาแต่ละแห่งประสบ คือ เสี่ยงจากภายนอกดังเข้ามารบกวนการเรียนการสอนในบางช่วง เนื่องจากโรงเรียนกวดวิชาส่วนใหญ่มีที่ตั้งอยู่ในห้างสรรพสินค้า หรืออยู่ในที่ชุมชน และมีการจราจรพลุกพล่าน

แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ได้จากการ

วิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการมาประกอบกับการสนทนากลุ่ม จึงมีดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน 1. ห้องเรียนต้องมีแสงสว่างเพียงพอ 2. กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยประจำชั้น 3. ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน 4. ต้องมีมุม หรือห้องสำหรับค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด เป็นต้น ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน 1. จัดให้มีพื้นที่สำหรับเผยแพร่ หรือสอดแทรกความรู้ต่างๆ 2. จัดสถานที่ หรือปรับปรุงพื้นที่ให้สามารถกันเสียงรบกวนจากภายนอกได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ภูษงค์ อังคปริชาเศษฐ์(2536) ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า สถานที่เรียนควรจะไม่ร้อนหรือเย็นจนเกินไป มีแสงสว่างเพียงพอ สะอาดและเป็นระเบียบ ที่นั่งปรับเปลี่ยนได้ ไม่มีเสียงรบกวน และสอดคล้องกับ สุพัฒน์ ศรีสวัสดิ์ และคณะ(2553) ได้เสนอการจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนว่า การจัดสภาพห้องเรียน ต้องให้ถูกสุขลักษณะ กล่าวคือ 1. มีอากาศถ่ายเทได้ดี มีหน้าต่างพอเพียง และมีประตูเข้าออกได้สะดวก 2. มีแสงสว่างพอเหมาะ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนอ่านหนังสือได้ชัดเจน เพื่อเป็นการถนอมสายตา ควรใช้ไฟฟ้าช่วย ถ้ามีแสงสว่างน้อยเกินไป 3. ปราศจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ เช่น เสียงกลืน ควัน ผุ่น ฯลฯ 4. มีความสะอาด โดยฝึกให้นักเรียนรับผิดชอบช่วยกันเก็บกวาด เช็ดถู เป็นการปลูกฝังนิสัยรักความสะอาด และฝึกการทำงานร่วมกัน และ การจัดมุมต่าง ๆ ในห้องเรียน ได้แก่ 1. มุมหนังสือ ควรมีไว้เพื่อฝึกนิสัยรักการอ่าน ส่งเสริมให้นักเรียนอ่านคล่อง ส่งเสริม การค้นคว้าหาความรู้ และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ครูควรหาหนังสือหลาย ๆ ประเภท ที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของนักเรียนมาให้อ่าน และควรหาหนังสือชุดใหม่มาเปลี่ยนบ่อยๆ การจัดมุมหนังสือควรจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อสะดวกต่อการหยิบอ่าน 2. มุมเสริมความรู้กลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ควรจัดไว้ที่น่าสนใจ ช่วยเสริมความรู้ ทบทวนความรู้ เช่น มุมภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา มุมความรู้ข่าว เหตุการณ์ ฯลฯ 3. มุมแสดงผลงานของนักเรียน ครูควรติดบนป้ายนิเทศ แว่นหรือจัดวางไว้บนโต๊ะ เพื่อให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในความสำเร็จ และมีกำลังใจในการเรียนต่อไป อีกทั้งยังสามารถแก้ไขพัฒนาผลงานของนักเรียนให้ดีขึ้นโดยลำดับได้อีกด้วย 4. ตู้เก็บสื่อการเรียนการสอน เช่น บัตรคำ แผนภูมิ ภาพพลิก กระดาษ สี กาว ฯลฯ ควรจัดไว้ให้เป็นระเบียบ เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการหยิบใช้ อุปกรณ์ชิ้นใดที่เก่าเกินไปหรือไม่ใช้แล้วไม่ควรเก็บไว้ในตู้ให้ดูรุงรัง 5. การประดับตกแต่งห้องเรียน ครูส่วนใหญ่มักนิยมประดับตกแต่งห้องเรียนด้วยสิ่งต่างๆ เช่น ม่าน มู่ลี่ ภาพ ดอกไม้ คำขวัญ สุภาพชน ควรตกแต่งพอเหมาะไม่ให้อึดอัด รุงรัง สีฉูดฉาด หรือใช้สีสะท้อนแสง อาจทำให้นักเรียนเสียสายตาได้ การประดับตกแต่งห้องเรียน ควรคำนึงถึงหลักความเรียบง่าย เป็นระเบียบ ประหยัด มุ่งประโยชน์ และสวยงาม และสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2544) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับ

วัฒนธรรมสถานศึกษาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและค่านิยมว่าการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน สามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นได้ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุประสงค์ได้สัมผัสได้ และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนที่สำคัญมีดังนี้ 1.พื้นที่และบริเวณโรงเรียนต้องมีพื้นที่เพียงพอแก่การใช้ประโยชน์ต่างๆไม่เป็นหลุมเป็นบ่อรับแสงสว่างจากธรรมชาติได้มาก มีการปลูกต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงา ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ให้เกิดความสวยงาม และมีรั้วโดยรอบ 2.อาคารเรียนและสิ่งก่อสร้าง ตัวอาคารเรียนควรหันด้านหน้าของอาคารไปทางทิศที่รับลมได้สะดวก แสงแดดหรือฝนไม่รบกวนมากนัก ภายในห้องเรียนควรใช้สีเย็นตา ตกแต่งด้วยรูปภาพให้สวยงามอยู่เสมอ สำหรับอาคารประกอบ เช่น อาคารอเนกประสงค์โรงอาหาร จะต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นประการสำคัญ อากาศถ่ายเทได้ดี 3.ห้องเรียนและเครื่องใช้ในห้องเรียน การจัดโต๊ะเรียนและเก้าอี้ไม่ควรจัดแบบติดกับพื้นห้องเรียนตายตัวต้องให้สามารถเคลื่อนที่ได้เพื่อความเหมาะสมต่อการจัดกลุ่มหรือต้องการใช้ห้องเรียนเพื่อประโยชน์อย่างอื่น การจัดแถวของโต๊ะเรียนต้องจัดให้มีช่องว่าง ระหว่างแถวเพียงพอที่จะเดินผ่านไปมาได้โดยสะดวก 4.การถ่ายเทอากาศและแสงสว่างห้องเรียนจะมีความร้อนความชื้นและกลิ่น ถ้าห้องเรียนมีการระบายอากาศไม่ดีพอจะทำให้ร้อนอบอ้าวมีกลิ่นไม่ดี และทำให้นักเรียนไม่กระปรี้กระเปร่าและอาจทำให้เกิดการติดต่ของโรคได้โดยง่าย ต้องจัดให้มีช่องลม หน้าต่างประตู และมีพื้นที่สำหรับการถ่ายเทอากาศอย่างพอเพียง ตัวอาคารเรียนไม่ควรตั้งอยู่ในที่มีสิ่งกีดขวางทางลมห้องเรียนควรมีแสงสว่างพอเพียงแก่การเรียนการสอนหากแสงสว่างมีน้อยหรือมากเกินไปจะทำให้เกิดผลเสียแก่สายตาของเด็กนักเรียน ความเข้มของแสงสว่างในห้องเรียนที่สามารถ อ่านหนังสือได้อย่างสบายสายตามีค่าประมาณ 30 ฟุต แสงเทียน ส่วนห้องเรียนที่ใช้ทำการฝีมือหรืองานอื่นที่ใช้สายตามากๆ ควรมีความเข้มของแสง 50 ฟุตแรงเทียนขึ้นไป 5.เสียง ห้องเรียนที่ดีต้องออกแบบให้สามารถป้องกันเสียงดังรบกวนได้ เสียงดังเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน เด็กนักเรียนจะขาดสมาธิฟังครูสอนไม่ได้ยิน ระดับความดังของเสียงภายนอกอาคารเรียนไม่ควรเกิน 70 เดซิเบล ภายในห้องเรียนไม่ควรมีระดับความดังของเสียงรบกวนเกินกว่า 35-40 เดซิเบล

การส่งเสริมจริยธรรมด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนของโรงเรียนกวดวิชา พบว่าปัจจุบันโรงเรียนกวดวิชาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการจัดพื้นที่ให้ดูสะอาด สวยงามเพื่อต้อนรับผู้ปกครอง และนักเรียนที่เข้ามาสมัครเรียนกวดวิชา แต่ยังมีโรงเรียนใดที่จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมอย่างชัดเจน ดังนั้นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร ด้าน

สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการมาประกอบกับการสนทนากลุ่ม จึงมีดังนี้ ด้านกายภาพ 1. จัดพื้นที่สำหรับส่งเสริมจริยธรรม 2. จัดลานกิจกรรมเพื่อใช้ในการสืบสานประเพณีต่างๆ 3. ประชาสัมพันธ์ หรืออนุญาตให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมในพื้นที่ที่โรงเรียนจัดให้ 4. จัดสภาพแวดล้อม บัณฑิต เกื้อหนุน บรรยากาศ สถานการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านจริยธรรม เช่น มุขสมานิ ห้องเรียนที่สงบ เรียบร้อย เป็นต้น ด้านจิตวิทยา 1. ครูผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นภายในชั้นเรียน 2. ครูผู้สอนต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ก่อให้เกิดสมาธิ และความสบายใจในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเรือน หุ่นดี (2531 อ่างถึงใน ศิริบุญ จงวุฒิเวศร์ สมพร ร่วมสุข และ วรณภา แสงวัฒนะกุล, 2547) ที่ได้เสนอแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สรุปได้ดังนี้ คือ ควรมีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอเพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศใหม่ๆให้กับผู้เรียน เป็นระเบียบ มีความสวยงาม ดึงดูดความสนใจ เสริมสร้างลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งอาจจัดอยู่ในรูปของป้ายนิเทศ คำขวัญ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้และใฝ่มน้ำใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จัดบรรยากาศให้เหมาะสมกับวัยและการดำเนินชีวิตของผู้เรียน เป็นต้น เช่นเดียวกับ สมพงษ์ จิตระดับ (2530) ที่ได้กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนไว้ในแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนว่า จัดสิ่งแวดล้อมบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน และห้องเรียนจะต้องสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย มีวินัยอยู่เสมอทั้งควรเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมบางอย่างที่น่าสนใจ และชวนติดตามเกี่ยวกับจริยธรรมอยู่เสมอ เช่น การคิดรูปการ์ตูนทางจริยธรรม คติสอนใจ การจัดป้ายนิเทศ เป็นต้น สอดคล้องกับ ชำเลือง วุฒิจันทร์ (2524) ที่กล่าวว่า การจัดการส่งเสริมจริยธรรมในสถานศึกษา เป็นการจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมทั้งในหลักสูตร และนอกหลักสูตรให้ผสมกลมกลืนกัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพ อุปนิสัย พฤติกรรม และคุณธรรม ไปในแนวทางความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาชาติ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ นักเรียน นักศึกษา และผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีส่วนร่วมมือกัน ซึ่งการจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาก็เป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่นักเรียน โดยการจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียน นักศึกษา เพื่อสร้างบรรยากาศต่อการเรียนจริยธรรมศึกษา ได้แก่ กิจกรรมดังนี้ 1. การจัดป้ายคติธรรมในโรงเรียน 2. การจัดห้องเรียนจริยธรรมในโรงเรียน 3. ส่งเสริมความสะอาดในโรงเรียน 4. การจัดทำสัญลักษณ์ที่ยึดเหนี่ยวทางใจในโรงเรียน และ 5. การปลูกต้นไม้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำผลการวิจัยของรายงานฉบับนี้ไปใช้จำเป็นต้องคำนึงถึงคุณลักษณะ และความต้องการของผู้เรียนในแต่ละโรงเรียนเป็นสำคัญ ควรนำไปใช้อย่างเหมาะสม เนื่องจากในโรงเรียนกวดวิชาเป็นโรงเรียนเอกชนนอกระบบที่ให้อิสระ และเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก ดังนั้นแนวทางที่จะนำไปใช้จำเป็นต้องมีการปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละโรงเรียน

1.2 จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ โรงเรียนเอกชนนอกระบบ ประเภทกวดวิชา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนสำหรับโรงเรียนของตนเองได้

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ในการส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้เรียน ต้องเกิดจากความร่วมมือของสมาคมผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนนอกระบบและโรงเรียนกวดวิชาหรือจากกระทรวงศึกษาธิการจึงจะทำให้มีการส่งเสริมจริยธรรมอย่างทั่วถึง สามารถนำแนวทางไปปฏิบัติได้ง่ายขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาและแนวทางในการจัดการกับปัญหาในการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบโรงเรียน ประเภทกวดวิชา ในทั่วประเทศหรือตามจังหวัดใหญ่ ๆ เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบโรงเรียนประเภทกวดวิชาต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาลงไปในเชิงลึกของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ประเภทกวดวิชา โดยเจาะจงแยกเป็นรายวิชา เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคม วิทยาศาสตร์ เป็นต้น เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม

ความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียน และนำมาสรุปเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียน เพื่อสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ได้ ตรงกับรายวิชาที่เปิดสอน

2.3 ควรมีการศึกษาในด้านการส่งเสริมจริยธรรมอื่น ๆ ที่นอกเหนือจาก จริยธรรมที่อยู่ในการวิจัยฉบับนี้ คือ ความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัย โดย อาจเพิ่มเติมจริยธรรมในเรื่องอื่นได้ เช่น ความกตัญญู ความอดทน ความพยายาม ความเมตตา เป็นต้น

2.4 ในการหาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียน ควรให้ผู้ปกครอง และผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนทนากลุ่มด้วย

2.5 ควรมีการศึกษาแนวทางการจัดลานกิจกรรมที่ส่งเสริมจริยธรรม สามารถจัดได้และเหมาะสมกับทุกประเภทของโรงเรียนเอกชนนอกระบบว่าควรมีรูปแบบลักษณะเป็นอย่างไร และควรมีกิจกรรมอะไรบ้างที่เหมาะสม

2.6 จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ พบว่าควรใช้เวลาในการศึกษาข้อมูลในระยะยาว และควรเก็บข้อมูลโดยวิธีการอื่นด้วย เช่น จากการสังเกตการณ์ การลงพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กมล สุดประเสริฐ. สารพัฒนาหลักสูตร: กวดวิชาคุ้มค่าจริงหรือ. กรุงเทพมหานคร, 2526.

ก้านทิพย์ ชาติวงศ์. โรงเรียนกวดวิชา. วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน. 7, 64 (สิงหาคม).

กิติพงษ์ วงศ์สุนทร. จริยธรรมพื้นฐานที่สอดแทรกได้ทุกวิชา. วารสารมิตรครู 26, 2527.

กิติมา ปรีดีดีลก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : อักษรการพิมพ์ , 2532.

เกษม วัฒนชัย. การเรียนรู้ที่แท้และพอเพียง. กรุงเทพมหานคร : 2551.

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. การศึกษานอกระบบโรงเรียน: ทำไมต้องมีการศึกษานอกระบบโรงเรียนในปัจจุบัน. วารสารครูศาสตร์ 32 (มีนาคม-มิถุนายน 2533)

กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สกสค, 2552.

กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. รายงานการพัฒนามาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : 2548.

คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. คู่มือการปฏิบัติงานโรงเรียนเรื่องประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, 2541.

คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. จำนวนโรงเรียน นักเรียน ครูในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ปีการศึกษา 2552. กรุงเทพมหานคร : 2552. (อัดสำเนา)

ศิริบุญ จงวุฒิเวศร์, สมพร ร่วมสุข และ วรรณภา แสงวัฒนะกุล. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม : 2547.

จิตติมา อัจฉริยกุล. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าเรียนกวดวิชาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชาพัฒนาสังคม คณะศิลปศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2544.

ชนะ กลีภรณ์. สื่อการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยี, 2537

ชนะพัฒน์ ชื่นแค้นชุ่ม. ผลการใช้กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของไวคอตสกี ที่มีต่อทักษะทางภาษาไทยและการกำกับตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2539.

ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. คุณธรรมและจริยธรรม : หลักการและวิธีการพัฒนาจริยศึกษาในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, 2524.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

ทิสนา แชมมณี. รายงานวิจัยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ของโรงเรียน: การศึกษาพหุกรณี. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

นิภาวรรณ รัตนวราวัลย์. การเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาการศึกษาคณิตศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

ธนิญ ญาณพิทักษ์. คู่มือการอบรมควบคุมความประพฤติจรรยาบรรณนักศึกษา. กรุงเทพมหานคร : จงเจริญการพิมพ์, 2516.

ธนู แสงวงศ์ดี. "ครูดี". วารสารวิทยากรย์ 2 (กุมภาพันธ์ 2505) : 1

ธวัชชัย ชัยจิระฉายากุล. การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. ปีที่ 4 ฉบับที่ 48 (มีนาคม 2539).

- ปฐม นิคมานนท์ .การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์อักษร, 2522
- ปฐม นิคมานนท์ และคณะ. เอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาดลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ หน่วยที่ 1 – 7: นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2543.
- ประดินันท์ อูปรมัย. หน่วยที่ 4 จิตวิทยาเกี่ยวกับผู้สอนในระบบการเรียนการสอน. ในเอกสารการสอน ชุด วิชาวิทยาการสอน หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540.
- ประภาศรี พรมประกาย. “การสอดแทรกคุณธรรมในการเรียนการสอน”. [ออนไลน์] แหล่งที่มา www.training.mut.ac.th/Tips/Tip009.pdf (20 พ.ค. 2555)
- ปริญญา แก้วไทรนันท์. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนกวดวิชา: ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, ภาคนิพนธ์ คณะศิลปศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2545.
- ปรีชา อบมาลี. ศึกษาการส่งเสริมจริยธรรมในสถานศึกษาเอกชนอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาคหิไทยศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2549.
- แปลก สนธิรักษ์ และวิทย์ วิศทเวทย์. ศีลธรรม ส 422. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2522.
- พุทธทาสภิกขุ. สูตรของเว่ยหล่าง. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, 2530.
- พงศ์วัลย์ ทวีวงศ์, หม่อมหลวง. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเรียนกวดวิชาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545.
- พรสวรรค์ จงสุมาลย์. ความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนต่อการบริหารงานงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษานอกระบบ : กรณีศึกษาโรงเรียนกวดวิชาศรีประเสริฐ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2546.

พระมหาอดิศร ธิรสีโล. คุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2540.

พนัส หันนาคินทร์. การสอนค่านิยมและจริยธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิษณุ
ณศ, 2523.

พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์. ทักษะ 5 C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบ
บูรณาการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

พีระพงษ์ เจริญพันธุ์วงศ์. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญ
ศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนกระสังพิทยาคม อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์.
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. การกวดวิชาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. อุดมศึกษาไทยในอุดมศึกษาโลก. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

ภูซังค์ อังคปริชาเศษฐ์. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง. กรุงเทพมหานคร : คุณพินอักษร
กิจ, 2536.

เมชวิน พุ่มมาลี. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความพร้อมเพื่อการประกัน
คุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทนอกระบบ
โรงเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ
โรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

รัตนา พุ่มไพศาล .การศึกษานอกระบบโรงเรียนเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์,
2530.

ราชบัญญัติยสถาน. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญ
ทัศน์, 2535.

ราชภัฏสวนดุสิต, มหาวิทยาลัย. รายงานการศึกษาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ
โรงเรียน ประเภทกวดวิชา. กรุงเทพมหานคร : 2549.

วิจิตร วรุษยางกูร. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : ไทย
วัฒนาพานิช, 2538.

วิชากร, กรม. รายงานผลการวิจัยการศึกษา วัฒนธรรมสภาพแวดล้อมและค่านิยมของ
สถานศึกษาที่มีผลต่อการเรียนรู้ ความดี และความสุขของผู้เรียน.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจริญผล, 2544.

ศศิธร ชันติธรางกูร. "การจัดการชั้นเรียนของครูมืออาชีพ". วารสารครุศาสตร์ 2 (มีนาคม 2551) : 2
- 13

ศิริชัย นามบุรี. "The ASSURE Model: รูปแบบการสอนแบบเน้นการใช้สื่อและมีส่วนร่วม".
[ออนไลน์]แหล่งที่มา [www.elearning108.info/sirichai/images/stories/
publication/articles/others/The_ASSURE_MODEL.pdf](http://www.elearning108.info/sirichai/images/stories/publication/articles/others/The_ASSURE_MODEL.pdf) (20 พ.ค. 2555)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ และสมศักดิ์ วานิชยาภรณ์. ทฤษฎีองค์การ.
กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร, 2524.

ศึกษานิเทศการ .กระทรวง ,พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษาระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยพ.ศ.
2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2551

สมพงษ์ จิตระดับ. การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์,
2530.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวโน้มความต้องการและการ
ผลิตกำลังคนระดับสูงกว่าปริญญาตรี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

สงัด อุทรานันท์. การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

สาคร พงษ์พุก. รายงานการใช้ เอกสารประกอบการสอน. ลำพูน : โรงเรียนทาขุมเงิน, 2550.

สามัญศึกษา, กรม. การพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนโดยใช้เทคนิคการวางแผน
เป็นทีม.กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2530.

สิวลี ศิริวิไล. จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล. มหาสารคาม : ปริดาการพิมพ์, 2532.

แสงเดือน ทวีสิน. รูปแบบการสอน. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2542.

สุดารัตน์ ศิริเมือง และ น้ำฝน กัลญา. โรงเรียนกวดวิชาพารวย. กรุงเทพมหานคร : Thai union graphic, 2549.

สุนทร สุนันท์ชัย. การศึกษานอกระบบโรงเรียน เส้นทางที่ไม่สิ้นสุด. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์ การพิมพ์, 2529.

สุพัฒน์ สุขมลสันต์. "เรียนกวดวิชาแล้วได้อะไร". วารสารการศึกษาแห่งชาติ 4 (ธันวาคม – มกราคม 2530) : 30

สุพิน บุญชูวงศ์. หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร : แสงสุทธิการพิมพ์, 2531.

สุมน อมรวิวัฒน์. การสร้างเสริมศีลธรรมในสถานศึกษาจรรยาบรรณกับการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

สุมาลี สังข์ศรี. การจัดการศึกษานอกระบบด้วยวิธีการศึกษาทางไกลเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545

สุมิตร คุณากร. การส่งเสริมวิชาการในโรงเรียนและความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา, วิทยาการ. 38 (มีนาคม 2518)

สุรกุล เจนอบรม. เรื่องน่ารู้ทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

สุรกุล เจนอบรม. วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

สุลักษณ์ ศิวลักษณ์. การจัดจรรยาศึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศาสนา, 2522.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : อักษรการพิมพ์, 2537.

สุวิมล ว่องวานิช. รายงานการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา. สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี้, กรุงเทพมหานคร : 2543

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. 19 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2545.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนพิเศษ. กรุงเทพมหานคร, 2524.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. การประมาณการจำนวนผู้เรียนของไทยในช่วงปีพ.ศ. 2555-2569. กรุงเทพมหานคร : 2551.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. สภาวะการศึกษาไทย ปี 2551/2552 บทบาทการศึกษากับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพมหานคร : 2552.

สำเนาวิ ขจรศิลป์. มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2 : การพัฒนานักศึกษา. กรุงเทพมหานคร : 2538.

อรพินทร์ นาคประเสริฐ. สารพันหลักสูตร : กลวิธีพิเศษภายในโรงเรียนอนุบาลยะลา. ปีที่ 6 ฉบับที่ 103 (ตุลาคม – ธันวาคม), 2539.

อรุณี โคตรสมบัติ. การศึกษาทัศนนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร : 2542.

อภิชัย พันธเสน. กวดวิชา: เหตุและผลที่จะเกิดขึ้น. วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 21 ธันวาคม 2529 – มกราคม 2530.

อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณค่าของความ เป็นมนุษย์โดยอิงแนวคิดการเรียนรู้จากการหยั่งรู้ด้วยตนเอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. คุณธรรมนำความรู้ : รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์. กรุงเทพมหานคร, 2550

อาชัญญา รัตนอุบล. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

อาชัญญา รัตนอุบล. การจัดโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

อุดม เขยกิจวงศ์. ความรู้เกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, 2527.

อุ้นตา นพคุณ. กรอบแนวความคิดการพัฒนาโปรแกรมอย่างมีส่วนร่วมทางการศึกษานอกระบบ
โรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2546.

อุไรรัตน์ สำเร็จวงศ์. นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. ศูนย์ตำราและเอกสาร
ทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร : 2549.

ภาษาอังกฤษ

Bloom, Benjamin. Taxonomy of Education Objectives Handbook I : Cognitive Domain.
New York : David Mckay Company Inc., 1956.

Bray, Mark. The shadow education system: private tutoring and its implications for
planners. France: United Nations, 1999.

Cater, Good V. Dictionary of Education. New York : Mc Craw – Hill, 1959.

Coombs, Phillip H., and Manznoor Ahmed. Attacking rural poverty : How Non-formal
education can help. Batimore: The John Hopkins University Press, 1974.

Eby, Judy W. Reflective planning, teaching, and evaluation : K-12. Ohio : Prentice hall,
1998.

Knowles, M. S. and Associates. Andragogy in Action, Applying Modern Principles of
Adult Learning. San Francisco: Jossey Base, 1984

Kohlberg L. "Moral Stage and Moralization : The Cognitive Development Approach," in
Moral Development and Behavior. P. 29 – 53. New York : Holt Rinchart
and Winston, 1976.

Meliena B. and Costanza B. Cooperative Learning in school. JBE v40, 2006

Piaget, Jean. The Moral Judgement of the child. 3rd.ed. London : Routledge & Kegan
Raul Lid., 1960.

Polydorires, G. "The determination of education achievement of the end of secondary
schooling : The case of Greece" Paper presented at the annual meeting

of the American Education Research Association, San Francisco, 16 – 20
April, 1966. Unesco/ JEP, 1999

Sawada T.; Kobayashi S. An analysis of the effect of Arithmetics education at Juku.
Translated with an after word by P. Horvath, Compendium 12, Tokyo :
Nation Institue for Education Research.

Wicks, Robert S. Morality and the schools. Oecasional Paper 32. Council for Basic
Education, Washington. 1981.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รศ.ดร. ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัย และจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผศ.ดร. มนัสวาศน์ โกวิทยา สาขาวิชาการศึกษา นอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผศ.ดร. จรุง มีสิน อดีตผู้ช่วยคณบดีฝ่ายจัดการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ดร.วิรุฬห์ นิลโมจน์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ
5. ดร.สุนทร ยุทธชนะ สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขต(ผู้บริหาร)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความตามความเป็นจริงลงในช่องว่างที่เว้นไว้

1. เพศ 1.ชาย 2.หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา 1.อนุปริญญา/ปวส. 2.ปริญญาตรี 3.ปริญญาโท 4.ปริญญาเอก
4. ท่านทำงานเป็นผู้บริหารโรงเรียนกวดวิชามาเป็นระยะเวลา.....ปี.....เดือน
5. โรงเรียนของท่านเปิดมาแล้วเป็นระยะเวลา.....ปี.....เดือน
6. จำนวนครูผู้สอนในโรงเรียน.....คน
7. ระดับชั้นที่เปิดสอนในโรงเรียน(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1.ประถมศึกษาตอนต้น	☐ 2. ประถมศึกษาตอนปลาย
☐ 3.มัธยมศึกษาตอนต้น	☐ 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2 สภาพ และปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามโดยกรอกลงในช่องว่าง

ด้านการจัดหลักสูตร

1. หลักสูตรที่จัดในปัจจุบันมีวิชาอะไรบ้าง

.....

2. โรงเรียนของท่านมีการกำหนดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความรู้ความจำของผู้เรียนหรือไม่
อย่างไร
.....
.....
3. โรงเรียนของท่านมีการกำหนดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความเข้าใจของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร
.....
.....
4. โรงเรียนของท่านมีการกำหนดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์แยกแยะได้ของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร
.....
.....
5. โรงเรียนของท่านมีการกำหนดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสังเคราะห์องค์ความรู้ได้หรือไม่ อย่างไร
.....
.....
6. โรงเรียนของท่านมีการกำหนดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาหรือไม่ อย่างไร
.....
.....
7. โรงเรียนของท่านได้พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือไม่
อย่างไร
.....
.....
8. โรงเรียนของท่านได้จัดทำเอกสารประกอบการเรียนในลักษณะใด
.....
.....
9. โรงเรียนของท่านมีปัญหาในการจัดหลักสูตรหรือไม่ อะไรบ้าง
.....
.....

ด้านกระบวนการเรียนการสอน

1. โรงเรียนของท่านมีขั้นตอนในการจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างไร

.....

2. ในขั้นของการสอนท่านมีเทคนิควิธีการสอนอย่างไรให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์

.....

3. จุดเด่นของกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนของท่านคืออะไร

.....

4. โรงเรียนของท่านมีวิธีดึงดูดความสนใจของผู้เรียนอย่างไร

.....

5. โรงเรียนของท่านมีเทคนิคการสอนให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความจำหรือไม่ อย่างไร

.....

6. โรงเรียนของท่านมีกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจหรือไม่ อย่างไร

.....

7. โรงเรียนของท่านมีกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์แยกแยะได้หรือไม่ อย่างไร

.....

8. โรงเรียนของท่านมีกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ได้หรือไม่ อย่างไร

.....

9. โรงเรียนของท่านมีกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาได้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

10. สื่อที่ใช้ในการสอนมีอะไรบ้าง

.....

.....

11. โรงเรียนของท่านมีปัญหาด้านกระบวนการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....

.....

ด้านการวัดผลและประเมินผล

1. โรงเรียนของท่านมีวิธีการวัดและประเมินผลในภาพรวมอย่างไร

.....

.....

2. โรงเรียนของท่านได้มีการดำเนินการวัดและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

3. โรงเรียนของท่านได้มีการจัดทำเอกสารสรุปการประเมินผลการเรียนในภาพรวมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

4. โรงเรียนของท่านมีการวัดและประเมินผลในด้านความรู้ความจำของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

5. โรงเรียนของท่านมีการวัดและประเมินผลในด้านความเข้าใจของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

6. โรงเรียนของท่านมีการวัดและประเมินผลในด้านการคิดวิเคราะห์แยกแยะของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

7. โรงเรียนของท่านมีการวัดและประเมินผลในด้านการสังเกตข้อดีของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

8. โรงเรียนของท่านมีการวัดและประเมินผลในด้านการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาของผู้เรียนหรือไม่

.....

.....

9. โรงเรียนของท่านมีปัญหาในการวัดและประเมินผลหรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....

.....

ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

1. โรงเรียนของท่านมีการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

2. ท่านได้มีการดูแล บำรุง รักษาอาคารสถานที่หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

3. โรงเรียนของท่านมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมต่อการเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

4. โรงเรียนของท่านมีการบริการและสวัสดิการที่จัดให้ผู้เรียนหรือไม่ อะไรบ้าง

.....

 5. ท่านมีวิธีการจัดการจำนวนของผู้เรียนแต่ละห้องเรียนอย่างไร

.....

 6. โรงเรียนของท่านมีระบบรักษาความปลอดภัยในอาคารเรียนหรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....

 7. โรงเรียนของท่านมีปัญหาในด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนหรือไม่ อย่างไรบ้าง

ตอนที่ 3 สภาพ และปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียน โรงเรียนเอกชนนอกระบบ

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามโดยกรอกลงในช่องว่าง

ด้านการจัดหลักสูตร

1. โรงเรียนของท่านมีการนำความรู้เกี่ยวกับความซื่อสัตย์สอดแทรกในหลักสูตรหรือไม่
อย่างไรบ้าง

.....

 2. โรงเรียนของท่านมีการนำความรู้เกี่ยวกับความประหยัดสอดแทรกในหลักสูตรหรือไม่
อย่างไรบ้าง

.....

 3. โรงเรียนของท่านมีการนำความรู้เกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยสอดแทรกในหลักสูตรหรือไม่
อย่างไรบ้าง

.....

4. โรงเรียนของท่านมีแผนปฏิบัติการและโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมหรือไม่
อย่างไรบ้าง

.....

.....

5. โรงเรียนของท่านมีปัญหาในการจัดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมจริยธรรมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

ด้านกระบวนการเรียนการสอน

1. โรงเรียนของท่านได้สอดแทรกเรื่องความซื่อสัตย์ในกระบวนการเรียนการสอนหรือไม่
อย่างไร

.....

.....

2. โรงเรียนของท่านได้สอดแทรกเรื่องความประหยัดในกระบวนการเรียนการสอนหรือไม่
อย่างไร

.....

.....

3. โรงเรียนของท่านได้สอดแทรกเรื่องความมีระเบียบวินัยในกระบวนการเรียนการสอน
หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

4. ท่านคิดว่าในกระบวนการเรียนการสอนควรนำเนื้อหาสาระด้านจริยธรรมมาสอดแทรกใน
การเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด

.....

.....

5. ท่านคิดว่าจริยธรรมใดที่ควรนำมาสอดแทรกเพิ่มเติมในการสอนในโรงเรียนของท่านคือ
อะไบบ้าง

.....

.....

-
6. โรงเรียนของท่านมีปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมหรือไม่
อย่างไร
-
-

ด้านการวัดผลและประเมินผล

1. ท่านคิดว่าการวัดและประเมินผลด้านจริยธรรมมีความสำคัญเพียงใด
-
-
2. โรงเรียนของท่านมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนในด้านความซื่อสัตย์หรือไม่ อย่างไร
-
-
3. โรงเรียนของท่านมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนในด้านความประหยัดหรือไม่ อย่างไร
-
-
4. โรงเรียนของท่านมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนในด้านความมีระเบียบวินัยหรือไม่
อย่างไร
-
-
5. โรงเรียนของท่านมีปัญหาในการวัดและประเมินผลจริยธรรมของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร
-
-

ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

1. โรงเรียนของท่านมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความรู้เรื่องความซื่อสัตย์หรือไม่
อย่างไร
-
-

2. โรงเรียนของท่านมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความรู้เรื่องความประหยัดหรือไม่
อย่างไร

.....
.....

3. โรงเรียนของท่านมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความรู้เรื่องความมีระเบียบวินัยหรือไม่
อย่างไร

.....
.....

4. โรงเรียนของท่านมีการให้บริการแหล่งความรู้ด้านจริยธรรมหรือไม่ อย่างไร

.....
.....

5. โรงเรียนของท่านมีปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมจริยธรรม
ของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....
.....

แบบสัมภาษณ์สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขต(ครูผู้สอน)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความตามความเป็นจริงลงในช่องว่างที่เว้นไว้

1. เพศ 1.ชาย 2.หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา 1.อนุปริญญา/ปวส. 2.ปริญญาตรี 3.ปริญญาโท 4.ปริญญาเอก
4. ท่านมีประสบการณ์ด้านการสอนมาเป็นระยะเวลา.....ปี.....เดือน
5. สถานะ 1.ครูประจำ 2.ครูพิเศษ
6. วิชาที่สอน
.....
7. จำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์
.....

ตอนที่ 2 สภาพ และปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามโดยกรอกลงในช่องว่าง

ด้านการจัดหลักสูตร

1. วิชาที่ท่านจัดการสอนในปัจจุบันมีอะไรบ้าง
.....
.....
2. ท่านได้วิเคราะห์และปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอย่างไร
.....
.....

3. ท่านได้จัดทำแผนการสอนในการสอนแต่ละครั้งหรือไม่ อย่างไร

.....

4. ท่านได้จัดทำหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความรู้ความจำของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

5. ท่านได้จัดทำหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความเข้าใจของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

6. ท่านได้จัดทำหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์แยกแยะได้ของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

7. ท่านได้จัดทำหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการสังเคราะห์องค์ความรู้ของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

8. ท่านได้จัดทำหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการรู้จักประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

9. ท่านมีปัญหาในการจัดหลักสูตรหรือไม่ อะไรบ้าง

.....

ด้านกระบวนการเรียนการสอน

1. จุดเด่นของการสอนของท่านคืออะไร

.....

2. รูปแบบของเอกสารที่ใช้ในการสอนของท่านเป็นอย่างไร

.....

.....
 3. ท่านมีเทคนิคการสอนให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความจำหรือไม่ อย่างไร

.....
 4. ท่านมีเทคนิคการสอนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจหรือไม่ อย่างไร

.....
 5. ท่านมีเทคนิคการสอนให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์แยกแยะได้หรือไม่ อย่างไร

.....
 6. ท่านมีเทคนิคการสอนให้ผู้เรียนสามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ได้หรือไม่ อย่างไร

.....
 7. ท่านมีเทคนิคการสอนให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาได้หรือไม่ อย่างไร

.....
 8. สื่อหรืออุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการสอนของท่านคืออะไร

.....
 9. ท่านมีปัญหาด้านกระบวนการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไรบ้าง

ด้านการวัดผลและประเมินผล

1. ท่านมีการวัดและประเมินผลของผู้เรียนอย่างไร

.....
 2. ท่านได้ทำการวัดและประเมินผลด้านความรู้ความจำของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

 3. ท่านได้ทำการวัดและประเมินผลด้านความเข้าใจของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

 4. ท่านได้ทำการวัดและประเมินผลด้านการคิดวิเคราะห์แยกแยะของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

 5. ท่านได้ทำการวัดและประเมินผลด้านการสังเคราะห์องค์ความรู้ของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

 6. ท่านได้ทำการวัดและประเมินผลด้านการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหา
 ของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

 7. ท่านนำผลการวัดและประเมินผลผู้เรียนไปใช้อย่างไร

.....

 8. ท่านมีปัญหาในการวัดและประเมินผลหรือไม่ อย่างไรบ้าง

ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

1. ในห้องเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอนอะไรบ้าง

.....

 2. สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนมีเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

3. สภาพแวดล้อมในห้องเรียนเอื้อประโยชน์ต่อการสอนของท่านหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

4. ท่านมีวิธีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

5. ท่านมีปัญหาในด้านการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนหรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....

.....

ตอนที่ 3 สภาพ และปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียน โรงเรียนเอกชนนอกระบบ

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามโดยกรอกลงในช่องว่าง

ด้านการจัดหลักสูตร

1. ท่านมีการนำความรู้เกี่ยวกับความซื่อสัตย์สอดแทรกในหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

2. ท่านมีการนำความรู้เกี่ยวกับความประหยัดสอดแทรกในหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

3. ท่านมีการนำความรู้เกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยสอดแทรกในหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

4. ท่านมีปัญหาในการจัดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมจริยธรรมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

ด้านกระบวนการเรียนการสอน

1. ท่านได้มีการสอดแทรกความรู้จริยธรรมเรื่องความซื่อสัตย์หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

2. ท่านได้มีการสอดแทรกความรู้จริยธรรมเรื่องความประหยัดหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

3. ท่านได้มีการสอดแทรกความรู้จริยธรรมเรื่องความมีระเบียบวินัยหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

4. ท่านใช้เทคนิคใดในการสอดแทรกความรู้ด้านจริยธรรมในกระบวนการเรียนการสอน

.....

.....

5. นอกจากความซื่อสัตย์ ความประหยัดและความมีระเบียบวินัย ท่านคิดว่ายังควรสอดแทรกจริยธรรมเรื่องใดให้ผู้เรียนอีกหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

6. โรงเรียนท่านมีปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

ด้านการวัดผลและประเมินผล

1. ท่านคิดว่าการวัดและประเมินผลด้านจริยธรรมมีความสำคัญเพียงใด

.....

.....

2. ท่านมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนในด้านความซื่อสัตย์หรือไม่ อย่างไร

.....

3. ท่านมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนในด้านความประหยัดหรือไม่ อย่างไร

.....

4. ท่านมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนในด้านความมีระเบียบวินัยหรือไม่ อย่างไร

.....

5. ท่านมีปัญหาในการวัดและประเมินผลจริยธรรมของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

1. ท่านมีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่ส่งเสริมจริยธรรมเรื่องความซื่อสัตย์หรือไม่ อย่างไร

.....

2. ท่านมีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่ส่งเสริมจริยธรรมเรื่องความประหยัดหรือไม่ อย่างไร

.....

3. ท่านมีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่ส่งเสริมจริยธรรมเรื่องความมีระเบียบวินัยหรือไม่ อย่างไร

.....

4. ท่านคิดว่าสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่ช่วยส่งเสริมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนเป็นอย่างไร

.....

-
5. ท่านมีปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร
-

แบบสอบถามความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ(นักเรียน)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความตามความเป็นจริงลงในช่องว่างที่เว้นไว้

1. เพศ 1.ชาย 2.หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา 1.ประถมศึกษาตอนต้น 2.ประถมศึกษาตอนปลาย
 3.มัธยมศึกษาตอนต้น 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย
4. วิชาที่เรียนกวดวิชา.....
5. จำนวนวันที่เรียนกวดวิชา(ต่อสัปดาห์)
6. ท่านรู้จักโรงเรียนกวดวิชานี้จากแหล่งใด.....
7. เหตุผลที่ท่านเลือกเรียนกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งนี้.....
 1.เพื่อเตรียมตัวศึกษาต่อ 5. เรียนตามกลุ่มเพื่อน
 2.เพื่อให้ผลการเรียนดีขึ้น 6. ผู้ปกครองแนะนำ
 3.เพื่อส่งเสริมเทคนิคในการเรียนให้ดีขึ้น 7. อื่นๆ(โปรดระบุ).....
8. ในการตัดสินใจเลือกเรียนกับโรงเรียนกวดวิชาแห่งนี้ ท่านได้มีการเปรียบเทียบกับแห่งอื่นหรือไม่ อย่างไร.....
9. ปัจจัยใดที่ท่านนำมาเปรียบเทียบเลือกโรงเรียนกวดวิชา(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1.ความมีชื่อเสียง 5. เนื้อหา/หลักสูตรน่าสนใจ
 2.ราคาที่เหมาะสม 6. มีการส่งเสริมการขายหรือให้ส่วนลด
 3.ความสะดวกในการเดินทาง 7. อื่นๆ(โปรดระบุ).....
 4. อาจารย์ที่สอนมีคุณภาพ
10. เหตุผลที่ท่านเรียนกวดวิชาในปัจจุบัน
 1.เพื่อเรียนล่วงหน้า 5. เพื่อนชวน

- 2.เรียนที่โรงเรียนไม่เข้าใจ
- 3.ช่วยให้ผลการเรียนดีขึ้น
- 4.เตรียมสอบเข้าศึกษาต่อ

- 6. ผู้ปกครองให้เรียน
- 7. ครูที่โรงเรียนแนะนำ
- 8. อื่นๆ(โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 สภาพ และปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียน
ของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับความต้องการของท่าน

ที่	ข้อความ	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการจัดหลักสูตร						
1	ท่านต้องการทราบวัตถุประสงค์และเป้าหมายของเนื้อหาวิชาที่เรียน					
2	ท่านต้องการให้เนื้อหาสาระมีความครอบคลุม					
3	ท่านต้องการให้เนื้อหาสาระสอดคล้องกับความรู้เดิมของผู้เรียน					
4	ท่านต้องการให้มีแบบฝึกหัดเพื่อฝึกทักษะการเรียนรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้					
5	ท่านต้องการให้หลักสูตรเน้นในด้านความรู้ความจำของผู้เรียน					
6	ท่านต้องการให้หลักสูตรเน้นในด้านความเข้าใจของผู้เรียน					
7	ท่านต้องการให้หลักสูตรเน้นในด้านการคิดวิเคราะห์แยกแยะได้ของผู้เรียน					
8	ท่านต้องการให้หลักสูตรเน้นในด้านการสังเคราะห์องค์ความรู้ได้ของผู้เรียน					
9	ท่านต้องการให้หลักสูตรเน้นในด้านการรู้จักประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาได้ของผู้เรียน					
ด้านกระบวนการเรียนการสอน						

1	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ในวิชาที่สอน					
2	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนมีเทคนิควิธีการสอนให้ ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ง่าย					
3	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนมีวิธีการดึงดูดความสนใจ ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอน					
4	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน เช่น การถามตอบ					
5	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย					
6	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนมีเทคนิควิธีการที่ หลากหลาย					
7	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนสรุปและทบทวนเนื้อหา เดิมก่อนเรียนเนื้อหาใหม่					
8	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนที่แนะนำแหล่งความรู้ เสริมและเพิ่มเติมหลังการเรียน					
9	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนเน้นจัดการเรียนการสอน โดยเน้นให้เกิดความรู้ความจำ					
10	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนเน้นจัดการเรียนการสอน โดยเน้นให้เกิดความเข้าใจ					
11	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนเน้นจัดการเรียนการสอน โดยเน้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์แยกแยะได้					
12	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนเน้นจัดการเรียนการสอน โดยเน้นให้เกิดการสังเคราะห์องค์ความรู้					
13	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนเน้นจัดการเรียนการสอน โดยเน้นให้เกิดการรู้จักประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหา					
ด้านการวัดและประเมินผล						
1	ท่านต้องการให้มี การวัดและประเมินผลก่อนเรียน					

2	ท่านต้องการให้มีการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน					
3	ท่านต้องการให้มีการวัดและประเมินผลหลังเรียน					
4	ท่านต้องการทราบผลการวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงตนเอง					
ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน						
1	ห้องเรียนสะอาด มีขนาดเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน					
2	จำนวนโต๊ะ และเก้าอี้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน					
3	ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอในการเรียนการสอน					
4	อุณหภูมิภายในห้องเรียนมีความเหมาะสม					
5	การตกแต่งและการใช้สีภายในห้องเรียนมีความเหมาะสม					
6	มีสถานที่ให้ผู้เรียนได้ใช้พักผ่อนก่อนถึงเวลาเรียน					
7	ระหว่างช่วงพักมีการสร้างบรรยากาศภายนอกห้องเรียน เช่น เปิดเพลง เปิดวิดีโอ					
8	มีการประชาสัมพันธ์แหล่งความรู้ทั่วไป					
9	ห้องน้ำสะอาดเรียบร้อยและมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน					
10	อาคารเรียนมีความปลอดภัย					
11	สถานที่ตั้งของโรงเรียนสะดวกต่อการเดินทาง					
12	มีมุมหรือห้องให้สืบค้นหาความรู้เพิ่มเติม					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียน
โรงเรียนเอกชนนอกระบบ

ที่	ข้อความ	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการจัดหลักสูตร						
1	ท่านต้องการให้โรงเรียนมีการนำจริยธรรมมาบูรณาการในการจัดหลักสูตร					
2	ท่านต้องการให้โรงเรียนมีการนำจริยธรรมเรื่อง <u>ความซื่อสัตย์</u> มาบูรณาการในการจัดหลักสูตร					
3	ท่านต้องการให้โรงเรียนมีการนำจริยธรรมเรื่อง <u>ความประหยัด</u> มาบูรณาการในการจัดหลักสูตร					
4	ท่านต้องการให้โรงเรียนมีการนำจริยธรรมเรื่อง <u>ความมีระเบียบวินัย</u> มาบูรณาการในการจัดหลักสูตร					
5	ท่านต้องการให้นำจริยธรรมเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากความซื่อสัตย์ ความประหยัด และ ความมีระเบียบวินัย มาสอดแทรกในหลักสูตร					
ด้านกระบวนการเรียนการสอน						
1	ท่านต้องการให้มีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมในด้าน <u>ความซื่อสัตย์</u>					
2	ท่านต้องการให้มีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมในด้าน <u>ความประหยัด</u>					
3	ท่านต้องการให้มีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมในด้าน <u>ความมีระเบียบวินัย</u>					
4	ท่านต้องการให้โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมให้ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมได้อย่างหลากหลาย					
ด้านการวัดผลและประเมินผล						

1	ท่านต้องการให้มีการวัดและประเมินผลในด้าน จริยธรรมของผู้เรียนในด้าน <u>ความซื่อสัตย์</u>					
2	ท่านต้องการให้มีการวัดและประเมินผลในด้าน จริยธรรมของผู้เรียนในด้าน <u>ความประหยัด</u>					
3	ท่านต้องการให้มีการวัดและประเมินผลในด้าน จริยธรรมของผู้เรียนในด้าน <u>ความมีระเบียบวินัย</u>					
ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน						
1	ท่านต้องการให้โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม แก่การส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้เรียน					
2	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับ นักเรียนในด้าน <u>ความซื่อสัตย์</u>					
3	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับ นักเรียนในด้าน <u>ความประหยัด</u>					
4	ท่านต้องการให้ครูผู้สอนเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับ นักเรียนในด้าน <u>ความมีระเบียบวินัย</u>					
5	ท่านต้องการให้โรงเรียนจัดมุมหรือห้องที่ช่วย ส่งเสริมจริยธรรม					

เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียน โรงเรียนเอกชนนอกระบบ

Learning Management Guidelines to Enhance Learning Ability and Morality of
Learners in Non – Formal Private Schools in Bangkok

โดย นางสาวดลพร วัฒนาเจริญโกศา สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชา
การศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กำหนดการ

14.00 – 14.15 น. ลงทะเบียนเข้าร่วมประชุมที่ห้องประชุม สำนักบริหารงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน พร้อมรับเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม

14.15 – 14.45 น. นำเสนอผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการ
เรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขต
กรุงเทพมหานครที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม

14.45 – 15.55 น. ชักถามและร่วมแสดงข้อคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการหา
แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนและจริยธรรมของผู้เรียน
โรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร

15.55 – 16.00 น. กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มทุกท่านและกล่าวปิดประชุมกลุ่ม

ประเด็นในการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ
เรียนและจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบเขตกรุงเทพมหานคร

**สรุปผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ**

ด้านการจัดหลักสูตร มีการจัดหลักสูตรเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางที่
กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ การสร้างหลักสูตรเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความจำและ
ความเข้าใจเป็นสำคัญ มีการสอดแทรกเนื้อหาที่เป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน เชื่อมโยงกับเนื้อหาเพื่อให้
ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น มีการจัดทำเอกสารประกอบการ
เรียน โดยทางโรงเรียนจัดทำขึ้นเองในรูปแบบของหนังสือสรุปเนื้อหาและหนังสือแบบฝึกหัดพร้อมเฉลย

สภาพปัญหาที่พบ คือ การเรียนแบบกลุ่มใหญ่ในแต่ละชั้นเรียนจะมีผู้เรียนที่หลากหลาย แต่ละโรงเรียนสอนเนื้อหาเรียงลำดับแตกต่างกัน ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนมีพื้นฐานต่างกัน ผู้เรียนมีความต้องการเรียนเนื้อหาวิชาที่แตกต่างกันแม้จะอยู่ในระดับชั้นเดียวกันก็ตาม

ความต้องการที่พบ คือ ผู้เรียนต้องการให้หลักสูตรเน้นในด้านความเข้าใจ ต้องการให้มีเนื้อหาสาระที่ครบถ้วน ครอบคลุม และช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดวิเคราะห์ รวมทั้งเนื้อหาควรมีความสอดคล้องกับความรู้เดิมของผู้เรียน

ด้านกระบวนการเรียนการสอน ผู้สอนเน้นการที่ให้ผู้เรียนได้รับความรู้ด้านเนื้อหาที่ตรงประเด็น คือมีการสอนที่ครบถ้วนแล้วเน้นในส่วนที่สำคัญเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการทำข้อสอบหรือสอบแข่งขันได้ทันที ผู้สอนแต่ละคนมีการใช้เทคนิคในการสอนแตกต่างกัน เน้นการพูดย้ำ ๆ ในส่วนที่สำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความจำ มีการนำสื่อการสอนมาใช้โดยสื่อหลักที่ใช้ในห้องเรียนส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือ กระดานไวท์บอร์ด โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ ส่วนสื่อเสริม ได้แก่ ภาพประกอบต่าง ๆ โมเดลและไฟล์วิดีโอประกอบเนื้อหาที่เรียน เป็นต้น

สภาพปัญหาที่พบ คือ เวลาในการสอนมีน้อยแต่เนื้อหาที่ผู้เรียนต้องเรียนมีมาก ทำให้เวลาเรียนไม่พอและในกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนแบบอัดเนื้อหาให้กับผู้เรียนเมื่อต้องเรียนต่อเนื่องกันเป็นเวลานานจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรีบร้อน อ่อนล้าได้ ผู้สอนจึงต้องตระหนักในด้านการดึงดูดความสนใจของผู้เรียนโดยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย

ความต้องการที่พบ คือ ในกระบวนการเรียนการสอนผู้เรียนมีความต้องการให้ผู้สอนมีเทคนิควิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ง่าย โดยผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน และรู้จักวิธีที่จะดึงดูดความสนใจของผู้เรียนในระหว่างมีการเรียนการสอน

ด้านการวัดและประเมินผล ในโรงเรียนกวดวิชาจะมีการวัดและประเมินผลหลังเรียน(Post - test) เป็นส่วนใหญ่ โดยมีทั้งหลังเรียนจบบทเรียนแต่ละบทและหลังจบการเรียนตลอดทั้งคอร์ส และในขณะที่เรียนในห้องจะมีแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนทำโดยผู้สอนจะคอยสังเกตการทำแบบฝึกหัดในระหว่างเรียนของผู้เรียน เพื่อนำมาปรับปรุงการสอนในครั้งต่อไป ส่วนการติดตามผลของผู้เรียนจะมีการติดตามว่าผู้เรียนสามารถสอบแข่งขันหรือสอบเข้าได้ที่โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยใดบ้าง

สภาพปัญหาที่พบ คือ เนื่องจากเป็นโรงเรียนกวดวิชาในการวัดและประเมินผลจึงยังไม่สามารถบังคับให้ผู้เรียนเข้าร่วมได้ทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นการขอความร่วมมือ และเป็น

เพียงการวัดและประเมินความเข้าใจเท่านั้น ผลการวัดและประเมินผลไม่ได้คิดออกมาเป็นเกรด เหมือนกับโรงเรียนในระบบเพราะมีเวลาในการเรียนจำกัด

ความต้องการที่พบ คือ ผู้เรียนต้องการทราบผลการวัดและประเมินผลเพื่อนำมาปรับปรุงตนเองและต้องการให้มีการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน ก่อนเรียน เพิ่มเติมจากการวัดและประเมินผลหลังเรียนที่ส่วนใหญ่จะมีอยู่แล้ว

ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน มีการอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีการกำหนดขนาดห้องและจำนวนผู้เรียนแต่ละห้องตามกฎหมายของกระทรวงศึกษาธิการ ในห้องเรียนเน้นความสว่างและสะอาด มีสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิเช่น เครื่องขยายเสียง ไมโครโฟน โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เครื่องปรับอากาศ โดยมีเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนในห้อง ด้านนอกห้องเรียนมีการจัดมุมพักผ่อน มีบริการของว่าง ตู้น้ำดื่ม และมีระบบรักษาความปลอดภัยสูง

สภาพปัญหาที่พบ คือ ในการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่วนใหญ่เน้นการจัดภายในห้องเรียน ในส่วนภายนอกห้องเรียนเน้นให้เกิดบรรยากาศผ่อนคลาย เป็นมุมพักผ่อน แต่ยังไม่มีการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้มากพอ จึงทำให้ยังไม่สามารถใช้พื้นที่ภายนอกห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ความต้องการที่พบ คือ ผู้เรียนต้องการให้ภายในห้องเรียนมีบรรยากาศที่น่าเรียนและภายนอกห้องเรียนมีการอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยต้องการให้มีมุมหรือห้องให้สืบค้น หาความรู้เพิ่มเติม มีการประชาสัมพันธ์แหล่งความรู้อื่น ๆ หรือกิจกรรมที่น่าสนใจและเหมาะสมต่อผู้เรียน

สรุปผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

ด้านการจัดหลักสูตร ในการจัดหลักสูตรจะเน้นให้ผู้สอนนำความรู้ด้านจริยธรรม คือ ความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัย ไปสอดแทรกในเนื้อหาหรือแบบฝึกหัดทุกครั้งเมื่อมีโอกาส ในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางโรงเรียนจะมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม เช่น จัดพระพุทธรูปให้บูชาในวันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา เป็นต้น

สภาพปัญหาที่พบ คือ เนื่องจากจุดมุ่งหมายของผู้เรียนที่มาเรียนที่โรงเรียนกวดวิชาคือ ต้องการความรู้เป็นเนื้อหาสาระที่นำไปใช้เรียนที่โรงเรียน หรือนำไปสอบแข่งขัน ทำให้

โรงเรียนกวดวิชาส่งเสริมผู้เรียนด้านจริยธรรมได้เพียงในรูปแบบของการสอดแทรกในบทเรียนเมื่อมีโอกาสเท่านั้น

ความต้องการที่พบ คือ ผู้เรียนมีความต้องการที่จะให้มีการนำจริยธรรมทั้งด้านความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัย มาบูรณาการในการจัดหลักสูตรของโรงเรียน รวมทั้งนำจริยธรรมอื่น ๆ มาสอดแทรกเพิ่มเติมด้วย

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีการนำความรู้ด้านจริยธรรม คือ ความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัยไปสอดแทรกในเอกสารประกอบการสอน และในกระบวนการสอนของผู้สอน นอกจากนั้นยังมีการจำจริยธรรมอื่น ๆ มาสอดแทรกเพิ่มเติมด้วย เช่น ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ ความกตัญญู ความขยันอดทน เป็นต้น

สภาพปัญหาที่พบ คือ ในบางรายวิชาที่เป็นการคำนวณ เช่น วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ ไม่สามารถนำจริยธรรมมาเชื่อมโยงในการสอนได้ เพราะเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นการแก้โจทย์ปัญหาและการนำจริยธรรมมาสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอนยังมีน้อย เนื่องจากผู้สอนเห็นว่าไม่ใช่สิ่งที่จำเป็นสำหรับโรงเรียนกวดวิชา

ความต้องการที่พบ คือ ผู้เรียนต้องการให้มีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมทั้งในด้านความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัย รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมในหลากหลายรูปแบบและให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมด้วย

ด้านการวัดและประเมินผล ในการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านจริยธรรม ผู้สอนใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในห้องเรียน ซึ่งหากผู้เรียนมีความประพฤติที่ดี ผู้สอนจะให้คำชมเชย และหากผู้เรียนมีความประพฤติที่ไม่ดี ผู้สอนจะคอยตักเตือนแต่จะไม่มีการลงโทษร้ายแรง

สภาพปัญหาที่พบ คือ เนื่องจากเวลาที่ผู้เรียนอยู่ที่โรงเรียนเป็นเวลาที่ไม่ค่อยว่างสั้น ทำให้การวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านจริยธรรมทำได้ยาก เมื่อเทียบกับโรงเรียนในระบบ

ความต้องการที่พบ คือ ผู้เรียนต้องการให้มีการวัดและประเมินผลด้านจริยธรรมทั้งในด้านความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัย เนื่องจากในโรงเรียนกวดวิชาไม่ได้ให้ความสำคัญและยังไม่มีกรวัดและประเมินผลด้านจริยธรรมให้เห็นเป็นรูปธรรม

ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์ ความประหยัด และความมีระเบียบวินัย เน้นการที่ผู้สอนเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้เรียน ในส่วนของการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนจะเน้นเป็น

การจัดส่วนบริการหนังสือสำหรับเสริมความรู้ในด้านจริยธรรมโดยเฉพาะ ได้แก่ หนังสือธรรมะ และหนังสือที่ส่งเสริมจริยธรรมด้านอื่น ๆ เป็นต้น

สภาพปัญหาที่พบ คือ ยังไม่มีการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้เรียนได้เท่าที่ควร โดยเฉพาะภายนอกห้องเรียน ซึ่งมีพื้นที่มากและเป็นแหล่งรวมตัวของผู้เรียน และผู้ปกครองของโรงเรียนกวดวิชาในช่วงเวลาที่ยังไม่ถึงเวลาเข้าเรียน

ความต้องการที่พบ คือ ในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมจริยธรรมให้กับผู้เรียน ผู้เรียนต้องการให้โรงเรียนมีการจัดมุมหรือห้องที่ช่วยส่งเสริมจริยธรรมให้มากกว่าเดิม และต้องการให้ผู้สอนและบุคลากรในโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียนในด้านจริยธรรม

ภาคผนวก ค

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ณ ห้องประชุม สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 เวลา 14.00 – 16.00 น.

1. คุณจิตรา จันทรากุล	นายกสมาคมผู้บริหารสถานศึกษา
เอกชนนอกระบบ
2. คุณทวีศักดิ์ อ่ำลา	ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาเอกชน
3. คุณวิทมนต์ ผลเจริญรัตน์	ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนนอกระบบ
4. คุณสมเกียรติ ชูทอง	ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนนอกระบบ
5. คุณสมบุญรณ์ ลักษณะวิมล	ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนนอกระบบ
6. คุณสุชาติ ชำขจร	ครูโรงเรียนเอกชนนอกระบบ
7. คุณอัจฉรา ยุทธมนตรี	ครูโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวดลพร วัฒนาเจริญโกศา เกิดเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2529 ณ โรงพยาบาล
รามธิบดี จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาการศึกษานอกระบบ
โรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2551
และเข้าศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาอกระบบโรงเรียน ภาควิชา
การศึกษาตลอดชีวิต ภาควิชาการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2552